

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องการศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์เกี่ยวกับการสอนศิลปะปฏิบัติ ในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์สาขาทัศนศิลป์ของสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษา และค้นคว้า เอกสารและงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัย โดยแบ่ง สาระสำคัญของข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา
2. ความสำคัญของการศึกษาศิลปะปฏิบัติ
3. ศิลปะสาขาทัศนศิลป์
 - 3.1 ความหมายของศิลปะสาขาทัศนศิลป์
 - 3.2 ประเภทของงานทัศนศิลป์
 - 3.3 องค์ประกอบของงานทัศนศิลป์
4. กระบวนการทำงานศิลปะ
5. การสอนศิลปะปฏิบัติระดับอุดมศึกษา
 - 5.1 การสอนศิลปะภาคปฏิบัติ
 - 5.2 การวางแผนการสอนศิลปะภาคปฏิบัติ
 - 5.3 การดำเนินการสอนศิลปะภาคปฏิบัติ
 - 5.4 การวัดและการประเมินผลสอนศิลปะภาคปฏิบัติ
 - 5.5 ผู้เรียนศิลปะปฏิบัติ
 - 5.6 ผู้สอนศิลปะปฏิบัติ
6. การเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติ
7. หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์สาขาทัศนศิลป์
 - 7.1 ความหมายและองค์ประกอบของหลักสูตร
 - 7.2 สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เปิดสอนในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์ สาขาทัศนศิลป์
 - 7.3 การรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เปิดสอนใน หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์สาขาทัศนศิลป์
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. การจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา

การอุดมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาระดับสูงที่มีความสำคัญต่อปัจจุบันและอนาคตของสังคมเป็นอย่างมากจุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษาคือ การสอน เป็นการสร้างคนให้กับสังคม การวิจัยเพื่อรวบรวมค้นคว้า บุกเบิกสร้างความรู้ใหม่และการบริการชุมชน ซึ่งจุดมุ่งหมายหลักและจุดมุ่งหมายแรกของการอุดมศึกษาคือการสอนเป็นการสร้างคนให้มีความรู้มีความสามารถและทักษะขั้นสูง มีศักยภาพและมีคุณภาพ พร้อมทั้งจะไปประกอบอาชีพตามความถนัดและความสามารถ (ไพฑูริย์ สินลารัตน์, 2548) สอดคล้องกับคำกล่าวของ วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2544) ที่กล่าวว่า จุดมุ่งหมายของการอุดมศึกษา คือการผลิตคนที่มีความรู้ การสร้างองค์ความรู้ การพัฒนาวิชาชีพขั้นสูงสู่ระดับสากล และการสร้างสังคมที่ดี ปัจจัยที่มีความสำคัญในการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ระบบการเรียนการสอน ซึ่งระบบการเรียนการสอน คือการจัดองค์ประกอบต่างๆ ของการเรียนการสอนให้มีความสัมพันธ์กันเป็นระบบเพื่อความสะดวกต่อการนำไปสู่จุดหมายปลายทางของการเรียนการสอนที่ได้กำหนดไว้ การนำความคิดเกี่ยวกับการจัดระบบการเรียนการสอนย่อมทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ เพราะผู้สอนมีความเข้าใจและความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์ในองค์ประกอบการสอนโดยตลอด ระบบการเรียนการสอนจึงเป็นวิธีการที่ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ (สัจด์ อุทรานนท์, 2529) ซึ่งจะทำให้ผู้สอนดำเนินการสอน ให้บรรลุเป้าหมายได้สะดวก

สุกัญญา โขวิไลกุล (2528) ได้กล่าวถึงระบบการเรียนการสอน ในหนังสือ คู่มืออาจารย์ด้านการเรียนการสอนของหน่วยพัฒนาคณาจารย์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ว่าผู้สอนมีบทบาทสำคัญยิ่งในการผลิตบัณฑิต เพราะอาจารย์ผู้สอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการดำเนินงานผลิตบัณฑิตให้ได้คุณภาพตามความต้องการ ผ่านระบบการเรียนการสอน จึงกล่าวได้ว่าการผลิตบัณฑิตจะมีคุณภาพเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับ “การสอน” ของอาจารย์ การสอนไม่ว่าจะเป็นสาขาใดแบบใด ก็อาจจัดเข้าเป็นระบบการสอนได้ ระบบการเรียนการสอนเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบ มีระเบียบแบบแผน แนวความคิดหรือหลักการของระบบการเรียนการสอนสามารถนำไปใช้ในการวางแผนการสอนขนาดต่างๆ ตั้งแต่ หลักสูตร วิชาที่สอน หน่วยย่อยๆ ในรายวิชาจนกระทั่งบทเรียน แนวคิดในระบบการเรียนการสอนประกอบด้วย

1. จะพาผู้เรียนไปไหน
2. จะพาผู้เรียนไปถึงด้วยวิธีใด
3. จะทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียนถึงไหนแล้ว

สอดคล้องกับคำกล่าวของ พันธุ์ศักดิ์ พลสารมย์ (2547) ที่กล่าวถึง ระบบการเรียนการสอน ในคู่มือการเรียนการสอน ว่า สามารถจัดองค์ประกอบได้ 3 ประการใหญ่ ที่เรามักใช้คำย่อ “OLE ”

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ (Objective)
2. การจัดประสบการณ์การเรียนการสอน (Learning Experience)
3. การวัดและประเมินผล (Evaluation)

หากพิจารณาองค์ประกอบข้างต้นจะเห็นได้ว่า เป็นคำตอบที่มาจากคำถามเหล่านี้ คือ จะพาผู้เรียนไปไหน (การกำหนดวัตถุประสงค์) จะพาผู้เรียนไปถึงด้วยวิธีใด (การจัดประสบการณ์การเรียนการสอน) จะทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียนถึงไหนแล้ว (การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ (พันธุ์ศักดิ์ พลสารมย์, 2547)

อาจกล่าวโดยสรุปถึงการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาของผู้ทรงคุณวุฒิและนักการศึกษา ที่กล่าวมาข้างต้นว่าได้ว่า การอุดมศึกษาเป็นการจัดการศึกษาระดับสูง มีจุดมุ่งหมายในการผลิตคนให้มีความรู้ การสร้างองค์ความรู้ การพัฒนาวิชาชีพขั้นสูงสู่ระดับสากล และการสร้างสังคมที่ดี ระบบการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาประกอบไปด้วย การกำหนดวัตถุประสงค์ การจัดประสบการณ์การเรียนการสอน และการประเมินผล

2. ความสำคัญของการศึกษาศิลปะปฏิบัติระดับอุดมศึกษา

การศึกษาจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้สังคมพัฒนา “การศึกษาศิลปะ” เป็นการศึกษาด้านหนึ่งที่มีความสำคัญเช่นเดียวกับการศึกษาด้านอื่นๆ ดังที่ จรัส สุวรรณเวลา (2545) ได้กล่าวถึงการศึกษาศิลปะในระดับอุดมศึกษาไว้ว่า ศิลปะเป็นเครื่องแสดงความเชื่อ ความคิดและฐานอารมณ์ที่ฝังลึกอยู่ในบุคคลและสังคมเป็นการแสดงออกของนามธรรมออกมา ในลักษณะรูปธรรม ในขณะที่เดียวกัน ศิลปะเป็นเครื่องสร้างสุนทรียภาพช่วยให้บุคคลหลุดพ้นจากวงเวียนของวัตถุ อุดมศึกษาที่ขาดศิลปะจะทำให้ผู้ที่ได้รับการศึกษาดูดอยู่กับองค์ความรู้และใช้ความรู้โดยด้อยการเห็นภาพรวมหรือเป้าหมาย หรือผลสัมฤทธิ์ และผลกระทบในวงกว้าง ดังนั้นอุดมศึกษาจึงขาดศิลปศึกษาไม่ได้ทำนองเดียวกับขาดจริยศึกษาไม่ได้ ซึ่งความสำคัญดังกล่าวสอดคล้องกับทัศนะของ ปุณณรัตน์ พิชญ์ไพบุลย์ (2547) ที่ว่า ศิลปะศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญต่อการพัฒนาความเจริญของผู้เรียนให้เป็นไปตามศักยภาพสูงสุดของแต่ละบุคคล โดยศิลปะศึกษาประกอบด้วย

การศึกษาทั้งด้านทฤษฎีและปฏิบัติควบคู่กันไป ซึ่งสามารถบูรณาการได้อย่างกลมกลืนไปสู่ความสำเร็จทางด้านพุทธิปัญญา ทักษะความชำนาญ ความเป็นผู้มีสุนทรียภาพและรสนิยม อีกทั้งตอบสนองต่อความแตกต่างของแต่ละบุคคล โดยเฉพาะความถนัดพิเศษในแต่ละบุคคล และสอดคล้องกับ โลเวลเฟลด์ และบริทเทน (Lowendfeld และ Brittain, 1987) ที่ได้กล่าวถึงความสำคัญของการศึกษาศิลปะว่ามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนา การเรียนรู้ทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิพิสัย (Cognitive domain) จิตพิสัย (Affective domain) และทักษะพิสัย (Psychomotor domain) ศิลปะจึงเป็นเสมือนความหมายของความเจริญงอกงามที่เข้าใจได้และเป็นส่วนสำคัญของการส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่างๆ ทั้งทางด้านความคิด ความรู้สึก สติปัญญา การรับรู้ การสร้างสรรค์ สอดคล้องกับคำกล่าวของ วิรัตน์ พิชญ์ไพบุญ (2520) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ทางด้านศิลปะเป็นการเสริมสร้างลักษณะนิสัยให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมอันดีงาม ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ จากการที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรม ได้มีโอกาสสร้างสรรค์ แก้ปัญหาและได้สัมผัสกับสภาพความเป็นจริง สิ่งเหล่านี้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทางด้านอารมณ์ สังคมและสติปัญญา สอดคล้องกับคำกล่าวของ เฮลเลียม ไอสนอร์ (Eisner, 1992) อ้างถึงใน สาริณี เกษมสันต์ ณ อยุรยา (2548) ที่กล่าวว่า กระบวนการทำงานทางวิจิตรศิลป์ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางจิตใต้สำนึกและกระบวนการสร้างสรรค์ทางศิลปะมีผลทำให้ชีวิตของแต่ละคนมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2524) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติว่ามีความสำคัญ ใน 2 ลักษณะ คือ ความสำคัญในแง่ของการศึกษา การเรียนการสอนแบบฝึกปฏิบัติทำให้การศึกษาเป็นการศึกษาที่สมบูรณ์ ผลผสมผสานกันระหว่างทฤษฎี และปฏิบัติ เป็นการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเรียนรู้จากของจริง และลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ผู้เรียนจะรู้ว่าสิ่งที่เรียนเป็นอย่างไร มีปัญหาอะไรบ้างจะแก้ปัญหานั้น ด้วยตนเองพร้อมกันไป แล้วแต่รูปแบบของการฝึกปฏิบัติ ถือเป็น การให้ประสบการณ์ตรง (Direct experience) กับผู้เรียนและความสำคัญในด้านของผู้เรียนและผู้สอน การเรียนการสอนแบบฝึกปฏิบัติจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนได้ดีมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ในแง่ของการนำไปใช้ ในขณะที่ผู้สอนมีโอกาสเห็นผลการสอนของตนในทันทีว่า หลังการสอนแล้วผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้หรือไม่ นอกจากนั้น ผู้เรียน และผู้สอนยังมีโอกาสได้ให้ผู้ติชมได้ทันที (Feedback) ซึ่งเป็นการส่งผลให้เกิดการเรียนรู้ดีขึ้น สอดคล้องกับ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2528) ที่กล่าวว่า การศึกษาด้านศิลปะเป็นการเสริมสร้างนิสัยให้กับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ทางด้านศิลปะติดตัว สามารถนำไปใช้แก้ปัญหาในการดำรงชีวิต และสอดคล้องกับ คำกล่าวของเฮอเบิร์ด รีด (Read , 1958) ที่กล่าวว่า ศิลปะเป็นสื่อเพื่อให้เกิดการ

ค้นพบศักยภาพของตนเอง เปิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้อย่างเสรี ทั้งทางด้านความรู้สึก ความคิด จินตนาการ แสวงหาความชำนาญในสิ่งที่ตนสนใจอย่างกว้างขวาง

อาจกล่าวสรุปได้ว่า การศึกษาศิลปะเป็นสาขาวิชาที่มีความสำคัญต่อการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ ช่วยเสริมสร้างให้ชีวิตมนุษย์เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น การสอนทักษะปฏิบัติเป็นการเป็นการศึกษาที่สมบูรณ์ ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ผสมผสานกันระหว่างทฤษฎีและปฏิบัติการเรียนการสอนแบบฝึกปฏิบัติจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนได้ดีมีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ในแง่ของการนำไปใช้ การศึกษาศิลปะปฏิบัติจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ด้านต่างๆ ของผู้เรียน มีผลช่วยให้สุขภาพกายและสุขภาพจิตมีความสมดุล เป็นรากฐานของการพัฒนาชีวิตที่สมบูรณ์

3. ศิลปะสาขาทัศนศิลป์

3.1 ความหมายของศิลปะสาขาทัศนศิลป์

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้กล่าวว่า ทัศนศิลป์ หมายถึง ศิลปกรรมประเภทหนึ่งซึ่งแสดงออกด้วยลักษณะที่เป็นรูปร่างหรือรูปทรง รับรู้ได้ด้วยการมองเห็น และสัมผัสด้วยการจับต้อง เช่น ภาพจิตรกรรม ภาพพิมพ์ งานประติมากรรม งานสถาปัตยกรรม

วิรัตน์ พิชญ์ไพญฺญ (2528) กล่าวว่า ทัศนศิลป์ ได้แก่ ศิลปะที่สามารถมองเห็น ความงามจากรูปลักษณะมีขอบข่ายที่กว้างขวางอัน ได้แก่ งานศิลปะประเภทที่เป็นงานจิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม และภาพพิมพ์

ชลุด นิมเสมอ (2546) กล่าวถึง ทัศนศิลป์ว่า หมายถึง ศิลปะที่แสดงจินตนาการ ผ่านทางรูปทรงที่มองเห็นได้ เป็นศิลปะที่รับสัมผัสทางการเห็น ได้แก่ งานจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์และงานสร้างสรรค์อื่น ๆ

อารี สุทธิพันธ์ (2532) กล่าวว่า ทัศนศิลป์คือผลงานที่มนุษย์สร้างเป็นรูปทรงหรือรูปแบบในบริเวณที่ว่างให้มองเห็นได้ สัมผัสจับต้องได้ มีน้ำหนัก กินเนื้อที่ เคลื่อนไหวได้ ได้แก่ จิตรกรรม การพิมพ์ ประติมากรรม สถาปัตยกรรม

ปรีชา เกาทอง (2546) กล่าวว่า ทศนศิลป์ คือ ศิลปะที่อาศัยการสื่อความหมาย ด้วยการเห็น รูปทรง สี สัน ปริมาตร น้ำหนัก และพื้นผิว ได้แก่ จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม ภาพพิมพ์ ศิลปะไทยและสื่อผสม

สุชาติ เกาทอง (2536) ให้ความหมายของ ทศนศิลป์ไว้ว่า คือ ศิลปะที่สื่อความหมายและรับรู้ได้ด้วยการเห็น ได้แก่ จิตรกรรม ประติมากรรม สถาปัตยกรรม และภาพพิมพ์ แสดงออกด้วยความหมาย หรือร่องรอยที่ปรากฏเห็นด้วยเครื่องมือ วัสดุ หรือวิธีการใดก็ได้ การกินระวางเนื้อที่โดยทางกายภาพ จะเป็นคุณสมบัติเฉพาะของทศนศิลป์ที่แตกต่างไปจากโสตศิลป์

อิทธิพล ตั้งโฉลก (2550) กล่าวว่า ทศนศิลป์ คือ "ภาษาภาพ" ซึ่งภาษาภาพนี้เป็นภาษาเฉพาะของการสื่อสารผ่านการมองเห็นที่มนุษย์สร้างขึ้นมาเพื่อตอบสนองต่อความต้องการในการสื่อสารที่อยู่นอกเหนือเขตอำนาจของภาษาแห่งอักษร ได้แก่ จิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ เป็นต้น

จอห์น เอ. ไมเคิล (1983) กล่าวถึงความสำคัญและความหมายของทศนศิลป์ (Visual art) ไว้ว่าทศนศิลป์เป็นวิถีทางไปสู่การสื่อสารการแสดงผล การสร้างความเฉียบไว้ใน การรับรู้ การตระหนักในสุนทรียภาพเกิดความรู้ความเข้าใจการสร้างสรรค์ การพัฒนาทักษะ และการสร้างดุลยภาพของชีวิตและการศึกษา

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ทศนศิลป์เป็นศิลปะแขนงหนึ่งในจิตรศิลป์ เป็นผลงานที่มนุษย์สร้างขึ้นด้วยลักษณะที่เป็นรูปร่างหรือรูปทรง รับรู้ได้ด้วยการมองเห็นและสัมผัสด้วยการจับต้อง มีความหมายครอบคลุมถึงศิลปกรรมหลายประเภท ได้แก่ จิตรกรรม ภาพพิมพ์ งานประติมากรรม งานสถาปัตยกรรม

3.2 ประเภทของงานทศนศิลป์

ทศนศิลป์มีความหมายครอบคลุมถึงศิลปกรรมหลายประเภท ในที่นี้ผู้วิจัยขอกล่าวถึงเพียงทศนศิลป์ที่เป็นสาขาวิชาที่เปิดสอนในหลักสูตรทศนศิลป์ของสถาบันอุดมศึกษา ได้แก่ ประเภทงานจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์และศิลปะไทย มีรายละเอียดพอสังเขป ดังนี้

1.2.1 จิตรกรรม (Painting) เป็นการสร้างผลงานลงบนวัสดุผิวระนาบ เช่น ผ้าใบ กระดาษ ฝาผนัง แผ่นไม้ แผ่นกระเบื้อง เป็นต้น ฉะนั้นคุณสมบัติของความเป็นระนาบ 2 มิติ ที่ไม่มีความหนาเป็นปริมาตร จึงเป็นการสัมผัสรับรู้ทางสายตาได้เพียงอย่างเดียว มีลักษณะ

การสร้างสรรคผลงาน โดย การวาดเส้น (Drawing) หรือวาดเขียน หรือลายเส้น และ การระบายสี (Painting) เป็นการวาดภาพโดยการใช้พู่กัน หรือแปรง หรือวัสดุอย่างอื่น มาระบายให้เกิดเป็นภาพ การระบายสี เนื่องจากรูปแบบงานจิตรกรรมจะเป็นแนวระนาบ 2 มิติ ผู้สร้างผลงานหรือจิตรกรจึงใช้สี ในการสร้างสรรคมิติลวงตาเป็น 3 มิติให้มีระยะใกล้ กลาง ไกล หรือระยะหน้า ระยะกลาง และระยะหลังแก่ผลงาน (มัย ตะติยะ,2547)

ลักษณะของภาพจิตรกรรม ที่นิยมสร้างสรรค ขึ้นมีหลายลักษณะดังนี้คือ (1) ภาพหุ่นนิ่ง (2) ภาพคนทั่วไป แบ่งได้ 2 ชนิด คือ ภาพคน ภาพคนเหมือน (3) ภาพสัตว์ (4) ภาพทิวทัศน์ ได้แก่ ภาพทิวทัศน์ผืนน้ำ หรือ ทะเล ภาพทิวทัศน์พื้นดิน ภาพทิวทัศน์ของชุมชนหรือเมือง (5) ภาพประกอบเรื่อง (6) ภาพองค์ประกอบ (7) ภาพลวดลายตกแต่ง

1.2.2 ประติมากรรม (Sculpture) คือ ผลงานศิลปะที่มีรูปทรง 3 มิติ ประกอบด้วยความกว้าง ความสูง และความลึก ที่มนุษย์สร้างขึ้นด้วยวิธีเพิ่ม วิธีลด หรือวิธีประสม โดยมีฐานรองรับในลักษณะต่างๆกัน เช่น ฐานตั้ง ฐานราบ และฐานลอย อาจมองดูได้รอบด้าน มองได้ด้านเดียว หรือมองทะลุเข้าไปในปริมาตรภายใน ประติมากรรมมีชื่อเรียกหลากหลายตามเทคนิคเช่น การปั้น การหล่อ การแกะสลัก การเชื่อม การบัดกรี และงานโครงสร้าง (อารี สุทธิพันธ์ (2530) และ ธวัชชานนท์ ตาโรสงค์ (2546) นอกจากนี้ มัย ตะติยะ ได้แบ่งงานประติมากรรมออกเป็น 4 ประเภท คือ งานประเภทร่องลึก ประเภทนูนต่ำ ประเภทนูนสูง ประเภทลอยตัว

1. ประติมากรรมประเภทร่องลึก (Incised relief) หรือรูปแกะลาย เป็น การสร้างงานที่ต้องการให้สัมผัสรับรู้เพียงด้านเดียวคือด้านหน้า โดยการมองเห็นลวดลายต่างๆ ที่เกิดจากการแกะเซาะให้เป็นร่องลึก

2. ประติมากรรมประเภทนูนต่ำ (Base Relief) เป็นรูปที่เป็นนูนขึ้นมา จากพื้นหรือมีพื้นหลัง รองรับ มองเห็นได้ชัดเจนเพียงด้านเดียว คือด้านหน้า มีความสูงจากพื้น ไม่ถึงครึ่งหนึ่งของรูปจริง

3. ประติมากรรมแบบนูนสูง (High Relief) เป็นรูปต่างๆ ในลักษณะ เช่นเดียวกับแบบ นูนต่ำ แต่มีความสูงจากพื้นตั้งแต่ครึ่งหนึ่งของรูปจริงขึ้นไป ทำให้เห็นลวดลาย ที่ลึก ชัดเจน และ เหมือนจริงมากกว่าแบบนูนต่ำและใช้งานแบบเดียวกับแบบนูนต่ำ

4. ประติมากรรมแบบลอยตัว (Round Relief) เป็นรูปต่างๆ ที่มองเห็นได้รอบด้านหรือ ตั้งแต่ 4 ด้านขึ้นไป ได้แก่ ภาพชนะต่างๆ รูปเคารพต่างๆ พระพุทธรูป เทวรูป รูปตามคตินิยม รูปบุคคลสำคัญ รูปสัตว์ ฯลฯ

1.2.3 ภาพพิมพ์ (PRINTING) เป็นผลงานสร้างสรรค์ โดยวิธีการพิมพ์ที่ศิลปินมีทั้งเจตนาและความเชี่ยวชาญในการใช้คุณลักษณะพิเศษเฉพาะของเทคนิควิธีการทางภาพพิมพ์แต่ละชนิดมาใช้ในการถ่ายทอดจินตนาการ ความคิด และอารมณ์ ความรู้สึกออกมาในผลงานได้โดยตรง ภาพพิมพ์ทั่วไปมีลักษณะผลงานมีเพียง 2 มิติ ส่วนมิติที่ 3 คือ ความลึกที่จะเกิดขึ้นจากการใช้ ภาษาเฉพาะของทัศนศิลป์ อันได้แก่ เส้น สี น้ำหนัก และพื้นผิว สร้างให้ดูลวงตาลึกลงเข้าไปในระนาบ 2 มิติของผิว (อิทธิพล ตั้งโฉลก, 2535) ภาพพิมพ์มีองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้ (1) แม่พิมพ์ เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุดใน การพิมพ์ (2) วัสดุที่ใช้พิมพ์ลงไป (3) สีที่ใช้ในการพิมพ์ (4) ผู้พิมพ์

กระบวนการหลัก ของวิธีการทำภาพพิมพ์มี 4 ประการ ได้แก่

1. แม่พิมพ์ผิวนูน (Relief Process) เป็นกระบวนการทำภาพพิมพ์ที่สร้างแม่พิมพ์โดยการแกะให้เป็นร่องลึกเข้าไป และใช้ผิวบนของส่วนนูนเป็นที่สร้างให้เกิดรูป ในการพิมพ์ต้องใช้ลูกกลิ้ง ที่กลิ้งหมึกแล้วมากลิ้งผ่านไปบนแม่พิมพ์ หมึกพิมพ์จากลูกกลิ้งจะติดเฉพาะผิวบนของส่วนนูนเท่านั้น ส่วนที่ลึกลงไปจะไม่ติดหมึก แล้วใช้กระดาษทาปิดลงไปบนแม่พิมพ์ และกดอัดด้วยเครื่องมือ หรือแท่นพิมพ์ หมึกก็ติดกระดาษเกิดเป็นรูปขึ้นมา เทคนิคที่รวมอยู่ภายใต้กระบวนการนี้ เช่น Wood Engraving, Wood-Cut, Lion-Cut เป็นต้น

2. แม่พิมพ์ร่องลึก (Intaglio Process) เป็นกระบวนการทำภาพพิมพ์ที่ใช้หลักการตรงกันข้ามกับ Relief Process คือแม่พิมพ์มี ความนูนและร่องลึกเช่นเดียวกัน แต่ส่วนที่สร้างให้เกิดเป็นรูป คือส่วนที่เป็นร่องลึกของแม่พิมพ์ ในการพิมพ์ต้องอุดหมึกลงไปในร่องลึก และขีดผิวบนให้สะอาด แล้วจึงเอากระดาษปิดทับบนแม่พิมพ์ การพิมพ์ต้องอาศัยแท่นพิมพ์ที่มีแรงกดสูงเพื่อเอากระดาษให้ไปดูดซับหมึกขึ้นมาได้ เทคนิคที่รวมกันอยู่ภายใต้กระบวนการนี้เช่น Etching, Aquatint, Dry point, Messotint เป็นต้น

3. แม่พิมพ์ผิวราบ (Planographic Process) เป็นกระบวนการทำภาพพิมพ์ที่ตัวแม่พิมพ์มีผิวเรียบแบน แต่หลักของการพิมพ์อาศัยกฎเกณฑ์แห่ง ความไม่เข้ากันระหว่าง น้ำกับน้ำมัน แม่พิมพ์จะเป็นหินที่มีเนื้อละเอียดมาก และมีผิวแบนเรียบ รูปที่ต้องการจะเกิดจากการขีด เขียนหรือวาดระบายด้วยไข ในการพิมพ์ก่อนที่จะกลิ้งหมึกพิมพ์จะต้องใช้น้ำหล่อเลี้ยงผิวของแม่พิมพ์ให้ชุ่มชื้น เมื่อกลิ้งหมึกพิมพ์ซึ่งเป็นไขผ่านไปบนแม่พิมพ์ หมึกพิมพ์ที่เป็นไขจะติด บนรูปที่

วาดด้วยไขเท่านั้น หมึกพิมพ์จะไม่ติดบนผิวหินส่วนที่มีน้ำหล่อเลี้ยงอยู่ แล้วจึงนำเอากระดาษ มาปิดทับบนแม่พิมพ์รีดกดให้หมึกติดกระดาษ เกิดเป็นรูปภาพที่ต้องการ

4. แม่พิมพ์ตะแกรงไหม (Serigraphy) Silk-screen เป็นกระบวนการทำภาพพิมพ์ ที่พัฒนามาจากวิธีการ Stencil ซึ่งเป็นวิธีสร้างรูปซ้ำๆ เหมือนๆ กันได้หลายรูป โดยการเจาะกระดาษ หรือวัสดุอื่นให้เป็นรูปแล้วพ่น หรืออาบสีให้ผ่านช่องว่างลงไปติดเป็นรูปที่ต้องการ สำหรับ Silk-screen แม่พิมพ์จะเป็นตะแกรงที่ละเอียดมาก ตะแกรงนี้จะช่วยยึดทั้งส่วนที่เป็นช่องว่างและส่วนที่ทึบตันให้ติดเป็นแผ่นระนาบเดียวกัน เมื่อพิมพ์ออกมารูปจะมีความคมชัดกว่า รวมทั้งพิมพ์ซ้ำๆ ได้ปริมาณมาก

1.2.4 ศิลปะไทย (Thai Art) หมายถึง ภาพจิตรกรรมไทย ซึ่งเป็นภาพที่นิยมแสดงเรื่องราวที่เกี่ยวกับศาสนา ประวัติศาสตร์ โบราณคดี ชีวิตความเป็นอยู่ วัฒนธรรมการแต่งกาย การแสดงละเล่นพื้นเมืองต่างๆ และสาระอื่นๆ ของแต่ละยุคให้ปรากฏ ซึ่งนอกจากจะส่งผลสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรม อันติงามของชาติ ยังช่วยส่งเสริมสุนทรียภาพขึ้นในใจมนุษย์ (สมชาย มณีโชติ, 2529) จิตรกรรมไทย แบ่งออกตามลักษณะรูปแบบทางศิลปกรรมได้อย่างเด่นชัด เป็น 2 แบบ คือ จิตรกรรมไทยประเพณี และจิตรกรรมไทยร่วมสมัย

1. จิตรกรรมไทยประเพณี เป็นศิลปะที่มีความปราณีตงดงาม แสดงความรู้สึกชีวิต จิตใจ และความเป็นไทย ที่มีความอ่อนโยนละมุนละไมสร้างสรรค์สืบต่อกันมาตั้งแต่อดีต จนได้ลักษณะประจำชาติที่มีรูปแบบที่เป็นพิเศษ ศิลปิน พยายามศึกษาถ่ายทอดอารมณ์สอดแทรกความรู้สึกอย่างลึกซึ้ง ชวนให้คิดคำนึงเพลิดเพลินกับลีลาสร้างสรรค์และสีอันนุ่มนวลอ่อนหวาน อันเป็นเอกลักษณ์ของจิตรกรรมไทย ซึ่งจิตรกรรมไทยประเพณี มีลักษณะเฉพาะที่โดดเด่น ดังนี้

1.1 เนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องราวทัศนคติในการเขียนภาพจิตรกรรมไทย แบ่งออกได้ 6 ประเภท คือ (1) ภาพพุทธประวัติหรืออดีตพุทธ 24 องค์ (2) ภาพชาดกหรืออดีตชาติของพระพุทธเจ้า (3) ภาพประเพณี (4) ภาพประวัติศาสตร์ (5) ภาพนิทาน สุภาษิต คำพังเพยและภาพปริศนา (6) ภาพเบ็ดเตล็ดต่างๆ

1.2 รูปแบบจิตรกรรมไทยเป็นศิลปะแบบอุดมคติ ดังนั้น ภาพเขียนของไทยจึงมีรูปแบบแตกต่างไปจากธรรมชาติ แม้ว่าแหล่งที่มาของรูปแบบจะมาจากธรรมชาติก็ตาม ศิลปินจะผสมผสานเข้ากับจินตนาการ จนได้เป็นรูปแบบที่มีลักษณะพิเศษ ซึ่งลักษณะพิเศษของจิตรกรรมไทยพอสรุปได้ดังนี้ (1) เป็นภาพเขียน สองมิติ (2) แสดงความรู้สึกของภาพด้วยเส้นและท่าทาง (3) แสดงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยสี (4) แสดงจุดสนใจโดยไม่คำนึงถึงสัดส่วน (5) เป็นภาพแบบเล่าเรื่อง (6) เป็นภาพที่มีทัศนียภาพแบบตานกมอง

2. จิตรกรรมไทยร่วมสมัยเป็นจิตรกรรมอีกรูปลักษณะหนึ่งซึ่งต่างไปจากรูปแบบจิตรกรรมไทยประเพณี โดยได้นำเอาลักษณะจิตรกรรมแบบตะวันตกเข้ามาปรับผสม เช่น การลงสีแสดงแสงเงาให้เกิดเป็นระยะมิติ การคำนึงหลักความจริงตามธรรมชาติ ตลอดจนหลักการทางทัศนียภาพ เป็นต้น ซึ่งการผสมผสานกันของรูปแบบไทยกับตะวันตกก็ได้ทำให้เอกลักษณ์ของจิตรกรรมไทยสูญสิ้นไปแต่อย่างใด กลับเปิดกว้างในโลกทัศน์และแนวทางการสร้างสรรค์งานจิตรกรรมให้ศิลปินได้เลือกสรรอย่างไม่มีสิ้นสุด

3.3 องค์ประกอบของงานทัศนศิลป์

ชลูด นิ่มเสมอ (2531) กล่าวถึง องค์ประกอบของศิลปะทางด้านทัศนศิลป์ ว่ามีองค์ประกอบที่สำคัญอยู่ 2 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นรูปทรง (Form) และส่วนที่เป็นเนื้อหา (Content)

ส่วนที่ 1 เป็นรูปทรงทางศิลปะนี้ คือ สิ่งที่สามารถมองเห็นได้ในทางทัศนศิลป์ หรือทางสายตา เป็นส่วนที่ศิลปินสร้างขึ้นจากการนำเอาทัศนธาตุต่าง ๆ ทางศิลปะ เช่น จุด เส้น สี น้ำหนัก รูปทรง - รูปร่าง ฯลฯ มาจัดวางอย่างมีเอกภาพตามหลักการจัดองค์ประกอบศิลปะ (Composition) ซึ่งจะประกอบไปด้วยโครงสร้าง 2 ส่วน คือ

1. โครงสร้างทางรูป ได้แก่ ทัศนธาตุต่างๆ ที่ได้รับการจัดวางให้มีการประสานกันอย่างลงตัว และมีเอกภาพจนเกิดความงามทางศิลปะ
2. โครงสร้างทางวัตถุ ได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ หรือวิธีการที่ใช้ในการสร้างรูปทรงศิลปะ เช่น สี กระดาษ พู่กัน โลหะ ไม้ หิน ฯลฯ ส่วนวิธีการก็อาจเป็นเทคนิคการปั้น การพิมพ์ การระบายสี การปะติด ฯลฯ

นอกจากนี้ รูปทรงทางศิลปะนี้จะมีรูปแบบต่าง ๆ กันมากมาย ซึ่งเกิดขึ้นจากการสร้างสรรค์ของศิลปิน โดยจะอาศัยการจัดวางทัศนธาตุทางศิลปะมาเป็นสื่อในการถ่ายทอดแนวความคิดให้ออกมาในรูปของผลงานศิลปะ จะมีรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้คือ

1. ศิลปะแบบเหมือนจริง (Realistic) หรือ ศิลปะแบบรูปลักษณะ (Figurative Art) จะมีลักษณะเป็นการถ่ายทอดให้เหมือนจริงตามที่ตาเห็น จะเป็นการนำเสนอแนวความคิด เนื้อหา และเรื่องราวให้เห็นเป็นภาพที่ดูรู้เรื่อง ภาพทุกภาพจะสื่อความหมายทางการมองเห็นอย่างชัดเจน เช่น ภาพคน, สัตว์, สิ่งของ, ทิวทัศน์, เหตุการณ์ ฯลฯ

2. ศิลปะแบบกึ่งนามธรรม (Semi Abstract) จะมีลักษณะเป็นการตัดทอนรูปทรงบางส่วนออกไปจากความเป็นจริง หรือดัดแปลงเพิ่มเติมจากสิ่งที่เป็นอยู่ในธรรมชาติ

แต่การตัดทอนหรือเพิ่มเติมนี้ จะยังพอทำให้เห็นเป็นภาพที่พอรู้เรื่องราวมีที่มาจากอะไร เป็นศิลปะแบบที่อยู่กึ่งกลางระหว่าง ศิลปะแบบเหมือนจริงกับศิลปะแบบนามธรรม ซึ่งอาจจะมีความโน้มเอียงไปทางด้านใดด้านหนึ่งก็ได้

3. ศิลปะแบบนามธรรม (Abstract) หรือ ศิลปะแบบไร้รูปลักษณะ (Nonfigurative Art) การถ่ายทอดในลักษณะนี้ จะไม่คำนึงถึงรูปแบบของความเหมือนจริงที่มีอยู่เลย แต่จะคำนึงถึงความต้องการในการแสดงออก และการแก้ปัญหาให้สามารถถ่ายทอดแนวความคิดออกมาได้ ศิลปะในแนวนี้นั้นส่วนใหญ่จึงให้ความสำคัญกับทัศนธาตุต่าง ๆ มาเป็นสื่อในการถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกของศิลปิน

ในส่วนที่ 2 เป็นเนื้อหา คือ ส่วนที่เป็นเรื่องของรูปความคิดที่มีลักษณะเป็นนามธรรม ซึ่งมีส่วนประกอบที่สำคัญอยู่ 3 ส่วน ที่มีความเชื่อมโยงและซ้อนทับกันอยู่คือ

1. เรื่อง (Subject) คือ สิ่งที่ศิลปินสรรหามาเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างงานศิลปะ อาจจะมีลักษณะเป็นรูปธรรม หรือนามธรรมก็ได้

2. แนวเรื่อง (Theme) คือ สิ่งที่เกี่ยวข้องกับความคิด ความรู้สึกของศิลปินที่ต้องการจะแสดงออกมาในงานศิลปะ

3. เนื้อหา (Content) มี 2 ลักษณะคือ เนื้อหาภายใน และเนื้อหาภายนอก เนื้อหาภายใน คือ เนื้อหาที่เกิดจากการประสานกันอย่างมีเอกภาพของทัศนธาตุทางศิลปะ ซึ่งจะให้อารมณ์ทางสุนทรียภาพแก่ผู้ชม เป็นอารมณ์ทางศิลปะที่บริสุทธิ์ ส่วนเนื้อหาภายนอก คือ เนื้อหาที่มีอยู่เฉพาะในงานศิลปะแบบรูปธรรมที่มีเรื่อง เช่น คน, สัตว์, สิ่งของ หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ

อาจกล่าวโดยสรุปจากความหมายของศิลปะสาขาทัศนศิลป์ ประเภทของงานทัศนศิลป์และองค์ประกอบงานทัศนศิลป์ ได้ว่า ทัศนศิลป์เป็นศิลปะสาขาหนึ่งใน ศิลปะประเภทจิตรศิลป์ เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นมาเพื่อถ่ายทอดความประทับใจ อารมณ์ ความรู้สึก ความคิด ให้ปรากฏออกมาในรูปของผลงานศิลปะ โดยอาศัยรูปทรงทางศิลปะเป็นสื่อในการถ่ายทอดเนื้อหาและเรื่องราวที่ต้องการจะนำเสนอผ่านงานศิลปะประเภทต่างๆที่สร้างขึ้นในลักษณะรูปทรง 2 มิติ และ 3 มิติ ที่สามารถสัมผัสได้ด้วยตา ซึ่ง ผู้สร้างจะถ่ายทอดเรื่องราว และความคิด วัสดุ วิธีการแตกต่างกันออกไป ตามสภาพแวดล้อม ผลงานทัศนศิลป์ประกอบด้วยคุณค่าทางความงาม 2 ประการ คือ ความงามทางรูปทรง (Form) ได้แก่ ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบต่าง ๆ อย่างเป็นเอกภาพและความงามทางเนื้อหา (Content) ได้แก่ เรื่องราวสาระอันปรากฏในผลงาน ประกอบด้วยงานจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ และศิลปะไทย

4. กระบวนการทำงานศิลปะ

ศิลปะในทุกแขนงไม่ว่าจะเป็นจิตรกรรม ประติมากรรม หรือ ศิลปะภาพพิมพ์ ต่างก็มีหลักการหรือกระบวนการทำงานที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน โดยจะมีจุดเริ่มต้น จากศิลปิน

มีบางสิ่งบางอย่างมากระตุ้นจนทำให้เกิดความต้องการในการทำงานศิลปะ ซึ่งถ้าไม่มีความต้องการในการทำงานศิลปะแล้ว มนุษย์ก็คงไม่สามารถสร้างสรรค์ผลงานศิลปะขึ้นมาได้ กระบวนการทำงานศิลปะจึงเป็นกิจกรรมที่เริ่มต้นตั้งแต่มนุษย์เกิดความต้องการในการทำงานศิลปะ ถ่ายทอดผ่านกระบวนการทางศิลปะจนกระทั่งออกมาเป็นผลงานศิลปะในที่สุด

ชลูด นิมเสมอ (2531) ได้กล่าวถึงกระบวนการในการสร้างสรรค์งานศิลปะไว้ว่า มีจุดเริ่มต้น มีการพัฒนา และมีที่สิ้นสุด เป็นขั้นตอนที่สอดคล้องต่อเนื่องกัน ซึ่งมีขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

1. รูปความคิด หรือมโนคติ (Idea) ก่อตัวขึ้นจากปฏิกิริยาของศิลปินต่อสภาพแวดล้อม จากปรัชญา หรือจากประสบการณ์ที่เขาเรียกกันว่า “จุดบันดาลใจ” เป็นรูปของความคิดที่เกิดจากการรับสัมผัสจากสิ่งเร้าภายนอก หรือภายใน

2. รูปความคิดหลาย ๆ ความคิดของสิ่งหนึ่งที่รวมตัวเข้าด้วยกัน แล้วพัฒนาขึ้นจนถึงระดับหนึ่งที่พอจะเรียกว่าเป็น จุดมุ่งหมายของการแสดงออก หรือแนวคิด (Concept)

3. โครงสร้างของรูปทรง หรืออาจอีกอย่างหนึ่งว่าสัญลักษณ์ก็ได้ ที่สอดคล้องกับอารมณ์ส่วนตัว และจุดหมาย หรือแนวความคิด จะปรากฏขึ้นเป็นรูปร่างๆ เป็นรูปที่สัมผัสได้ด้วย การเห็น การประกอบกับสิ่งต่างๆ หรือทัศนธาตุ

4. การเห็นแจ้งของศิลปินผสมกับสัญลักษณ์ในข้อ 3 จะสร้างจินตนาการขึ้น

5. ศิลปินจะหาวัสดุ และวิธีการที่เหมาะสมแปลงจินตนาการภายในออกมาเป็นรูปภายนอก และโดยกระบวนการนี้จะทำให้เกิดภาพปรากฏตัวขึ้นร่างๆ นั้นมีการเปลี่ยนแปลง คลี่คลายไปสู่ความเด่นชัดและสมบูรณ์ในขั้นตอนสุดท้าย

กระบวนการทั้ง 5 ขั้นตอนนี้จะดำเนินไปสอดคล้องเป็นอันหนึ่งอันเดียวไม่มีแยกจากกัน และอาจเริ่มต้นที่ข้อใดก่อนก็ได้ แล้วจึงคลี่คลายต่อไปตามขั้นตอนของกระบวนการ

นอกจากนี้ สุชาติ เถาทอง (2536) ยังได้กล่าวถึงการถ่ายทอดทางทัศนศิลป์ ซึ่งเป็นขั้นตอนหนึ่งของกระบวนการทางศิลปะไว้ดังนี้คือ

1. การศึกษาจุดมุ่งหมายในการถ่ายทอดทางทัศนศิลป์สำหรับการสร้างสรรค์ที่เป็นลักษณะเฉพาะตัวของศิลปินแล้ว จุดมุ่งหมายก็คือแนวความคิดในการถ่ายทอดทางทัศนศิลป์ ศิลปินมีความมุ่งหมายอย่างไร ต้องการแสดงออกเกี่ยวกับอะไร เพื่อให้ได้ผลอะไร เป็นต้น

2. การกำหนดรูปทรงที่เหมาะสม ศิลปินจะต้องกำหนดรูปทรงของตัวเองขึ้นมาใหม่ให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย และเทคนิคที่ประกอบลงไป นอกจากนั้นศิลปินยังต้องคิดเสมอว่า รูปทรงที่กำหนดขึ้นนั้นสามารถเป็นตัวแทนความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของตัวเองได้หรือไม่ อีกทั้งยังต้องคำนึงถึงว่า รูปทรงมีความเหมาะสมทางด้านโครงสร้าง สัดส่วน ที่ก่อให้เกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันมากน้อยเพียงไรเป็นการถ่ายทอดสัญลักษณ์ทางความหมายความคิด อารมณ์ ความรู้สึกของผู้สร้างสรรค์

3. วัสดุและเทคนิคเกี่ยวข้องกัน การแสดงออกด้วยเทคนิค และวัสดุ หมายถึง ส่วนของการแสดงออกในด้านที่เป็นวัสดุ หรือวัตถุ ซึ่งศิลปินนำมาใช้ในการสร้างรูปแบบของงานทัศนศิลป์ จะต้องเป็นการสร้างขึ้นมาจากฝีมือ และความชำนาญ วัสดุที่ใช้จะต้องมีความเหมาะสมที่จะใช้สร้างรูปแบบและเนื้อหาได้ดี ดังนั้นศิลปินจะต้องอ่านเทคนิคของการสร้างสรรค์งานได้ดี สามารถแยกแยะและรับรู้ความยากง่ายในกรรมวิธีสร้างงาน ตลอดจนเข้าใจถึงคุณลักษณะเฉพาะของเทคนิคในแต่ละประเภท วัสดุแต่ละอย่างก็มีธรรมชาติของตัวเอง ดังนั้นเทคนิคที่เป็นขั้นตอนหรือกระบวนการสร้างภาพให้ปรากฏ จึงเกี่ยวข้องกับวัสดุอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

4. การศึกษาแนวคิดในการถ่ายทอดของอดีตและปัจจุบัน คือความพยายามในการทำความเข้าใจการถ่ายทอดผลงานทางทัศนศิลป์ของศิลปินทั้งในอดีตและปัจจุบันโดยอาศัย การตีความจากผู้ดูเป็นสำคัญ ซึ่งจะช่วยให้เกิดความเข้าใจการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์ได้ดีขึ้น และสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการทำงานแต่ละประเภทได้

5. การวิเคราะห์และสรุปผลการถ่ายทอด ขั้นตอนสุดท้ายของการทำงานก็คือการสรุปผลและวิเคราะห์เพื่อหาข้อดีข้อเสียในการทำงานแต่ละครั้ง เพื่อหาทางพัฒนาและปรับปรุง ผลงานของตนเองให้ก้าวหน้าต่อไป ในขั้นตอนนี้บางครั้งต้องอาศัยผู้รู้มาชี้แนะในประเด็นต่าง ๆ

พระพงษ์ กุลพิศาล (2529) ได้กล่าวถึงกระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะไว้ว่า คือกิจกรรมที่อยู่ระหว่างตัวกระตุ้นไปจนกระทั่งทำงานสำเร็จ โดยมีสมองกับกายเป็นผู้กระทำ ซึ่งเป็นกระบวนการทำงานศิลปะของศิลปินนี้ ดังนี้ (1) การถ่ายโอนการรับรู้ประสาทสัมผัสไปเป็นความรู้สึก (2) รับแรงบันดาลใจที่ซ่อนเร้นอยู่ได้ (3) นำประสบการณ์ที่เกิดขึ้นมาสร้างเป็นสิ่งใหม่ (4) สร้างแนวคิดให้เป็นรูปทรงที่สัมผัสได้ (5) แสดงความรู้สึกด้านการสร้างเป็นผลงานออกมา ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้จะต้องถูกดำเนินการขึ้นมาอย่างครบถ้วนสมบูรณ์จึงจะเกิดการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะขึ้นมาได้สำเร็จ ดังนั้นการที่จะทำงานศิลปะขึ้นมาได้จะต้องมีสิ่งเร้า หรือแรงจูงใจที่มากพอที่จะทำให้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะจนสำเร็จขึ้นมาได้

ไมเคิล (Michael, 1983) กล่าวถึงองค์ประกอบของการทำงานศิลปะดังต่อไปนี้

1. ความรู้สึก - แรงจูงใจ (Sensitivities – Motivation) ซึ่งเป็นพื้นฐาน และเป็นจุดเริ่มต้นของความต้องการทำงานศิลปะ โดยมีที่มาจากความเชื่อ ประสบการณ์ สิ่งแวดล้อม และทักษะการใช้สื่อต่าง ๆ

2. กระบวนการทางศิลปะ (Art Process) เป็นการแสดงออกส่วนตัวทางด้านความคิด ความรู้สึก และการรับรู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดองค์ประกอบทางด้านศิลปะ

3. ผลงานศิลปะ (Art Product) เป็นสิ่งที่ปรากฏขึ้นมาจากสุนทรียภาพส่วนบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์บางอย่างที่เราต้องการจะแสดงออก

ประเสริฐ ศีลรัตน (2525) กล่าวว่า กระบวนการทำงานศิลปะเป็นกระบวนการเกี่ยวเนื่อง ศิลปินจะได้รับแรงบันดาลใจ หรือแรงกระตุ้นจากสิ่งเร้าจนก่อให้เกิดปรากฏความรู้สึกต่าง ๆ ขึ้นมา แล้วจึงถ่ายทอดความรู้สึกนั้น ๆ ออกมาในรูปแบบของงานศิลปะ ซึ่งกระบวนการเหล่านี้จะเป็นไปอย่างมีระบบ

พิชัย ตุงคินานนท์ (2538) กล่าวว่า กระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะประกอบด้วย

1. แรงบันดาลใจ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาจากการที่มีสิ่งเร้าเข้ามากระทบกับจิตใจ จนทำให้เกิดเป็นความประทับใจ, ความรู้สึก, ความคิด และอื่น ๆ

2. การสร้างแนวความคิด คือ ขั้นตอนที่เกิดขึ้นหลังจากได้รับแรงบันดาลใจ จนเกิดเป็นความคิดที่มีต่อแรงบันดาลใจต่าง ๆ เหล่านั้น กลั่นกรองจนกลายเป็นเนื้อหา, เรื่องราวต่าง ๆ ที่ต้องการนำเสนอ

3. การแสดงออกทางรูปทรงศิลปะ คือ ขั้นตอนการคิดที่จะนำเสนอแนวความคิดต่าง ๆ เหล่านั้นออกมาในรูปของรูปทรงทางศิลปะ เป็นขั้นตอนในการกำหนดรูปแบบของศิลปะ

4. การใช้สื่อวัสดุ หรือเทคนิค คือ ขั้นตอนในการเลือกใช้เทคนิค และวัสดุที่จะนำมาใช้ในการทำงานศิลปะ ให้เหมาะสมสอดคล้องกับแนวความคิด และรูปทรงทางศิลปะ ขั้นตอนนี้จึงต้องอาศัยทักษะ และมีมือในการถ่ายทอดจนออกมาเป็นผลงานศิลปะที่ต้องการ

5. การประเมินผล คือ ขั้นตอนในการสรุปประเมินผลการทำงานศิลปะที่ผ่านมาของศิลปิน เพื่อหาข้อดี ข้อเสียของการทำงานแต่ละครั้ง ซึ่งอาจจะมีการแก้ไขตัวผลงานศิลปะจนเป็นที่พอใจของศิลปิน

วินัย ผู้นำพล (2528 อ้างใน บรรลือ ขอรวมเดช, 2534) ได้อธิบายถึงกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะว่า ประกอบด้วย

1. ขั้นเตรียมการเป็นการเริ่มศึกษาความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสิ่งนั้นหรือปัญหานั้นเสียก่อนได้แก่การศึกษาองค์ประกอบศิลปะเบื้องต้นเข้าใจสิ่งที่เป็นสาเหตุแห่งความไม่งามหรืองามได้อย่างไร เข้าใจสิ่งที่เกิดขึ้นจนสามารถเปรียบเทียบได้ว่าความงามหรือไม่งามอยู่ในระดับใดมากน้อยเพียงใด
2. ขั้นประจักษ์ คือ เกิดข้อวินิจฉัยข้อเสนอแนะทดลองปฏิบัติค้นหาเทคนิค แนวทางขององค์ประกอบต่างๆ อยู่ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง
3. ขั้นหยั่งเห็นหรือค้นพบแนวทางในการสร้างสรรค์คุณค่าความงามที่มีลักษณะเฉพาะตนได้อย่างสะท้อนอารมณ์ มีจินตนาการ มีเนื้อหาทางปัญญาลึกซึ้ง หรือเป็นผลงานศิลปกรรมบริสุทธิ์อันต่างไปจากงานศิลปะในชั้นฝึกหัดศึกษาทดลอง

อาจกล่าวสรุปเกี่ยวกับ กระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะได้ว่าลำดับขั้นตอนที่ต่อเนื่องกันในขั้นต้นของการฝึกปฏิบัติของผู้เรียนนั้น จะเริ่มต้นจากการเริ่มศึกษาความรู้พื้นฐานทางศิลปะ หลักการจัดองค์ประกอบศิลป์ แนวทาง หรือวิธีการปฏิบัติทางศิลปะ การใช้สีวัสดุ เครื่องมือในการปฏิบัติทางศิลปะพื้นฐาน จนเข้าใจเป็นลำดับแรก แล้วจึงทดลองปฏิบัติค้นหาเทคนิค แนวทางขององค์ประกอบต่างๆ ด้วยตนเองจนกระทั่งค้นพบแนวทางในการสร้างสรรค์คุณค่าความงามที่มีลักษณะเฉพาะตนเกิดเป็นผลงานศิลปกรรมบริสุทธิ์ แล้วจึงเข้าสู่การเป็นศิลปินผู้มีความสามารถสร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรมได้อย่างชำนาญและมีเอกลักษณ์เฉพาะตน ซึ่งกระบวนการทำงานศิลปะของศิลปินนั้น เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน มีส่วนสำคัญอยู่ 2 ส่วนคือ ส่วนที่เป็นแรงจูงใจ ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นในการทำงานศิลปะ ซึ่งเกิดขึ้นมาจากการได้รับการกระตุ้นหรือการรับรู้จากสิ่งเร้า และส่วนที่เป็นกระบวนการทางศิลปะ ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นมาหลังจากที่ได้รับแรงจูงใจที่จะทำงานศิลปะแล้ว ศิลปินก็จะใช้กระบวนการทางศิลปะนี้เป็นกระบวนการในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดของตนเองออกมา การเลือกใช้เทคนิค และวัสดุในการถ่ายทอดงานศิลปะ การสรุปประเมินผลการทำงานศิลปะ เพื่อหาข้อดี ข้อเสียของการทำงานแต่ละครั้ง ปรับปรุงแก้ไขจนกระทั่งผลงานสำเร็จตามที่พอใจ อย่างไรก็ตาม ในลักษณะของกระบวนการทำงานศิลปะของศิลปินและการสร้างสรรค์ผลงานของผู้เรียนศิลปะ ในระดับอุดมศึกษาที่ผ่านการศึกษาในระดับพื้นฐานมาแล้ว และเข้าสู่กระบวนการเรียนรู้ในการทำงานศิลปะเชิงสร้างสรรค์ ดังนั้นลักษณะของผลงานศิลปะตลอดจนลักษณะของการเรียนรู้ของผู้เรียน โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอนโดยมีเป้าหมายหลักที่จะนำผู้เรียนสู่การเป็นศิลปินที่มีความสามารถสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ การสอนจึงอาจจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนจากการสอนใน

ระดับพื้นฐานและให้สอดคล้องไปตามแต่วัตถุประสงค์หรือทิศทางที่สถาบันการศึกษาแต่ละแห่งได้กำหนด ในรายละเอียดของการเรียนการสอนศิลปะปฏิบัติจึงมีความสำคัญ ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอเป็นลำดับต่อไป ดังนี้

5. การสอนศิลปะปฏิบัติระดับอุดมศึกษา

หลักการสำคัญของการศึกษา คือ การพัฒนาผู้เรียน หรือทำให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไม่เน้นการเรียนรู้ โดยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียนนั้น ผู้สอนต้องดำเนินการ ใช้กระบวนการเรียนการสอนให้ได้ผลสอดคล้องกับความต้องการของสังคม และดำเนินการอย่างเป็นระบบมีวัตถุประสงค์ชัดเจน (ไพศาล หวังพานิช, 2543)

แผนภูมิที่ 1 กระบวนการทางการศึกษา

ตามแผนภูมิต้นจะเห็นได้ว่า กระบวนการทางการศึกษาเป็นกระบวนการผลิตอย่างหนึ่งซึ่งมีปัจจัยป้อน (Input) คือผู้เรียน มีกระบวนการ (Process) คือการเรียนการสอน และมีผลผลิต (Output) คือผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงจากภาวะที่เป็นปัจจัยป้อน สอดคล้องกับ คำกล่าวของ มาณี ไชยธีรานุกัฒศิริ (2541) ที่กล่าวว่า ระบบการเรียนการสอนประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า คือผู้เรียน กระบวนการ คือกิจกรรมการเรียนการสอน และผลผลิต คือผลการเรียนรู้ตามเป้าหมาย ดังนั้นกิจกรรมการเรียนการสอนจึงมีความสำคัญในการเปลี่ยนแปลงผู้เรียน สอดคล้องกับคำกล่าวของ กิจจา เวสประชุม (2540) ที่กล่าวว่า ผู้สอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งในกระบวนการเรียนการสอน เพราะผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โดยใช้การสอนในรูปแบบต่างๆ อันเป็นการทำให้การเรียนการสอนดำเนินไปถึงจุดหมายปลายทางอย่างมีคุณภาพมากที่สุด

ไพฑูรย์ สีนลาร์ตน์ (2524) กล่าวว่า สอนระดับอุดมศึกษาประกอบด้วย (1) การวางแผนการสอนหรือการเตรียมการสอนเป็นการกำหนดรายละเอียดและเตรียมการสอนก่อนดำเนินการสอนจริง (2) การเริ่มต้นชั่วโมงแรกและชั่วโมงต่อไปเป็นการหลัก และเทคนิคทางจิตวิทยาการศึกษามาประยุกต์ในการเรียนการสอน (3) การประเมินผลการสอนคือหลักและวิธีการต่างๆที่ใช้ในการประเมินผลการสอน (4) การพัฒนา การเรียนการสอนให้ดีและมีประสิทธิภาพมากขึ้น นอกจากนี้ ทิศนา แชมมณี (2545) กล่าวถึงการจัดการเรียนการสอนในบริบททางการสอนระดับห้องเรียนซึ่งเป็นบริบทการสอนที่ใกล้ชิดกับผู้เรียนและผู้สอนมากที่สุด ว่าประกอบไปด้วย (1) วัตถุประสงค์ในการเรียนการสอน (2) สารเนื้อหาที่ใช้ในการเรียนการสอน (3) วิธีการหรือกระบวนการที่ใช้ในการเรียนการสอน (4) การวัดประเมินผลการเรียนการสอน (5) อุปกรณ์ที่ใช้ในการเรียนการสอน อภรณ์ ใจเที่ยง (2540) อธิบายสรุปว่า องค์ประกอบการเรียนการสอนด้านองค์ประกอบย่อยเป็นส่วนเสริมให้การสอนมีความสมบูรณ์ มีประสิทธิภาพ และมีคุณค่าแก่ผู้เรียน เป็นองค์ประกอบด้านรายละเอียดของการเรียนการสอนที่จะทำให้การเรียนการสอนสมบูรณ์ ซึ่งมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน 5 ประการดังนี้ (1) การตั้งจุดประสงค์การสอน (2) การกำหนดเนื้อหา (3) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน (4) การใช้สื่อการสอน (5) การวัดผลประเมินผล และ ไคเบลอร์ เบคเกอร์ และไมลส์ (Kibler, Becker and Miles, 1973 อ้างถึงใน สุพินบุญชูวงศ์, 2531) กล่าวถึง วิธีดำเนินการสอน ว่าผู้สอนจะต้อง (1) กำหนดกิจกรรมต่างๆ (2) ใช้หลักการสอน เช่น การจูงใจ การฝึกหัด (3) การจัดลำดับขั้นก่อนหลังการสอน (4) การแสดงผลก้าวหน้าของการเรียน และ (5) การเลือกวิธีสอน นอกจากนี้ กาญจนา คุณารักษ์ (2527) กล่าวว่า กระบวนการสอนเป็นแบบแผนและขั้นตอนการสอน โดยทั่วไปแล้วแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ (1) ขั้นเตรียมการสอน (2) ขั้นสอน (3) ขั้นประเมินผล

อาจกล่าวโดยสรุปถึงการสอนของอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษามีความสำคัญในอันที่จะช่วยให้การเรียนการสอนบรรลุสู่จุดหมายในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด การสอน ประกอบด้วย การวางแผนการสอนหรือการเตรียมการสอน การดำเนินการสอน และการวัดผลประเมินผล

5.1 การสอนศิลปะภาคปฏิบัติ

การสอนศิลปะภาคปฏิบัติ หมายถึง กระบวนการในการถ่ายทอดความรู้ รวมถึง การเสนอภาพการณ์การเรียนรู้ที่มุ่งพิจารณาให้ผู้เรียนได้มีทักษะและมีความเชี่ยวชาญในการใช้ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ตลอดจนกระทั่งสามารถถ่ายทอด ความรู้สึกนึกคิด และจินตนาการเฉพาะส่วนบุคคลให้ปรากฏออกมาเป็นผลงานที่สัมผัสได้ตามที่หลักสูตรกำหนด (บรรลือ ขอรวมเดช, 2534)

วุฒิ วัฒนสิน (2541) ได้กล่าวว่า การสอนศิลปะมีลักษณะเฉพาะที่แตกต่างไป จากการสอนวิชาอื่นโดยทั่วไป โดยเฉพาะวิชาศิลปะปฏิบัตินั้นถือได้ว่าเป็นพื้นฐานสำคัญในการ เรียนศิลปะทุกสาขาวิชา การเรียนการสอนศิลปะปฏิบัติเป็นการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ควบคู่กันไป แต่จะเน้นหนักในภาคปฏิบัติมากกว่าเนื่องจากศิลปะเป็นวิชาที่มุ่งให้ผู้เรียนมีทักษะ และความเชี่ยวชาญในการใช้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างสรรค์หรือประกอบ อาชีพตลอดจนสามารถถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการส่วนบุคคลให้เห็นออกมาเป็น ผลงานที่สัมผัสได้ การสร้างสรรค์งานศิลปะยังก่อให้เกิดประสบการณ์ตรงที่จะทำให้ผู้เรียนเกิด ความคิดสร้างสรรค์จากกระบวนการสร้างสรรค์งานศิลปะซึ่งเป็นกระบวนการต่อเนื่องและเป็นการ แก้ปัญหาเฉพาะบุคคลโดยใช้จินตนาการ และประสบการณ์ของผู้เรียนแต่ละคนเป็นพื้นฐาน

ชลุต นิมเสมอ (2529) การเรียนการสอนศิลปะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสาขา ทศนศิลป์จึงมุ่งเน้นการเรียนรู้ทางด้านการปฏิบัติอันได้แก่ วิชาวาดเส้น วิชาจิตรกรรม วิชา ประติมากรรม วิชา ภาพพิมพ์ และวิชาศิลปะไทย วิชาเหล่านี้ถือได้ว่าเป็นวิชาพื้นฐานที่ สำคัญ และเป็นวิชาขั้นสูงในการศึกษาศิลปะของแต่ละสาขา ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเกิดการ เปลี่ยนแปลง ด้านทักษะโดยตรง การได้มาซึ่งทักษะเหล่านี้ผู้ปฏิบัติจะต้องมีทัศนคติที่ถูกต้องและ ได้รับการฝึกฝนที่ถูกต้อง ความคิดหรือจินตนาการ กกับการกระทำหรือทักษะจะต้องเติบโตคู่กัน แต่ละฝ่ายจะสนับสนุนซึ่งกันและกันให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นการศึกษาศิลปะทางด้านทัศนศิลป์นั้น เป็นการฝึกฝนให้ผู้เรียนได้ใช้ทั้งความคิด ความรู้เชิงเหตุผลและความสามารถทางด้านทักษะฝีมือ เพื่อใช้ในการถ่ายทอดจินตนาการออกมาเป็นผลงานศิลปะที่ดีที่สุด

สันติ คุณประเสริฐ (2535) การสอนทางด้านศิลปะ เป็นการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ ฝึกปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนได้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากขั้นตอน การค้นคว้าทดลองทำ ซึ่ง ประสบการณ์ที่ได้จากการทดลองทำดังกล่าว จะฝังแน่นและเกิดความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง

เฮอร์เบิร์ต รีด (Read, 1958) กล่าวว่า ศิลปะเป็นสื่อเพื่อให้เกิดการค้นพบ ศักยภาพของตนเอง เปิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้อย่างเสรี ทั้งทางด้านความรู้สึก ความคิด

จินตนาการ แสวงหาความชำนาญในสิ่งที่ตนสนใจอย่างกว้างขวาง คุณค่าของการเรียนศิลปะจะเกิดขึ้นได้ในผู้เรียนนั้น ผู้เรียนจะต้องมีโอกาสในการแสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์และอารมณ์อย่างอิสระเสรีไม่เช่นนั้นการทำงานศิลปะก็จะมีคุณค่า และไม่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาแต่อย่างใด

แลนซิง (Lansing, 1976) การศึกษาศิลปะ จัดได้ว่าเป็นการศึกษาวិชาชีพออย่างหนึ่ง จึงต้องมีการฝึกฝนทางด้านทักษะการฝึกปฏิบัติทางศิลปะเป็นความสามารถของการใช้ความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการสร้างความสัมพันธ์ขององค์ความรู้เกี่ยวกับศิลปะ กระบวนการทำงานศิลปะหลักการทางศิลปะองค์ประกอบศิลป์ ประวัติศาสตร์ศิลป์ และสุนทรียศาสตร์ ทักษะความชำนาญเกิดขึ้นได้จากการผ่านการฝึกฝนการได้รับคำแนะนำจากอาจารย์ผู้สอน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาทักษะความสามารถในการปฏิบัติงานให้ดียิ่งขึ้น

แฟรงค์ (Frank, 2002) กล่าวว่า การเรียนการสอนศิลปะ ควรจัดกิจกรรมเพื่อสร้างลักษณะนิสัยให้เกิดในชีวิตประจำวันรวมถึงการสนับสนุนให้ผู้เรียนทำในกิจกรรมนั้นๆ มีการใช้วิธีสอนที่หลากหลาย และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เสนอความคิดเห็นด้านศิลปะอย่างอิสระ

แมรี เจน แซนเดอร์ (Zander, 2003) กล่าวว่า การเรียนการสอนศิลปะควรคำนึงถึงประสบการณ์ในการทำงานศิลปะเกิดความคิดจินตนาการ คำนึงถึงผลสะท้อน การตอบรับในการทำงานของผู้เรียนเพื่อให้ทราบถึงความสามารถของผู้เรียนแต่ละคนมีการสื่อสาร ระหว่างครูกับผู้เรียน มีการจัดกิจกรรมทั้งในและนอกสถานที่รวมถึงมีการอภิปรายร่วมกัน

เจมส์ พาทริเซีย (Patricia, 1997; 1999; 2000) กล่าวว่า วิธีการต่างๆ ที่จะนำผู้เรียนไปสู่การสร้างสรรค์ทางศิลปะ ได้แก่ แบบอย่างในการเรียน และการกระตุ้นส่งเสริมกระบวนการสร้างสรรค์ทางศิลปะ การอยู่ภายใต้เงื่อนไขข้อจำกัดต่างๆ และการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ และวิธีการที่จะทำให้ผู้เรียนได้มาซึ่งความสร้างสรรค์และทักษะในการวิเคราะห์ (Creative and Critical skills) ส่วนสำคัญคือ ต้องการเปลี่ยนแปลงกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Self-Direct Learning) ของผู้เรียน นอกจากนี้ ผลงานศิลปะที่มีคุณค่าและมีสุนทรียภาพสูงนั้นเป็นผลมาจากการมีทัศนคติเชิงบวกในกลุ่มผู้เรียน และควรให้โอกาสผู้เรียนที่มีอิสระในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพที่เขามีอยู่ให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

เพจ (Page, 1977) ได้อธิบายความหมายของทักษะว่าเป็นระบบและมีรูปแบบของการประสานต่อเนื่องกันทั้งกิจกรรมทางร่างกายและจิตใจซึ่งจะประกอบไปด้วยกระบวนการรับ (ได้แก่อวัยวะรับสัมผัสต่างๆ) กับกระบวนการแสดงออก (กล้ามเนื้อต่างๆ) ซึ่งเป็นการตอบสนอง

ทักษะเป็นการใช้การรับรู้ด้านกลไก การใช้มือ และความสามารถทางสังคมซึ่งขึ้นอยู่กับเนื้อหาของของทักษะนั้น เคลาส์ไมเออร์และริบเบิล (Klausmeier and Ripple, 1971) กล่าวว่าทักษะเป็นระดับความคล่องแคล่วในการประกอบกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องตามลำดับ ดังนั้นทักษะจึงเป็นแผนของพฤติกรรมที่มีความต่อเนื่องกัน ซึ่งจะประกอบด้วยสิ่งเร้าและการตอบสนอง ให้การประกอบกิจกรรมนั้นอย่างถูกต้อง รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ (ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2546)

ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ (2524) กล่าวว่า องค์ประกอบของการสอนทักษะปฏิบัติ ยังมี ความเกี่ยวข้องกับส่วนประกอบต่าง ๆ คือ (1) สถานที่ฝึกปฏิบัติ จะต้องมีความสอดคล้องกับ จุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาที่จะฝึกปฏิบัติ โดยทั่วไปสถานที่ฝึกปฏิบัติจะมีความแตกต่างกันตาม รูปแบบ และวิธีการสอนแต่ละลักษณะ มีความพร้อมด้านการใช้สอย ความยินดีและเต็มใจของ เจ้าของสถานที่ เป็นสถานที่ที่มีความยืดหยุ่น และควรเป็นแบบฉบับที่ดีได้ (2) อุปกรณ์ และ เครื่องมือ นับว่าเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพื่อให้การปฏิบัติงานอยู่ในสภาพที่ใกล้เคียงหรือเป็นสภาพความเป็นจริงมากที่สุด เครื่องมือและอุปกรณ์จึงต้องเพียงพอกับจำนวนผู้เรียน รวมถึงพาหนะสำหรับการศึกษานอกสถานที่ (3) เอกสารการฝึกปฏิบัติประกอบด้วย คู่มือการฝึกปฏิบัติ เอกสารและ คำแนะนำอื่น ๆ (4) การเตรียมตัวของผู้สอนและผู้เรียน ผู้สอนต้องเข้าใจวัตถุประสงค์ของการฝึก และขั้นตอนต่างๆ เช่น การกำหนดเนื้อหา เตรียมเอกสาร เครื่องมือ อุปกรณ์ สถานที่ เวลา ตลอดจนศึกษาเทคนิคการแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในขณะที่ปฏิบัติงาน ด้านผู้เรียนควรทำความเข้าใจขั้นการฝึก ซึ่งบางอย่างอาจต้องใช้ความรู้ทักษะพื้นฐานประกอบ การเตรียมตัวของผู้สอน และผู้เรียนให้พร้อมจึงเป็นสิ่งสำคัญ (5) การอภิปรายและการประเมินผล อาจจะมีระหว่างการฝึก และหลังการฝึก เพื่อประโยชน์ในการทราบถึงความก้าวหน้า และการบรรลุถึงผลสำเร็จของ จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ในตอนต้น

นวลจิตต์ เขวกีรติพงษ์ (2535 อ้างถึงใน ทิศนา ขัมมณี, 2545) อาจารย์ ประจำคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ที่เน้นทักษะปฏิบัติสำหรับครูวิชาอาชีพ โดยอาศัยแนวคิดและหลักการเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะ ปฏิบัติ 9 ประการ ซึ่งมีสาระโดยสรุปว่า การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะปฏิบัติที่ติดนั้น ผู้สอนควร จะเริ่มตั้งแต่วิเคราะห์งานที่จะให้ผู้เรียนทำ โดยแบ่งงานออกเป็นส่วนย่อยๆ และลำดับงานจากง่ายไป สบาย แล้วให้ผู้เรียนได้ฝึกทำงานย่อย ๆ แต่ละส่วนให้ได้ แต่ก่อนที่จะลงมือทำงาน ควรให้ผู้เรียนมี ความรู้ในงานถึงขั้นเข้าใจในงานนั้นเป็นอย่างดีน้อย รวมทั้งได้เรียนรู้ลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงาน ด้วย แล้วจึงให้ผู้เรียนฝึกทำงานด้วยตัวเองในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับการทำงานจริง โดย

จัดลำดับการเรียนรู้ตามลำดับที่ตั้งแต่ง่ายไปยาก คือเริ่มจากการให้รับรู้งาน ปรับตัวให้พร้อม ลองทำ โดยการเล่นแบบ ลองผิดลองถูก (ถ้าไม่เกิดอันตราย) แล้วจึงให้ฝึกทำเองและทำหลายๆครั้ง จนกระทั่งชำนาญ สามารถทำได้เป็นอัตโนมัติ ขณะฝึกผู้เรียนควรได้รับข้อมูลย้อนกลับเพื่อการ ปรับปรุงงานเป็นระยะๆ และผู้เรียนควรได้รับการประเมินทั้งทางด้านความถูกต้องของผลงาน ความชำนาญในงาน (ทักษะ) และลักษณะนิสัยในการทำงานด้วย

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546) ได้เสนอว่า การสอนทักษะปฏิบัติ มีขั้นตอน ดังต่อไปนี้ (1) วิเคราะห์ทักษะนั้นต้องพิจารณาแยกแยะรายละเอียดของทักษะนั้นออกมา (2) ตรวจสอบความสามารถเบื้องต้นที่เกี่ยวกับทักษะของผู้เรียนว่ามีอะไรเพียงใดให้ทดสอบ การ ปฏิบัติเบื้องต้นต่างๆตามลำดับก่อนหลัง (3) จากการฝึกหน่วยย่อยต่างๆ และฝึกหัดในหน่วยที่ขาด ไป และอาจฝึกสิ่งที่เขาพอเป็นอยู่แล้วให้ชำนาญเต็มที่ และให้ความสนใจในสิ่งที่ยังไม่ชำนาญ (4) ขึ้นอธิบายและสาธิตทักษะให้ผู้เรียน เป็นการแสดงทักษะทั้งหมด เป็นการอธิบาย เป็นการแสดงให้ เห็นตัวอย่าง โดยให้ผู้เรียนดูภาพยนตร์หรือผู้เชี่ยวชาญแสดงให้ดู ในขั้นต้นไม่จำเป็นต้องอธิบาย มาก ให้ผู้เรียนดูตัวอย่างและสังเกตเอง เพราะถ้าอธิบายมากจะเป็นสิ่งรบกวนการสังเกตของ ผู้เรียน (5) ขึ้นจัดภาวะเพื่อการเรียน 3 ประการคือ 5.1 จัดลำดับสิ่งเร้าและตอบสนอง ให้ผู้เรียนได้ ปฏิบัติอย่างถูกต้องตามลำดับก่อนหลังสิ่งใดที่ เกี่ยวเนื่องกันต้องจัดให้ติดต่อกัน 5.2 การ ปฏิบัติ ต้องจัดกำหนดเวลาของการปฏิบัติให้ดีจะใช้เวลาแต่ละครั้งนานเท่าใดนัก หรือหยุดพักมาก น้อยเพียงใด เวลาของการฝึกสอนก็เช่นกัน 5.3 ให้รู้ผลการปฏิบัติ การรู้ผลนั้นมีสองอย่างคือ รู้จัก คำบอกเล่าของครูผู้สอน และรู้ผลโดยตนเอง ในขั้นแรกๆ บอกเล่าว่าเขามีข้อบกพร่องอย่างไร แบบ นี้เป็นการรู้ผลจากภายนอก เป็นการบอกให้รู้ว่าจะแก้ไขอย่างไร พอผู้เรียนมีความชำนาญมากขึ้น ผู้เรียนจะสังเกตตัวเองเป็นการรู้ผลจากตัวเอง โดยดูจากผลของการเคลื่อนไหว

เกรย์ (Gray, 1960) และจอห์น เอ. ไมเคิล (Micheal, 1983) มีแนวคิดที่สอดคล้อง กัน โดยกล่าวถึง เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการสอนศิลปะภาคปฏิบัติว่าประกอบด้วยส่วนสำคัญ คือ (1) การวางแผนจัดประสบการณ์ทางศิลปะ (2) การวางจุดประสงค์ของรายวิชา (3) การวาง วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (4) วัสดุอุปกรณ์ (5) ขั้นตอนการดำเนินการสอนจำแนกเป็น 2 ส่วน คือ การสร้างแรงจูงใจ และการนำเสนอผลงานที่สำเร็จแล้วให้ดูเป็นตัวอย่าง (6) การประเมินผล (7) ศึกษาผลที่ได้รับจากการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาการสอนในครั้งต่อไป (8) ศึกษาแหล่งข้อมูล และแหล่งที่มาของข้อความรู้ ที่จะนำมาสอนเพื่อแจ้งให้ผู้เรียนได้ทราบและได้ค้นคว้าด้วย ตัวเองต่อไป และบลานซ์ เจฟเฟอร์สัน (Jefferson ,1970 อ้างถึงใน ชาตรี ถนอมวงษ์, 2545)

กล่าวว่า องค์ประกอบของการจัดการเรียนการสอนศิลปะ ประกอบด้วย (1) การเตรียมการ (2) การสร้างแรงจูงใจ (3) การให้คำแนะนำ (4) การวัดและประเมินผล (5) การจัดนิทรรศการ

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การสอนศิลปะปฏิบัติระดับอุดมศึกษาศาขาทักษศิลป์นั้น เป็นการเรียนรู้การปฏิบัติทางศิลปะอันได้แก่ วิชาวาดเส้น วิชาจิตรกรรม วิชาประติมากรรม วิชาภาพพิมพ์ และวิชาศิลปะไทย เป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นที่การพัฒนาความสามารถพิเศษหรือศักยภาพในการสร้างสรรค์ส่วนบุคคล ให้สามารถค้นพบแนวทางในการสร้างสรรค์รูปแบบเฉพาะตน สามารถแสดงออกตามเอกลักษณ์ ถ่ายทอดบุคคลิกภาพและจินตนาการของตนเองออกมาเป็นผลงานศิลปกรรมที่ลงตัวอย่างมีคุณค่ามีสุนทรียภาพได้ การสอนจึงเป็นการฝึกปฏิบัติทางศิลปะและการฝึกฝนให้ผู้เรียนได้ใช้ทั้งความคิด ความรู้เชิงเหตุผล และมีความสามารถทางด้านทักษะฝีมือเพื่อใช้ในการถ่ายทอดจินตนาการออกมาเป็นผลงานศิลปะที่ดีที่สุด การเรียนรู้ของผู้เรียนจึงเกิดจากการเรียนรู้ด้วยตนเองจากประสบการณ์ตรงของผู้เรียนในกระบวนการทำงานศิลปะและจากประสบการณ์และสภาพการเรียนรู้ต่างๆ ที่ผู้สอนจัดเตรียมตามวัตถุประสงค์ที่หลักสูตรกำหนด ซึ่งการสอนศิลปะปฏิบัติ ประกอบด้วย การวางแผนการสอนหรือการเตรียมการสอนมีความเกี่ยวข้องกับการวางแผนจัดประสบการณ์ทางศิลปะ การวางจุดประสงค์ของรายวิชา การวางวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม การคัดเลือกเนื้อหา การเลือกเอกสาร ตำรา อุปกรณ์การประเมินผล และการจัดทำประมวลรายวิชา การดำเนินการสอนมีความเกี่ยวข้องกับความเกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การสร้างแรงจูงใจ การให้ความช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน การสรุปบทเรียน วิธีสอนที่ผู้สอนพิจารณาเลือกใช้ในการสอน การใช้สื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ทางศิลปะ เพื่อใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ทางด้านการปฏิบัติงานศิลปะรวมถึงตำราและเอกสารประกอบการสอน ที่ใช้ในการสอน การวัดผลประเมินผลมีความเกี่ยวข้องกับการเลือกวิธีการวัด และเกณฑ์ที่เหมาะสมสำหรับการประเมินผลการปฏิบัติศิลปะภาคปฏิบัติ ดังมีรายละเอียด ต่อไปนี้

5.2 การวางแผนการสอนศิลปะภาคปฏิบัติ

ไพฑูรย์ สิ้นลารัตน์ (2524), สมคิด อิศระวัฒน์ (2541) และพันธ์ศักดิ์ พลสารมัย (2547) กล่าวสอดคล้องกันว่า การวางแผนการสอนหรือเรียกอีกนัยว่า การเตรียมการสอนเป็นกิจกรรมแรกของการดำเนินการสอนวิชาใดวิชาหนึ่ง เพราะเป็นการสร้างรายวิชาว่าจะต้องประกอบ

ไปด้วยอะไรบ้าง ทำอะไรบ้าง การเตรียมการสอนจะช่วยให้ผู้สอนรู้ว่าตนเองควรดำเนินการอย่างไร จึงจะได้ผลตามเป้าหมายที่ต้องการโดยไม่ผิดพลาด นอกจากนี้ สมคิด อิศระวัฒน์ (2541) และ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2548) กล่าวสอดคล้องกันว่า การเตรียมการสอนประกอบด้วย การกำหนด จุดมุ่งหมาย การคัดเลือกเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน วัสดุอุปกรณ์และแหล่งข้อมูล และการ ประเมินผล นอกจากนี้ พันธุ์ศักดิ์ พลสารมย์ (2547) กล่าวว่า การวางแผนการสอนประกอบด้วย การกำหนดจุดมุ่งหมาย การคัดเลือกเนื้อหา กิจกรรมการเรียนการสอน การเลือกเอกสาร ตำรา อุปกรณ์ การประเมินผล และการจัดทำประมวลรายวิชา ผู้วิจัยจึงขอก้าวโดยสรุปถึงการวางแผนการสอนหรืออีกนัยคือการเตรียมการสอนว่า ประกอบไปด้วย (1) การกำหนด จุดมุ่งหมาย (2) การคัดเลือกเนื้อหา (3) กิจกรรมการเรียนการสอน (4) วัสดุอุปกรณ์และ แหล่งข้อมูล (5) การประเมินผลและ (6) การจัดทำประมวลรายวิชาดังนี้

1. การกำหนดจุดมุ่งหมาย ประกอบด้วย (1.1) แหล่งที่มา คือการพิจารณา หลักสูตร เนื้อหารายวิชา ความต้องการของสังคม ลักษณะและความต้องการของนิสิต ความรู้ ประสบการณ์ของผู้สอนและปรัชญาจุดมุ่งหมายของสถาบัน (1.2) ขอบเขต โดยอาศัยหลักการ 3 ประการในการจัดการเรียนการสอน คือ พัฒนาความรู้ ความคิด ทักษะคต ค่านิยมและทักษะ ควรกำหนดให้ครอบคลุมทั้ง 3 ด้านซึ่งจะเน้นด้านใดขึ้นอยู่กับลักษณะของรายวิชา (1.3) ลักษณะของจุดมุ่งหมายแบ่งเป็น 2 ลักษณะได้แก่ จุดมุ่งหมายทั่วไปและจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม ซึ่งจุดมุ่งหมายทั่วไปเป็นการระบุแบบกว้างๆ ว่าให้รู้เข้าใจ ชาบซึ่งหรือประเมินอะไรบ้าง ส่วน จุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมนั้นเป็นการจะเป็นลักษณะเฉพาะเจาะจง เป็นพฤติกรรมที่แสดงออก เช่น บอกความหมาย อธิบาย ปฏิบัติอะไรได้เป็นต้น (พันธุ์ศักดิ์ พลสารมย์, 2547)

2. การคัดเลือกเนื้อหา ในการคัดเลือกเนื้อหาวิชาที่จะนำมาสอนอาจใช้เกณฑ์ ดังต่อไปนี้ (1) เป็นส่วนที่สำคัญมีลักษณะที่ต้องรู้ (2) เนื้อหาซึ่งมีลักษณะควรจะรู้ เป็นเนื้อหาซึ่ง เมื่อรู้แล้วจะช่วยให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น (3) เนื้อหาที่มีลักษณะที่ถ้ารู้แล้วจะเป็นสิ่งที่ดี (สมคิด อิศระ วัฒน์, 2541 และ ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2548) นอกจากนี้ขอควรพิจารณาในการคัดเลือกเนื้อหาวิชา ได้แก่ 1. เนื้อหาควรสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของวิชา 2. เนื้อหาควรกว้างขวางสมบูรณ์และ ครบถ้วน ตามที่ควรจะเป็น โดยยึดหลักว่า ผู้เรียนควรจะรู้อะไรจึงจะเพียงพอ 3. เนื้อหาควรทันสมัย

4. ถ้ามีผลงานวิจัยและการค้นคว้าสนับสนุนจะทำให้มีน้ำหนักและน่าเชื่อถือ 5. เลือกเนื้อหาจากง่ายไปยาก จากรูปธรรมไปนามธรรม จากใกล้ตัวไปไกลตัว (สมคิด อิศระวัฒน์, 2541) และ พันธุ์ศักดิ์ พลสารรัมย์, 2547)

3. การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอน (3.1) การคัดเลือกวิธีสอนอาจแบ่งเป็น 2 ชนิดคือ (1) ผู้สอนเป็นศูนย์กลาง (Teacher - center) เช่น การบรรยาย (2) ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Student - center) เช่น กรณีศึกษา การใช้ตัวอย่าง การสาธิต การแบ่งกลุ่ม บทเรียนสำเร็จรูป เป็นต้น (สมคิด อิศระวัฒน์, 2541) นอกจากนี้ในการคัดเลือกวิธีการสอนผู้สอนควรคำนึงถึง วัตถุประสงค์ เนื้อหา จำนวนและลักษณะของผู้เรียน สภาพแวดล้อม เวลา และลักษณะเฉพาะของวิธีสอนนั้นๆ (สมคิด อิศระวัฒน์, 2541 และ พันธุ์ศักดิ์ พลสารรัมย์, 2547) และ (3.2) การกำหนดงานผู้เรียน ใช้วิธีการพิจารณาเช่นเดียวกับการเลือกวิธีสอน ได้แก่ จุดมุ่งหมายต้องการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อะไร อย่างไร และลักษณะผู้เรียนเป็นอย่างไรบ้าง (3.3) การจัดเวลาเรียนต้องคำนึงถึง กำหนดเวลาของมหาวิทยาลัย วันหยุด การแบ่งเนื้อหาและกิจกรรม ได้แก่ การปฐมนิเทศ การสอบกลางภาค การนำเสนอรายงาน การทบทวนและการสอบกลางภาค โดยทั่วไปจะมีระยะเวลา ประมาณ 15 - 16 สัปดาห์ ในภาคเรียนปกติอย่างไรก็ตาม บางครั้งระยะเวลาสามารถยืดหยุ่นปรับเปลี่ยนได้บ้างในระหว่างดำเนินการเรียนการสอน (พันธุ์ศักดิ์ พลสารรัมย์, 2547) สิ่งเหล่านี้ผู้สอนควรเตรียมการให้ละเอียดและชัดเจน ในบางครั้งอาจปรึกษาผู้เรียนหรือให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมเลือกด้วย (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2548)

4. การเลือกเอกสาร ตำรา อุปกรณ์ และแหล่งข้อมูล (4.1) การเลือกเอกสารตำราที่แต่งโดยอาจารย์ผู้สอนเองหรือผู้ทรงคุณวุฒิท่านอื่น ซึ่งช่วยลดเวลาในการบรรยายเนื้อหา โดยผู้สอนสามารถอธิบายและยกตัวอย่างเพิ่มเติมตลอดจนให้กรณีศึกษาเพื่อการประยุกต์ใช้แก่ผู้เรียนหรืออาจเป็นรูปของเอกสารการคำสอน หรือเอกสารประกอบการสอนมาประกอบการเรียนการสอนในกรณีที่ยังไม่มีตำราสำหรับรายวิชานั้นๆ (พันธุ์ศักดิ์ พลสารรัมย์, 2547) (4.2) การเลือกใช้อุปกรณ์ขึ้นอยู่กับเมื่อนำมาใช้แล้ว ผู้เรียนเรียนได้ดีขึ้น ผู้เรียนสนุกมีชีวิตชีวา สอดคล้องกับเนื้อหา และจุดมุ่งหมาย และคุ้มค่ากับการลงทุน (สมคิด อิศระวัฒน์, 2541) ,พันธุ์ศักดิ์ พลสารรัมย์, 2547) และ ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2548)

5. การประเมินผลที่นำมาใช้กับการสอนประกอบด้วย (1) การประเมินผลขณะดำเนินการสอน ซึ่งใช้เพื่อประเมินหรือดูความก้าวหน้าและปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อรู้ผลของผู้สอนและข้อมูลที่ได้ ผู้สอนจะได้ทำการแก้ไขหรือเปลี่ยนวิธีการสอนได้แก่ การสอบกลางภาค การสอบย่อย การทำรายงานทั้งกลุ่มหรือเดี่ยว การอภิปรายในชั้นเรียน ตลอดจนการตอบคำถามในระหว่างชั่วโมงเรียน (2) การประเมินผลในภาพรวม เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ได้แก่ การสอบปลายภาค ซึ่งในตอนที่เราเรียนการสอนรายวิชาแล้ว ผู้สอนก็จะมี การตัดสินผล การเรียนโดยนำผลการประเมินความก้าวหน้าและผลการประเมินในภาพรวมมาพิจารณา ประกอบการตัดสินผลตามเกณฑ์ที่ได้กำหนดไว้ สิ่งเหล่านี้ผู้สอนควรเตรียมการตั้งแต่ต้น แล้วแจ้งให้ผู้เรียนทราบในชั่วโมงแรกๆของการเรียน (สมคิด อิศระวัฒน์, 2541), พันธุ์ศักดิ์ พลสารมย์, 2547) และ ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2548)

6. การจัดทำประมวลรายวิชา เป็นแผนการสอนชนิดที่แสดงรายละเอียดของภาพรวมในรายวิชาอย่างกระชับรัดเพื่อช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนมีความเข้าใจรายวิชาตรงกัน ซึ่งผู้สอนสามารถเพิ่มเติมรายละเอียดในประมวลรายวิชา หรือการจัดทำแผนการสอนเป็นรายครั้ง (พันธุ์ศักดิ์ พลสารมย์, 2547)

การวางแผนการสอนศิลปะภาคปฏิบัติ นั้น เกรย์ แบ่งการวางแผนการสอนศิลปะออกเป็น 2 ลักษณะ คือ การวางแผนการสอนระยะยาว (Long plan) เป็นแผนการสอนที่วางไว้ในแต่ละภาคการศึกษาหรือตลอดปีการศึกษา โดยผู้สอนกำหนดล่วงหน้าว่า จะสอนเรื่องอะไรเมื่อใด ผู้สอนจะรวบรวมเนื้อหาหลักสูตรหรือเนื้อหาต่าง ๆ ประกอบกันขึ้นเป็นแผนการสอนโดยวางแผนเป็นตอน ๆ ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การวางแผนการสอนเฉพาะบทเรียน (Lesson plan) เป็นแผนการสอน ที่ใช้เฉพาะแต่ละคาบเรียน หรือบทเรียนโดยยึดแผนการสอนระยะยาวเป็นแนวทางปฏิบัติเกรย์กล่าวว่า โดยทั่วไปการจัดทำแผนการสอนเฉพาะบทเรียนที่เกี่ยวกับศิลปะนั้น จะประกอบไปด้วย ถ้อยแถลงที่เกี่ยวกับประสบการณ์ศิลปะ (Statement of the art experience) เป็นส่วนแรกของแผนการสอนเฉพาะบทเรียน ซึ่งเป็นข้อความที่ระบุถึงสิ่งที่ต้องการให้บรรลุผลสำเร็จของบทเรียนนั้น ๆ ข้อความนี้ควรชี้ไปในทางที่ดี และเข้าใจง่าย ความมุ่งหมาย (Aims) เป็นการกำหนดความมุ่งหมายในระยะยาว หรือการกำหนดความมุ่งหมายของรายวิชา

วัตถุประสงค์ (Objectives) เป็นเป้าหมายโดยตรงที่ผู้เรียนจะบรรลุ หรือได้รับภายในระยะเวลาของการสอน แต่ละบทเรียน วัสดุอุปกรณ์ (Material) เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้สอนที่จะต้องรู้ว่า ในการสอนจะต้องใช้อุปกรณ์หรือเครื่องมืออะไรบ้าง ที่จะทำให้งิจกรรมนั้นบรรลุผลสำเร็จกระบวนการ (Procedure) เป็นสิ่งที่ผู้สอนได้ทำจริงในขณะที่ทำการสอน และสิ่งที่ผู้เรียนต้องทำเพื่อที่จะทำให้งิจกรรมศิลปะนั้นๆ ประสบผลสำเร็จในส่วนของกระบวนการสามารถแยกได้เป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกเป็นสิ่งที่ผู้สอนกระทำ กล่าวคือ ผู้สอนจะต้องจูงใจผู้เรียนเพื่อนำเข้าสู่กิจกรรม เพื่อที่จะทำให้งผู้เรียนเกิดความสนใจที่จะทำกิจกรรมนั้น ผู้สอนควรอธิบายถึงความสำคัญของการทำกิจกรรมนั้น และควรฝึกงานที่ทำสำเร็จแล้วให้ผู้เรียนดูเป็นตัวอย่าง ส่วนที่สองเป็นการแนะนำโดยเฉพาะต่อการทำกิจกรรมศิลปะนั้นเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ เช่น ผู้เรียนต้องวางแผนการทำงานลงบนกระดาษด้วยการเขียนภาพร่างก่อนรวบรวมวัสดุ การประเมินผล (Evaluation) มี 2 ลักษณะ คือ การประเมินผลผู้เรียนว่าบรรลุจุดประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด และการประเมินผลตัวของผู้สอนเองในลักษณะของเทคนิคการสอน และกลไกการเรียนรู้ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ เพื่อที่จะได้นำมา กำหนดแนวทาง ของการจัดกิจกรรมให้สำเร็จผลในคราวต่อไป ผลที่ได้รับ (Outcome) นอกเหนือจากผลงานศิลปะแล้ว ผู้สอนต้องกำหนดถึงสิ่งที่ได้จากการเรียนรู้และเทคนิคที่ผู้เรียนจะ ได้ฝึกฝน และสำรวจตรวจสอบวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน อย่างไรก็ตาม ผลที่ได้รับนี้ไม่ใช่วัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ในตอนแรก แต่เป็นสิ่งที่ผู้สอนจะนำมาปรับปรุงให้ดีขึ้น ต่อสภาพของ การเรียนรู้ แหล่งข้อมูล และแหล่งที่มา (Sources and resources) ภายในหัวข้อนี้ ผู้สอนควรระบุถึงแหล่งวัสดุ อุปกรณ์ ที่เป็นไปได้ทั้งหมด เช่น รายชื่อหนังสือ ภาพลไลด์ ภาพถ่าย และเทป ฯลฯ ซึ่งจะช่วยแก้ปัญหาในหลาย ๆ แบบ และเป็นการให้ข้อมูลที่ สัมพันธ์กับบทเรียน การวางแผนการสอนทั้ง 2 รูปแบบ อาจจะมีการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการวางก็ได้ ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับวิจารณญาณของอาจารย์ผู้สอน และสภาพการณ์ในขณะนั้น

วูดดริฟ (Woodruff, 1971 อ้างถึงใน เกษร ธิตะจारी, 2543) กล่าวถึงการวางแผนการสอนที่เหมาะสมกับการเรียนรู้ทักษะว่า ประกอบไปด้วยกระบวนการ 3 ขั้นตอนที่ต้องกระทำต่อผู้เรียนคือ (1) การให้ผู้เรียนได้แสดงวิธีการทำงาน (2) การให้ผู้เรียนได้ทดลองทำจนถึงขั้นได้ผลสำเร็จ (3) การให้ผู้เรียนได้รับการฝึกฝนภายใต้ความช่วยเหลือของที่เลี้ยง ผู้ให้คำแนะนำเพื่อการปรับปรุงแก้ไขลักษณะการทำงาน

พอสเนอร์ (Posner, 1982) กล่าวว่า การกำหนดลักษณะที่จะสอนผู้เรียน จะต้องพิจารณาให้มีความสัมพันธ์กับความสามารถของผู้เรียนขณะนั้น ดังนั้นผู้สอนต้องแยกงานออกเป็นทักษะย่อยๆ แล้วพิจารณาก่อนว่าผู้เรียนมีความสามารถที่จะแสดงทักษะย่อยที่เป็นพื้นฐานนั้นของงานนั้นเพียงพอก่อนแล้วจึงเพิ่มความยากขึ้น และการฝึกในสภาพการณ์ที่ใกล้เคียงกับความเป็นจริงจะส่งผลให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้นครูจะต้องวางแผน จัดสื่อการสอนวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือและสภาพการณ์ในการปฏิบัติให้ตรงกับการทำงานในความเป็นจริงมากที่สุด และการฝึกทักษะจะต้องได้รับการพัฒนาและฝึกฝนไปทีละน้อย โดยอาศัยเวลา ทักษะที่ดี ไม่อาจจะฝึกฝนให้เกิดได้ด้วยเวลาอันสั้น

อาจกล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับการวางแผนการสอนได้ว่า การวางแผนการสอนศิลปะภาคปฏิบัตินั้น ผู้สอนจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร เนื้อหารายวิชา ความต้องการของสังคม ลักษณะและความต้องการของผู้เรียน ปรัชญาจุดมุ่งหมายของสถาบัน โดยเฉพาะความแตกต่างกันทางทักษะของผู้เรียน เพื่อที่จะวางแผนการสอนที่เหมาะสม ทั้งนี้ลักษณะของ การวางแผนการสอนมีทั้งการวางแผนการสอนเฉพาะบทเรียน (Lesson plan) และ หรือการวางแผนการสอนระยะยาว (Long plan) การวางแผนการสอนประกอบ ในการวางแผนการสอนประกอบด้วย การกำหนดจุดมุ่งหมาย คัดเลือกเนื้อหา กำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล เมื่อวางแผนตามขั้นตอนดังกล่าวแล้ว ผู้สอนต้องเตรียมตำราเอกสาร ประกอบการสอนและอุปกรณ์ต่างๆ รวบรวมรายการทั้งหมดลงในประมวลการสอน รายวิชาเพื่อพร้อมสำหรับแจกให้ผู้เรียนในชั่วโมงแรกและผู้สอนเก็บไว้ให้เป็นแนวทางต่อไป ประมวลการสอนดังกล่าวควรให้ผู้เรียนได้เสนอความคิดเห็น อภิปรายปรับปรุงได้ตามสมควร (ไพฑูริย์ สีนลาร์ตน์, 2524)

5.3 การดำเนินการสอนศิลปะภาคปฏิบัติ

กาญจนา คุณารักษ์ (2527) และสุพิน บุญชูวงศ์ (2531) กล่าวถึงการดำเนินการสอนโดยทั่วไป มีลำดับขั้นที่ควรปฏิบัติดังนี้ คือ (1) ชี้นำเข้าสู่บทเรียนหรือการนำเข้าสู่บทเรียนเป็นขั้นการเตรียมความพร้อมให้แก่ผู้เรียน ขั้นนี้จะสร้างความสนใจให้ผู้เรียนอยากรู้อยากเห็น อยากรู้ อยากรู้ และเป็นการเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน การนำเข้าสู่บทเรียนได้ดี

จะทำให้ให้นักเรียนเกิดความสนใจในสิ่งที่อาจารย์สอน และช่วยให้ผู้เรียนรู้จักประสงค์ของบทเรียน ได้ชัดเจน กำลังจะเรียนอะไร และมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกับเรื่องที่เคยเรียนมาอย่างไร อาจทำได้หลายวิธี เช่น การใช้เหตุการณ์จริง การเล่าประสบการณ์ เป็นต้น (2) ขั้นสอนหรือการทำการสอน เป็นขั้นที่เป็นหัวใจของการสอนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้เป็นกิจกรรมที่ต่อเนื่องจากการนำเข้าสู่บทเรียน ผู้สอนอาจใช้วิธีสอนหลายวิธีและกิจกรรมหลายๆอย่าง โดยเป็นการนำเสนอเนื้อหา หรือกิจกรรมที่ต้องการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ ซึ่งในขั้นตอนนี้ ผู้สอนอาจเลือกใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย สาธิต ตั้งคำถาม อื่น ๆ (3) ขั้นสรุปหรือการสรุปบทเรียน เป็นการสรุปสาระสำคัญของบทเรียน เป็นขั้นทดสอบเรื่องที่เรียนมาหรือ ขั้นที่ย้ำความรู้ เพื่อย้ำให้ผู้เรียนรู้ว่ากำลังเรียนอะไร และจะไปใช้ได้อย่างไร การสรุปบทเรียนนั้นอาจสรุปได้หลายวิธี เช่น ทบทวนสรุปเนื้อเรื่อง สรุปคติหรือข้อคิด เป็นต้น ซึ่งผู้สอนอาจสรุปเอง หรือให้ผู้เรียนสรุปภายใต้การชี้แนะ หรือแนะแนวทางของผู้สอน หรือทั้งผู้สอนและผู้เรียนช่วยกันสรุป (4) การประเมินผล เป็นการตรวจสอบความรู้ ความเข้าใจของผู้เรียนเกี่ยวกับบทเรียนที่อาจารย์สอนไป เพื่อประเมินว่าผู้เรียนเข้าใจมากน้อยเพียงใด บรรลุตามวัตถุประสงค์การสอนหรือไม่ ยังมีสิ่งใดที่ต้องแก้ไข ปรับปรุง ซึ่งผู้เรียนและครูจะได้ทราบร่วมกัน ผู้เรียนก็ได้พัฒนาการของตน และผู้สอนจะได้ปรับปรุงการสอนต่อไปซึ่งอาจทำได้หลายวิธี เช่น การสัมภาษณ์ การตรวจผลงาน การตรวจงานภาคปฏิบัติและการนำไปใช้ เป็นการติดตามวัดผลตามลำดับขั้นตอนของการปฏิบัติ และกระบวนการนำความรู้ไปใช้ในการแก้ปัญหาของผู้เรียน และการทดสอบ เป็นต้น

ในด้านของการดำเนินการสอนศิลปะ ดไวลด์ เว็บ์ (Webb, 1971) กล่าวถึงส่วนสำคัญของการดำเนินการสอนศิลปะ คือ ผู้สอนจะต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในเนื้อหาของวิชาที่เรียน เพื่อนำผู้เรียนเข้าสู่เรื่องที่เรียนด้วยความตั้งใจและมีความสามารถในการรักษาความตั้งใจของผู้เรียนได้ตลอดบทเรียน ตลอดจนถึงการมีทัศนคติที่ดีต่อประสบการณ์ทางศิลปะของผู้เรียน เกรย์ กล่าวถึงการดำเนินการสอนศิลปะว่ามี 2 ลักษณะ คือ (1) การสร้างแรงจูงใจ สามารถแบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ การสร้างความสนใจด้วยการเล่าประสบการณ์ทางศิลปะ การให้ตัวอย่าง การให้คำแนะนำ และการถามตอบ (2) การช่วยเหลือ แบ่งเป็น 3 ลักษณะ คือ การสาธิต การให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ด้วยตนเอง และการให้คำติชม ซึ่งลักษณะของการสร้าง

แรงจูงใจ และการให้แนวทางความช่วยเหลือนั้น โดยเฉพาะผู้เรียนในระดับอุดมศึกษาที่เคยผ่านการเรียนมาแล้วในระดับหนึ่ง ดังนั้น ผู้เรียนจึงมีทักษะความคิดสร้างสรรค์มาบ้างแล้ว

กาเย่ (Gagne, 1977) กล่าวว่า การเรียนรู้ทักษะปฏิบัติจะเกิดขึ้นเป็นอย่างดีนั้น จะต้องจัดสภาพการณ์การดำเนินการเรียนการสอนตามลำดับขั้น 9 ขั้นตอน คือ (1) ขั้นของการสร้างความตั้งใจ (Gaining attention) ในขั้นตอนนี้จะเป็นขั้นแรกของระบบการเรียน การสอนมีสภาพการณ์หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่จะช่วยสร้างความตั้งใจ และความสนใจให้แก่ผู้เรียนได้ เช่น การเปลี่ยนสิ่งเร้าซึ่งอาจจะใช้คำถามทำให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น (2) ขั้นการแจ้งวัตถุประสงค์ให้ผู้เรียนทราบ (Informing the learning of the objectives) เมื่อสร้างความตั้งใจให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนแล้วก็ถึงขั้นการแจ้งวัตถุประสงค์ ในการเรียนครั้งนั้นให้ผู้เรียนทราบ เพื่อผู้เรียนจะได้รู้ว่าเขาจะต้องทำอะไรบ้าง (3) ขั้นการส่งเสริมการระลึกพื้นฐานความรู้เดิม (Stimulating recall prerequisite learnings) ในขั้นนี้ครูควรจะได้เชื่อมโยงความรู้ใหม่ให้เข้ากับความรู้เดิมให้ได้ โดยให้ผู้เรียนระลึกถึงกฎเกณฑ์และสิ่งต่างๆ ที่เรียนรู้มาแล้วมาเกี่ยวโยงกัน (4) ขั้นการเสนอบทเรียนใหม่ (Presenting the stimulus materials) เมื่อเห็นว่าผู้เรียนสามารถที่จะเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ได้แล้วก็ให้รับเสนอบทเรียนใหม่ ในการเสนอบทเรียนใหม่ควรมีสื่อวัสดุการเรียน เพื่อเป็นสิ่งเร้าสื่อ หรือวัสดุการเรียนการสอนที่ใช้ขึ้นอยู่กับลักษณะของเนื้อหาวิชา (5) ขั้นการจัดแนวการเรียนรู้ (Providing learner guides) เป็นขั้นการแนะแนวหรือชี้แนวทางให้ผู้เรียนหาความรู้ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ (6) ขั้นก่อให้เกิดการปฏิบัติ (Eliciting the performance) การก่อให้เกิดการปฏิบัติงานโดยใช้ความสามารถที่มีอยู่ภายในบางครั้งผู้เรียนจะต้องหน้าดำคร่ำเครียด หรือหน้ามัวคิ้วขมวดเพราะทำไม่ได้ตั้งใจ หรือบางครั้งจะยิ้มเพราะเคยเห็นตัวอย่างมาแล้ว (7) ขั้นการแจ้งผลของการปฏิบัติ (Provide feedback) การแจ้งผลของการปฏิบัติงานของผู้เรียน ให้ผู้เรียนได้ทราบจะเป็นการช่วยให้ผู้เรียนได้รับรู้สิ่งบกพร่องที่ควรแก้ไขปรับปรุงได้ถูกต้องเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ได้เต็มที่ การแจ้งผลการปฏิบัติงานควรแจ้งทันทีที่ผู้เรียนทำงานเสร็จ (8) ขั้นการประเมินผลการปฏิบัติงาน (Assessing performance) ในขั้นนี้เป็นการประเมินผลการปฏิบัติงานของผู้เรียน เพื่อจะได้ทราบว่าได้ผลการเรียนรู้ตามที่ต้องการหรือไม่เพียงใด (9) ขั้นการเสริมความแม่นยำและการถ่ายโยง (Enhancing retention) ในขั้นนี้ครูจะทำ

การเสริมความแม่นยำให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน อีกทั้งจะช่วยให้ผู้เรียนได้รู้จักถ่ายโยงความรู้นั้นไปใช้กับ
สิ่งต่างๆ ได้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสอนทักษะปฏิบัติ ว่ามี
ดังต่อไปนี้ (1) วิเคราะห์ทักษะนั้นต้องพิจารณาแยกแยะรายละเอียดของทักษะนั้นออกมา (2)
ตรวจสอบความสามารถเบื้องต้นที่เกี่ยวกับทักษะของผู้เรียนว่ามีอะไรเพียงใดให้ทดสอบการปฏิบัติ
เบื้องต้นต่างๆตามลำดับก่อนหลัง (3) จากการฝึกหน่วยย่อยต่างๆ และฝึกหัดในหน่วยที่ขาดไป
และอาจฝึกสิ่งที่เขาพอเป็นอยู่แล้วให้ชำนาญเต็มที่ และให้ความสนใจในสิ่งที่ยังไม่ชำนาญ (4) ขั้น
อธิบายและสาธิตทักษะให้ผู้เรียน เป็นการแสดงทักษะทั้งหมด เป็นการอธิบาย เป็นการแสดงให้
เห็นตัวอย่าง ให้ผู้เรียนดูภาพยนตร์หรือผู้เชี่ยวชาญแสดงให้ดูในชั้นต้น ไม่จำเป็นต้องอธิบายมาก
ให้ผู้เรียนดูตัวอย่าง และสังเกตเอง เพราะถ้าอธิบายมากจะเป็นสิ่งรบกวนการสังเกตของผู้เรียน (5)
ขั้นจัดภาวะเพื่อการเรียน 3 ประการคือ 5.1 จัดลำดับสิ่งเร้าและตอบสนอง ให้ผู้เรียนได้
ปฏิบัติอย่างถูกต้องตามลำดับก่อนหลังสิ่งใดที่เกี่ยวข้องกันต้องจัดให้ติดต่อกัน 5.2 การปฏิบัติ
ต้องจัดกำหนดเวลาของการปฏิบัติให้ดีจะใช้เวลาแต่ละครั้งนานเท่าใดนัก หรือหยุดพักมากน้อย
เพียงใด เวลาของการฝึกสอนก็เช่นกัน และ 5.3 ให้รู้ผลการปฏิบัติ การรู้ผลนั้นมีสองอย่าง คือ รู้จัก
คำบอกเล่าของครูผู้สอน ในขั้นแรกๆ แบบนี้เป็นการรู้ผลจากภายนอก เป็นการบอกให้รู้ว่าจะแก้ไข
อย่างไร พอผู้เรียนก้าวหน้ามีความชำนาญมากขึ้น ผู้เรียนจะสามารถสังเกตตัวเองเป็นการรู้ผลจาก
ตัวเอง

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542) กล่าวถึงวิธีการสอนเพื่อให้เกิดทักษะว่า มีขั้นตอน
การสอนดังนี้ (1) ผู้สอนต้องอธิบายให้ผู้เรียนทราบว่าจะต้องทำอะไร ทำอย่างไร และมีประโยชน์
อย่างไรบ้าง เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ พร้อมกับสาธิตวิธีการต่างๆประกอบการอธิบาย
(2) ให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเองทันทีภายหลังจากการอธิบายและสาธิตจบลง (3) ให้ผู้เรียนได้
กระทำซ้ำๆในลักษณะที่ถูกต้องพร้อมกับให้การเสริมแรงควบคู่กันไปตลอดเวลา (4) ในระหว่างการ
ฝึกหัดต้องให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเองให้มากที่สุด เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตัวเองต่อไป (5)
ผู้สอนต้องพยายามสร้างบรรยากาศเพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะทดลองปฏิบัติ
และต้องระลึกอยู่เสมอว่าบรรยากาศที่ตึงเครียดการวิจารณ์ที่รุนแรงและการใช้คำพูดเหน็บแนม จะ

ไม่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความต้องการที่จะลงมือทดลองด้วยตนเองเพราะเกรงว่าจะทำได้ไม่ดีและจะถูกวิจารณ์อย่างเสียหาย

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การดำเนินการสอนมีองค์ประกอบเริ่มจาก การนำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นการเตรียมความพร้อมและเร้าความสนใจให้ผู้เรียนอยากเรียนรู้ แล้วจึงทำการการสอนในชั้นสอนให้ผู้เรียนเกิดประสบการณ์การเรียนรู้ ผู้สอนอาจใช้วิธีสอนหลายๆวิธีและกิจกรรมหลายๆอย่าง โดยเป็นการนำเสนอเนื้อหา หรือกิจกรรมที่ต้องการเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ได้วางไว้ เมื่อการสอนจบลง ควรมีการสรุปสาระสำคัญของบทเรียนในชั้นสรุป เพื่อย้ำให้ผู้เรียนรู้ว่ากำลังเรียน และทำการประเมินผลตรวจสอบความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนเกี่ยวกับบทเรียนที่อาจารย์สอนไป จากที่กล่าวในข้างต้นการดำเนินการสอนจึงมีความเกี่ยวข้องกับองค์ที่สำคัญอื่นๆที่ควรกล่าวถึง ได้แก่ แรงจูงใจแก่ผู้เรียนในการเรียนรู้ วิธีสอนที่ผู้สอนใช้สอน สื่ออุปกรณ์ประกอบการสอน ดังนี้

แรงจูงใจ

ทองจันทร์ หงส์ลดาธรมภ์ (2528) กล่าวว่า แรงจูงใจ เป็นกระบวนการที่มีอยู่แล้วในตัวผู้เรียน เมื่อได้รับแรงกระตุ้นจากภายนอก กระบวนการนี้จะทวีพลังมากขึ้นทำให้เกิดความมานะพยายามที่จะเรียน ผู้สอนไม่สามารถทำให้เกิดกระบวนการแรงจูงใจนี้ได้ เพราะมีอยู่แล้ว แต่ผู้สอนจะเป็นผู้ค้นหาสิ่งที่เป็นแรงกระตุ้นจากภายนอกให้ผู้เรียนทวีพลังของกระบวนการแรงจูงใจที่มีอยู่แล้วให้มากขึ้น กระบวนการแรงจูงใจ มีความใกล้ชิดกับความต้องการ (Needs) ที่มีอยู่ในใจของทุกคน เป็นความปรารถนาที่จะมีชีวิตอยู่ในโลกด้วยความสุขสบายพอสมควร ดังที่ มาสโลว์ (Maslow) ได้แบ่งความต้องการของมนุษย์จากระดับต่ำ ไปหาระดับสูง ดังนี้ (1) ความต้องการด้านสรีรวิทยา (2) ความต้องการในด้านความปลอดภัย (3) ความต้องการด้านความรักและความรู้สึกเป็นเจ้าของ (4) ความต้องการการนับหน้าถือตาและ (5) ความต้องการในการรู้จักตนเอง ทั้งนี้เนื่องจากศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนแตกต่างกัน การเรียนการสอนจึงควรยืดหยุ่นให้ผู้เรียนมีโอกาสเลือกเรียนได้มาก ควรวางแผนการสำหรับให้เรียนด้วยตนเอง มีการแนะนำให้ผู้เรียนทราบถึงศักยภาพของตน นอกจากนี้ ผู้สอนควรวางหาวิธีการต่างๆในการจัดการเรียนการสอนที่สามารถกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจขึ้นแก่ผู้เรียน ดังนี้ (1) การให้รางวัล เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้ว่า

สิ่งที่ตนเรียนรู้ไปแล้วนั้นถูกต้องและกำลังเดินทางไปสู่เป้าหมายของการเรียน รางวัลที่ให้อาจเป็นในรูปสัญลักษณ์บางอย่าง เช่น เหรียญทอง คะแนน เป็นต้น หรืออาจเป็นวัตถุสิ่งของ เช่น เงิน เป็นต้น หรืออาจเป็น การแสดงออกทางท่าทาง หรือคำพูดยกย่อง ยอมรับ ให้เกียรติในความสำเร็จ เป็นต้น (2) การทำให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จ เมื่อผู้เรียนทำงานชิ้นหนึ่งสำเร็จก็จะมีกำลังใจในการทำงานชิ้นอื่นต่อไปผู้สอนจำเป็นต้องรู้ความสามารถของผู้เรียนและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมไม่ฝืดไม่ยากจนเกินไป (3) การให้คำยกย่องชมเชยและตำหนิ (4) การแข่งขันในการเรียนหรือการทำงานเป็นเครื่องกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจได้ดี ซึ่งควรเป็นไปอย่างฉันทมิตรการแข่งขันระหว่างกลุ่ม การแข่งขันเพื่อชนะตนเองการแข่งขัน (5) การทำให้ผู้เรียนทราบความก้าวหน้าของตนเองการป้อนกลับเป็นการติชมแก่ผู้เรียนอย่างรวดเร็วขณะทำดำเนินการสอน หรือให้ การป้อนกลับเป็นการติชมโดยจัดให้มีการสอบย่อยบ่อยครั้ง มีการเฉลยคำตอบให้ทราบและมี การอภิปรายร่วมกันทุกครั้ง (6) การทำให้ผู้เรียนพบประสบการณ์และความรู้ใหม่นอกเหนือไปจากการเรียนการสอนในชั้นเรียนบ้าง เช่น จัดให้มีการฝึกปฏิบัติจริงนอกสถานที่จริงในวิชาที่เรียน การจัดให้ผู้เรียนได้พบกับนักวิชาการที่เชี่ยวชาญนำเรื่องความรู้ใหม่ๆ มาบรรยายอภิปรายร่วมกัน ผู้สอนต้องชี้ให้เห็นความแตกต่างของความรู้ใหม่และเก่า และผู้สอนควรเป็นแบบอย่างในการสนใจที่จะศึกษาค้นคว้าความรู้ใหม่ๆ ตลอดเวลา

พงษ์พันธ์ พงษ์โสภา (2542) กล่าวถึง การสร้างแรงจูงใจในการเรียนการสอนว่า

(1) ผู้สอนควรศึกษาความต้องการของผู้เรียนและจัดเนื้อหาวิชาให้สนองความต้องการของผู้เรียน เนื้อหาที่สอนควรเกี่ยวข้องกับชีวิตจริงและมีความหมายสำหรับผู้เรียน (2) ก่อนเริ่มบทเรียนควรมีวิธีการนำเข้าสู่บทเรียนและดึงความสนใจและบอกให้ผู้เรียนทราบ ถึงจุดมุ่งหมายของบทเรียน (3) ผู้สอนควรแนะนำให้ผู้เรียนหัดวางเป้าหมายในการเรียนสำหรับตนเอง เพราะคนที่เรียนหรือทำงานอย่างมีเป้าหมายจะกระทำด้วยความตั้งใจ (4) ในบรรยากาศการเรียนการสอน ควรมีการโต้ถามมีการอภิปรายและทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มย่อย เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น มีการรับฟังและทำความเข้าใจ ตลอดถึงมีการยอมรับซึ่งกันและกัน (5) ใช้วิธีการเสริมแรงตามความเหมาะสม และตามความจำเป็นเพื่อให้เด็กมีพฤติกรรมที่พึงปรารถนาและบางครั้งอาจลบพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ ทั้งนี้เพราะ รางวัล คำชมเชย การยิ้ม การพยักหน้า การให้ความเอาใจใส่เป็นตัวเสริมแรงที่มีอิทธิพลต่อผู้เรียนอย่างมาก (6) ใช้การทดสอบเป็นเครื่องกระตุ้นให้ผู้เรียนเอาใจใส่ต่อ

บทเรียนและตื่นตัวตลอดเวลา (7) ให้ทราบผลการทดสอบอย่างทันท่วงที ว่าสิ่งที่เรียนรู้ไปนั้นมีความเข้าใจถ่องแท้เพียงใด มีสิ่งใดที่จำเป็นต้องปรับปรุงแก้ไข วิธีการนี้จะทำให้ผู้เรียนต้องเอาใจใส่ติดตามเนื้อหาวิชาอยู่ตลอดเวลา (8) การพาผู้เรียนออกไปทัศนศึกษา หรือการเชิญวิทยากรภายนอกมาให้ความรู้จะเป็นแนวทางหนึ่งที่กระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี (9) การสอนหรือมอบหมายกิจกรรมให้ผู้เรียนปฏิบัติและติดตามผลจนผู้เรียนนั้นทำงานสำเร็จเป็นสิ่งสำคัญ เพราะความสำเร็จที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนในครั้งหนึ่งจะเป็นแรงกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดกำลังใจที่จะเรียนรู้ในคราวต่อไป

อาจกล่าวสรุปเกี่ยวกับ แรงจูงใจ ได้ว่า เป็นสิ่งสำคัญในการเรียนรู้ การสร้างแรงจูงใจในการสอนจึงนับว่าเป็นเรื่องสำคัญและเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับผู้สอน ซึ่งผู้สอนต้องพยายามหาทางจูงใจให้ผู้เรียนมีความต้องการที่จะเรียน ผู้สอนต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนตื่นตัวและพยายามทำหน้าที่ให้ประสบความสำเร็จ

วิธีสอนศิลปะภาคปฏิบัติ

ฮับบาร์ด (Hubbard, 1969) กล่าวว่า การดำเนินการสอนจะเกิดผลสำเร็จมากน้อยเพียงใดนั้น ขึ้นอยู่กับการเลือกวิธีการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนนั้นๆ ด้วย ฮับบาร์ด แบ่งวิธีการสอนศิลปะออกเป็น 3 วิธี คือ (1) การวางแผนการสอนเป็นรายบุคคล (Planning Instruction the Individual) เป็นรูปแบบการสอนที่ได้รับการวางแผนให้มีความยืดหยุ่นหรือเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม ไม่ว่าจะเป็จำนวนของผู้เรียนและช่วงเวลาของการเรียน ขึ้นอยู่กับผู้สอนที่จะพิจารณาความจำเป็น การสอนแบบนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาผู้เรียนอย่างมีอิสระตามความสามารถของแต่ละคน ฉะนั้นรูปแบบวิธีการสอนจึงเป็นรูปแบบที่มีความอิสระอย่างแท้จริง (2) การสอนเป็นคณะ (Team teaching in art) การสอนเป็นคณะอาจเป็นที่ไม่พึงพอใจในระยะแรก ทั้งนี้เพราะผู้สอนศิลปะ และการสอนศิลปะมีลักษณะเฉพาะตัวสูง เมื่อไรก็ตามที่มีการสอนเป็นทีมจริง ๆ ขอบเขตของวิชาจะถูกแบ่ง และภาระหน้าที่การสอน ที่แตกต่างกัน จะถูกแทนที่ด้วยบุคคลแต่ละคน คนหนึ่งอาจสอนวาดเส้น อีกคนหนึ่งอาจสอนงานฝีมือ ผู้เรียนก็จะได้เรียนรู้จากทั้ง 2 คน การสอนแบบคณะจะมีการแนะนำอย่างเป็นลำดับ ผู้สอนแต่ละคนมีทักษะเพียงพอที่จะสร้างคุณค่าทางการสอน และผู้เรียนก็จะได้รับการเรียนรู้ที่ไม่จำกัด สอดคล้องกับประสบการณ์ทางศิลปะ นอกจากนี้ก็ยังทำให้ผู้เรียนได้ค้นพบผู้สอนในรูปแบบที่ต้องการและยังทำ

ให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็วยิ่งขึ้นด้วย (3) การสอนโดยใช้สื่ออุปกรณ์ทางเทคโนโลยี (Mechanical devices for art instruction) เป็นการสอนโดยใช้อุปกรณ์การสอนที่เป็นเครื่องกลประกอบ เช่น การใช้เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ โทรทัศน์ หรือในปัจจุบันมีการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นต้น อย่างไรก็ตามอุปกรณ์ต่างๆ เหล่านี้ เป็นเพียงเครื่องมือของผู้สอนมากกว่าเป็นตัวแทนของผู้สอน

อุบล ตูจันดา ได้เสนอรูปแบบวิธีการสอนศิลปะที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับความรู้และเนื้อหาวิชาไว้ 8 วิธีดังนี้ (1) วิธีสอนศิลปะแบบบรรยาย หมายถึง การสอนที่มีผู้สอนเป็นศูนย์กลางความสนใจ พูดบอกเล่า หรืออธิบายเนื้อหาเรื่องราวของศิลปะให้ผู้เรียนฟัง ผู้สอนไปสู่ผู้เรียน ในปัจจุบันวิธีนี้ได้รับการปรับปรุง โดยผู้สอนมีอุปกรณ์ประกอบการบรรยาย ได้แก่ สไลด์ แผ่นใส วีดีโอ เป็นต้น การสอนศิลปะแบบบรรยายเหมาะสมกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา และวิชาที่เหมาะสมกับวิธีนี้ได้แก่ วิชาทัศนศิลป์ วิชาประวัติศาสตร์ ศิลป์ เป็นต้น (2) วิธีสอนศิลปะแบบสาธิต หมายถึง การสอนศิลปะที่ผู้สอนมีการสาธิตให้ผู้เรียนดู มีการอภิปรายประกอบการซักถามว่าจะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดอย่างไร เป็นการช่วยให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติงานที่ตนไม่เคยทำมาก่อนได้ เช่น สาธิตการร่างภาพ สาธิตการผสมสี เป็นต้น ผู้เรียนทดลองปฏิบัติตาม ซึ่งการสอนสาธิตนี้เหมาะสมกับการสอนในทุกระดับ (3) วิธีสอนแบบอภิปราย หมายถึง การสอนศิลปะที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกการฟัง พูด แก้ปัญหา แสดงความคิดเห็น ออกมาอย่างชัดเจน เป็นการส่งเสริมประสบการณ์ การสอนศิลปะแบบอภิปราย จึงไม่ใช่การเน้นที่ข้อคิดเห็น ข้อยุติเท่านั้น แต่คำนึงถึงกระบวนการทั้งหมดของการอภิปรายที่สังคมยอมรับ การสอนศิลปะแบบอภิปรายจึงเหมาะสมกับการสอนในระดับมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา (4) วิธีสอนศิลปะแบบกำหนดงาน หมายถึง การสอนที่นำมาใช้กับผู้เรียนที่มีความสามารถและทักษะพื้นฐานอย่างเพียงพอแล้ว เพราะผู้เรียนมีมีทักษะในการใช้เครื่องมือและวัสดุต่างๆ มาแล้ว (5) วิธีสอนศิลปะแบบปฏิบัติการ หมายถึง การสอนที่ให้ผู้เรียนปฏิบัติงานในห้องทดลองหรือฝึกปฏิบัติในสถานที่จริง (6) วิธีสอนศิลปะแบบแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม การแบ่งกลุ่มทำกิจกรรม เป็นวิธีสอนที่นำมาใช้กับได้กับการสอนทุกระดับและทุกกลุ่มวิชา จะได้ผลดีเป็นพิเศษกับนักเรียน คือ มีโอกาสเลือกทำกิจกรรมศิลปะตามที่ตนถนัดและสนใจ รู้จักการทำงานร่วมกัน (7) วิธีสอนศิลปะแบบโครงการ หมายถึง การสอนที่ให้ผู้เรียนนำปัญหาตามสภาพความเป็นจริงในชีวิตประจำวันมาเป็น

โครงการศิลปะ โดยผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันคัดเลือกโครงการที่จะทำ ผู้เรียนเป็นผู้วางโครงการ และกิจกรรมด้วยตนเอง วิธีสอนศิลปะแบบโครงการเหมาะกับระดับชั้นมัธยมศึกษาและอุดมศึกษา (8) วิธีสอนศิลปะแบบโดยการศึกษาสถานนอกสถานที่ หมายถึง การสอนที่ผู้สอนนำผู้เรียนไปนอกโรงเรียน เพื่อศึกษาศิลปะในสถานที่ต่างๆที่เรียกว่า ทัศนศึกษาสถานนอกสถานที่ (Field Trip)

นอกจากนี้ จอห์น เอ. ไมเคิล ยังได้แบ่งวิธีการสอนศิลปะภาคปฏิบัติออกเป็น 3 แบบคือ (1) การสอนแบบบอกโดยตรง (Direct method) เป็นวิธีการสอนแบบที่ผู้สอนบอกให้ผู้เรียนทำโดยตรง ให้ผู้เรียนปฏิบัติหรือทำตามคำแนะนำของผู้สอนด้วยวิธีการลอกเลียนแบบจากหนังสือ จากแบบจำลอง จากแบบที่ผู้สอนเขียน หรือจากของจริง เช่น ดอกไม้ ใบไม้ ทิวทัศน์ ฯลฯ การสอนแบบนี้เป็นการสอนตามทฤษฎีเหมือนจริงแบบไร้มายา (Naive realism) คือ การถ่ายทอดตามธรรมชาติที่เด็กรับรู้ ตามวุฒิภาวะของวัย โดยมีได้มีความรู้ในด้านศิลปะมาก่อน การสอนด้วยวิธีการนี้ มีความเชื่อพื้นฐานว่าผู้เรียนจะเกิดความคิดสร้างสรรค์ขึ้นได้เอง เมื่อได้เห็นและลองทำตามแบบอย่างหลาย ๆ ครั้ง และเมื่อผู้เรียนเรียนรู้ไปถึงจุดที่เกิดความคิดสร้างสรรค์นั้นก็แสดงออกมาอย่างอิสระ วิธีการสอนแบบนี้เหมาะสมกับผู้เรียนที่เพิ่งเริ่มเรียน และยังไม่มีแนวคิดใดๆ การได้เห็นแบบอย่างและการเรียนรู้ถึงหลักเกณฑ์การใช้เครื่องมือ และอุปกรณ์ต่าง ๆ ตามคำบอกเล่าของผู้สอนเป็นการปูพื้นฐานความรู้ และได้ปฏิบัติตามซ้ำๆ หลายครั้ง จะทำให้ผู้เรียนเกิดแนวความคิดสร้างสรรค์ของตนเองออกมาเอง การสอนด้วยวิธีการแบบนี้ บางครั้งผู้สอนไม่ยอมให้ผู้เรียนแสดงออกตามความคิดสร้างสรรค์ของตน จนอาจจะกลายเป็นวิธีการบั่นทอนศิลปะให้ตกต่ำลงในตัวของผู้เรียน เพราะไม่มีโอกาสที่จะแสดงออกทางด้านความคิดสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง (2) การสอนแบบการแสดงออกอย่างเสรี (Free expression method) เป็นวิธีการสอนที่มีความตรงกันข้ามกับวิธีการสอนแบบแรก คือ เป็นวิธีที่ปราศจากการบังคับควบคุม ผู้เรียนจะได้รับอิสระในการทำงานอย่างเต็มที่ตามความพอใจของตัวเอง วิธีนี้ยึดถือกระบวนการมากกว่าการผลิต เป็นวิธีการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเพลิดเพลิน และเกิดความสนใจที่จะเรียนในระยะเริ่มต้นก่อนที่จะเริ่มสอนเนื้อหาสาระ หรืองานที่เป็นชิ้นงานในโอกาสต่อไป (3) การสอนแบบมีความมุ่งหมายในการเรียน (Meaningful art education) เป็นวิธีการสอนศิลปะที่ให้ผลเป็นที่พึงพอใจ เพราะผู้เรียนจะมีเสรีภาพอย่างเพียงพอในด้านอารมณ์ และความคิด การสอนศิลปะแบบนี้ขึ้นอยู่กับหลัก 2 ประการ คือ การกระทำนั้นต้องมีความมุ่งหมายเป็นสิ่งสำคัญ และต้องมี

ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล ต้องการให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในความรู้สึกของวัตถุ และรูปทรง โดยสนับสนุนให้ทำงานจนประสบผลสำเร็จ ผู้เรียนจะได้รับการส่งเสริมให้รู้จักความหมายในสิ่งที่ตนเองเขียน มากกว่ากฎเกณฑ์ในการเขียนภาพนั้นๆ ผู้สอนจะต้องจัดประสบการณ์ให้ตรงกับ ความมุ่งหมายที่ต้องการให้ผู้เรียนแสดงออก ประสบการณ์นั้นอาจจะนำมาแสดงเป็นภาพ หรือการปั้น ความรู้สึกในการสร้างสรรค์ของผู้เรียนก็จะแสดงออกมาเมื่อสามารถปฏิบัติงานได้ ก็จะสามารถสร้างรูปอย่างมีความหมายได้

นอกจากนี้ จอห์น เอ. ไมเคิล ยังได้จำแนกวิธีการสอนตามระดับความสามารถของผู้เรียนไว้ ดังนี้ 5 วิธีการ คือ

1. วิธีการสอนแบบปฏิบัติตามคำสั่ง (Authoritarian - dictatorial method) เป็นวิธีการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติงานตามคำสั่งอย่างเป็นลำดับขั้นตอนวิธีการนี้เหมาะสำหรับ การเตรียมความพร้อมของผู้เรียนที่มีทักษะค่อนข้างต่ำ เป็นการปรับพื้นฐานให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น

2. วิธีการสอนแบบกำหนดหัวข้อ (The Assigned topic) เป็นการสอนด้วยการกำหนดหัวข้องาน เป็นโจทย์ให้ผู้เรียนจินตนาการและสร้างสรรค์ออกมาเป็นผลงาน ผู้สอนมีหน้าที่จะต้องสร้างแรงจูงใจด้วยการให้ผู้เรียนได้ร่วมกันระดมความคิด (Brainstorming) เกี่ยวกับเรื่องที่ตนเองมีความสนใจ ให้มีการนำเสนอผลงาน ร่วมกันแสดงความคิดเห็น วิจารณ์ผลงานตามความเหมาะสม

3. วิธีการสอนแบบเน้นการใช้สื่อ (The media method) เป็นวิธีการสอนให้ผู้เรียนใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ทางศิลปะที่หลากหลายแปลกใหม่ เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนสนใจที่จะปฏิบัติงาน เพื่อเรียนรู้ถึงวิธีการใช้สื่ออุปกรณ์ทางศิลปะ และได้ศึกษาถึงผลจากการใช้เทคนิคผ่านสื่อที่แตกต่างกัน และสามารถนำวิธีการดังกล่าวไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม

4. วิธีสอนแบบให้คำแนะนำที่เป็นแนวทางในการทำงาน (The guide - facilitator method) เป็นวิธีการสอนที่ให้ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกหัวข้อการทำงาน แนวความคิด หรือเทคนิคทางศิลปะ ลงมือวางแผนการทำงานและปฏิบัติงานด้วยตนเองตั้งแต่ต้นจนสำเร็จ ผู้สอนมีหน้าที่ให้คำแนะนำ คำวิจารณ์และให้ความรู้ด้านศิลปะที่ผู้เรียนจะสามารถนำมาพัฒนาผลงานของตนสู่ขั้นสูงได้

5. วิธีสอนแบบให้ผู้เรียนมีอิสระในการปฏิบัติงาน (The laissez - fair method) เป็นวิธีการสอนที่ให้อิสระกับผู้เรียนที่สุด ทั้งด้านของแนวความคิด การแสดงออก เทคนิคการทำงาน การปฏิบัติงาน ผู้เรียนสามารถเลือกผู้สอนที่มีความสามารถตรงตามที่ตนเองต้องการได้ วิธีการสอนนี้เหมาะกับผู้เรียนที่มีความสามารถทางทักษะ และวิธีคิดสูงมีความรับผิดชอบต่องาน และมีความตั้งใจจริงที่จะพัฒนาทักษะการแสดงออกทางความคิดให้พัฒนายิ่งขึ้น

อำไพ ตีรณสาร (<http://pioneer.netsew.chula.ac.th> ~ tampai , 4 มกราคม 2550) ได้อธิบายถึงรูปแบบ การสอนศิลปะปฏิบัติ (Studio Art Teaching Approaches) ดังนี้

1. การสอนแบบเน้นประสบการณ์ (Art Approached Experimentally)

ลักษณะการสอนเชิงประสบการณ์นี้ประกอบด้วยขั้นตอนในการเรียนรู้หลายอย่างด้วยกัน กล่าวคือ การสำรวจ การแสวงหาความเป็นไปได้ต่างๆ การสรุปเป็นสมมุติฐาน และการทดสอบสมมุติฐาน เพื่อการยอมรับหรือปฏิเสธสมมุติฐาน ซึ่งวงจรการเรียนรู้นี้จะต่อเนื่องกันไป ไม่มีวันจบสิ้น วิธีดำเนินการเรียนรู้ตามวงจรนี้จะเกิดจากการสังเกต เปรียบเทียบ แยกแยะ และการหาความสัมพันธ์ในแง่มุมใหม่ๆ ของเรื่องราว สื่อ และกระบวนการต่างๆ

การสอนแนวนี้ นอกจากจะเป็นการพัฒนาทักษะ และความเข้าใจแล้วยังช่วยสร้างทัศนคติที่ดีต่อกระบวนการทำงาน เพราะผลลัพธ์ของการเรียนรู้เปิดกว้างและไม่มีกำหนดคำตอบ หรือผลลัพธ์ที่ตายตัวไว้ล่วงหน้า ทำให้รู้สึกว่าการเรียนการสอนเป็นการท้าทาย ทำให้เกิดความตื่นตัวอยู่เสมอ ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ทำให้นักเรียนกล้าเสี่ยงในการตัดสินใจ การยอมรับข้อจำกัดต่างๆ ตลอดจนการยอมรับความล้มเหลว หรือความผิดพลาด โดยมองว่าเป็นเพียงขั้นตอนหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้ที่จะพัฒนาตนเองต่อไปมิใช่เป็นบทสรุปว่าตนไร้ความสามารถและทำให้เกิดความมั่นใจในความสามารถของตนเอง

2. แนวการสอนแบบมีศิลปินเป็นแบบอย่าง (The Artist as Model)

วิธีการสอนในแนวนี้ นักเรียนจะได้สัมผัสประสบการณ์ตรง แทนที่จะเรียนแบบทฤษฎี เช่น จากการบอกกล่าวจากครู หรือการอ่านตำรา การสัมผัสนั้น จะเป็นทั้งทางด้านกระบวนการการทำงาน ความคิด ความรู้สึก ตลอดจนการแสดงออกของศิลปิน การเรียนรู้้นั้นมาจากกิจกรรมหลายรูปแบบ ได้แก่ การทำความรู้จักศิลปินจริงๆ การสังเกตการทำงานศิลปะ การ

สนทนาคำถามความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น การประยุกต์วิธีการของศิลปินมาใช้ในการทำงานของตน การขอคำแนะนำ การวิเคราะห์งานของตน เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาความรู้ ความสามารถ สิ่งที่นักเรียนจะเรียนรู้จากศิลปินที่สำคัญๆ คือ ลักษณะการทำงานศิลปะ และบุคลิกลักษณะของตัวศิลปินตามรายละเอียดดังนี้ คือ

1. ลักษณะการทำงานศิลปะ (1) ขั้นตอนการทำงาน ตั้งแต่เริ่มหาแนวคิด แรงบันดาลใจ การแสดงออก จนถึงขั้นทำสำเร็จ เป็นผลงานในที่สุด (2) ทักษะ และความชำนาญในการใช้สื่อ และอุปกรณ์ต่างๆ (3) การทำงานอย่างมีเป้าหมาย ความพยายามควบคุมสมาธิในการทำงานให้ตรงประเด็นที่ ตรงประเด็นที่ต้องการ และสร้างความก้าวหน้าในการทำงาน (4) ความพยายามพัฒนาความคิดของตนเองจากจุดหนึ่งๆ หรือ จากงานชิ้นหนึ่งๆ โดยจะ พัฒนา และปรับปรุงให้ดีขึ้นเรื่อยๆ ในการทำงานขั้นต่อไป หรือ ในการทำงานขั้นต่อไป (5) การรู้จักวิเคราะห์ วิวิจารณ์ และ ประเมินผลการทำงานของตนในแต่ละขั้นตอน (6) ความเป็นอิสระในด้านความคิด และการแสดงออก

2. บุคลิกลักษณะของศิลปิน (1) การเป็นคนที่เปิดกว้าง ใคร่รู้ต่อการสัมผัส รับรู้ สิ่งแปลกๆ ใหม่ๆ (2) การเป็นคนที่มีประสาทสัมผัสพิเศษ คือ มีความไวต่อการรับรู้ (3) การเป็นคนที่มีประสบการณ์เชิงสุนทรีย์ (4) การทุ่มเทชีวิตในการสังเกต สัมผัส และการแสดงออก (5) การเป็นคนชอบแสวงหา ค้นพบ สังเคราะห์ วิเคราะห์ และสร้างสรรค์ (6) การเป็นคนที่มีทักษะความชำนาญเชิงเทคนิค (7) การเป็นคนที่มีกำลังใจทุ่มเทต่องานหนัก และมีความต่อเนื่อง (8) การเป็นคนที่ยกเลิกสิ่งต่อการทำในสิ่งที่แปลกใหม่ และไม่คุ้นเคย โดยไม่กังวลต่อความ ล้มเหลว อาจเกิดขึ้น (9) การเป็นคนที่ยึดมั่นบังคับ และจัดระเบียบจิตใจของตน ซึ่งรูปแบบของการจัดโครงการสอนอาจทำได้ 2 วิธี คือ รูปแบบแรก คือ การมีศิลปินมาประจำการและทำงานอยู่ในโรงเรียน เป็นระยะเวลาต่อเนื่องกันนานพอสมควร อาจจะเป็นตลอดภาคการศึกษา หรือตลอดปีการศึกษา การคัดสรรศิลปินที่ควรคำนึงถึง การเป็นที่ยอมรับของสังคมในด้านความสามารถ และผลงานซึ่งจะก่อให้เกิดความประทับใจต่อนักเรียนในเบื้องต้น นอกจากนั้นแล้ว ควรพิจารณาลักษณะ และกระบวนการทำงานที่สมควรเป็นแบบอย่างให้กับนักเรียน และสิ่งที่สำคัญมากอีกประการหนึ่ง คือ บุคลิกภาพส่วนตัวของศิลปิน ควรมีความอบอุ่น เปิดกว้างที่จะให้นักเรียนได้สัมผัส และสนทนา แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างใกล้ชิด บทบาทหน้าที่ของครูในการจัดการสอนในแนวที่มีศิลปินเป็น

แบบอย่างนี้ คือ เป็นผู้ที่แสวงหา และคัดสรรศิลปินที่มีลักษณะที่ต้องการ คือเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโครงการ เช่น ต้องการเน้นการแสดงออกที่แปลกใหม่ หรือ ต้องการเน้นการเป็นผู้มีทักษะ ความชำนาญในการใช้สื่อเฉพาะอย่าง นอกจากนั้นแล้ว ครุยังมีหน้าที่ประสานงานกับศิลปินระหว่างการสอน โดยควรไวต่อความรู้สึกของนักเรียน และเปิดการสนทนาให้เกิดขึ้นระหว่างศิลปินกับนักเรียน

3. แนวการสอนแบบมีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง (Student-centered approaches)

หลักการพื้นฐานสำหรับการสอนแนวนี้ คือ การให้ความสำคัญต่อลักษณะเฉพาะของนักเรียนแต่ละบุคคล กล่าวคือ นักเรียนแต่ละคนย่อมมีความแตกต่างกันในแต่ละคน ในหลายด้าน เป็นต้นว่า ด้านวัฒนธรรม ความเป็นอยู่ ความต้องการทางด้านร่างกาย ความสนใจ ระดับสติปัญญา ทักษะ และความถนัด การแสดงออกทางอารมณ์ ความรู้สึก และความไวต่อการรับรู้ ใช้หลักการถ่วงดุลระหว่าง บทบาทหลักของครู กับการปล่อยให้ นักเรียนแสดงออกโดยเสรี (Self-expression) การสอนที่มีนักเรียนเป็นศูนย์กลางนี้ มี 2 แบบ คือ แบบเปิดเสรี (Open classroom) และแบบแนวลึก (Indepth Approach) ทั้ง 2 แบบนี้ต่างก็เน้นความสำคัญที่ตัวนักเรียนแต่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างกัน ออกไป ดังรายละเอียดดังนี้ (1) แบบเปิดเสรี นักเรียนมีบทบาทในตนเองอย่างเต็มที่ กล่าวคือ นักเรียนจะเป็นผู้เลือกเรียนในสิ่งที่ตนสนใจ และจะเป็นผู้วางแผนและดำเนินการเรียนด้วยตัวเอง ส่วนบทบาทของครูนั้น จะเน้นการเป็นผู้จัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน จัดวัสดุอุปกรณ์ให้พร้อม เพื่อให้ นักเรียนเป็นผู้เลือก และครูจะป้อนคำถามต่างๆ ที่ท้าทาย กระตุ้นความคิดและทำให้นักเรียนสามารถ สรุปความสนใจ และความต้องการของตนเองได้อย่างชัดเจน หรือครูอาจปล่อยให้ นักเรียนคิด และ ลงมือทำงานตามลำพังโดยอิสระหากนักเรียนต้องการ และครูจะมีส่วนช่วยแนะนำ หรือให้ข้อเสนอแนะ เพียงเล็กน้อยเท่านั้น (2) แบบการศึกษาแนวลึก เป็นการสอนที่มีนักเรียนเป็นศูนย์กลางอีกแบบหนึ่งโดยการให้ความสำคัญ ต่อศักยภาพทางศิลปะของนักเรียนแต่ละบุคคล ในขณะที่แบบแรก ซึ่งได้แก่แบบเปิดเสรีนั้นเป็นการ ให้นักเรียนอย่างเต็มที่ และบทบาทของครูเสมือนหนึ่งเป็นผู้ช่วยเหลืออยู่ภายนอกนั้น แบบการศึกษาแนวลึกนี้ ถึงแม้ว่าจุดศูนย์กลางจะอยู่ที่ตัวนักเรียน แต่การเรียนการสอนจะเป็นในรูปแบบที่ครูมีส่วนร่วมอย่างใกล้ชิด ตั้งแต่การเสนอขั้นตอน และการแนะนำให้นักเรียนสามารถดำเนินการ และวิเคราะห์ ประเมินผลการทำงานในแต่ละขั้นตอน ขั้นตอนที่ครูสามารถช่วยแนะนำได้แก่ 1. ให้นักเรียนหัด

สังเกตตนเองในการแสดงออกทางศิลปะ ทั้งในระหว่างที่กำลังทำงาน และในผลงานของตนเอง ในที่สุด 2. ให้นักเรียน บันทึกข้อดี ข้อเสียของการปฏิบัติงานและการแสดงออกทางศิลปะ 3. ให้นักเรียนรู้จักประยุกต์แนวทางการแก้ปัญหาในการทำงานศิลปะของตนเองในอดีต หรือของผู้อื่น มาใช้ในการแก้ปัญหา 4. ให้นักเรียนหัดแก้ปัญหาในด้านการใช้สื่อศิลปะที่ตนเองเลือก 5. ให้นักเรียน หัดวิเคราะห์ปัญหา และความสำเร็จของตน 6. เกิดการเรียนรู้ ข้อคิด และทักษะที่เกี่ยวข้องกับ การทำงาน และความก้าวหน้าของตน 7. การมีส่วนร่วมอภิปรายปัญหาทางกระบวนการ และ ผลงานของตน และของผู้อื่น โดยสรุปแล้ว บทบาทของครู คือช่วยนำทางให้นักเรียนไปสู่การขยาย กรอบความคิดในตัวนักเรียนเองให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และเข้าไปถึงศักยภาพในการเรียนศิลปะของ นักเรียนแต่ละบุคคล

4. การศึกษาแบบประสมประสาน (Interdisciplinary Studies)

การจัดการเรียนการสอน นั้น จะต้องคำนึงถึงการประสมประสานกันระหว่าง ศาสตร์ต่างๆอย่างแท้จริงแทนที่จะเป็นเพียงการปะติดปะต่อเรื่องเข้าด้วยกันโดยการนำเสนอในชั้น เรียนทีละเรื่องโดยอาจไม่มี ความสัมพันธ์กันโดยตรง การสอนแบบใช้ผู้สอนเป็นทีมนั้น จะต้อง ร่วมมือกันหาข้อตกลงถึงแก่นที่ประสมประสานแต่ละศาสตร์เข้าด้วยกัน ซึ่งจะไม่ใช่เป็นเพียงการ ผลัดเปลี่ยนกันสอนทีละช่วง ดังนั้นในบางครั้ง มีครูสอนเพียงคนเดียวอาจสามารถประสม ประสานกันได้ดีกว่ามีครูสอนหลายๆคนเสียอีก ทั้งนี้โดยอาจเพียงใช้วิธีเชิญวิทยากร หรือ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะมาเสริมความรู้ในบางเรื่องก็พอ ไม่ว่าจะจัดการเรียนการสอนโดยวิธี ไດก็ตาม หากจะได้บรรลุผลแล้วจะต้องคำนึงถึงการสื่อสารกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ประการแรก คือ การสื่อสารกับนักเรียนครูจะต้องชี้แจงโครงการให้นักเรียนได้รับรู้อย่างชัดเจน ปลุกฝังการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นของนักเรียน ทั้งในหมู่นักเรียนด้วยกันเองกับครู และบุคคลอื่นๆ ที่ เกี่ยวข้องครูต้องเน้นให้นักเรียนมีความเป็นตัวของตัวเองให้คำนึงถึงเอกลักษณ์ของแต่ละคน และ ต้องส่งเสริมความรับผิดชอบ และการตัดสินใจอย่างมีหลักการ อีกประการหนึ่งที่ต้องคำนึงคือ การสื่อสารในกลุ่มผู้ร่วมงานของครู ควรมีการประชุม วางแผนร่วมกัน จัดสรรเวลา และเตรียม ความพร้อมในด้านอุปกรณ์ และสถานที่ ตลอดจนการติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กล่าวโดยสรุปแล้ว แนวการสอนแบบประสมประสานนี้ สายวิชาทางศิลปะควร เป็นผู้นำความคิดนี้มาใช้ เพราะเหมาะสมกับลักษณะวิชาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับศิลปะ ซึ่ง โยงใยไปสู่แทบทุกแง่มุมของชีวิต และการเรียนรู้ เกี่ยวข้องกับบุคคลโดยภาพรวม ทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะ กล่าวคือจะช่วยหล่อหลอมสติปัญญา อารมณ์ และความรู้สึก เป็นหนทางต่อ การนำมาซึ่งความรู้

อาจกล่าวสรุปจากทัศนะของนักการศึกษาเกี่ยวกับวิธีสอนได้ว่า วิธีสอนเป็นส่วน หนึ่งในการดำเนินการสอน วิธีสอนมีหลายวิธี ซึ่งแต่ละวิธีมีข้อดีข้อเสียต่างกัน บางวิธีอาจเหมาะ กับสถานการณ์หนึ่งแต่ไม่เหมาะกับอีกสถานการณ์หนึ่ง ดังนั้นผู้สอนจะยึดถือวิธีสอนวิธีใดวิธีหนึ่ง เป็นวิธีที่ดีที่สุดมิได้ในการสอนควรใช้วิธีสอนหลายๆ วิธีโดยคำนึงถึงความเหมาะสมของ ผู้เรียน วัตถุประสงค์ เวลา สถานที่ และความสามารถของผู้สอน เป็นหลัก

สื่อการสอน

การดำเนินการสอนจะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดนั้น ส่วนประกอบสำคัญ อีกส่วนหนึ่งก็คือ สื่อการสอน อูบล ตูจิงดา (2532) กล่าวว่า สื่อการสอนเป็นวัสดุอุปกรณ์ หรือ วิธีการอันเป็นตัวกลางที่ผู้สอนให้ผู้เรียนรับรู้ เพื่อเกิดความรู้ ความคิด ความเข้าใจ และมีความหมายต่อผู้เรียน ฉะนั้นสื่อการสอนไม่ใช่ผู้สอน หรือแหล่งความรู้ใดๆ สื่อการสอนเป็นได้แต่เพียงส่วนประกอบ หรือส่วนช่วยในการสอน ช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น สอดคล้องกับ อารี สุทธิพันธ์ และ วิรุณ ตั้งเจริญ (2533) ที่กล่าวว่า สื่อการสอนคือตัวกลางทั้งที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม ซึ่งนำมาประกอบกระบวนการเรียนการสอน ทั้งเพื่อประโยชน์ของผู้สอนและผู้เรียน เพื่อช่วยให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ที่เร็วขึ้น ง่ายขึ้น ประหยัดเวลา ขึ้น หรือเข้าใจอย่างเป็นรูปธรรมขึ้น

วิรุณ ตั้งเจริญ (2530) จำแนกลักษณะของสื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนศิลปะ ปฏิบัติไว้ 4 ประเภท คือ (1) สื่อประเภทวัสดุ อุปกรณ์ เช่น กระดานดำ ชอล์ก (2) สื่อประเภท โสตทัศนูปกรณ์ เช่น เครื่องฉายภาพนิ่ง เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ วีดีโอ คอมพิวเตอร์ ภาพถ่าย Slide (3) สื่อประเภทสิ่งคล้อยในการฝึกปฏิบัติงาน เช่น สภาพแวดล้อม ทัศนียภาพ ตึกกรมบ้าน

ของ ตัวอย่างผลงาน หรือสื่อที่จัดสรรขึ้น เช่น การจัดหุ่นนิ่ง การจัดทำทางของคน และ (5) วิธีการในการเรียนรู้ เช่น การสาธิต การทดลอง การปฏิบัติงาน

จอห์น เอ. ไมเคิล กล่าวถึง สื่อการเรียนการสอนทางด้านศิลปะภาคปฏิบัติว่า สื่อ นั้นจะต้องสามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในสิ่งต่าง ๆ คือ (1) การเรียนรู้และเข้าใจว่าศิลปินคนใด มีความเชี่ยวชาญในการใช้สื่อทางศิลปะ แบบใดเป็นพิเศษ (2) การฝึกทักษะ และมีความชำนาญในการใช้วัสดุ อุปกรณ์ทางศิลปะ (3) การใช้ความคิดสร้างสรรค์ผ่านสื่อทางศิลปะ (4) การเรียนรู้และเข้าใจในสุนทรียภาพที่เกิดขึ้นจากการใช้สื่อทางศิลปะ (5) การแสดงออกของบุคลิกภาพ โดยผ่านสื่อปรากฏเป็นผลงานศิลปะ (6) การแสดงออกของลักษณะท่าทางที่มีความเชื่อมั่นในตัวเองขณะเมื่อใช้สื่อนั้น

อาจกล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนได้ว่า สื่อการสอน หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการ ซึ่งเป็นตัวกลางในการสื่อสารความรู้จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและเร็วขึ้น สื่อการสอนแต่ละชนิดมีคุณลักษณะเฉพาะตัว หากสื่อนั้นไม่ได้นำมาใช้หรือนำไปใช้ไม่ถูกวิธีประสิทธิภาพก็อาจลดลง สื่อการสอนสามารถนำมาใช้หลายชนิดในเรื่องเดียวกันได้แต่ต้องให้สื่อแต่ละชนิดนั้นส่งเสริมกันและกัน สื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพในการเรียนรู้ไม่จำเป็นต้องมีราคาสูงและคุณภาพดีเยี่ยม หรือมีกลไกซับซ้อน ขึ้นอยู่ที่วิธีการใช้สื่อนั้นๆของผู้สอน ทั้งนี้ผู้สอนควรเป็นผู้ที่มีการแสวงหาความรู้เกี่ยวกับสื่อการสอนเพื่อคัดเลือกจัดสรร ผลิตสื่อการสอนมาใช้ในการสอนเพื่อให้เกิดแรงกระตุ้นในการที่จะเรียนรู้แก่ผู้เรียนด้วย ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ควรส่งเสริมให้มีการนำวัสดุที่มีอยู่เดิมหรือวัสดุในท้องถิ่นมาดัดแปลงเป็นอุปกรณ์การสอน เพื่อเป็นการประหยัดและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รู้ถึงคุณค่าของวัสดุที่มีอยู่ในท้องถิ่น และเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักคิดและประยุกต์ใช้สิ่งที่อยู่ใกล้ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดต่อการเรียน

5.4 การวัด และการประเมินผลศิลปะภาคปฏิบัติ

ไพศาล หวังพานิช (2543) กล่าวในหนังสือการวัดและประเมินผลระดับอุดมศึกษาว่า การวัด (Measurement) เป็นกระบวนการสืบค้นหารายละเอียด หรือจำนวนปริมาณเกี่ยวกับสมบัติ หรือคุณลักษณะ (Trait) ของสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งอาจเป็นวัตถุสิ่งของ สภาพต่าง ๆ หรือของบุคคล โดยอาศัยวิธีการหรือเครื่องมือเป็นหลักในการวัด การประเมินผล

(Evaluation) เป็นกระบวนการพิจารณา ตัดสิน ลงสรุป เกี่ยวกับสมบัติ หรือคุณลักษณะของสิ่งต่าง ๆ หรือของบุคคลโดยใช้ผลที่ได้จากการวัด และอาศัยเกณฑ์ (Criteria) ในการตัดสินพิจารณา การวัด และการประเมินผล จึงเป็นกระบวนการต่อเนื่องกัน โดยเริ่มด้วยการวัดแล้วนำผลจากการวัดไปทำการประเมินตัดสินตามเกณฑ์และดุลยพินิจต่อไป อาจเรียกทั้งสองกระบวนการรวมกันว่า "การวัดและประเมินผล" การวัดผลหรือทดสอบภาคปฏิบัติ (Performance Testing) เป็นวิธีการหนึ่งในการประเมินผลการเรียนของผู้เรียน โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อตรวจสอบความสามารถด้านทักษะและความชำนาญในการปฏิบัติงานจริง ซึ่งเป็นสิ่งสะท้อนศักยภาพในการประยุกต์ความรู้สู่ การปฏิบัติ การวัดและประเมินผลคุณลักษณะดังกล่าว ซึ่งเป็นพฤติกรรมด้านทักษะพิสัย มีความสำคัญ อย่างยิ่งสำหรับรายวิชาที่เน้นการปฏิบัติซึ่งจัดกิจกรรมด้านทักษะพิสัย มีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับรายวิชาที่เน้นการปฏิบัติซึ่งจัดกิจกรรมการสอนโดยการฝึกปฏิบัติจริง ทำการทดลอง ฝึกสร้างหรือผลิตชิ้นงาน เป็นต้น จำเป็นต้องวัดและประเมินผลภาคปฏิบัติเพื่อตรวจสอบผลการฝึก (ในการสอน)

1. กำหนดเกณฑ์การตรวจให้คะแนน โดยควรให้คะแนนเป็น 2 ส่วน (1) วิธีการ (Process หรือ Procedure) เป็นคะแนนในส่วนที่ให้สำหรับวิธีปฏิบัติ เช่น ขั้นตอนการปฏิบัติ การใช้เครื่องมือ รวมถึงนิสัยในการทำงาน (Work Habit) เช่น ความตั้งใจ ความรับผิดชอบ ความกระตือรือร้น ความสะอาด การรักษาความปลอดภัย เป็นต้น (2) ผลงาน (Product) เป็นคะแนนที่ให้กับผลงานที่ปรากฏ อาจเป็นชิ้นงาน ผลิต โดยพิจารณาด้านประสิทธิผลของในแง่มุมต่าง เช่น ความถูกต้อง ความสวยงาม การใช้งาน ความแข็งแรง รสชาติ รูปทรง เป็นต้น

2. กำหนดสัดส่วนของคะแนน โดยพิจารณาคะแนนเต็มของทั้งวิธีการและผลงาน ซึ่งไม่จำเป็นจะต้องมีสัดส่วนของคะแนนเต็มเท่ากัน กำหนดคะแนนหรือสัดส่วนของคะแนน วิธีการกับผลงาน พยายามกำหนดให้สอดคล้องกับความเป็นจริง กล่าวคือ ถ้าการสอบวัดภาคปฏิบัติครั้งนี้เป็นเพียงขั้นต้น หรือสำหรับผู้เรียนปีแรก ๆ ซึ่งมุ่งเน้นความถูกต้องและประสิทธิภาพในการทำงานเป็นสำคัญ ก็ควรกำหนดน้ำหนักคะแนนวิธีการสูงกว่าผลงาน เช่น เป็นสัดส่วน 60 : 40 หรือ 70 : 30 หรือ 80 : 20 ซึ่งหมายถึงเน้นผลงานไม่มากนัก แต่ถ้าเห็นว่าผู้เรียนอยู่ในชั้นปีสูงขึ้น เริ่มมีความชำนาญในการปฏิบัติมากขึ้น จนคิดว่าวิธีปฏิบัติไม่ใช่สิ่งที่ควรเน้นแต่ควรให้ความสนใจกับผลงานมากกว่า ก็ควรกำหนดคะแนนวิธีการให้ต่ำและให้คะแนนผลงานสูง

3. สร้างแบบประเมิน ในทางปฏิบัตินิยมตรวจให้คะแนนวิธีการโดยใช้แบบสำรวจรายการ (Checklist) ส่วนคะแนนผลงานนิยมใช้แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) เพื่อให้ตรวจชิ้นงานซึ่งโดยปกติมีคุณภาพในระดับที่แตกต่างกัน การสร้างแบบประเมินให้ใช้เกณฑ์การ

ตรวจที่กำหนดไว้ทั้งที่เป็นเกณฑ์ด้านวิธีการและผลงาน มาเป็นรายการสำรวจหรือสังเกตเพื่อให้คะแนนต่อไป

4. ดำเนินการสอบวัดการปฏิบัติงาน

5. ตรวจให้คะแนน

แซก (Sax, 1996 อ้างถึงใน เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2542) กล่าวถึง การวัดและประเมินผลว่า ในทางการศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาให้เกิดกับผู้เรียน และใช้เป็นคุณลักษณะจะวัด ประกอบด้วยพฤติกรรม 3 ด้าน คือ (1) ด้านพุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นพฤติกรรมความสามารถด้านการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาต่าง ๆ อันเป็นความสามารถทางสมอง หรือเป็นพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการการคิด พฤติกรรมด้านนี้แบ่งออกเป็น 6 ระดับ คือ ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ การประเมินค่า (2) ด้านจิตพิสัย (Affective Domain) เป็นพฤติกรรมด้านความรู้สึก อันเป็นลักษณะทางจิตใจ นิสัยต่าง ๆ ของผู้เรียน แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ การรับรู้หรือเอาใจใส่ การตอบสนอง การเห็นคุณค่า การจัดระบบหรือสร้างความเชื่อ การสร้างนิสัยหรือค่านิยม (3) ด้านทักษะพิสัย (Psychomotor Domain) เป็นพฤติกรรมด้านการปฏิบัติ หรือการกระทำ ซึ่งเป็นการนำความรู้สู่ด้านการปฏิบัติจนเกิดความชำนาญ ซึ่งแบ่งเป็น การทำเลียนแบบ ทำตามแบบตามเงื่อนไขหรือข้อกำหนด ทำอย่างสร้างสรรค์ จะเห็นได้ว่าพฤติกรรมการเรียนรู้ข้างต้นก็คือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและการศึกษานั้นเอง ซึ่งเป็นเป้าหมายที่มุ่งสร้างสมดุลระหว่างร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา

ไอส์เนอร์ (Eisner, 1972) ได้กล่าวถึงสิ่ง 3 สิ่งที่สามารถประเมินผลได้ในงานศิลปะ คือ (1) ความชำนาญทางเทคนิคที่ปรากฏอยู่ผลงาน ได้แก่ ความสามารถในการใช้และควบคุมอุปกรณ์ว่า ผู้เรียนสามารถควบคุมอุปกรณ์เหล่านี้ได้มากน้อยแค่ไหน (2) สุนทรียภาพและลักษณะการแสดงของผลงาน ได้แก่ ความสามารถในการจัดรูปทรงในผลงาน การแสดงออก รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างเทคนิคและสุนทรียภาพที่ปรากฏ (3) จินตนาการและการสร้างสรรค์ในผลงาน ได้แก่ การประเมินระดับของความคิดสร้างสรรค์และ จินตนาการที่ปรากฏ ความเฉลียวฉลาด ความแปลกใหม่ และความรู้สึก นอกจากนี้ ไอส์เนอร์ (Eisner, 1972) ได้กล่าวถึงลักษณะการประเมินผลโดยการตัดสินเปรียบเทียบไว้ 3 ลักษณะ คือ (1) การเปรียบเทียบกับตัวเอง เพื่อให้รู้ระดับความสามารถ อารมณ์ และความเข้าใจของผู้เรียน ว่ามีการเจริญงอกงามเพิ่มขึ้นมากน้อยแค่ไหน เช่น การเปรียบเทียบผลงานศิลปะที่ทำเมื่อตอนต้นภาคเรียนกับผลงานศิลปะที่ทำเมื่อปลายภาคเรียน (2) เปรียบเทียบเพื่อนร่วมชั้น เพื่อให้รู้ถึงระดับความสามารถและการปฏิบัติงานของกลุ่ม การเปรียบเทียบลักษณะนี้จำเป็นต้องคำนึงถึงคุณวุฒิภาวะและระดับอายุของผู้เรียนด้วย เช่น การเปรียบเทียบว่าใครมีความชำนาญในการเขียนภาพมากที่สุด หรือใครมีความคิดสร้างสรรค์มากที่สุด

(3) เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน เป็นการเปรียบเทียบที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของวัตถุประสงค์ การสอน และกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์อันนั้น

สมพร รอดบุญ (2530 อ้างถึงใน ประวรรณ ดวงรัตน์, 2541) กล่าวถึงการประเมินผลการเรียนศิลปะภาคปฏิบัติ ไว้ว่าขึ้นอยู่กับเนื้อหาและจุดมุ่งหมายที่ผู้สอนได้ตั้งไว้ คือ (1) การประเมินในแนวที่เน้นฝีมือการปฏิบัติ (Academic) ผู้สอนจะประเมินผลของผู้เรียนได้จากความเข้าใจ คือดูว่าเขียนได้ถูกต้องตามหลักวิชาหรือไม่ ด้านฝีมือดูว่ามีฝีมือมากน้อยเพียงใด และเวลา ดูว่าสามารถเขียนภาพได้สมบูรณ์ตามเวลาที่กำหนดมากน้อยเพียงใด (2) การประเมินในแนวที่เป็นแบบสร้างสรรค์ (Creative) การประเมินมุ่งเน้นในด้านของความคิดในการสร้างสรรค์มากกว่าฝีมือ นอกจากนี้ยังประเมินจากการพูด หรือการอธิบายความคิดในการสร้างสรรค์ของผู้เรียนว่าเป็นอย่างไร ชัดเจนหรือไม่ ผู้เรียนมีแนวความคิดในการทำงานจริงหรือเปล่า และประเมินจากผลงานด้วยว่า การแสดงออกนั้นสัมพันธ์กับแนวความคิดมากน้อยเพียงใด ในกรณีของการสร้างสรรค์ผลงาน แนวนี้ หากผู้เรียนมีแต่ฝีมือและด้อยความคิด คะแนนก็จะน้อยกว่าผู้มีความคิดสร้างสรรค์แต่มีฝีมือเป็นรอง ในกรณีที่ผู้เรียนมีทั้งความคิดที่มีฝีมือด้วยแล้วก็จะได้คะแนนสูง (3) การประเมินวิชาในห้องปฏิบัติการ (Studio) ในบางวิชาที่ให้ผู้เรียนกำหนดเรื่องราว เนื้อหา หรือจุดประสงค์ขึ้นเองนั้น การวัดหรือการประเมินผล สามารถพิจารณาได้จากความคิดของผู้เรียนที่นำเสนอออกมาในผลงานรูปแบบของการแสดงออกสอดคล้องกับความคิดมากน้อยเพียงใด คุณค่าที่ปรากฏในผลงานและ ทัศนคติความขยันความจริงจังและการเอาใจใส่ในการทำงานของผู้เรียน

สำหรับเกณฑ์ที่ใช้ในการวัดและประเมินผล จอห์น เอ. ไมเคิล (Micheal, 1983) กล่าวว่า ควรที่จะต้องคำนึงถึงสิ่งสำคัญต่าง ๆ คือ (1) การสื่อสารทางด้านความคิดที่แสดงออกมาในผลงาน (Communication/Expression) (2) ความเชื่อมั่นในการแสดงออกของตนเอง (Confidence/ Self esteem) (3) พัฒนาการการรับรู้ในด้านทัศนศิลป์ (Perceptual development) (4) สุนทรียภาพและควมมีเอกภาพของผลงาน (Aesthetic organization/Consistency) (5) องค์ความรู้ทางด้านศิลปะ (Knowledge of the field of art) (6) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) (7) ทักษะความชำนาญในการใช้เครื่องมือ (Skill/Craftsmanship) (8) ความสนุกสนาน และมีความพอใจเมื่อได้ปฏิบัติงาน (Enjoyment/Satisfaction)

อำไพ ตีรณสาร (2530) กล่าวว่า การประเมินผลต้องมีการวัดและประเมินตั้งแต่ก่อนที่จะสอน ระหว่างสอนและภายหลังการสอน การประเมินก่อนที่จะสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจความสนใจ ความพร้อม ความต้องการ และทัศนคติ การประเมินระหว่างสอนมีจุดมุ่งหมาย

เพื่อตรวจสอบกิจกรรมเนื้อหา ระยะเวลา ตลอดจนกระทั่งความรู้สึก ความกระตือรือร้นทั้งของผู้เรียนและผู้สอน และการปรับตัว การประเมินหลังการสอนมีจุดมุ่งหมายเพื่อวัดผลความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำ ความคิดสร้างสรรค์ และการแสดงออก เป็นต้น

ไพศาล หวังพานิช (2543) กล่าวว่า การวัดและประเมินผลเป็นงานตามหน้าที่ของผู้สอนทุกคนทุกระดับโดยปกติผู้สอนต้องทำการวัดและประเมินผลผู้เรียนพร้อมสรุปผลการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนเป็น “ระดับคะแนน (Grade)” ในระดับอุดมศึกษาผู้สอนดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียนในรายวิชาของตนได้อย่างอิสระ ทั้งในด้านวิธีการ การจัดการ การสรุปผล แต่อย่างไรก็ตาม ผู้สอนควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ เปิดเผยและตรวจสอบได้ กล่าวคือ

1. ผู้สอนควรแจ้งวิธีการประเมินผลในรายวิชาที่รับผิดชอบให้ผู้เรียนทราบล่วงหน้า
2. ผู้สอนควรประเมินผลการเรียน โดยใช้การวัดหลายครั้งและหลากหลายวิธี
3. ผู้สอนควรดำเนินการวัดและประเมินผลอย่างเป็นระบบ
4. ผู้สอนควรใช้ผลการวัดและประเมินให้คุ้มค่า

อาจกล่าวสรุปเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลจากทัศนะของนักการศึกษาได้ว่าการวัดและประเมินผล เป็นกิจกรรมส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนการสอน โดยเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้สอนทุกระดับและประเภท การศึกษาที่ต้องดำเนินการวัดและประเมินผลผู้เรียนทุกคน เพื่อตรวจสอบความสามารถในการเรียนรู้ และขณะเดียวกันก็เป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพในการสอนของผู้สอนด้วย ในการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนของผู้เรียนนั้น นอกจากผู้สอนจะต้องดำเนินการตามระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการเรียนของแต่ละสถาบันแล้ว ยังต้องคำนึงถึงความถูกต้อง ความเป็นธรรม และดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผลการวัดและประเมินสามารถสะท้อนศักยภาพของผู้เรียนได้ตรงความเป็นจริงมากที่สุด และเกิดข้อผิดพลาดต่าง ๆ น้อยที่สุด

5.5 ผู้เรียนศิลปะปฏิบัติ

ผู้เรียนในระดับอุดมศึกษานั้นเป็นผู้ที่อยู่ในระยะผู้ใหญ่วัยรุ่น เป็นผู้ที่มีอารมณ์ผันแปร มีความหลากหลายทั้งในเรื่องทัศนคติ วิถีชีวิต สิ่งแวดล้อม และวิชาการ ซึ่งวัยของผู้เรียนในระดับอุดมศึกษานั้น เริ่มตั้งแต่ 18-19 ปี เป็นต้นไปจนถึงอายุ 21-22 ปีขึ้นไป ลักษณะของผู้เรียนในสภาพปัจจุบัน โดยเฉพาะชั้นปีที่ 1 เป็นวัยรุ่นตอนปลาย มีการเปลี่ยนแปลงทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมค่อนข้างสูง จึงเป็นผู้ไวต่อความรู้สึก (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2530)

นอกจากนี้ผู้เรียนในวัยนี้มักเป็นผู้มองโลกในแง่ดี เพราะเริ่มต้นและเติบโตมาพร้อมครอบครัว โรงเรียนแล้วจึงเข้าสู่การเรียนในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งชีวิตที่ผ่านมามีการต่อสู้ไม่มากนัก เผลอไปกับปัญหาน้อย (ไพฑูริย์ สีนลารัตน์, 2524) ทศนคติและค่านิยมที่มีต่อตนเอง เพื่อน สิ่งแวดล้อมในมหาวิทยาลัยและสังคม จึงเป็นไปในทางที่ดี

ผดุง พรหมมูล (2538) กล่าวถึง คุณสมบัติที่สำคัญของการเป็นผู้เรียนศิลปะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านทัศนศิลป์ว่า จะต้องเป็นผู้พร้อมที่จะแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ในหลายรูปแบบและมีทัศนคติของคนยุคใหม่ที่ว่า "ชีวิต คือการเรียนรู้" สามารถเชื่อมโยงศิลปะกับศาสตร์ด้านอื่น ๆ ได้อย่างประสานกลมกลืนมีความสามารถที่จะถ่ายทอดพลังงานความคิดสร้างสรรค์ออกมาได้อย่างมีเป้าหมายสามารถแสดงภูมิปัญญาที่มีความเป็นตัวของตัวเอง กระบวนการเรียนต้องมีความสามารถที่จะบูรณาการรายวิชาต่าง ๆ ในเชิงความคิดรวบยอดมากกว่ารายละเอียดและรู้จักเลือกสาระสำคัญมาเป็นสิ่งเรียนรู้ เป็นนักปฏิบัติที่สามารถเชื่อมโยงทฤษฎีมาสู่การปฏิบัติได้ มีความสามารถในการแสวงหาเครื่องมือทางศิลปะที่จะช่วยพัฒนาการเรียนรู้ และดำเนินชีวิตตามความจำเป็น

จอห์น เอ. ไมเคิล (1983) กล่าวถึงลักษณะของผู้เรียนศิลปะ โดยจำแนกตามลักษณะของการถ่ายทอดทักษะทางการทำงานศิลปะ แบ่งออกเป็น 4 ลักษณะ คือ (1) ผู้เรียนแบบปฏิบัติเชิงกล (Mechanical orientation) มีลักษณะของการทำงานแบบใช้มือมากกว่าความคิด มักจะทำงานศิลปะแบบเป็นขั้นตอน (Step by step) ด้วยเครื่องมือทางศิลปะที่จำกัดการทำงาน อยู่ภายใต้การควบคุมอย่างเป็นระบบมากจนเกินไป ทำให้ผลงานที่ออกมาขาดความงามทางสุนทรียภาพ เป็นเพียงผลงานที่แสดงออกทางเทคนิคมากกว่า (2) ผู้เรียนแบบปฏิบัติอย่างอิสระ (Primitive orientation) เป็นลักษณะของผู้เรียนที่แสดงออกในงานด้วยรูปทรงที่ดูเรียบง่าย โดยไม่คำนึงถึงสัดส่วนที่ถูกต้อง ต้องการที่จะแสดงออกแบบลองผิด ลองถูก (Trial and error) มากกว่าจะคำนึงความถูกต้องตามกฎเกณฑ์ (3) ผู้เรียนแบบปฏิบัติด้วยปัญญา (Intellectual orientation) การทำงานของผู้เรียนในลักษณะนี้ จะคำนึงความสมบูรณ์ของรูปแบบวิธีคิดและทักษะแสดงออกให้เห็นถึงความสามารถในเชิงทักษะจนขาดการแสดงออกทางด้านของความรู้สึก (4) ผู้เรียนแบบปฏิบัติตามสัญชาตญาณและอารมณ์ (Intuitive emotional orientation) ผู้เรียนในลักษณะนี้เป็นผู้มีความสามารถ ในการทำงานความเชื่อมั่นในตนเองสูง สามารถสร้างผลงานให้เกิดความเคลื่อนไหวตามความรู้สึกได้ด้วยตนเองไม่ต้องอาศัยคำแนะนำจากอาจารย์ผู้สอนมากนัก

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า ผู้เรียนศิลปะปฏิบัติในระดับอุดมศึกษามีความแตกต่างกันหลายด้าน ทั้งพื้นฐานความรู้เดิม ความสามารถในการเรียนรู้ วิธีการแสวงหาความรู้ การ

สร้างความเข้าใจในบทเรียน เป็นต้น ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลอย่างมากต่อประสิทธิผลของการเรียนรู้ของผู้เรียน ผู้สอนจะต้องทำความเข้าใจในลักษณะความแตกต่างของผู้เรียน และจัดประสบการณ์ต่างๆ ที่เหมาะสมแก่ผู้เรียน ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่า ผู้สอนเป็นส่วนสำคัญ ที่จะนำผู้เรียนไปสู่การพัฒนาศักยภาพส่วนบุคคลในทางทักษะทางศิลปะ ความคิด จินตนาการ การแสดงออกของผลงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.6 ผู้สอนศิลปะปฏิบัติ

คณาจารย์ของสถาบันอุดมศึกษาเป็นกลไกที่สำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนภารกิจหลักของการอุดมศึกษาไทยซึ่งประกอบด้วย การผลิตบัณฑิตผ่านกระบวนการการเรียนการสอน การสร้างและรวบรวมองค์ความรู้ใหม่ๆ ผ่านกระบวนการวิจัย การประยุกต์ใช้ หรือการต่อยอดองค์ความรู้ ผ่านกระบวนการบริการวิชาการ และการทำนุบำรุงและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมไทย ในการขับเคลื่อนภารกิจหลักดังกล่าว โดยเฉพาะแนวทางการจัดการศึกษาในปัจจุบันที่มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 4 แนวทางการจัดการศึกษา มาตรา 22 ได้กล่าวไว้ว่า "การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ" (อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2544) กล่าวได้ว่า ผู้สอนต้องปรับเปลี่ยนบทบาทของตนเอง มาเป็นผู้เอื้ออำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ให้แก่ผู้เรียน กล่าวคือ เป็นผู้กระตุ้น ส่งเสริม สนับสนุนจัดสิ่งเร้าและจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาให้เต็มตามศักยภาพ ความสามารถ ความถนัด และความสนใจของแต่ละบุคคล จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ วิจัย สร้างสรรค์ ศึกษาและค้นคว้า ได้ลงมือปฏิบัติจริง จนเกิดการเรียนรู้และค้นพบความรู้ด้วยตนเอง สาระความรู้ที่เกิดขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าวิธีการนี้จะเป็นการพัฒนาผู้เรียนให้มีนิสัยสนใจใฝ่หาความรู้ด้วยตนเองรักการเรียนรู้อันจะนำไปสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิต และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ สอดคล้องกับ ศ.นพ.ประเวศ วะสี (2541 : 72) ที่ได้กล่าวไว้ว่า "ต้องปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ใหม่จากการเอาวิชาเป็นตัวตั้งไปสู่การเอาคนและสถานการณ์จริงเป็นตัวตั้ง เรียนจากประสบการณ์และกิจกรรม จากการฝึกหัดจากการตั้งคำถามและจากการแสวงหาคำตอบซึ่งจะทำให้สนุก ฝึกปัญญาให้กล้าแข็ง ทำงานเป็นฝึกคุณลักษณะอื่น ๆ เช่น ความอดทน ความรับผิดชอบ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การรวมกลุ่มการจัดการ การรู้จักตน" นอกจากนี้ รุ่ง แก้วแดง (2540) ได้กล่าวว่า ผู้สอนเป็นกำลังสำคัญที่จะขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้สำเร็จได้ ผู้สอนควรให้การเรียนเป็นสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้เรียน ให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

คือมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ และเอาใจใส่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล รวมทั้งผู้สอนจะต้องเป็นกัลยาณมิตรกับผู้เรียนด้วย เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2541) กล่าวว่าผู้สอนควรเปลี่ยนบทบาทจากการถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้อำนวยความสะดวกที่คอยกระตุ้นและอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียนในการเรียนรู้และคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำตามความจำเป็นและเหมาะสม นอกจากนี้ผู้สอน ควรเป็นผู้มีความรู้สูง ศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่สังคม มีวิสัยทัศน์กว้างไกล และมีจิตวิญญาณของความเป็นครูที่แท้จริงสอดคล้องกับคำกล่าวของวัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530) ที่กล่าวไว้ว่า การสอนระดับอุดมศึกษาเป็นภารกิจที่ผู้สอนต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ประกอบด้วยคุณสมบัติ 3 ด้านคือ ด้านบุคลิกภาพ หมายรวมถึงการพูด น้ำเสียง ความกระฉับและสำเนียงในการพูด หน้าตา กริยาท่าทาง ตลอดจนการแสดงออกต่าง ๆ ด้านความรู้ หมายถึง ความพร้อมด้านวิชาการและวิชาชีพความสามารถในการให้ข้อมูล การสอนอธิบายหลักเกณฑ์ ทฤษฎี และปัจจัยต่างๆ แก่ผู้เรียนอย่างชัดเจน และด้านวิธีการสอน หมายถึงการรู้จักวิธีการถ่ายทอดความรู้ความคิดแก่นักเรียน โดยใช้วิธีการที่แตกต่างกันอย่างเหมาะสมและน่าสนใจ ทำให้ผู้เรียนมีความรู้ตามความมุ่งหมายของผู้สอน

นอกจากที่อาจารย์ผู้สอนจะต้องมีลักษณะดังกล่าวข้างต้นแล้ว ลักษณะพิเศษอื่นก็นับว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับการเป็นอาจารย์ในสายวิชาชีพ ซึ่งต้องมีคุณสมบัติพิเศษตามสาขาวิชาที่ทำการสอน ในด้านการเรียนการสอนศิลปะโดยเฉพาะอย่างยิ่งศิลปะภาคปฏิบัตินั้น อาจารย์ผู้สอนจะต้องมีคุณลักษณะที่แตกต่างจากการเป็นอาจารย์ในสาขาวิชาอื่น ๆ จอห์น เอ. ไมเคิล กล่าวถึง บทบาทของอาจารย์ผู้สอนศิลปะภาคปฏิบัติว่าจะต้องมีความเข้าใจในส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ มีความเข้าใจในปัญหาการทำงานของผู้เรียนศิลปะ (The problem of the artist) เป็นการทำความเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาทางด้านของการถ่ายทอด การแสดงออกทางความคิด การสื่อความหมายที่ผู้เรียนพยายามจะแสดงออก ผู้สอนจึงมีหน้าที่อันสำคัญที่จะต้องศึกษาหาความรู้ทั้งทางภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ เพื่อจะสามารถสร้างความเข้าใจที่กระจ่างชัดให้กับผู้เรียนได้ เมื่อผู้เรียนประสบปัญหาระหว่างการปฏิบัติงาน และสามารถสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำงานศิลปะ (The process of creating art) ผู้สอนมีหน้าที่สำคัญที่จะต้องช่วยผู้เรียนได้เข้าใจในกระบวนการทำงาน และรับรู้ว่าจะไรเกิดขึ้นบ้างในระหว่างการปฏิบัติงาน มีอยู่ 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการสร้างแรงจูงใจ (Motivation) ขั้นตอนสร้างความมั่นใจในการแสดงออก (Confident in one's ability to express with art media) ขั้นตอนให้ความรู้เกี่ยวกับศิลปะ กระบวนการทำงานศิลปะ และวิธีการทำงาน (Knowledge of art process and procedure) ขั้นตอนฝึกทักษะในการใช้สื่อทำงานศิลปะ (Skill in the use of media) และขั้นตอนฝึกให้นักศึกษามีความสามารถในการประเมินความพยายาม และความสำเร็จในผลงานของตนเอง (Evaluation of efforts) ด้วยวิธีการ

ต่าง ๆ คือ การหยั่งรู้ ความสมบูรณ์ทางเทคนิค การบรรลุผลในการแก้ปัญหาของการทำงาน ความสมบูรณ์ของการแสดงออกทางความคิดของผู้สร้าง ความพึงพอใจของสุนทรียศาสตร์ และองค์ประกอบศิลป์ ความพึงพอใจทางสุนทรียภาพ ที่เกิดขึ้นตามความพอใจส่วนบุคคลเปรียบเทียบ ความสมบูรณ์ ทั้งทาง ด้านเทคนิคและสุนทรียภาพของผลงานใหม่ให้มีความสมบูรณ์มากกว่างานชิ้นเดิม ผลงานชิ้นนั้นไม่สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้อีกแล้ว สิ่งที่ถูกเพิ่มเข้าไปเกินความพอดีหรือ เกิดความคิดสำหรับการทำงานชิ้นใหม่ ดังนั้นผู้สอนศิลปะปฏิบัติจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยเฉพาะประสบการณ์ในกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะดังที่ ชลูด นิรมเสมอ (2546) ได้กล่าวว่า ผู้สอนศิลปะปฏิบัติ คือ ผู้สำเร็จการศึกษาทางด้านศิลปะที่มีแนวโน้มจะเป็นศิลปินที่สำคัญได้ เพราะผู้รู้จักศิลปะ รู้จักการสร้างศิลปะเท่านั้นที่จะสอนผู้อื่นได้ แก้ปัญหาให้ศิษย์

จากที่ได้กล่าวมาในข้างต้น จะเห็นได้ว่า ผู้สอนศิลปะปฏิบัติมีความสำคัญต่อการพัฒนาการเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติของผู้เรียน ผู้สอนจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ทางด้านศิลปะทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยเฉพาะประสบการณ์ในกระบวนการสร้างสรรค์ศิลปะสามารถสร้างความเข้าใจที่กระจ่างชัดให้กับผู้เรียนได้ เมื่อผู้เรียนประสบปัญหาระหว่างการปฏิบัติงาน และสามารถสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการทำงานศิลปะนอกจากนี้ยังต้องเป็นผู้มีบุคลิกภาพที่ดีมีความเป็นกันเองกับผู้เรียน มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้เรียน ลดช่องว่างระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนรู้สึกไม่กลัว มีความไว้วางใจและกล้าที่จะซักถาม แสดงความคิดเห็นในสิ่งที่คิดหรือปัญหาที่มี ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นส่วนที่สำคัญในการช่วยให้ผู้รู้จักและเข้าใจผู้เรียนในทุกด้าน ผู้สอนที่สามารถรู้จักและเข้าใจผู้เรียน รู้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเท่ากับเป็นผู้ที่รู้พื้นฐานของผู้เรียน เพื่อในการจัดการเรียนการสอนช่วยนำผู้เรียนให้สามารถบรรลุไปสู่เป้าหมายที่กำหนดได้อย่างแท้จริง

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า การสอนศิลปะปฏิบัติจะมีผลสัมฤทธิ์มากน้อยเพียงใดนั้น ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับผู้สอน ผู้ซึ่งมีหน้าที่ในการจัดประสบการณ์ทางการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียนด้วยกระบวนการต่างๆ คือ ผู้สอนต้องวางแผนการสอนหรือเรียกอีกนัยว่า การเตรียมการสอนเป็นกิจกรรมแรกของการดำเนินการสอนวิชาใดวิชาหนึ่ง การเตรียมการสอนจะช่วยให้ผู้สอนรู้ว่าตนเองควรดำเนินการอย่างไร ที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนาทักษะความสามารถทางศิลปะตามเป้าหมายที่วางไว้ แล้วจึงดำเนินการสอนตามแผนที่วางไว้ตามรูปแบบการสอนของแต่ละขั้นตอน โดยคำนึงเนื้อหาสาระ เวลา และผู้เรียน โดยผู้สอนต้องคำนึงถึงหลายๆด้าน เช่นการ

พัฒนาความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และทักษะของผู้เรียนแต่ละคน ตลอดจนความถนัดและความสนใจเป็นต้น ตลอดจนมีการเลือกใช้วิธีสอนแต่ละวิธีนั้นซึ่งผู้สอนจะต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ว่า ต้องการพัฒนาผู้เรียนในด้านใดเป็นหลัก หรือต้องการเน้นด้านใด ข้อสำคัญผู้สอนต้องใช้วิธีการสอนและเทคนิคการสอนที่หลากหลายเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ใช้สื่อประกอบในการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมเพื่อทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายและเร็วขึ้น ตลอดจนพยายามสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนรู้หรือการฝึกปฏิบัติ ผู้สอนต้องกระตุ้นให้ผู้เรียนและพยายามทำหน้าที่ให้ประสบความสำเร็จ และดำเนินการวัดและประเมินผลผู้เรียน เพื่อตรวจสอบความสามารถในการเรียนรู้ และขณะเดียวกันก็เป็นการตรวจสอบประสิทธิภาพในการสอนของผู้สอนเองด้วย ดังนั้นในการดำเนินการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนผู้สอนควรดำเนินการโดยคำนึงถึงความถูกต้อง ความเป็นธรรม และดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพื่อให้ผลการวัดและประเมินสามารถสะท้อนศักยภาพของผู้เรียนได้ตรงความเป็นจริงมากที่สุด

6. การเรียนศิลปะปฏิบัติ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้นิยามความหมายของการเรียนรู้ว่า เป็นการกระทำของคนที่ปรารถนาจะทำความเข้าใจกับประสบการณ์ที่ได้พบ ซึ่งอาจเกี่ยวข้องกับการเพิ่มพูนทักษะ ความรู้ความเข้าใจ ค่านิยม รวมทั้งศักยภาพในการใคร่ครวญ การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพย่อมนำไปสู่การเปลี่ยนแปลง การพัฒนา ในด้านการเรียนรู้ทาง ด้านศิลปะปฏิบัติ นั้น วิรัตน์ พิชญ์ไพฑูริย์ (2520) กล่าวว่า การเรียนรู้ทางด้านศิลปะเป็นการเสริมสร้างลักษณะนิสัยให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมอันดีงาม ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ จากการที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรม ได้มีโอกาสสร้างสรรค์ แก้ปัญหาและได้สัมผัสกับสภาพความเป็นจริง สิ่งเหล่านี้ช่วยให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทางด้านอารมณ์ สังคมและสติปัญญา ไพฑูริย์ สนิลรัตน์ (2524) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอนทักษะปฏิบัติ ไว้ว่า (1) เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักและคุ้นเคยกับเครื่องมือและอุปกรณ์ที่สำคัญ (2) เพื่อให้ผู้เรียนได้คุ้นเคยกับการวางแผนเตรียมการทดลอง ใช้เครื่องมือปฏิบัติการ และการฝึกปฏิบัติต่าง ๆ (3) เพื่อฝึกฝนและพัฒนาความสามารถในการสังเกต รวบรวมและตีความข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากห้องปฏิบัติการหรือฝึกปฏิบัติต่างๆ (4) เพื่อฝึกฝนและพัฒนาความสามารถในการเสนอรายงานผลการฝึกปฏิบัติที่ดี และมีความเหมาะสม (5) เพื่อพัฒนาความสามารถของผู้เรียนในการที่จะรวบรวม และสัมพันธ์

แนวความคิดหลักการและความรู้ต่าง ๆ เข้าด้วยกัน เพื่อมองเห็นภาพรวมของวิชานั้นๆ (6) เพื่อประยุกต์หลักการทั่วไปเข้ากับสถานการณ์จริงในห้องทดลอง หรือในการปฏิบัติภาคสนามอื่น ๆ (7) เพื่อให้เห็นปัญหา และพิจารณาถึงทางเลือกในการดำเนินงานปฏิบัติ (8) เพื่อให้รู้จักวิเคราะห์ผลของการฝึกฝนต่อสมมติฐานที่ตั้งไว้ และวิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นกับการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน และ (9) เพื่อส่งเสริมและพัฒนาทัศนคติที่ดี และก่อให้เกิดความภาคภูมิใจในงานอาชีพต่าง ๆ

การเรียนทางด้านศิลปะ ผู้เรียนจะต้องมีความเข้าใจในคุณค่าทางความงามทางศิลปะในแขนงที่ตนเรียน ในที่นี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงความงามของศิลปะทางด้านทัศนศิลป์เท่านั้น ซึ่งความงามทางทัศนศิลป์เป็นความงามที่สามารถมองเห็นด้วยตา ดังที่ วิจารณ์ พิชญไพบุญ (2528) และสุชาติ เกาทอง (2536) กล่าวถึง ความงามของงานศิลปะ ประเภททัศนศิลป์ไว้ คล้ายคลึงกันว่า ความงามทางทัศนศิลป์ เป็นคุณค่าทางความงามที่มีความเกี่ยวข้องกับโครงสร้างทางศิลปะมีมูลฐานที่สำคัญมาจากองค์ประกอบหลักทางศิลปะ คือ เส้น สี รูปร่าง ผิว และน้ำหนัก สิ่งเหล่านี้เป็นเครื่องมือที่จะใช้ประกอบการถ่ายทอดให้ปรากฏเป็นภาพเท่านั้น องค์ประกอบของการสร้างสรรค์จะมีความเหมาะสมมากน้อยเพียงใดนั้น จะต้องประกอบขึ้นจากความเข้าใจในเรื่องของดุลยภาพ สัดส่วน ความกลมกลืน จังหวะ และจุดเด่น หลักการเหล่านี้ไม่ได้เป็นกฎตายตัว โครงสร้างทางทัศนศิลป์มีความจำเป็นสำหรับผู้เริ่มศึกษาทางด้านศิลปะ เพราะจะทำให้เข้าใจวิธีการจัดภาพ และสร้างสรรค์ภาพให้เหมาะสม มีความงดงามได้สัดส่วน เป็นงานศิลปะที่ความ เป็นเอกภาพ ความงามดังกล่าวนี้จะถูกถ่ายทอดโดยผู้สอนประกอบกับความขยันหมั่นเพียร ในการฝึกปฏิบัติงานศิลปะของผู้เรียนอย่างสม่ำเสมอ ผู้เรียนก็จะเกิดการเรียนรู้ ความจดจำ และเกิดความซาบซึ้งในงานศิลปะนั้น ๆ

ตามแนวพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ของ บลูม (Bloom) ดังกล่าว แลงซิง (Lansing, 1976) ได้จำแนกพฤติกรรมกรรมการเรียนรู้ที่เกี่ยวกับศิลปะทั้ง 3 ด้าน สรุปได้ดังนี้

1. พุทธิพิสัย (Cognitive Domain) เป็นความรู้เกี่ยวกับศิลปะมี 5 ด้าน คือ

1.1 ความรู้ในเนื้อหาวิชาศิลปะ (Knowledge of Life) โดยเฉพาะความรู้ด้านประสบการณ์สุนทรีย์ หากผู้เรียนขาดความรู้ หรือจินตนาการในด้านนี้แล้ว เขาจะสามารถพูด ทำ และพิจารณาเลือกสรรเกี่ยวกับศิลปะได้เพียงเล็กน้อยเท่านั้น

1.2 ความรู้เกี่ยวกับองค์ประกอบศิลปะ (Knowledge of Composition) เป็นพื้นฐานศิลปะที่สำคัญที่ว่าด้วยเรื่อง การจัด หรือการประกอบกันของทัศนธาตุ เพื่อให้ได้ องค์ประกอบที่เหมาะสม นอกจากนี้ยังเป็นสิ่งที่จะทำให้ผู้เรียนสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับงานของเขาหรืองานของผู้อื่นได้อย่างมีระบบ

1.3 ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำ (Knowledge of Procedures) เป็นสิ่งสำคัญมากสำหรับศิลปิน หรือผู้เชี่ยวชาญ ที่จะต้องรู้งานศิลปะที่เขาจะทำนั้นทำอย่างไร ความรู้นี้จะทำให้เขาสามารถทำงานศิลปะ หรือพิจารณาตัดสินงานศิลปะได้อย่างเหมาะสม

1.4 ความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ศิลป์ (Knowledge of Art History) เป็นความรู้เกี่ยวกับการทำงานศิลปะ และเข้าถึงงานศิลปะ เป็นความรู้ที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความคิด และช่วยให้เขาทำงานศิลปะหรือพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับศิลปะได้อย่างเชี่ยวชาญ

1.5 ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติของศิลปะ, คุณค่าของศิลปะและธรรมชาติของประสบการณ์สุนทรีย์ (Knowledge of the Nature of Art, the Value of Art and the Nature of Aesthetic Experience) เป็นความรู้ความเข้าใจที่นำไปสู่การพิจารณาตัดสิน สัญลักษณ์ทางการเห็นที่มีอยู่ในงานศิลปะ ความรู้ต่าง ๆ เหล่านี้จะไม่แสดงให้เห็นคำพูด แต่จะถูกถ่ายทอดในลักษณะของรสนิยม

การเรียนรู้ด้านพุทธิพิสัย เป็นการเรียนรู้ในด้านของความรู้ อันได้แก่ การระลึกถึง เป็นความรู้เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะ เช่น การใช้ถ้อยคำในการอธิบายศัพท์ทางเทคนิคต่าง ๆ การบอกองค์ประกอบที่มองเห็นได้ในภาพ รวมทั้งความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ บุคคล สถานที่ แหล่งข้อมูลเกี่ยวกับทัศนศิลป์ ความรู้เกี่ยวกับแนวทางและวิธีการในการจัดการกับลักษณะพิเศษ เป็นความรู้เกี่ยวกับการพิจารณาตัดสิน และการวิเคราะห์วิจารณ์ ส่วนมากเกี่ยวกับวิธีการกระบวนการ เช่น ความรู้เกี่ยวกับวัสดุที่ใช้ในการวาดภาพ สัญลักษณ์ในแผนที่ ภาพโปสเตอร์ กระบวนการออกแบบ การรักษาเครื่องมือ ความรู้เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวทางแนวความคิด เหตุการณ์ กระบวนการของทัศนศิลป์ ความรู้เกี่ยวกับความเป็นสากล และบทสรุปในขอบข่ายวิชา เช่น ทฤษฎีต่าง ๆ และหลักการทั่ว ๆ ไป ซึ่งนำมาใช้อธิบายปรากฏการณ์ และนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหาของการทำงานศิลปะ ความเข้าใจ คือความเข้าใจว่าตนเองกำลังสื่ออะไร เพื่อประโยชน์ในการสื่อความหมายผ่านทางความคิดและวัสดุ โดยไม่จำเป็นต้องรู้จักสถานการณ์ที่ปรากฏอยู่ เช่น เข้าใจเรื่องการสื่อความหมายด้วยการถ่ายทอด หรือแปลความหมายจากภาษา หรือรูปแบบหนึ่งไปเป็นอีกภาษา หรือรูปแบบหนึ่ง เช่น การแปลความหมายวัสดุที่มองเห็นไปเป็นภาษาพูด หรือการแปลความหมายวัสดุทางภาษาพูดไปเป็นภาพ การนำไปใช้ คือ การนำความคิดกฎเกณฑ์หรือทฤษฎีต่าง ๆ ไปใช้ในสถานการณ์ที่มองเห็นได้ชัดเจน การวิเคราะห์ (การจำแนกแยกแยะ) คือ การย่อ หรือสรุปการสื่อความหมายให้อยู่ในรูปของส่วนประกอบของการสื่อความหมายนั้น เพื่อให้ลำดับความคิดและความสัมพันธ์ของความคิดเหล่านี้ชัดเจนและหมดข้อสงสัย เช่น การรู้จักรูปแบบในงานศิลปะ การสังเคราะห์ คือ การรวมกันขององค์ประกอบเพื่อสร้างเป็นรูปแบบ เป็นการผลิตการสื่อความหมายที่พิเศษ แปลก ไม่เหมือนใคร เช่น การสื่อความหมาย ความคิด หรือ

ประสบการณ์ที่แปลก ๆ ไปสู่คนอื่น ๆ และการประเมินผล คือ การตัดสินคุณค่าของความคิด วัสดุ กระบวนการ หรือวิธีการตามกฎเกณฑ์การวัด หรือมาตรฐาน เช่น การตัดสินงานศิลปะ

2. จิตพิสัย (Affective Domain) เป็นทัศนคติที่นำไปสู่การสร้างงานศิลปะและเข้าถึงงานศิลปะ มี 4 ด้าน คือ

2.1 ความสนใจในประสบการณ์สุนทรีย์ (Interest in the Aesthetic Dimension of Experience) เป็นความสนใจหรือความโน้มเอียงอันเป็นความปรารถนาส่วนบุคคล เมื่อถูกชี้แนะให้รับรู้เกี่ยวกับลักษณะ ความหมาย และความสัมพันธ์ของประสบการณ์ ถ้าเขาไม่รับรู้สิ่งเหล่านี้ เขาก็ไม่สามารถที่จะเข้าใจสัญลักษณ์ทางการเห็นและไม่สามารถที่จะเข้าถึงงานศิลปะได้

2.2 ความมั่นใจในการทำงานศิลปะ และประเมินผลงานศิลปะ (Confidence in one's Ability to Make and Evaluate Work of Art) หากผู้เรียนปราศจากความมั่นใจในเนื้อหาที่เรียนแล้ว เขาก็ไม่ชอบที่จะร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ

2.3 ความเป็นผู้มีใจกว้างต่อการยอมรับความแตกต่างของรูปทรง หรือลักษณะแบบอย่างในศิลปะ (Open – Mindedness Toward the Different Forms or Styles That Art Might Take) สิ่งนี้มีความสำคัญโดยเฉพาะสำหรับผู้เชี่ยวชาญ เพราะเขาไม่สามารถเข้าถึงสุนทรีย์ภาพในงานศิลปะชิ้นนั้นได้ หากเขาเป็นคนมีใจคับแคบที่จะรับรู้เกี่ยวกับรูปทรง ลักษณะแบบอย่าง รูปร่าง หรือเทคนิคที่ประกอบอยู่อย่างพิเศษในงานศิลปะ

2.4 ความขยันเอาใจใส่และความตั้งใจ (Willingness to Work hard and the Preservers) จนกระทั่งงานที่ทำหรือได้รับมอบหมายสำเร็จลง ความขยันเอาใจใส่มีความสำคัญ โดยเฉพาะต่อการพัฒนาของทักษะในด้านการจัดวัสดุศิลปะ ซึ่งเป็นผลให้การเสนอความหมายของประสบการณ์สุนทรีย์มีความเหมาะสม

การเรียนรู้ทางด้านจิตพิสัยเป็นการรับความคิด คือ ความไวต่อสภาวะปรากฏการณ์ สถานการณ์ หรือปัญหาที่จัดให้ เช่น การรู้จักองค์ประกอบด้านความงามของสถาปัตยกรรม มีความเต็มใจที่จะรับ เช่น สังเกตอย่างสนใจในงานศิลปะที่ผู้อื่นสร้างสรรค์ขึ้นมา การตอบสนอง คือ ปฏิบัติตอบสนองต่อปรากฏการณ์หนึ่งด้วยการตอบสนองอย่างเปิดเผย เช่น มีความเต็มใจที่จะตอบสนองการวิจารณ์งานศิลปะ โดยสมัครใจ มีความยินยอมที่จะใช้หลักการออกแบบ มีความพอใจในการตอบสนอง คือ สนุกสนานเพลิดเพลินกับการระบายสีภาพ การตีค่าเกี่ยวกับคุณค่าหรือความเชื่อในปรากฏการณ์อย่างหนึ่งอย่างมั่นคงไม่เปลี่ยนแปลง เช่น การยอมรับในคุณค่า ความเชื่อในหลักการอย่างมีเหตุผล เช่น การเขียนจดหมายร้องเรียนถึงบรรณาธิการ ประท้วงเรื่องสภาพที่ตกต่ำของศิลปะ การรวบรวม คือ การพัฒนาคุณค่าด้วยการจัดระบบ รวมทั้งการกำหนดความสัมพันธ์ระหว่างคุณค่า และการสร้างลำดับก่อนหลังของคุณค่า

เช่น สามารถบอกถึงความแตกต่างของผลงานศิลปะชั้นสูงที่ตนเองชื่นชมและอธิบายถึงความสัมพันธ์ ในความแตกต่างกับศิลปะที่ตนเองไม่ชอบได้ และการอธิบายลักษณะโดยใช้คุณค่าหรือความซับซ้อนของคุณค่า คือการสังเคราะห์และรวบรวม ระบบคุณค่าที่มีความกลมกลืนกัน และมีหลายแนวทาง เพื่อชี้แนะบุคคลให้ปฏิบัติได้สอดคล้องกับความเชื่อ อุดมคติซึ่งประกอบกันเป็นปรัชญาทั้งหมด หรือทฤษฎีเกี่ยวกับโลก เช่น ความพร้อมที่จะปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามหลักฐานที่เชื่อถือได้ การวางระเบียบชีวิตส่วนตัวและชีวิตที่พลเมืองควรปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ของพฤติกรรม ที่อาศัยจรรยาบรรณ และความเชื่อในคุณค่าของความงามที่สอดคล้องกับอุดมคติ

3. ทักษะพิสัย (Psycho Motor Domain) เป็นทักษะในงานศิลปะ การประสานกันของมือกับตาในการใช้เครื่องมือและวัสดุ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม้ว่ามันยังไม่เป็นที่ยุติว่าความสามารถในการใช้เครื่องมือและวัสดุจะเกี่ยวเนื่องกับศิลปะ แต่การมีความสามารถหลายๆ ด้านเป็นสิ่งที่ช่วยเสริมสร้างโอกาสสำหรับการแสดงออก การเรียนรู้ด้านทักษะพิสัยเป็นการแสดงออกทางกายภาพ (Physical aspects) จำแนกออกเป็น 5 ส่วน คือ (1) เป็นความสามารถของการใช้เครื่องมือและวัสดุทางศิลปะ (2) สามารถนำองค์ประกอบที่มองเห็นได้ เช่น เส้น รูปร่าง คุณค่า ความหยาบ ความละเอียดของพื้นผิวและสี มาจัดวางเป็นผลงานศิลปะได้ (3) สามารถอธิบายความแตกต่างและความเหมือนระหว่างองค์ประกอบของศิลปะที่สามารถมองเห็นได้ (4) สามารถใช้ศัพท์ทางศิลปะอธิบายคุณลักษณะของพื้นผิวที่เกี่ยวข้องกับความหยาบ ละเอียด ช่องไฟ การสะท้อนของแสง ฯลฯ ได้อย่างเหมาะสม และ (5) สามารถบอกและอธิบายคุณลักษณะที่หลากหลาย เช่น รูปร่างที่เป็นเหลี่ยมเป็นมุม รูปทรง ที่มีสัดส่วน สมดุล ฯลฯ ในด้านของการแสดงออกทางสังคม (Social aspects) จำแนกออกเป็น 4 ส่วน คือ (1) สามารถบอกหรืออธิบายคุณลักษณะที่เป็นตัวแทนในงานศิลปะที่เกี่ยวข้องกับสิ่งต่อไปนี้ คือ เหตุการณ์ หน้าที่ อารมณ์ และความหมาย (2) สามารถใช้จินตนาการถึงแหล่งกำเนิดทางความคิดของศิลปินที่เป็นไปได้ (3) สามารถอธิบายถึงความแตกต่างของรูปแบบต่าง ๆ ทางศิลปะและยุคสมัยทางศิลปะได้ และ (4) สามารถนำวิธีการสร้างงานศิลปะของตนเองมาสัมพันธ์กับการทำงานศิลปะของศิลปินที่มีความพิเศษในการสร้างสรรค์งานได้ นอกจากนี้ แลนซิง (Lansing, 1976) ยังกล่าวว่า ทักษะเป็นความชำนาญทางเทคนิค หรือความคล่องแคล่วในการใช้เครื่องมือ หรือวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์โดยเฉพาะทักษะเป็นความสามารถที่จะทำให้ผู้ดูเข้าใจในความคิด และอารมณ์ที่ได้เสนอไป หากศิลปินมีทักษะในการใช้สื่อหลาย ๆ ชนิด ก็จะทำให้เขามีอิสระในการเสนอความคิดได้กว้างขวางขึ้นและอารมณ์ก็มีความเด่นชัดขึ้น

ซิมป์สัน (Simpson, 1974) ได้แบ่งการแสดงออกทางพฤติกรรมของผู้เรียนฝึกปฏิบัติ เป็น 7 ระดับดังนี้ (1) ระดับที่เป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับความรู้ (Perception) เป็นกระบวนการของความรู้สึกคุณภาพ และความเกี่ยวพันโดยผ่านอวัยวะการเรียนรู้ต่าง ๆ เช่น ทางหู ตา ผิวหนัง จมูก ลิ้น และความรู้สึกทางการเคลื่อนไหวซึ่งรับรู้ทางกล้ามเนื้อ ข้อต่อ และเอ็น (2) ระดับที่แสดงออกทางความพร้อม (Readiness) คือ การปรับตัวให้พร้อมเพื่อจะแสดงพฤติกรรมออกมา มีทั้งความพร้อมทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ ความพร้อมทางด้านร่างกาย คือการปรับตัวให้พร้อมที่จะทำการเคลื่อนไหวทักกะต่าง ๆ ความพร้อมทางจิตใจ คือ จิตใจพร้อมที่จะทำการเคลื่อนไหว รู้ลำดับขั้นตอนของการเคลื่อนไหว ความพร้อมทางด้านอารมณ์ คือ การมีเจตคติที่ดีต่อการเคลื่อนไหวนั้น ๆ เช่น มีความยินดีที่จะแสดงทักกะนั้น ๆ (3) ระดับที่เกิดการตอบสนองตอบภายใต้การควบคุม (Guided response) เป็นระยะสำคัญที่ทำให้เกิดทักกะขึ้น เพราะเป็นการเน้นความสามารถที่เป็นส่วนสำคัญในการทำให้เกิดทักกะ โดยแบ่งออกเป็น 2 ประการ คือ การเลียนแบบ (Imitation) การเลียนแบบนี้เป็นการสนองตอบที่อยู่ภายใต้การควบคุม โดยการเลียนแบบจากบุคคลอื่น ๆ และการลองผิด ลองถูก (Trail and error) เป็นการตอบสนองที่ผู้กระทำทดลองทำดูโดยลองกระทำครั้งแล้วครั้งเล่า ผิดบ้างถูกบ้างจนกว่าจะสามารถสนองตอบได้อย่างถูกต้อง (4) ระดับที่แสดงออกทางความสามารถในการกระทำตัวเอง (Mechanism) เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นจนเป็นนิสัย ในระยะผู้เรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ในการทำงานเกิดความเชื่อมั่นในตนเองในการกระทำสิ่งนั้น ๆ (5) ระดับที่แสดงการสนองตอบขั้นสูงอย่างมีความชำนาญ (Complex overt response) ในระดับนี้เป็นระดับที่ผู้เรียนมีทักกะดีสามารถกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้ และทำได้ดีจนเป็นอัตโนมัติ (6) ระดับที่แสดงออกทางการปรับตัว คือ ความสามารถที่จะปรับปรุงทักกะให้ดีขึ้นและปรับปรุงทักกะหรือการเคลื่อนไหวให้กับสถานการณ์ใด ๆ (7) ระดับที่แสดงออกทางความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ หรือการคิดค้นสิ่งใหม่ขึ้นในขั้นนี้ผู้เรียนจะนำความรู้ความสามารถที่เกิดจากทักกะที่ตนได้เรียนมานั้นคิดเป็นทักกะใหม่ขึ้นมา และพัฒนาจนเกิดเป็นแนวทางของตนเอง

แฮร์โรว์ (Harrow, 1972) กล่าวว่า ขั้นตอนการเรียนรู้ทักกะปฏิบัติมีดังนี้ (1) ขั้นการเลียนแบบ เป็นขั้นที่ผู้เรียนรับรู้และสังเกตขั้นตอนหลักของการกระทำที่ต้องการทำได้ว่ามีอะไรบ้าง (2) ขั้นลงมือกระทำตามคำสั่ง เป็นขั้นที่ผู้เรียนด้วยตนเองทำโดยไม่มีแบบอย่างให้เห็น ผู้เรียนได้ประสบการณ์จากการลงมือทำ และค้นพบปัญหาเรียนรู้การแก้ปัญหาปรับการกระทำให้ถูกต้องสมบูรณ์ (3) ขั้นการกระทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์ เป็นขั้นที่ผู้เรียนฝึกฝนจนสามารถทำสิ่งนั้นๆ ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ (4) ขั้นการแสดงออก เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถทำสิ่งนั้นๆ ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์แบบ อย่างคล่องแคล่ว ราบรื่น รวดเร็ว และมั่นใจ (5) ขั้นกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถทำได้อย่างอัตโนมัติ

เดวิส (Davies, 1971 อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี, 2551) ขั้นตอนการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติมีดังนี้ (1) ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้เห็นทักษะหรือการกระทำ ที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ (2) ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย เมื่อผู้เรียนเห็นภาพรวมสิ่งที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้แล้ว จึงแบ่งทักษะนั้นออกเป็นทักษะย่อยแล้วสาธิตส่วนย่อยนั้นให้ผู้เรียนสังเกตและทำตามทีละส่วนซ้ำๆ (3) ขั้นการให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยโดยไม่มีการสาธิตหรือมีแบบอย่าง จนครบทักษะย่อยทุกส่วนที่กำหนด (4) ขั้นการให้เทคนิควิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนทำงานนั้นได้ดีขึ้น (5) ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อยเป็นทักษะที่สมบูรณ์ แล้วจึงให้ผู้เรียนฝึกหลายๆครั้งจนกระทั่งสามารถปฏิบัติทักษะได้อย่างสมบูรณ์ชำนาญ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546) ได้กล่าวถึงพื้นฐานที่สำคัญในการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติว่ามีดังต่อไปนี้ (1) การจัดลำดับสิ่งเร้าและการตอบสนองแต่ละคู่ให้ต่อเนื่องกัน เป็นลำดับอย่างเหมาะสม (2) การฝึกหรือการปฏิบัติ กระทำซ้ำบ่อยๆจนเกิดความชำนาญ (3) การรู้ผลของการปฏิบัติซึ่งเป็นการย้อนกลับ ผู้เรียนสามารถเปรียบเทียบการกระทำของตนกับการกระทำอันเป็นมาตรฐานสำหรับทักษะนั้นๆได้ ผู้เรียนที่รู้ผลการปฏิบัติย่อมเกิดแรงจูงใจเกิดความพอใจที่จะกระทำซ้ำๆเมื่อเห็นผลงานที่ก้าวหน้ายิ่งขึ้น ฉะนั้นผลของการปฏิบัติจึงเป็นลักษณะหนึ่งของการเสริมแรง การรู้ผลการปฏิบัติประกอบไปด้วย การรู้ผลจากผู้อื่น ครู หรือผู้อื่นชมเชยให้กำลังใจหรือบอกข้อบกพร่องให้ผู้เรียนรู้ และการรู้ผลด้วยตนเอง คือผู้เรียนสังเกตผลการฝึกของตนเอง

อาจสรุปเกี่ยวกับ การเรียนรู้ศิลปะปฏิบัติได้ว่าการเรียนรู้ทางด้านศิลปะเป็นการเสริมสร้างลักษณะนิสัยให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมอันดีงาม ส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ จากการที่ผู้เรียนได้ทำกิจกรรม ได้มีโอกาสสร้างสรรค์ แก้ปัญหาและได้สัมผัสกับสภาพความเป็นจริง จึงควรมีความเข้าใจในคุณค่าทางความงามทางศิลปะในแขนงที่ตนเรียนและมีการเรียนรู้ทั้งภาคทฤษฎีเพื่อนำความรู้มาเชื่อมโยงในกระบวนการทำงานศิลปะปฏิบัติได้

7. หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์สาขาทัศนศิลป์

7.1 ความหมายและองค์ประกอบของหลักสูตร

จิตทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตรที่มีผู้กล่าวถึงและใช้กันมาก มี 5 ประการ คือ (1) หลักสูตรคือ รายวิชาหรือเนื้อหาวิชาที่เรียน หลักสูตรในความหมายนี้เป็นการมองว่าหลักสูตรคือรายวิชาหรือเนื้อหาที่จัดเตรียมไว้ให้ผู้เรียนในระดับ

การศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือสาขาวิชาใดวิชาหนึ่ง หลักสูตรในความหมายนี้ได้เป็นที่ยอมรับ ตั้งแต่ในอดีต และยังคงเข้าใจกันอยู่ในปัจจุบัน (2) หลักสูตรคือจุดมุ่งหมายที่ผู้เรียนพึงบรรลุเป็น สิ่งที่ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียน เพื่อให้บรรลุตามจุดประสงค์ของหลักสูตรที่ได้วางไว้ (3) หลักสูตรคือ แผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่คาดหวังแก่นักเรียน โดยต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ ซึ่งมีจุดมุ่งหมายในด้านการจัดเนื้อหาสาระ กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผล (4) หลักสูตรคือประสบการณ์ทั้งปวงของผู้เรียนที่จัดโดยโรงเรียน หมายถึง การจัดประสบการณ์ในรูปแบบต่างๆ จากทางโรงเรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการทางด้าน ทักษะ ความรู้ และให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามความสามารถของผู้เรียนและ (5) หลักสูตร คือกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ประสบการณ์ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

นพเก้า ณ พัทลุง (2549) กล่าวว่า หลักสูตรหมายถึง สิ่งที่กำหนดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียน ได้รับประสบการณ์ต่างๆ และทำให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเป้าหมายที่กำหนด หลักสูตร ทุกระดับ มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญอยู่ 4 ประการคือ จุดมุ่งหมาย (Objectives) เนื้อหา สาระ (Subject matter) การนำหลักสูตรไปใช้ (Curriculum implementation) และการประเมิน หลักสูตร (Evaluation)

ทรัมป์ และมิลเลอร์ (Trump และ Miller) อ้างถึงใน สังกัด อุทรานันท์, 2532) ซึ่งกล่าวว่า "หลักสูตรคือกิจกรรมที่ครูจัดให้นักเรียนได้เล่นเพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้" กล่าวว่า "หลักสูตรคือกิจกรรมการเรียน การสอนชนิดต่างๆ ที่เตรียมการไว้ และจัดให้แก่เด็กนักเรียนโดย โรงเรียนหรือระบบโรงเรียน"

ฮิลดา ทาบา (Taba, 1962) กล่าวไว้ว่า หลักสูตรคือแผนการเรียนรู้ที่ประกอบด้วย จุดประสงค์และจุดหมายเฉพาะ การเลือกและการจัดเนื้อหา วิธีการจัดการเรียนการสอน และการ ประเมินผล

ธำรง บัวศรี (2532) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่า คือ แผนซึ่งได้ออกแบบจัดทำขึ้น เพื่อแสดงถึงจุดหมาย การจัดเนื้อหาสาระ กิจกรรม และมวลงประสบการณ์ในแต่ละโปรแกรม การศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ตามจุดหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งมีองค์ประกอบ ดังนี้ (1) จุดมุ่งหมายของหลักสูตร (2) จุดประสงค์ของการเรียนการสอน (3) เนื้อหาสาระและ ประสบการณ์ (4) ยุทธศาสตร์ การเรียนการสอน (5) วัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอน (6) การประเมินผล

ปทีป เมธาคณวุฒิ (2532) ได้กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของหลักสูตรในแต่ละส่วนนั้นมี บทบาทในการกำหนดจุดมุ่งหมายและเนื้อหาวิชาในหลักสูตร ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วน ดังนี้

1. การศึกษาทั่วไป

2. การศึกษาวิชาเฉพาะ
3. วิชาเลือก
4. วิชาที่เสริมประสบการณ์ด้านอื่นๆ

ส่วนองค์ประกอบหลักสูตรวิชาชีพ ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524) ได้ให้ความหมายของกลุ่มวิชาต่างๆ ดังนี้

หมวดวิชาการศึกษาทั่วไป หมายถึงวิชาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้กว้างขวาง มีโลกทัศน์กว้างไกล มีความเข้าใจธรรมชาติ ตนเอง ผู้อื่นและสังคม เป็นผู้ใฝ่รู้คิดอย่างมีเหตุผล สามารถใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสารได้ดี เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ มีคุณธรรม ทัศนคติในคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม รวมทั้งของประชาคมนานาชาติ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิต และดำรงตนในสังคมได้เป็นอย่างดี รายวิชาในหมวดการศึกษาทั่วไปครอบคลุมรายวิชาต่างๆ ในกลุ่มสังคมศาสตร์ มนุษย์ศาสตร์ ภาษา วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์

วิชาเฉพาะ หมายถึง วิชาแกน วิชาเฉพาะด้าน วิชาชีพพื้นฐาน และวิชาชีพที่มุ่งหมายให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในวิชาชีพเฉพาะด้านนั้น ๆ

หมวดวิชาพื้นฐาน คำว่าวิชาพื้นฐานในหลักสูตรวิชาชีพ หมายถึง วิชาเบื้องต้นหรือวิชาพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการศึกษาและเป็นการทำความเข้าใจในวิชาชีพนั้นต่อไปให้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

หมวดวิชาเฉพาะสาขา ลักษณะและองค์ประกอบของวิชากลุ่มนี้ ขึ้นอยู่กับกลุ่มวิชาชีพซึ่งจะมีลักษณะแตกต่างกันออกไป โดยที่กลุ่มวิชาชีพจะเป็นด้านแรกที่สำคัญในการสร้างคนเข้าสู่อาชีพ หลักสูตรจึงเริ่มด้วยการรู้ลักษณะของอาชีพ หรือเป็นพื้นฐานของอาชีพ จากนั้นจึงเริ่มองค์ประกอบต่างๆ ของอาชีพ เมื่อมีพื้นฐานพร้อมและองค์ประกอบเพียงพอแล้ว ก็จะมีการฝึกฝนและสัมผัสมา ส่วนในบางสาขาจำเป็นต้องมีการทำวิทยานิพนธ์ประกอบ

หมวดวิชาเสรี หมายถึงวิชาใดๆ ที่สถาบันอุดมศึกษาเปิดสอน โดยมุ่งเน้นให้เลือกเรียนตามความสนใจของผู้เรียนเพื่อเป็นการพัฒนาความรู้ความสามารถเฉพาะตนและตอบสนองความสนใจของผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน

อาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า หลักสูตร หมายถึง รายวิชาหรือเนื้อหาวิชาที่เรียน จุดมุ่งหมายที่ผู้เรียนพึงบรรลุเป็นสิ่งที่ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียน แผนสำหรับจัดโอกาสการเรียนรู้หรือประสบการณ์ที่คาดหวังแก่นักเรียน ประสบการณ์ทั้งปวงของผู้เรียนที่จัดโดยสถาบันการศึกษา และ กิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดให้ผู้เรียนได้มีความรู้ ประสบการณ์ ตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร และมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ จุดประสงค์ทั่วไป จุดประสงค์ในเนื้อหารายวิชา จำนวน ชั่วโมงเรียน กระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผลหลักสูตร

7.2 สถาบันอุดมศึกษาของรัฐที่เปิดสอนในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์สาขาทัศนศิลป์

7.2.1. มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประวัติความเป็นมาของคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์

คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มีรากฐานมาจากหลักสูตรจิตรกรรมและประติมากรรม ซึ่งเปิดสอนใน "โรงเรียนประณีตศิลปกรรม" ต่อมาในปี พ.ศ.2480 "โรงเรียนประณีตศิลปกรรม" ได้เปลี่ยนชื่อเป็น "โรงเรียนศิลปากรแผนกช่าง" มหาวิทยาลัยศิลปากรจัดตั้งขึ้นในวันที่ 5 ตุลาคม พ.ศ.2486 และประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 12 ตุลาคม พ.ศ.2486 ปัจจุบันการศึกษาระดับปริญญาบัณฑิต คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ ประกอบด้วย 5 ภาควิชา คือ ภาควิชาจิตรกรรม ภาควิชาประติมากรรม ภาควิชาภาพพิมพ์ ภาควิชาศิลปะไทย ภาควิชาทฤษฎีศิลป์ และอีก 2 หมวดวิชา คือ หมวดวิชาวาดเส้น และหมวดวิชาองค์ประกอบศิลป์ ดำเนินการจัดการเรียนการสอนโดยใช้ระบบการศึกษาระบบทวิภาค โดยเปิดสอนระดับปริญญาบัณฑิต 5 สาขาวิชา แยกเป็นสาขาวิชาเอก 5 สาขา สาขาวิชาโท 7 สาขา

1. ชื่อหลักสูตร

1.1 ศิลปบัณฑิต Bachelor of Fine Arts

2. ชื่อปริญญา

2.1 ศิลปบัณฑิต (จิตรกรรม)	ศ.บ. (จิตรกรรม)
Bachelor of Fine Arts (Painting)	B.F.A. (Painting)
2.2 ศิลปบัณฑิต (ประติมากรรม)	ศ.บ. (ประติมากรรม)
Bachelor of Fine Arts (Sculpture)	B.F.A. (Sculpture)
2.3 ศิลปบัณฑิต (ภาพพิมพ์)	ศ.บ. (ภาพพิมพ์)
Bachelor of Fine Arts (Graphic Arts)	B.F.A. (Graphic Arts)
2.4 ศิลปบัณฑิต (ศิลป์ไทย)	ศ.บ. (ศิลป์ไทย)
Bachelor of Fine Arts (Thai Art)	B.F.A. (Thai Art)

3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. เพื่อผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรี ผู้มีความรู้และสามารถในการสร้างสรรค์งานศิลปะในสาขาวิชาจิตรกรรม สาขาวิชาประติมากรรม สาขาวิชาภาพพิมพ์ และสาขาวิชาศิลปะไทย
2. เพื่อผลิตบัณฑิตผู้มีความรู้ทางวิชาการศิลปะ สามารถทำการวิจัย บรรยายและอธิบายเกี่ยวกับงานศิลปะ

3. เพื่อผลิตบัณฑิตผู้มีความรู้กว้างขวางในสาขาวิชาที่เป็นประโยชน์ ต่อการสร้างสรรคทางศิลปะ

4. เพื่อให้ นักศึกษามีความรู้พื้นฐานทั่วไปในสาขาศิลปศาสตร์ อันจะทำให้เป็นบัณฑิตผู้รอบรู้มีทัศนคติอันดีงาม รู้จักคิดวิจจัย มีความคิดสร้างสรรค์ ซึ่งจะเป็นทางนำคุณประโยชน์มาสู่สังคม

4. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

5. โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ ระดับปริญญาตรี ระยะเวลาการศึกษา 5 ปี จำนวนหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 160 หน่วยกิต โดยแบ่งเป็น

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต
1.1 วิชาบังคับ	ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต
1.2 วิชาบังคับเลือก	ไม่น้อยกว่า 9 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาศึกษา	ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาศึกษาศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต
1.3 วิชาเลือก	ไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต
รายวิชาที่คณะจัดทดแทนวิชาเลือกกลุ่มมนุษยศาสตร์	ไม่น้อยกว่า 10 หน่วยกิต
เลือกจากกลุ่มมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และกลุ่มภาษา	ไม่น้อยกว่า 8 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะด้าน	ไม่น้อยกว่า 104 หน่วยกิต
2.1 วิชาแกน	ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต
วิชาแกนทั่วไป	ไม่น้อยกว่า 32 หน่วยกิต
วิชาแกนเฉพาะสาขา	ไม่น้อยกว่า 16 หน่วยกิต
ระดับการศึกษามัธยมศึกษาขั้นต้น	ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต
ระดับการศึกษามัธยมศึกษาขั้นปลาย	ไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต
2.2 วิชาเอก	ไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต
2.3 วิชาโท	ไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	ไม่น้อยกว่า 26 หน่วยกิต
รวมตลอดหลักสูตรต้องศึกษา	ไม่น้อยกว่า 160 หน่วยกิต

5.1 หลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาจิตรกรรม

วิชาศึกษาทั่วไป		ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต
หมวดวิชาเฉพาะด้าน		ไม่น้อยกว่า 104 หน่วยกิต
วิชาแกน		ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต
วิชาแกนทั่วไป		ไม่น้อยกว่า 32 หน่วยกิต
200101	วาดเส้น 1 / Drawing I	2 (1-2-3)
200102	วาดเส้น 2 / Drawing II	2 (1-2-3)
200103	วาดเส้น 3 ก. / Drawing III A	3 (1-4-4)
200126	ศิลปะเบื้องต้น 1 / Art Fundamentals I	3 (1-4-4)
200128	องค์ประกอบศิลป์ 1 / Composition I	2 (1-2-3)
200129	องค์ประกอบศิลป์ 2 / Composition II	2 (1-2-3)
200130	องค์ประกอบศิลป์ 3 ก. / Composition III A	3 (1-4-4)
215101	ประวัติศาสตร์ศิลป์ 1 / History of Art I	2 (2-0-4)
215102	ประวัติศาสตร์ศิลป์ 2 / History of Art II	2 (2-0-4)
215201	สุนทรียศาสตร์ 1 / Aesthetics I	2 (2-0-4)
215202	สุนทรียศาสตร์ 2 / Aesthetics II	2 (2-0-4)
215203	ประวัติศาสตร์ศิลปะสมัยใหม่ในยุโรป	2 (2-0-4)
215207	ศิลปะวิจารณ์ / Art Criticism	2 (2-0-4)
200127	ศิลปะเบื้องต้น 2 / Art Fundamentals II	3 (1-4-4)
วิชาแกนเฉพาะสาขา		ไม่น้อยกว่า 16 หน่วยกิต
ระดับการศึกษาบัณฑิตเบื้องต้น		ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต
211102	จิตรกรรม 2 ก. / Painting II A	3 (1-4-4)
212101	ประติมากรรม 1 ก. / Sculpture I A	3 (1-4-4)
212102	ประติมากรรม 2 ก. / Sculpture II A	3 (1-4-4)
213101	ภาพพิมพ์พื้นฐาน 1 ก. / Basic Printmaking I A	3 (1-4-4)
213102	ภาพพิมพ์พื้นฐาน 2 ก. / Basic Printmaking II A	3 (1-4-4)
214101	ศิลป์ไทย 1 ก. / Thai Art I A	3 (1-4-4)
214102	ศิลป์ไทย 2 ก. / Thai Art II A	3 (1-4-4)

211101 จิตรกรรม 1 ก. / Painting I A 3 (1-4-4)

ระดับการศึกษาระดับบัณฑิตชั้นปลาย

ไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต

211205 สัมมนาจิตรกรรม 1 / Seminar in Printing I 2 (2-0-4)

211206 สัมมนาจิตรกรรม 2 / Seminar in Printing II 2 (2-0-4)

วิชาเอก

ไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต

211103 จิตรกรรม 3 ก. / Painting III A 6 (1-10-7)

211104 จิตรกรรม 4 ก. / Painting IV A 6 (1-10-7)

211201 จิตรกรรม 5 ก. / Painting V A 6 (1-10-7)

211202 จิตรกรรม 6 ก. / Painting VI A 6 (1-10-7)

211203 จิตรกรรม 7 ก. / Painting VII A 6 (1-10-7)

211204 ศิลปนิพนธ์ / Thesis 8 (1-14-9)

5.2 หลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาประติมากรรม

วิชาศึกษาทั่วไป

ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

หมวดวิชาเฉพาะด้าน

ไม่น้อยกว่า 104 หน่วยกิต

วิชาแกน

ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต

วิชาแกนทั่วไป

ไม่น้อยกว่า 32 หน่วยกิต

200101 วาดเส้น 1 / Drawing I 2 (1-2-3)

200102 วาดเส้น 2 / Drawing II 2 (1-2-3)

200103 วาดเส้น 3 ก. / Drawing III A 3 (1-4-4)

200126 ศิลปะเบื้องต้น 1 / Art Fundamentals I 3 (1-4-4)

200128 องค์ประกอบศิลป์ 1 / Composition I 2 (1-2-3)

200129 องค์ประกอบศิลป์ 2 / Composition II 2 (1-2-3)

200130 องค์ประกอบศิลป์ 3 ก. / Composition III A 3 (1-4-4)

215101 ประวัติศาสตร์ศิลป์ 1 / History of Art I 2 (2-0-4)

215102 ประวัติศาสตร์ศิลป์ 2 / History of Art II 2 (2-0-4)

215201 สุนทรียศาสตร์ 1 / Aesthetics I 2 (2-0-4)

215202 สุนทรียศาสตร์ 2 / Aesthetics II 2 (2-0-4)

215203	ประวัติศาสตร์ศิลปะสมัยใหม่ในยุโรป	2 (2-0-4)
215207	ศิลปะวิจารณ์ / Art Criticism	2 (2-0-4)
200127	ศิลปะเบื้องต้น 2 / Art Fundamentals II	3 (1-4-4)

วิชาแกนเฉพาะสาขา

ไม่น้อยกว่า 16 หน่วยกิต

ระดับการศึกษาระดับบัณฑิตยศึกษา

ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

211102	จิตรกรรม 2 ก. / Painting II A	3 (1-4-4)
212101	ประติมากรรม 1 ก. / Sculpture I A	3 (1-4-4)
212102	ประติมากรรม 2 ก. / Sculpture II A	3 (1-4-4)
213101	ภาพพิมพ์พื้นฐาน 1 ก. / Basic Printmaking I A	3 (1-4-4)
213102	ภาพพิมพ์พื้นฐาน 2 ก. / Basic Printmaking II A	3 (1-4-4)
214101	ศิลปะไทย 1 ก. / Thai Art I A	3 (1-4-4)
214102	ศิลปะไทย 2 ก. / Thai Art II A	3 (1-4-4)
211101	จิตรกรรม 1 ก. / Painting I A	3 (1-4-4)

ระดับการศึกษาระดับบัณฑิตยศึกษา

ไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต

212205	สัมมนาประติมากรรม 1 / Seminar in Sculpture I	2 (2-0-4)
212206	สัมมนาประติมากรรม 2 / Seminar in Sculpture II	2 (2-0-4)

วิชาเอก

ไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต

211103	จิตรกรรม 3 ก. / Painting III A	6 (1-10-7)
211104	จิตรกรรม 4 ก. / Painting IV A	6 (1-10-7)
211201	จิตรกรรม 5 ก. / Painting V A	6 (1-10-7)
211202	จิตรกรรม 6 ก. / Painting VI A	6 (1-10-7)
211203	จิตรกรรม 7 ก. / Painting VII A	6 (1-10-7)
211204	ศิลปนิพนธ์ / Thesis	8 (1-14-9)

5.3 หลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาภาพพิมพ์

วิชาศึกษาทั่วไป

ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

หมวดวิชาเฉพาะด้าน

ไม่น้อยกว่า 104 หน่วยกิต

วิชาแกน

ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต

วิชาแกนทั่วไป		ไม่น้อยกว่า 32 หน่วยกิต
200101	วาดเส้น 1 / Drawing I	2 (1-2-3)
200102	วาดเส้น 2 / Drawing II	2 (1-2-3)
200103	วาดเส้น 3 ก. / Drawing III A	3 (1-4-4)
200126	ศิลปะเบื้องต้น 1 / Art Fundamentals I	3 (1-4-4)
200128	องค์ประกอบศิลป์ 1 / Composition I	2 (1-2-3)
200129	องค์ประกอบศิลป์ 2 / Composition II	2 (1-2-3)
200130	องค์ประกอบศิลป์ 3 ก. / Composition III A	3 (1-4-4)
215101	ประวัติศาสตร์ศิลป์ 1 / History of Art I	2 (2-0-4)
215102	ประวัติศาสตร์ศิลป์ 2 / History of Art II	2 (2-0-4)
215201	สุนทรียศาสตร์ 1 / Aesthetics I	2 (2-0-4)
215202	สุนทรียศาสตร์ 2 / Aesthetics II	2 (2-0-4)
215203	ประวัติศาสตร์ศิลปะสมัยใหม่ในยุโรป	2 (2-0-4)
215207	ศิลปะวิจารณ์ / Art Criticism	2 (2-0-4)
200127	ศิลปะเบื้องต้น 2 / Art Fundamentals II	3 (1-4-4)

วิชาแกนเฉพาะสาขา		ไม่น้อยกว่า 16 หน่วยกิต
ระดับการศึกษาระดับบัณฑิตยศาสตร์		ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต
211102	จิตรกรรม 2 ก. / Painting II A	3 (1-4-4)
212101	ประติมากรรม 1 ก. / Sculpture I A	3 (1-4-4)
212102	ประติมากรรม 2 ก. / Sculpture II A	3 (1-4-4)
213101	ภาพพิมพ์พื้นฐาน 1 ก. / Basic Printmaking I A	3 (1-4-4)
213102	ภาพพิมพ์พื้นฐาน 2 ก. / Basic Printmaking II A	3 (1-4-4)
214101	ศิลปะไทย 1 ก. / Thai Art I A	3 (1-4-4)
214102	ศิลปะไทย 2 ก. / Thai Art II A	3 (1-4-4)
211101	จิตรกรรม 1 ก. / Painting I A	3 (1-4-4)

ระดับการศึกษาระดับบัณฑิตยชั้นปลาย		ไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต
213205	สัมมนาภาพพิมพ์ 1 / Seminar in Printmaking I	2 (2-0-4)
213206	สัมมนาภาพพิมพ์ 2 / Seminar in Printmaking II	2 (2-0-4)

วิชาเอก		ไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต
วิชาเอกเฉพาะสาขาวิชาภาพพิมพ์		ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต
213103	ภาพพิมพ์จากแม่พิมพ์ซิลค์สกรีน ก. / Screen Printing A	6 (1-10-7)
213104	ภาพพิมพ์จากแม่พิมพ์แบบรีลief ก. / Relief Printing A	6 (1-10-7)
213105	ภาพพิมพ์จากแม่พิมพ์แบบอินตาไกลิโอ ก. / Intaglio A	6 (1-10-7)
213106	ภาพพิมพ์จากแม่พิมพ์หิน ก. / Lithography A	6 (1-10-7)
213107	ภาพพิมพ์โดยกระบวนการถ่ายภาพก./Photomechanical Process A	6 (1-10-7)

วิชาเอกเฉพาะสาขาวิชาภาพพิมพ์ขั้นสูง		ไม่น้อยกว่า 26 หน่วยกิต
213201	ภาพพิมพ์ขั้นสูง 1 ก. / Advanced Printmaking I A	6 (1-10-7)
213202	ภาพพิมพ์ขั้นสูง 2 ก. / Advanced Printmaking II A	6 (1-10-7)
213203	ภาพพิมพ์ขั้นสูง 3 ก. / Advanced Printmaking III A	6 (1-10-7)
213204	ศิลปนิพนธ์ / Thesis	8 (1-14-9)

5.4 หลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาศิลปไทย

วิชาศึกษาทั่วไป ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

หมวดวิชาเฉพาะด้าน ไม่น้อยกว่า 104 หน่วยกิต

วิชาแกน		ไม่น้อยกว่า 48 หน่วยกิต
วิชาแกนทั่วไป		ไม่น้อยกว่า 32 หน่วยกิต
200101	วาดเส้น 1 / Drawing I	2 (1-2-3)
200102	วาดเส้น 2 / Drawing II	2 (1-2-3)
200103	วาดเส้น 3 ก. / Drawing III A	3 (1-4-4)
200126	ศิลปะเบื้องต้น 1 / Art Fundamentals I	3 (1-4-4)
200128	องค์ประกอบศิลป์ 1 / Composition I	2 (1-2-3)
200129	องค์ประกอบศิลป์ 2 / Composition II	2 (1-2-3)
200130	องค์ประกอบศิลป์ 3 ก. / Composition III A	3 (1-4-4)
215101	ประวัติศาสตร์ศิลป์ 1 / History of Art I	2 (2-0-4)
215102	ประวัติศาสตร์ศิลป์ 2 / History of Art II	2 (2-0-4)
215201	สุนทรียศาสตร์ 1 / Aesthetics I	2 (2-0-4)

215202	สุนทรียศาสตร์ 2 / Aesthetics II	2 (2-0-4)
215203	ประวัติศาสตร์ศิลปะสมัยใหม่ในยุโรป	2 (2-0-4)
215207	ศิลปะวิจารณ์ / Art Criticism	2 (2-0-4)
200127	ศิลปะเบื้องต้น 2 / Art Fundamentals II	3 (1-4-4)

**วิชาแกนเฉพาะสาขา
ระดับการศึกษาระดับบัณฑิตเบื้องต้น**

ไม่น้อยกว่า 16 หน่วยกิต

ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต

211102	จิตรกรรม 2 ก. / Painting II A	3 (1-4-4)
212101	ประติมากรรม 1 ก. / Sculpture I A	3 (1-4-4)
212102	ประติมากรรม 2 ก. / Sculpture II A	3 (1-4-4)
213101	ภาพพิมพ์พื้นฐาน 1 ก. / Basic Printmaking I A	3 (1-4-4)
213102	ภาพพิมพ์พื้นฐาน 2 ก. / Basic Printmaking II A	3 (1-4-4)
214101	ศิลปะไทย 1 ก. / Thai Art I A	3 (1-4-4)
214102	ศิลปะไทย 2 ก. / Thai Art II A	3 (1-4-4)
211101	จิตรกรรม 1 ก. / Painting I A	3 (1-4-4)

ระดับการศึกษาระดับบัณฑิตชั้นปลาย

ไม่น้อยกว่า 4 หน่วยกิต

214205	สัมมนาศิลปะไทย 1 / Seminar in Thai Art I	2 (2-0-4)
214206	สัมมนาศิลปะไทย 2 / Seminar in Thai Art II	2 (2-0-4)

วิชาเอก

ไม่น้อยกว่า 38 หน่วยกิต

214203	ศิลปะไทย 3 ก. / Thai Art III A	6 (1-10-7)
214104	ศิลปะไทย 4 ก. / Thai Art IV A	6 (1-10-7)
214201	ศิลปะไทย 5 ก. / Thai Art V A	6 (1-10-7)
214202	ศิลปะไทย 6 ก. / Thai Art VI A	6 (1-10-7)
214203	ศิลปะไทย 7 ก. / Thai Art VII A	6 (1-10-7)
214204	ศิลปนิพนธ์ / Thesis	8 (1-14-9)

หมวดวิชาเลือกเสรี

ไม่น้อยกว่า 26 หน่วยกิต

รวมตลอดหลักสูตรต้องศึกษา

ไม่น้อยกว่า 160 หน่วยกิต

7.2.2. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ประวัตินภาควิชาวิจิตรศิลป์

เริ่มก่อตั้งในปี พ.ศ. 2508 โดยมีวิทยาลัยโทรคมนาคมนนทบุรีเป็นวิทยาเขตนนทบุรีเป็นอย่างแรก และในปี พ.ศ.2515 วิทยาลัยวิชาการก่อสร้าง โอนมาสังกัดสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าวิทยาเขตเจ้าคุณทหารลาดกระบัง และยกฐานะเป็น คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และในปีต่อมาก็ได้มีการพัฒนา คณะอื่นๆเพิ่มขึ้นอีกหลายสาขาวิชา

1. ชื่อหลักสูตร

1.1 ชื่อภาษาไทย	หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตรกรรม
ประติมากรรม และภาพพิมพ์
1.2 ภาษาอังกฤษ	Bachelor of Fine Arts Program in Painting, Sculpture and
Printmaking

2. ชื่อปริญญา

ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตรกรรม	ศป.บ. (จิตรกรรม)
Bachelor of Fine Arts (Painting)	B.F.A. (Painting)
ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาประติมากรรม	ศป.บ. (ประติมากรรม)
Bachelor of Fine Arts (Sculpture)	B.F.A. (Sculpture)
ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาพพิมพ์	ศป.บ. (ภาพพิมพ์)
Bachelor of Fine Arts (Printmaking)	B.F.A. (Printmaking)

3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. เพื่อผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรี ในสาขาจิตรกรรม
2. เพื่อทำการศึกษาค้นคว้าและวิจัยทางด้านศิลปะ
3. เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางด้านศิลปะให้กับสังคม
4. เพื่อยกระดับการสร้างสรรคทางด้านศิลปะให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น
5. เพื่อสอนบริการทางด้านศิลปะให้กับทุกคณะในสถาบันฯ

4. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ภาควิชา วิจิตรศิลป์

5. โครงสร้างหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร โปรแกรมการศึกษาที่ 1 (หลักสูตร 4 ปี)	135 หน่วย
กิต	
1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	30 หน่วย
กิต	
1.1 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	2 หน่วยกิต
1.2 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	10 หน่วยกิต
1.3 กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ	12 หน่วยกิต
1.4 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	6 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะ	99 หน่วย
กิต	
2.1 วิชาแกน	42 หน่วยกิต
2.2 วิชาเอก	41 หน่วยกิต
2.3 วิชาโทบังคับ	8 หน่วยกิต
2.4 วิชาโท	8 หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	6 หน่วยกิต
3.1 กลุ่มวิชาเลือกเสรี	6 หน่วยกิต
ตลอดหลักสูตร	135 หน่วย
กิต	
5.1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	30 หน่วย
กิต	
(1.) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	2 หน่วย
กิต	
(2.) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	10 หน่วย
กิต	
(3.) กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษ	12 หน่วย
กิต	
(4.) กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	6 หน่วย
กิต	
5.2. หมวดวิชาเฉพาะ	99 หน่วย
กิต	

5.2.1	วิชาแกน	42 หน่วย
	กิต	
02071100	วาดเส้น 1 DRAWING 1	2 (1 - 3 - 0)
02071102	จิตรกรรม 1 PAINTING 1	3 (1 - 6 - 0)
02071151	วาดเส้น 2 DRAWING 2	2 (1 - 3 - 0)
02071153	จิตรกรรม 2 PAINTING 2	3 (1 - 6 - 0)
02072200	วาดเส้น 3 DRAWING 3	2 (1 - 3 - 0)
02072251	วาดเส้น 4 DRAWING 4	2 (1 - 3 - 0)
02073300	วาดเส้น 5 DRAWING 5	2 (1 - 3 - 0)
02073351	วาดเส้น 6 DRAWING 6	2 (1 - 3 - 0)
02074452	ศิลปะวิจารณ์ ART CRITICISM	2 (2 - 0 - 0)
02076001	ศิลปะพื้นฐาน 1 ART FOUNDAMENTALS 1	3 (1 - 4 - 0)
02076002	ศิลปะพื้นฐาน 2 ART FUNDAMENTAL 2	3 (1 - 4 - 0)
02079618	ศิลปะไทย 1 THAI ART 1	2 (1 - 3 - 0)
02079619	ศิลปะไทย 2 THAI ART 2	2 (1 - 3 - 0)
02081103	ประติมากรรม 1 SCULPTURE 1	3 (1 - 6 - 0)

02081154	ประติมากรรม 2 SCULPTURE 2	3(1 - 6 - 0)
02091104	ภาพพิมพ์ 1 PRINTMAKING 1	3 (1 - 6 - 0)
02091155	ภาพพิมพ์ 2 PRINTMAKING 2	3 (1 - 6 - 0)

เอกจิตรกรรม**5.2.2 วิชาเอก****41 หน่วย****กิต**

02072202	จิตรกรรม 3 PAINTING 3	3 (1 - 6 - 0)
02072253	จิตรกรรม 4 PAINTING 4	3 (1 - 6 - 0)
02073301	จิตรกรรม 5 PAINTING 5	4 (1 - 9 - 0)
02073304	โครงการวิจิตรศิลป์ 1 FINE ART PROJECT 1	4 (1 - 4 - 0)
02073352	จิตรกรรม 6 PAINTING 6	4 (1 - 9 - 0)
02073355	โครงการวิจิตรศิลป์ 2 FINE ART PROJECT 2	4 (1 - 9 - 0)
02074405	โครงการวิจิตรศิลป์ 3 FINE ART PROJECT 3	4 (1 - 9 - 0)
02074453	ศิลปนิพนธ์ THESIS	6(2 - 12 - 0)
02076003	โครงการวิจิตรศิลป์ 4 FINE ART PROJECT 4	4 (1 - 9 - 0)
02076004	โครงการงานจิตรกรรม SEMINAR IN PAINTING	3 (3 - 0 - 0)

5.2.3 วิชาโทบังคับ**8 หน่วย****กิต**

02076006	วาดเส้นสร้างสรรค์ 1 CREATIVE DRAWING 1	2 (1 - 3 - 0)
02076007	วาดเส้นสร้างสรรค์ 2 CREATIVE DRAWING 2	2 (1 - 3 - 0)
02076008	ระเบียบวิธีวิจัย RESEARCH METHODOLOGY	2 (2 - 0 - 0)
02079916	สุนทรียศาสตร์ AESTHETICS	2 (2 - 0 - 0)
5.2.4 วิชาโท กิต		8 หน่วย
02076010	จิตรกรรมสีชอล์ค PASTEL PAINTING	2 (1 - 3 - 0)
02076011	สื่อผสมในจิตรกรรม MIXED MEDIA IN PAINTING	2 (1 - 3 - 0)
02076012	ศิลปะสื่อผสม MIXED MEDIA	2 (1 - 3 - 0)
02076013	จิตรกรรม 3 มิติ 3D PAINTING	2 (1 - 3 - 0)
02076014	ภาพถ่าย 1 PHOTOGRAPHY 1	2 (1 - 3 - 0)
02076015	ภาพถ่าย 2 PHOTOGRAPHY 2	2 (1 - 3 - 0)
02076016	วิดีโอ - ศิลปะ 1 VIDEO - ART 1	2 (1 - 3 - 0)
02076017	วิดีโอ - ศิลปะ 2 VIDEO - ART 2	2 (1 - 3 - 0)
02076018	ภาพถ่ายเบื้องต้น BASIC PHOTOGRAPHY	2 (1 - 3 - 0)
02076019	วิดีโอเบื้องต้น BASIC VIDEO	2 (1 - 3 - 0)

02076020	เครื่องดินเผา TERRACOTTA	2 (1 - 3 - 0)
02079603	จิตรกรรมรูปร่างคน FIGURE PAINTING	2 (1 - 3 - 0)
02079604	จิตรกรรมภาพทิวทัศน์ LANDSCAPE PAINTING	2 (1 - 3 - 0)
02079605	จิตรกรรมนามธรรม ABSTRACT PAINTING	2 (1 - 3 - 0)
02079900	สีในงานศิลปะ COLOUR IN ART	2 (2 - 0 - 0)
02079901	กายวิภาคมนุษย์ HUMAN ANATOMY	2 (1 - 3 - 0)
02079902	กายวิภาคสัตว์ ANIMALS ANATOMY	2 (1 - 3 - 0)
02079903	ทัศนียวิทยา PERSPECTIVE	2 (1 - 3 - 0)
02079907	คอมพิวเตอร์ – ศิลปะ 1 COMPUTER – ART 1	2 (1 - 3 - 0)
02079908	คอมพิวเตอร์ – ศิลปะ 2 COMPUTER – ART 2	2 (1 - 3 - 0)
02079909	ดนตรีวิจักขณ์ MUSIC APPRECIATION	2 (2 - 0 - 0)
02079910	ดนตรีไทย THAI MUSIC	2 (2 - 0 - 0)
02079911	ศิลปะพื้นบ้าน FOLK ART	2 (2 - 0 - 0)
02086001	สื่อผสมในประติมากรรม MIXED MEDIA IN SCULPTURE	2 (1 - 3 - 0)
02086002	ประติมากรรมเหล็ก STEEL SCULPTURE	2 (1 - 3 - 0)

02086003	ประติมากรรมไม้ WOOD SCULPTURE	2 (1 - 3 - 0)
02086004	ประติมากรรมปั้น - หล่อ MODELLING – CASTING SCULPTURE	2 (1 - 3 - 0)
02086005	ประติมากรรมหิน STONE SCULPTURE	2 (1 - 3 - 0)
02086006	ประติมากรรมดินเผา TERRACTTA SCULPTURE	2 (1 - 3 - 0)
02096002	ภาพพิมพ์แผ่นเดียว MONOPRINT	2 (1 - 3 - 0)
02096003	ภาพพิมพ์แกะไม้ WOODCUT	2 (1 - 3 - 0)
02096004	ภาพพิมพ์สกรีน SCREEN PRINTING	2 (1 - 3 - 0)
02096005	ภาพพิมพ์กัดกรด ETCHING	2 (1 - 3 - 0)
5.3 หมวดวิชาเลือกเสรี		6 หน่วย
กิต		
5.3.1 กลุ่มวิชาเลือกเสรี		6 หน่วยกิต
เอกประติมากรรม		
วิชาเอก		41 หน่วย
กิต		
02074405	โครงการวิจิตรศิลป์ FINE ART PROJECT 3	4 (1 - 9 - 0)
02083302	ประติมากรรม 5 SCULPTURE 5	4 (1 - 9 - 0)
02083353	ประติมากรรม 6 SCULPTURE 6	4 (1 - 9 - 0)
02086008	โครงการประติมากรรม SCULPTURE PROJECT	4 (1 - 9 - 0)
02086009	สัมมนาประติมากรรม	3 (3 - 0 - 0)

SEMINAR IN SCULPTURE

(3.) วิชาโทบังคับ

8 หน่วย

กิต

02076008	ระเบียบวิธีวิจัย RESEARCH METHODOLOGY	2 (2 - 0 - 0)
02079627	กายภาคมนุษย์ HUMAN ANATOMY	2 (1 - 3 - 0)
02079916	สุนทรียศาสตร์ AESTHETICS	2 (2 - 0 - 0)
02086014	ประติมากรรมผลงานสิ่งแวดล้อม ENVIRONMENTAL SCULPTURE	2(1 - 3 - 0)

(4.) วิชาโท

8 หน่วย

กิต

02076006	วาดเส้นสร้างสรรค์ 1 CREATIVE DRAWING 1	2 (1 - 3 - 0)
02076007	วาดเส้นสร้างสรรค์ 2 CREATIVE DRAWING 2	2 (1 - 3 - 0)
02076010	จิตรกรรมสีชอล์ค PASTEL PAINTING	2 (1 - 3 - 0)
02076011	สื่อผสมในจิตรกรรม MIXED MEDIA IN PAINTING	2 (1 - 3 - 0)
02076014	ภาพถ่าย 1 PHOTOGRAPHY 1	2 (1 - 3 - 0)
02076015	ภาพถ่าย 2 PHOTOGRAPHY 2	2 (1 - 3 - 0)
02076016	วีดีโอ - ศิลปะ 1 VIDEO - ART 1	2 (1 - 3 - 0)
02076017	วีดีโอ - ศิลปะ 2 VIDEO - ART 2	2 (1 - 3 - 0)
02076018	ภาพถ่ายเบื้องต้น	2 (1 - 3 - 0)

	BASIC PHOTOGRAPHY	
02076019	วิดีโอเบื้องต้น	2 (1 - 3 - 0)
	BASIC VIDEO	
02079605	จิตรกรรมนามธรรม	2 (1 - 3 - 0)
	ABSTRACT PAINTING	
02079628	กายวิภาคศาสตร์	2 (1 - 3 - 0)
	ANIMAL ANATOMY	
02079903	ทัศนียวิทยา	2 (1 - 3 - 0)
	PERSPECTIVE	
02079907	คอมพิวเตอร์ – ศิลปะ 1	2 (1 - 3 - 0)
	COMPUTER – ART 1	
02079908	คอมพิวเตอร์ – ศิลปะ 2	2 (1 - 3 - 0)
	COMPUTER – ART 2	
02079909	ดนตรีวิจักขณ์	2 (2 - 0 - 0)
	MUSIC APPRECIATION	
02079910	ดนตรีไทย	2 (2 - 0 - 0)
	THAI MUSIC	
02079911	ศิลปะพื้นบ้าน	2 (2 - 0 - 0)
	FOLK ART	
02086002	ประติมากรรมเหล็ก	2 (1 - 3 - 0)
	STEEL SCULPTURE	
02086003	ประติมากรรมไม้	2 (1 - 3 - 0)
	WOOD SCULPTURE	
02086004	ประติมากรรมปั้น – หล่อ	2 (1 - 3 - 0)
	MODELLING - CASTING SCULPTURE	
02086005	ประติมากรรมหิน	2 (1 - 3 - 0)
	STONE SCULPTURE	
02086006	ประติมากรรมดินเผา	2 (1 - 3 - 0)
	TERRACTTA SCULPTURE	
02086007	เครื่องดินเผา	2 (1 - 3 - 0)

	TERRACOTTA	
02086010	ประติมากรรมสิ่งทอ	2 (1 - 3 - 0)
	TEXTILE SCULPTURE	
02086011	ประติมากรรมวัสดุเหลือใช้	2 (1 - 3 - 0)
	JUNK SCULPTURE	
02086012	ประติมากรรมสีส้น	2 (1 - 3 - 0)
	PAINTED SCULPTURE	
02086013	ประติมากรรมเคลื่อนไหว	2 (1 - 3 - 0)
	KINETIC SCULPTURE	
02096001	สื่อผสมในการพิมพ์	2 (1 - 3 - 0)
	MIXED MEDIA IN PRINTMAKING	
02096002	ภาพพิมพ์แผ่นเดียว	2(1 - 3 - 0)
	MONOPRINT	
02096005	ภาพพิมพ์กัดกรด	2 (1 - 3 - 0)
	ETCHING	
02099613	ภาพพิมพ์แม่พิมพ์ไม้	2 (1 - 3 - 0)
	WOODCUT	
02099614	ภาพพิมพ์แม่พิมพ์สกรีน	2 (1 - 3 - 0)
	SCREEN PRINTING	
5.3. หมวดวิชาเลือกเสรี		6 หน่วยกิต
(1.) กลุ่มวิชาเลือกเสรี		6 หน่วย
กิต		
เอกวิชาภาพพิมพ์		
(2.) วิชาเอก		41 หน่วย
กิต		
02074405	โครงการวิจิตรศิลป์ 3	4 (1 - 9 - 0)
	FINE ART PROJECT 3	
02074453	ศิลปะนิพนธ์	6(2 - 12 - 0)
	THESIS	
02076003	โครงการวิจิตรศิลป์ 4	4 (1 - 9 - 0)

	FINE ART PROJECT 4	
02093303	ภาพพิมพ์ 5 PRINTMAKING 5	4 (1 - 9 - 0)
02093354	ภาพพิมพ์ 6 PRINTMAKING 6	4 (1 - 9 - 0)
02096006	โครงการภาพพิมพ์ PRINTMAKING PROJECT	4 (1 - 9 - 0)
02096007	สัมมนาภาพพิมพ์ SEMINAR IN PRINTMAKING	3 (3 - 0 - 0)
(3.) วิชาโทบังคับ		8 หน่วย
กิต		
02076006	วาดเส้นสร้างสรรค์ 1 CREATIVE DRAWING 1	2 (1 - 3 - 0)
02076007	วาดเส้นสร้างสรรค์ 2 CREATIVE DRAWING 2	2 (1 - 3 - 0)
02076008	ระเบียบวิธีวิจัย RESEARCH METHODOLOGY	2 (2 - 0 - 0)
02079916	สุนทรียศาสตร์ AESTHETICS	2 (2 - 0 - 0)
(4.) วิชาโท		8 หน่วย
กิต		
02076011	สื่อผสมในจิตรกรรม MIXED MEDIA IN PAINTING	2 (1 - 3 - 0)
02076012	ศิลปะสื่อผสม MIXED MEDIA	2 (1 - 3 - 0)
02076013	จิตรกรรม 3 มิติ 3D PAINTING	2 (1 - 3 - 0)
02076014	ภาพถ่าย 1 PHOTOGRAPHY 1	2 (1 - 3 - 0)
02076015	ภาพถ่าย 2	2 (1 - 3 - 0)

	PHOTOGRAPHY 2	
02076016	วีดีโอ – ศิลปะ 1	2 (1 - 3 - 0)
	VIDEO – ART 1	
02076017	วีดีโอ – ศิลปะ 2	2 (1 - 3 - 0)
	VIDEO – ART 2	
02076018	ภาพถ่ายเบื้องต้น	2 (1 - 3 - 0)
	BASIC PHOTOGRAPHY	
02076019	วีดีโอเบื้องต้น	2 (1 - 3 - 0)
	BASIC VIDEO	
02079605	จิตรกรรมนามธรรม	2 (1 - 3 - 0)
	ABSTRACT PAINTING	
02079900	สีในงานศิลปะ	2 (2 - 0 - 0)
	COLOUR IN ART	
02079901	กายวิภาคมนุษย์	2 (1 - 3 - 0)
	HUMAN ANATOMY	
02079903	ทัศนียวิทยา	2 (1 - 3 - 0)
	PERSPECTIVE	
02079907	คอมพิวเตอร์ – ศิลปะ 1	2 (1 - 3 - 0)
	COMPUTER – ART 1	
02079908	คอมพิวเตอร์ – ศิลปะ 2	2 (1 - 3 - 0)
	COMPUTER – ART 2	
02079909	ดนตรีวิจารณ์	2 (2 - 0 - 0)
	MUSIC APPRECIATION	
02079910	ดนตรีไทย	2 (2 - 0 - 0)
	THAI MUSIC	
02079911	ศิลปะพื้นบ้าน	2 (2 - 0 - 0)
	FOLK ART	
02086001	สื่อผสมในประติมากรรม	2 (1 - 3 - 0)
	MIXED MEDIA IN SCULPTURE	
02086003	ประติมากรรมไม้	2 (1 - 3 - 0)

	WOOD SCULPTURE	
02086007	เครื่องดินเผา	2 (1 - 3 - 0)
	TERRACOTTA	
02096001	สื่อผสมในการพิมพ์	2 (1 - 3 - 0)
	MIXED MEDIA IN PRINTMAKING	
02096002	ภาพพิมพ์แผ่นเดียว	2 (1 - 3 - 0)
	MONOPRINT	
02096004	ภาพพิมพ์สกรีน	2 (1 - 3 - 0)
	SCREEN PRINTING	
02096005	ภาพพิมพ์กัดกรด	2 (1 - 3 - 0)
	ETCHING	
02096008	ภาพพิมพ์แมชไซทินท์	2 (1 - 3 - 0)
	MEZZOTINT	
02096009	ภาพพิมพ์โลหะกัดกรด โดยกระบวนการภาพถ่าย	2 (1 - 3 - 0)
	PHOTO ETCHING	
02096010	ภาพพิมพ์สกรีน โดยกระบวนการภาพถ่าย	2 (1 - 3 - 0)
	PHOTO SILK SCREEN	
02096011	ภาพพิมพ์พื้นราบ โดยกระบวนการภาพถ่าย	2 (1 - 3 - 0)
	PHOTO LITHOGRAPH	
02096012	ภาพพิมพ์แกะไม้สีน้ำ	2 (1 - 3 - 0)
	WATER COLOUR WOODCUT	
02096013	ภาพพิมพ์เทคนิคผสม	2 (1 - 3 - 0)
	MIXED TECHNIQUE PRINTMAKING	
02096014	การนำเสนอผลงาน	2 (1 - 3 - 0)
	ARTS PRESENTATION	
02096015	ภาพพิมพ์ 3 มิติ	2 (1 - 3 - 0)
	3D PRINTMAKING	
02099613	ภาพพิมพ์แม่พิมพ์ไม้	2 (1 - 3 - 0)
	WOODCUT	

5.3. หมวดวิชาเลือกเสรี

6 หน่วยกิต

(1.) กลุ่มวิชาเลือกเสรี	6 หน่วย
กิต	
ตลอดหลักสูตร	135 หน่วยกิต

7.2.3. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติคณะศิลปกรรมศาสตร์

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้ จัดตั้ง คณะศิลปกรรมศาสตร์ ในปี 2517 ประกอบด้วย 5 ภาควิชาคือ ทัศนศิลป์ นฤมิตศิลป์ ดุริยางคศิลป์ ศิลปการละคร และวรรณศิลป์ ต่อมาคณะกรรมกรได้พิจารณาให้ยุบเหลือเพียง 4 ภาควิชาคือ ทัศนศิลป์ นฤมิตศิลป์ ดุริยางคศิลป์และนาฏศิลป์คณะศิลปกรรมศาสตร์ ต่อมา ได้มีพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์ขึ้นในจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยเมื่อวันที่ 2 มีนาคม 2527 ภาควิชาทัศนศิลป์เปิดสอนในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์ ประกอบด้วย สาขาจิตรกรรม สาขาประติมากรรม สาขาภาพพิมพ์ สาขาภาพถ่าย (http://www.faa.chula.ac.th/depart_visual/program_visual.htm, 20 มกราคม 2552) ดังนี้

1. ชื่อหลักสูตร

หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิตประกอบด้วย หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิตสาขาจิตรกรรมหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิตสาขาประติมากรรมและหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิตสาขาภาพพิมพ์

2. ชื่อปริญญา

- 2.1 หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิตสาขาจิตรกรรม
- 2.2 หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิตสาขาประติมากรรม
- 2.3 หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิตสาขาภาพพิมพ์

3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

คณะศิลปกรรมศาสตร์มีจุดมุ่งหมายที่เป็นหลักตามปณิธานของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คือ การบุกเบิก แสวงหา ทำนุบำรุง และถ่ายทอดความรู้กับการเสริมสร้างคุณธรรมให้บัณฑิตของคณะเป็นผู้เทียบพร้อมด้วยสติปัญญา ความรู้ที่นับว่าสำคัญยิ่งคือ ความรู้เพื่อคุณเจริญของบุคคลและสังคม อันได้แก่ ความรอบรู้ และความเชี่ยวชาญในสรรพวิทยาการที่อำนวยความสะดวกแก่การดำเนินชีวิต ส่วนคุณธรรมที่ผู้เรียนผู้รู้พึงมีและถือเป็นหน้าที่ที่จะต้องปลูกฝัง คือ ความรู้จักตนเอง ใฝ่รู้อยู่เสมอ คิดริเริ่มสร้างสรรค์ รอบคอบ ไตร่ตรอง มีเหตุผล รับผิดชอบ เห็น

การณโกล มีศีลธรรม และเสียสละ เพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม เป็นแหล่งสร้างสรรค์งานศิลปกรรม
 ชี้นำสังคมเพื่อการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติและนานาชาติ

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์หลัก คือ ด้านการเรียนการสอน เป็นสถาบันอุดมศึกษาที่ผลิตบัณฑิตด้าน
 ศิลปกรรมศาสตร์ที่มีคุณภาพ

วัตถุประสงค์รอง คือ เป็นสถาบันสร้างสรรค์งานศิลปกรรม งานวิจัย และผลงานทาง
 วิชาการที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ

4. โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิตสาขาจิตรกรรมและหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์บัณฑิต
 สาขาประติมากรรมมีหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 135 หน่วยกิต ประกอบด้วยหมวดการศึกษา
 ต่างๆ ดังนี้

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป		30 หน่วยกิต
1.1 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์		3 หน่วยกิต
1.2 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์		3 หน่วยกิต
1.3 กลุ่มวิชาวิทย์/คณิต		3 หน่วยกิต
1.4 กลุ่มวิชาสหศาสตร์		3 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะ		96 หน่วยกิต
พื้นฐานคณะ		9 หน่วยกิต
3500111	ศิลปกรรมปริทรรศน์ (INTRO FINE APP ART)	3 หน่วยกิต
3500300	การวิจัยและการเขียนรายงาน (RSRCH RPT WRITING)	3 หน่วยกิต
3500430	สุนทรียศาสตร์ทางศิลปกรรม (AESTHETIC FINE ART)	3 หน่วยกิต
3. หมวดวิชา บัณฑิตสาขาวิชา		75 หน่วยกิต
2313201	วิทยาศาสตร์ทางภาพถ่ายพื้นฐาน (FUN PHOTO SCI)	3 หน่วยกิต
2313202	ปฏิบัติการภาพถ่ายขาวดำ (PHOTO LAB)	3 หน่วยกิต
2313203	ภาพถ่ายสี (COLOR PHOTO)	3 หน่วยกิต
2313204	ปฏิบัติการภาพถ่ายสี (COLOR LAB)	3 หน่วยกิต
3501120	ประวัติศิลปะตะวันตก 1 (HIST WEST ART I)	3 หน่วยกิต
3501121	ประวัติศิลปะตะวันตก 2 (HIST WEST ART II)	3 หน่วยกิต
3501140	วาดภาพ 1 (DRAWING I)	3 หน่วยกิต
3501141	วาดภาพ 2 (DRAWING II)	3 หน่วยกิต

3501150	จิตรกรรม 1 (PAINTING I)	3 หน่วยกิต
3501160	ประติมากรรม 1 (SCULPTURE I)	3 หน่วยกิต
3501170	ศิลปะภาพพิมพ์ 1 (PRINTMAKING I)	3 หน่วยกิต
3501214	ศิลปะไทย 1 (THAI ARTS I)	3 หน่วยกิต
3501215	ศิลปะไทย 2 (THAI ARTS II)	3 หน่วยกิต
3501222	ประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันออก 1 (HIST ORIENT ART I)	3 หน่วยกิต
3501224	ประวัติศาสตร์ศิลปะไทย (HIST THAI ART)	3 หน่วยกิต
3501240	วาดภาพ 3 (DRAWING III)	3 หน่วยกิต
3501250	จิตรกรรม 2 (PAINTING II)	3 หน่วยกิต
3501260	ประติมากรรม 2 (SCULPTURE II)	3 หน่วยกิต
3501270	ศิลปะภาพพิมพ์ 2 (PRINTMAKING II)	3 หน่วยกิต
3501392	ทัศนศิลป์ไทยสมัยใหม่ (MODERN TH VIS)	3 หน่วยกิต
3501416	วิจารณ์ศิลป์ (ART CRITICISM)	3 หน่วยกิต
3501417	การฝึกวิชาชีพทัศนศิลป์ (PRO PRAC VIS)	3 หน่วยกิต
3501418	การวิจัยทัศนศิลป์ (RESRCH VIS ARTS)	3 หน่วยกิต
3501490	งานโครงการทัศนศิลป์ (SENIOR PROJECT)	3 หน่วยกิต
3502140	ออกแบบนฤมิตศิลป์ 1 (CREATIVE DESN I)	3 หน่วยกิต
3502141	ออกแบบนฤมิตศิลป์ 2 (CREATIVE DESN II)	3 หน่วยกิต
4.หมวดวิชาเลือก		12 หน่วยกิต
3501251	จิตรกรรม 3 (PAINTING III)	3 หน่วยกิต
3501261	ประติมากรรม 3 (SCULPTURE III)	3 หน่วยกิต
3501271	ศิลปะภาพพิมพ์ 3 (PRINTMAKING III)	3 หน่วยกิต
3501281	ศิลปะภาพถ่าย 3 (PHOTO GRAPHIC III)	3 หน่วยกิต
3501340	วาดภาพ 4 (DRAWING IV)	3 หน่วยกิต
3501350	จิตรกรรม 4 (PAINTING IV)	3 หน่วยกิต
3501351	จิตรกรรม 5 (PAINTING V)	3 หน่วยกิต
3501360	ประติมากรรม 4 (SCULPTURE IV)	3 หน่วยกิต
3501361	ประติมากรรม 5 (SCULPTURE V)	3 หน่วยกิต
3501370	ศิลปะภาพพิมพ์ 4 (PRINTMAKING IV)	3 หน่วยกิต
3501371	ศิลปะภาพพิมพ์ 5 (PRINTMAKING V)	3 หน่วยกิต

3501390	สื่อประสม (INTER MEDIA)	3 หน่วยกิต
3501391	ทัศนศิลป์ทดลอง (EXPERIMENT VIS ARTS)	3 หน่วยกิต
3501380	ศิลปะภาพถ่าย 4 (PHOTO GRAPHIC IV)	3 หน่วยกิต
3501381	ศิลปะภาพถ่าย 5 (PHOTO GRAPHIC V)	3 หน่วยกิต

5.หมวดวิชาเลือกเสรี	9 หน่วยกิต
รวมตลอดหลักสูตร	135 หน่วยกิต

7.2.4. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประวัติความเป็นมาของคณะศิลปกรรมศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้พัฒนาขึ้นมาจาก โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง และวิทยาลัยวิชาการศึกษา โรงเรียนฝึกหัดครูชั้นสูง หลังจากนั้น การขยายการศึกษาไปสู่ระดับปริญญาบัณฑิต และบัณฑิตศึกษาตามลำดับ หลังจากนั้นการเสนอโครงการจัดตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์ ก็เริ่มขึ้นในปีถัดมา โดยคณะบุคคลที่ปรารถนาจะเห็นรสนิยมอันประณีตงดงามและมีระบบแบบแผนทางด้านศิลปกรรมศาสตร์ พัฒนาขึ้นในมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒและสังคมไทย ทำได้ดีที่สุด โครงการจัดตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์ก็ได้รับการอนุมัติ เมื่อวันที่ 16 มิถุนายน 2536 และประกาศในราชกิจจานุเบกษาในวันที่ 28 มิถุนายน 2536

1. ชื่อหลักสูตร

หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต วิชาเอกทัศนศิลป์
Bachelor of Fine Arts Program Major in Visual Art

2. ชื่อปริญญา

ชื่อเต็ม : ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (ทัศนศิลป์)
Bachelor of Fine Arts (Visual Art)
ชื่อย่อ : ศป.บ. (ทัศนศิลป์)
B.F.A. (Visual Art)

3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. เพื่อผลิตบัณฑิตทัศนศิลป์ให้มีความรู้ความสามารถ เพื่อการพัฒนาทัศนศิลป์ในสังคม
2. เพื่อผลิตบัณฑิตทัศนศิลป์ให้มีความรู้ความสามารถในการค้นคว้าทางด้านทัศนศิลป์
3. เพื่อผลิตบัณฑิตทัศนศิลป์ให้มีลักษณะเป็นผู้นำ มีวัฒนธรรม มีคุณธรรม และมีความสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคม

4. เพื่อผลิตบัณฑิตทัศนศิลป์ให้มีรสนิยมและมีพฤติกรรมสร้างสรรค์เพื่ออนุรักษ์และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ

4. หน่วยงานรับผิดชอบ

สาขาวิชาศิลปะจินตทัศน์ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

5. โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต วิชาเอกทัศนศิลป์ เป็นหลักสูตรที่มีวิชาเอกและวิชาโท สำหรับ วิชาเอกจะศึกษากลุ่มวิชาเอกพื้นฐานและวิชาเอกสัมพันธ์ร่วมกัน และแยกศึกษาวิชาเอกเฉพาะด้าน

หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต วิชาเอกทัศนศิลป์ เป็นหลักสูตร 4 ปี มีจำนวนหน่วยกิตรวม ตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 142 หน่วยกิต ประกอบด้วยกลุ่มวิชาดังนี้

วิชาศึกษาทั่วไป เรียนไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต

วิชาเอก เรียนไม่น้อยกว่า 85 หน่วยกิต

วิชาโท เรียนไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต

วิชาเลือกเสรี 9 หน่วยกิต 2

5.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

1. กลุ่มวิชาภาษา กำหนดให้เรียน 10 หน่วยกิต

2. กลุ่มวิชาสารสนเทศ กำหนดให้เรียน 2 หน่วยกิต

3. กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์ กำหนดให้เลือกเรียน 2 หน่วยกิต

กลุ่มวิชาเลือกศิลปกรรมศาสตร์ ให้นิสิตคณะศิลปกรรมศาสตร์ หลักสูตร

ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิตและ การศึกษาศาสตรบัณฑิต เลือกเรียนอย่างน้อย 6 หน่วยกิต คือ ศศ 101

สุนทรียศาสตร์เพื่อชีวิต ศศ 102 จรรยาบรรณศิลปกรรมศาสตร์ และ ศศ 103 ศิลปะประเพณีนิยม

โดยลดกลุ่มมนุษยศาสตร์ 2 หน่วยกิต ไม่ต้องเรียน มน 101 มนุษย์กับความงาม

5.2 วิชาเอก เรียนไม่น้อยกว่า 85 หน่วยกิต มีส่วนประกอบของหลักสูตรดังนี้

วิชาพื้นฐานเฉพาะด้าน เรียน 24 หน่วยกิต

วิชาเอกสัมพันธ์ ไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต

วิชาชีพเฉพาะด้าน ไม่น้อยกว่า 23 หน่วยกิต

วิชาเอกเลือกไม่น้อยกว่า 20 หน่วยกิต 7

5.2.1 วิชาชีพพื้นฐานเฉพาะด้าน เรียน 24 หน่วยกิต

ศป 110 การวาดเขียนเบื้องต้น

2 (1 – 2)

VA 110 Introduction to Drawing

อศ 111	หลักการออกแบบ 1	2 (1 – 2)
VD 111	Introduction to Design 1	
อศ 112	หลักการออกแบบ 2	2 (1 – 2)
VD 112	Introduction to Design 2	
ศป 120	จิตรกรรมเบื้องต้น	2 (1 – 2)
VA 120	Introduction to Painting	
อศ 120	การเขียนแบบเบื้องต้น	2 (1 – 2)
VD 120	Introduction to Mechanical Drawing	
ศป 130	ประติมากรรมเบื้องต้น	2 (1 – 2)
VA 130	Introduction to Sculpture	
ศป 140	ศิลปะภาพพิมพ์เบื้องต้น	2 (1 – 2)
VA 140	Introduction to Printmaking	
ศป 160	ศิลปะไทยเบื้องต้น	2 (1 – 2)
VA 160	Introduction to Thai Art	
ศป 162	ศิลปะพื้นบ้านไทย	2 (1 – 0)
VA 162	Thai Folk Art	
ศป 170	สุนทรียศาสตร์เบื้องต้น	2 (1 – 0)
VA 170	Introduction to Aesthetics	
ศป 181	ประวัติศาสตร์ศิลป์ 1	2 (1 – 0)
VA 181	History of Art 1	
ศป 191	หลักการทัศนศิลป์	2 (1 – 0)
VA 191	Introduction to Visual Art	

5.2.2 วิชาเอกสัมพันธ์ เรียน 18 หน่วยกิต

ศป 211	การวาดเขียน 1	2 (1 – 2)
VA 211	Drawing 1	
ศป 212	การวาดเขียน 2	2 (1 – 2)
VA 212	Drawing 2	
ศป 221	จิตรกรรม 1	2 (1 – 2)
VA 221	Painting 1	
ศป 231	ประติมากรรม 1	2 (1 – 2)

VA 231	Sculpture 1	
ศป 251	เครื่องปั้นดินเผา	2 (1 – 2)
VA 251	Ceramics 8	
ศป 261	ศิลปะไทย 1	2 (1 – 2)
VA 261	Thai Art 1	
ศป 271	ศิลปวิจารณ์	2 (1 – 2)
VA 271	Art Criticism	
ศป 272	สุนทรียศาสตร์	2 (2 – 0)
VA 272	Aesthetics	
ศป 282	ประวัติศาสตร์ศิลป์ 2	2 (2 – 0)
VA 282	History of Art 2	
ศป 292	นิทรรศการศิลปะ	2 (1 – 2)
VA 292	Art Exhibition	
ศป 293	พัฒนาการเขียนทางศิลปะ	2 (1 – 2)
VA 293	Writing in Art	
อค 342	ออกแบบกราฟิก 2	3 (2 – 2)
VD 342	Graphic Design 2	

5.2.3 วิชาชีพพื้นฐานเฉพาะด้าน เรียนไม่น้อยกว่า 23 หน่วยกิต โดยเลือกจากรายวิชาต่าง ๆ
เฉพาะหมวดวิชาใดวิชาหนึ่ง

5.2.3.1 สาขาวิชาเซรามิกส์

ศป 352	วัสดุศาสตร์และเทคโนโลยี	3 (2 – 2)
VA 352	Ceramic Materials and Technology	
ศป 353	เซรามิกส์พื้นบ้าน	3 (2 – 2)
VA 353	Traditional Ceramics	
ศป 354	เซรามิกส์สร้างสรรค์ 1	3 (2 – 2)
VA 354	Creative Ceramics 1	
ศป 355	เซรามิกส์สร้างสรรค์ 2	3 (2 – 2)
VA 355	Creative Ceramics 2	
ศป 356	เซรามิกส์สร้างสรรค์ 3	3 (2 – 2)
VA 356	Creative Ceramics 3	

ศป 405	เซรามิกส์นิพนธ์	5 (2 – 3)
VA 405	Ceramics Thesis	
ศป 457	เตาและการเผา	3 (2 – 2)
VA 457	Kiln and Firing	
ศป 458	เคลือบ	3 (2 – 2)
VA 458	Ceramic Glaze	
ศป 459	การฝึกงาน	3 (1 – 6)
VA 459	Practicum in Ceramics	
ศป 486	วิวัฒนาการเซรามิกส์สมัยใหม่	3 (3 – 0)
VA 486	Development of Modern Ceramics 9	

5.2.3.2 สาขาวิชาจิตรกรรม

ศป 313	การวาดเขียน 3	3 (2 – 2)
VA 313	Drawing 3	
ศป 322	จิตรกรรม 2	3 (2 – 2)
VA 322	Painting 2	
ศป 323	จิตรกรรม 3	3 (2 – 2)
VA 323	Painting 3	
ศป 324	จิตรกรรม 4	3 (2 – 2)
VA 324	Painting 4	
ศป 325	จิตรกรรม 5	3 (2 – 2)
VA 325	Painting 5	
ศป 326	จิตรกรรม 6	3 (2 – 2)
VA 326	Painting 6	
ศป 327	จิตรกรรม 7	3 (2 – 2)
VA 327	Painting 4	
ศป 402	จิตรกรรมนิพนธ์	5 (2 – 3)
VA 402	Painting Thesis	
ศป 433	วิวัฒนาการจิตรกรรมสมัยใหม่	3 (3 – 0)
VA 433	Development of Modern Painting	

5.2.3.3 สาขาวิชาศิลปวัฒนธรรม

ศป 363	ศิลปหัตถกรรมท้องถิ่น	3 (2 – 2)
VA 363	Folk Art and Crafts	
ศป 364	ประวัติศาสตร์ศิลป์ท้องถิ่น	3 (3 – 0)
VA 364	History of Folk Aart	
ศป 365	ศิลปหัตถกรรมประยุกต์	3 (2 – 2)
VA 365	Applied Manual Art	
ศป 366	ศาสนาเปรียบเทียบ	3 (3 – 0)
VA 366	Comparative Study of Religion	
ศป 367	มานุษยวิทยา	3 (3 – 0)
VA 367	Anthopology	
ศป 401	ศิลปวัฒนธรรมนิพนธ์	5 (2 – 3)
VA 401	Culural Art Thesis	
ศป 460	โบราณคดีเบื้องต้น	3 (3 – 0)
VA 460	Introduction to Archeology	
ศป 468	คติชนวิทยา	3 (3 – 0)10
VA 468	Folklore	
ศป 469	ประติมากรรมวิทยา	3 (3 – 0)
VA 469	Iconography	
5.2.3.4 สาขาวิชาประติมากรรม		
ศป 332	ประติมากรรม 2	3 (2 – 2)
VA 332	Sculpture 2	
ศป 333	ประติมากรรม 3	3 (2 – 2)
VA 333	Sculpture 3	
ศป 334	ประติมากรรม 4	3 (2 – 2)
VA 334	Sculpture 4	
ศป 335	ประติมากรรม 5	3 (2 – 2)
VA 335	Sculpture 5	
ศป 336	ประติมากรรม 6	3 (2 – 2)
VA 336	Sculpture 6	
ศป 403	ประติมากรรมนิพนธ์	5 (2 – 3)

VA 403	Sculpture Thesis	
ศป 437	ประติมากรรม 7	3 (2 – 2)
VA 437	Sculpture 7	
ศป 438	ประติมากรรม 8	3 (2 – 2)
VA 438	Sculpture 8	
ศป 484	วิวัฒนาการประติมากรรมสมัยใหม่	3 (3 – 0)
VA 484	Development of Modern Sculpture	

5.2.3.5 สาขาวิชาศิลปะภาพพิมพ์

ศป 341	ศิลปะภาพพิมพ์ 1	3 (2 – 2)
VA 341	Printmaking 1	
ศป 342	ศิลปะภาพพิมพ์ 2	3 (2 – 2)
VA 342	Printmaking 2	
ศป 343	ศิลปะภาพพิมพ์ 3	3 (2 – 2)
VA 343	Printmaking 3	
ศป 344	ศิลปะภาพพิมพ์ 4	3 (2 – 2)
VA 344	Printmaking 4	
ศป 345	ศิลปะภาพพิมพ์ 5	3 (2 – 2)
VA 345	Printmaking 5	
ศป 404	ศิลปะภาพพิมพ์นิพนธ์	5 (2 – 3)
VA 404	Printmaking Thesis 11	
ศป 446	ศิลปะภาพพิมพ์ 6	3 (2 – 2)
VA 446	Printmaking 6	
ศป 447	การพิมพ์อุตสาหกรรม	3 (2 – 2)
VA 447	Industrial Printing	
ศป 484	วิวัฒนาการการศิลปะภาพพิมพ์สมัยใหม่	3 (3 – 0)
VA 484	Development of Modern printmaking	

5.2.3.6 สาขาวิชาศิลปะจิตทัศน์

ศป 388	พัฒนาการศิลปะหลังศิลปะสมัยใหม่	3 (3 – 0)
--------	--------------------------------	-----------

VA 388	Development of Post-modern Art	
ศป 391	ศิลปะจินตทัศน์และสิ่งแวดล้อม	3 (1 – 4)
VA 391	Imaging Art and Environment	
ศป 392	ศิลปะจินตทัศน์และวัฒนธรรม	3 (1 – 4)
VA 392	Imaging Art and Culture	
ศป 393	ศิลปะจินตทัศน์และสังคม	3 (1 – 4)
VA 393	Imaging Art And Society	
ศป 394	ปฏิบัติการสร้างสรรค์ศิลปะจินตทัศน์ 1	3 (1 – 4)
VA 394	Creative Practicum in Imaging Art 1	
ศป 395	ปฏิบัติการสร้างสรรค์ศิลปะจินตทัศน์ 2	3 (1 – 4)
VA 395	Creative Practicum in Imaging Art 2	
ศป 497	ปฏิบัติการและสัมมนาศิลปะจินตทัศน์ 1	3 (2 – 2)
VA 497	Practicum and Seminar in Imaging Art 1	
ศป 498	ปฏิบัติการและสัมมนาศิลปะจินตทัศน์ 2	3 (2 – 2)
VA 498	Practicum and Seminar in Imaging Art 2	
ศป 499	ศิลปะจินตทัศน์คอมพิวเตอร์	3 (1 – 4)
VA 499	Computer Imaging Art	
ศป 406	ศิลปะจินตทัศน์นิพนธ์	5 (2 – 6)
VA 406	Imaging Art Thesis	

หมายเหตุ ศิลปนิพนธ์ (VA 401 ,402,403,404 405 และ 406) ให้ใช้เวลาไม่เกิน 2 ภาคเรียน

5.2.4 วิชาเอกเลือก เรียนไม่น้อยกว่า 20 หน่วยกิต

โดยเรียนวิชาภาษาอังกฤษ จำนวน 6 หน่วยกิต

ศศ 201	ภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้วิชาชีพศิลปกรรมศาสตร์ 1	3 (3 - 0)
FA 201	English Language for Arts Learning 1	
ศศ 202	ภาษาอังกฤษเพื่อการเรียนรู้วิชาชีพศิลปกรรมศาสตร์ 2	3 (3 - 0)
FA 202	English Language for Arts Learning 2	

และนิสิตเลือกเรียนวิชาที่สนใจ ในสาขาวิชาศิลปศึกษา ศิลปะจินตทัศน์ และ ออกแบบทัศนศิลป์
12 หน่วยกิต

6. วิชาโททัศนศิลป์ เรียนไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต

วิชาโทบังคับ เรียน 12 หน่วยกิต

ศป 110	การวาดเขียนเบื้องต้น	2 (1 – 2)
VA 110	Introduction to Drawing	
อศ 111	หลักการออกแบบ 1	2 (1 – 2)
VD 111	Introduction to Design 1	
อศ 112	หลักการออกแบบ 2	2 (1 – 2)
VD 112	Introduction to Design 2	
อศ 120	การเขียนแบบเบื้องต้น	2 (1 – 2)
VD 120	Introduction to Mechanical Drawing	
ศป 160	ศิลปะไทยเบื้องต้น	2 (1 – 2)
VA 160	Introduction to Thai Art	

วิชาโทเลือก เรียนไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต โดยให้เลือกเรียนจากกลุ่มวิชาเอกสัมพันธ์

<http://blog.eduzones.com/offy/4760>

ทัศนศิลป์-ศิลปะจินตทัศน์

7.2.5. มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1. ชื่อหลักสูตร

หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตรกรรม (หลักสูตรใหม่ พ.ศ. 2536)

ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตรกรรม, สาขาประติมากรรม

Bachelor of Fine and Applied Arts Program in Painting , Sculpture

2. ชื่อปริญญา

ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (จิตรกรรม) ศป.บ. (จิตรกรรม)

Bachelor of Fine and Applied Arts (Painting) B.F.A. (Painting)

ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (ประติมากรรม) ศป.บ. (ประติมากรรม)

Bachelor of Fine and Applied Arts (Sculpture) B.F.A. (Sculpture)

3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. เพื่อผลิตบัณฑิตระดับปริญญาตรีสาขาจิตรกรรม ให้มีความรู้ความสามารถทางวิชาการ และทักษะวิชาชีพด้านจิตรกรรมสากล จิตรกรรมไทย และจิตรกรรมพื้นบ้านอีสานอย่างถูกต้อง

2. เพื่อให้บัณฑิตสามารถค้นคว้า วิเคราะห์ และตัดสินใจอย่างมีเหตุผลเพื่อสร้างสรรค์ รูปแบบงานจิตรกรรมประยุกต์ให้สอดคล้องกับแนวทางพัฒนาอุตสาหกรรมตามแผนเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติโดยเน้นในภูมิภาคอีสาน

3. เพื่อให้บัณฑิตสามารถประกอบอาชีพในหน่วยงานของรัฐและเอกชนตลอดจนการสร้างงานให้กับตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

5. โครงสร้างหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร	132 หน่วยกิต
1. ศึกษาทั่วไป	30 หน่วยกิต
1.1. กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	8 หน่วยกิต
1.2. กลุ่มวิชาภาษา	9 หน่วยกิต
1.3. กลุ่มวิชามนุษศาสตร์	8 หน่วยกิต
1.4. กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	5 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะ	96 หน่วยกิต
2.1. วิชาแกน	32 หน่วยกิต
2.2. วิชาเอก	52 หน่วยกิต
2.3. วิชาเอกเลือก	12 หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	
1. หมวดวิชา ศึกษาทั่วไป จำนวนหน่วยกิต 30 หน่วยกิต	
1.1. กลุ่มวิชา กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	จำนวนหน่วยกิต 8 หน่วยกิต
1.2. กลุ่มวิชา กลุ่มวิชาภาษา	จำนวนหน่วยกิต 9 หน่วยกิต
1.3. กลุ่มวิชา กลุ่มวิชามนุษศาสตร์	จำนวนหน่วยกิต 8 หน่วยกิต
1.4. กลุ่มวิชา กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	จำนวนหน่วยกิต 5 หน่วยกิต
2. หมวดวิชา หมวดวิชาเฉพาะ	จำนวนหน่วยกิต 96 หน่วยกิต
2.1. กลุ่มวิชา วิชาแกน	จำนวนหน่วยกิต 32 หน่วยกิต

852391	ระเบียบวิธีวิจัยศิลปกรรม Research Methodology of Fine Arts	2 (2-0-1)
861111	ประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันออก History of Eastern Art	2 (2-0-0)
861112	ประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันตก History of Western Art	2 (2-0-0)
861113	ศิลปะไทย Thai Art	2 (1-2-2)
861211	สุนทรียศาสตร์ Aesthetics	2 (2-0-0)
861353	ศิลปะวิจารณ์ Art Criticism	2 (2-1-2)
862111	กายวิภาค 1 Anatomy I	2 (1-2-2)
862211	กายวิภาค 2 Anatomy II	2 (1-2-2)
862281	ศิลปหัตถกรรมอีสาน Isan Arts and Crafts	2 (1-2-4)
863112	องค์ประกอบศิลป์ Composition	3 (1-4-4)
863131	วาดเส้นเบื้องต้น Elementary to Drawing	2 (1-2-2)

863213	ทัศนียวิทยา Perspective	2 (1-2-2)
863214	ศิลปภาพพิมพ์ Graphics Art	2 (1-2-2)
863233	การถ่ายภาพเบื้องต้น Elementary to Photography	2 (1-2-2)

2.2. กลุ่มวิชา วิชาเอก

จำนวนยกิต 52 หน่วยกิต

851481	การจัดที่แสดงและนิทรรศการศิลปะ Display and Art Exhibition	4 (1-6-4)
852491	โครงการศิลปนิพนธ์ Project Thesis	2 (2-0-2)
852492	ศิลปนิพนธ์ Thesis	10 (1-18-6)
861131	จิตรกรรม 1 Painting I	4 (1-6-4)
861132	วาดเส้นสร้างสรรค์ 1 Creative Drawing I	3 (1-4-4)
861230	จิตรกรรม 2 Painting II	4 (1-6-4)
861232	วาดเส้นสร้างสรรค์ 2 Creative Drawing II	3 (1-4-4)
861331	จิตรกรรม 3	4 (1-6-4)

	Painting III	
861351	แบบอย่างศิลปะ 1	3 (1-6-4)
	Reproduction I	
861352	แบบอย่างศิลปะ 2	3 (1-4-4)
	Reproduction II	
861371	จิตรกรรมกับสิ่งแวดล้อม	4 (1-6-4)
	Painting and Environment	
861431	จิตรกรรม 4	4 (1-6-4)
	Painting IV	
861451	การวิจารณ์จิตรกรรม	4 (3-2-4)
	Painting Criticism	

2.3. กลุ่มวิชา วิชาเอกเลือก

จำนวนยกิต 12 หน่วยกิต

861271	จิตรกรรมพื้นบ้าน	3 (1-4-4)
	Folk Painting	
861372	การออกแบบจิตรกรรมพื้นบ้านอีสาน	3 (1-4-4)
	Isan Painting Design	
861471	การออกแบบจิตรกรรมเพื่อการพาณิชย์ศิลป์	3 (1-4-4)
	Painting for Commercial Arts Design	
862351	เทคนิคการทำพิมพ์ และการหล่อ	3 (1-4-4)
	Moulding and Casting	
862371	ประติมากรรมเพื่อการพาณิชย์ศิลป์ 1	3 (1-4-4)
	Sculpture for Commercial Arts I	

862451	ประติมากรรมดินเผา Teracotta	3 (1-4-4)
863212	หลักการโฆษณา Advertising Procedure	2 (2-0-1)
863353	การออกแบบเลขนิเทศ Graphic Communication Design	3 (1-4-4)
863381	พฤติกรรมผู้บริโภค Consumer Behavior	2 (2-0-1)
863383	ศิลปะและสภาพแวดล้อม Arts and Environment	2 (1-2-2)
863384	การเขียนบทโฆษณาทางนิเทศศิลป์ Copy Writing in Visual	2 (1-2-2)
863432	การผลิตรายการโทรทัศน์ Television Production	3 (1-4-4)
863433	คอมพิวเตอร์ออกแบบ Computer-Aid to Design	3 (2-2-4)
863434	ภาพยนตร์การ์ตูน Animation	3 (1-4-4)
863471	การออกแบบลายผ้า Textile Design	3 (2-2-4)
863472	การออกแบบเครื่องจักสาน Basketry Design	3 (2-2-4)

863473	การออกแบบเครื่องประดับ Jewelry Design	3 (2-2-4)
863474	การออกแบบของที่ระลึก Souvenir Production Design	3 (2-2-4)
863475	การออกแบบของเด็กเล่น Toy Design	3 (2-2-4)

3. หมวดวิชา หมวดวิชาเลือกเสรี หน่วยกิต

จำนวนยกิต 6

http://gsmis.gs.kku.ac.th/curriculum/program/program_detail/312502101036

7.2.6. มหาวิทยาลัยบูรพา

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

ประวัติความเป็นมาของคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

มหาวิทยาลัยบูรพา ถือกำเนิดมาจากวิทยาลัยวิชาการศึกษา บางแสน ซึ่งสถาปนาขึ้นเมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2498 นับเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งแรกที่ตั้งอยู่ในส่วนภูมิภาคของประเทศ ต่อมาได้รับ การยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒวิทยาเขตบางแสน ในปี พ.ศ. 2517 ปัจจุบันได้รับการยกฐานะเป็นมหาวิทยาลัยบูรพาตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยบูรพา ตั้งแต่วันที่ 30 กรกฎาคม 2533

1. ชื่อหลักสูตร

1.1 หลักสูตรคณะ ศิลปกรรมศาสตร์ Bachelor of Fine and Applied Art

2. ชื่อปริญญา

หลักสูตรที่เปิดสอนในระดับปริญญาตรี (Bachelor of Fine and Applied Arts)

2.1 ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตรกรรม

Bachelor of Fine and Applied Arts Program in Painting B.F.A Painting

2.2 ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาภาพพิมพ์

Bachelor of Fine and Applied Arts Program in Graphic Arts B.F.A Graphic

Arts

3. โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรคณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา ระยะเวลาการศึกษา 4 ปี

1. วิชาศึกษาทั่วไป	หน่วยกิตต่ำสุด 33
1.1 กลุ่มวิชาภาษา	หน่วยกิตต่ำสุด 8
1.2 กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	หน่วยกิตต่ำสุด 10
1.3 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	หน่วยกิตต่ำสุด 8
1.4 กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	หน่วยกิตต่ำสุด 7
2. วิชาเฉพาะ	หน่วยกิตต่ำสุด 104
2.1 วิชาแกน	หน่วยกิตต่ำสุด 9
601101 Aesthetics สุนทรียศาสตร์	3 (3-0-6)
601102 Survey of Thai Art ศิลปะไทยปริทรรศน์	3 (3-0-6)
601203 Technology and Creative Art เทคโนโลยีกับการสร้างสรรค์ศิลปกรรม	3 (3-0-6)
2.2 วิชาเฉพาะด้าน	หน่วยกิตต่ำสุด 22
606113 Composition I องค์ประกอบศิลป์ 1	2 (1-3-2)
606114 Composition II องค์ประกอบศิลป์ 2	2 (1-3-2)
606115 Fundamental Art ศิลปะเบื้องต้น	2 (1-3-2)
606121 History of Eastern Art ประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันออก	2 (2-0-4)
606216 Research of Thai Art วิจัยศิลปะไทย	2 (1-3-2)
606222 History of Western Art ประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันตก	2 (2-0-4)
606323 Art Criticism ศิลปวิจารณ์	2 (2-0-4)
616111 Introduction to Mechanical Drawing	

	เขียนแบบเบื้องต้น	2 (1-3-2)
616212	Introduction to Photography	
	ถ่ายภาพเบื้องต้น	2 (1-3-2)
วิชาเอกจิตรกรรม		หน่วยกิตต่ำสุด 73
607131	Painting I	
	จิตรกรรม 1	2 (1-3-2)
607232	Sculpture I	
	ประติมากรรม 1	2 (1-3-2)
607233	Thai Art I	
	ศิลปะไทย 1	2 (1-3-2)
607234	Drawing III	
	วาดเส้น 3	2 (1-3-2)
607235	Creative Drawing	
	วาดเส้นสร้างสรรค์	2 (1-3-2)
607251	Visual Arts in Computer	
	คอมพิวเตอร์ในงานทัศนศิลป์	2 (1-3-2)
607252	Painting II	
	จิตรกรรม 2	4 (2-6-4)
607253	Painting III	
	จิตรกรรม 3	4 (2-6-4)
607341	Visual Arts Research	
	ระเบียบวิธีวิจัยทัศนศิลป์	2 (2-0-4)
607342	Modern Art	
	ศิลปะสมัยใหม่	2 (2-0-4)
607343	Contemporary Art	
	ศิลปะร่วมสมัย	2 (2-0-4)
607344	Visual Arts of Administration	
	การบริหารงานทัศนศิลป์	2 (2-0-4)
607354	Painting IV	
	จิตรกรรม 4	4 (2-6-4)

607355	Portrait Painting จิตรกรรมภาพคนเหมือน	2 (1-3-2)
607356	Creative Painting I จิตรกรรมสร้างสรรค์ 1	4 (2-6-4)
607357	Thai Traditional Painting จิตรกรรมไทยแบบประเพณี	2 (1-3-2)
607358	Painting and Media จิตรกรรมและสื่อ	4 (2-6-4)
607361	Creative Painting II จิตรกรรมสร้างสรรค์ 2	4 (2-6-4)
607462	Mixed Painting จิตรกรรมผสม	4 (2-6-4)
607463	Semi-Traditional Thai Painting จิตรกรรมไทยแบบแนวประเพณี	2 (1-3-2)
607464	Mixed Media สื่อผสม	4 (2-6-4)
607465	Individual Study การศึกษาส่วนบุคคล	3 (0-9-0)
607466	Art Thesis ศิลปนิพนธ์	8 (2-12-10)
607471	Seminar in Contemporary Painting สัมมนาจิตรกรรมร่วมสมัย	2 (2-0-4)
607472	Seminar สัมมนา	2 (2-0-4)
วิชาเลือกเสรี		หน่วยกิตต่ำสุด 3
วิชาเอกภาพพิมพ์		หน่วยกิตต่ำสุด 57
609151	Printmaking I ภาพพิมพ์ 1	3 (1-4-4)
609252	Creative Drawing วาดเส้นสร้างสรรค์	2 (1-3-2)

609253	Administration and Management in Graphic Arts การบริหารจัดการงานพิมพ์	2 (1-3-2)
609254	Printmaking II ภาพพิมพ์ 2	4 (2-6-4)
609255	Printmaking III ภาพพิมพ์ 3	4 (2-6-4)
609356	Printmaking IV ภาพพิมพ์ 4	4 (2-6-4)
609357	Printmaking V ภาพพิมพ์ 5	4 (2-6-4)
609463	Paper Works งานกระดาษ	4 (2-6-4)
609465	Art Thesis ศิลปนิพนธ์	8 (2-12-10)
609472	Seminar การสัมมนา	2 (2-0-4)
609358	Computer Art การสร้างงานศิลปะด้วยคอมพิวเตอร์	3 (1-4-4)
609359	Practice in Expression of Emotions การทดลองในการแสดงออกทางความรู้สึก	3 (1-4-4)
609462	Three Dimension Printmaking ภาพพิมพ์ 3 มิติ	3 (1-4-4)
609461	Individual Study การศึกษาค้นคว้าส่วนบุคคล	4 (2-6-4)
609464	Printmaking and Medias ภาพพิมพ์และสื่อ	4 (2-6-4)
609471	Seminar in Contemporary Printmaking สัมมนาภาพพิมพ์ร่วมสมัย	3 (3-0-6)

(<http://fineart.buu.ac.th/i/>)

7.2.7 มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ประวัติความเป็นมาของคณะวิจิตรศิลป์

คณะวิจิตรศิลป์จัดตั้งขึ้น เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2526 เปิดทำการสอนครั้งแรก เมื่อวันที่ 17 มิถุนายน 2526 โดยเปิดสอน 2 หลักสูตรในระดับปริญญาตรี คือ สาขาวิชาศิลปะไทย และสาขาวิชาจิตรกรรม ต่อมาคณะวิจิตรศิลป์ได้เปิดสอนหลักสูตรสาขาวิชาต่างๆ ดังนี้ เปิดสอน หลักสูตรสาขาวิชาภาพพิมพ์ หลักสูตรสาขาวิชาประติมากรรม หลักสูตรสาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ (ปัจจุบันคือ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์) เปิดสอนหลักสูตรสาขาวิชาการออกแบบและ เปิดการสอนหลักสูตรระดับปริญญาโทสาขาวิชาภาพพิมพ์ ตามลำดับ ปัจจุบันการศึกษาในระดับปริญญาตรีหลักสูตรศิลปบัณฑิต ประกอบด้วย 5 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาจิตรกรรมสาขาประติมากรรม สาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาศิลปะไทย ดังนี้

1. ชื่อหลักสูตร

หลักสูตรศิลปบัณฑิต ประกอบด้วย 1.1 หลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาจิตรกรรม 1.2 หลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาประติมากรรม 1.3 หลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาภาพพิมพ์ 1.4 หลักสูตรศิลปบัณฑิต สาขาวิชาศิลปะไทย

2. ชื่อปริญญา

2.1 ศิลปบัณฑิต (จิตรกรรม)	ศ.บ. (จิตรกรรม)
Bachelor of Fine Arts (Painting)	B.F.A. (Painting)
2.2 ศิลปบัณฑิต (ประติมากรรม)	ศ.บ. (ประติมากรรม)
Bachelor of Fine Arts (Sculpture)	B.F.A. (Sculpture)
2.3 ศิลปบัณฑิต (ภาพพิมพ์)	ศ.บ. (ภาพพิมพ์)
Bachelor of Fine Arts (Graphic Arts)	B.F.A. (Graphic Arts)
2.4 ศิลปบัณฑิต (ศิลปะไทย)	ศ.บ. (ศิลปะไทย)
Bachelor of Fine Arts (Thai Art)	B.F.A. (Thai Art)

3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตรสาขาวิชาจิตรกรรม สาขาวิชาประติมากรรม และสาขาวิชาภาพพิมพ์

1. เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ความเข้าใจในสาขาวิชาจิตรกรรม สาขาวิชาประติมากรรม ศิลปะไทย และวิชาการที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวาง
2. เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ความเข้าใจในวิชาพื้นฐาน และศาสตร์ทั่วไปสามารถประยุกต์ใช้ได้ อย่างเพียงพอสำหรับการอยู่ร่วมในสังคมได้เป็นอย่างดี
3. เพื่อให้บัณฑิตสามารถปฏิบัติประติมากรรมที่มีลักษณะสร้างสรรค์เฉพาะตน มีผลงาน ได้มาตรฐานของบัณฑิตสาขาเดียวกันทั้งในประเทศและสากล
4. เพื่อให้บัณฑิตมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพของตน
5. เพื่อให้บัณฑิตมีทัศนคติที่ดีในการที่จะช่วยจรรโลงสังคมตามขีดความสามารถที่ตนมีอยู่ เช่น การทำนุบำรุงศิลปะวัฒนธรรม การเผยแพร่ความรู้และรสนิยมทางศิลปะ

4. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ภาควิชาภาพพิมพ์ จิตรกรรม และประติมากรรม คณะวิจิตรศิลป์

5. โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรสำหรับปริญญาศิลปบัณฑิตสาขาวิชาจิตรกรรม สาขาประติมากรรม สาขาภาพพิมพ์ คณะวิจิตรศิลป์ระดับปริญญาตรี จำนวนหน่วยกิต รวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 180 หน่วยกิต โดยแบ่งเป็น

1. หมวดวิชาบังคับพื้นฐาน

1.1 หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป	30 หน่วยกิต
สังคมศาสตร์	6 หน่วยกิต
มนุษยศาสตร์	12 หน่วยกิต
วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	6 หน่วยกิต
ภาษาอังกฤษ	6 หน่วยกิต
1.2 หมวดวิชาบังคับพื้นฐานเฉพาะสาขาวิชา (วิชาแกนของหลักสูตร)	66 หน่วยกิต
วิชาบังคับ	54 หน่วยกิต
วิชาบังคับเลือกเลือกจากกลุ่มกระบวนวิชาต่อไปนี้	12 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเอก วิชาบังคับสาขา (Major)	60 หน่วยกิต

3. หมวดวิชาการอง วิชาบังคับเลือก (Minor) กิต	18 หน่วย
4. หมวดวิชาเลือก วิชาเลือกเสรี (Free Elective) กิต	6 หน่วย
รวมการเรียนตลอดหลักสูตรมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า กิต	180 หน่วย

1. หมวดวิชาบังคับพื้นฐาน

1.1 หมวดวิชาพื้นฐานทั่วไป	30 หน่วยกิต
มนุษยศาสตร์	12 หน่วยกิต
วิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	6 หน่วยกิต
ภาษาอังกฤษ	6 หน่วยกิต
1.2 หมวดวิชาบังคับพื้นฐานเฉพาะสาขาวิชา (วิชาแกนของหลักสูตร)	66 หน่วยกิต
1.2.1 วิชาบังคับ	54 หน่วยกิต
101100 ทฤษฎีศิลปะ และแผนที่ 1	3 หน่วยกิต
101101 ศิลปะเบื้องต้น 1	3 หน่วยกิต
101102 ศิลปะเบื้องต้น 2 หรือแผนที่ 2	3 หน่วยกิต
101104 เขียนแบบเบื้องต้น	3 หน่วยกิต
101111 วาดเส้น 1	3 หน่วยกิต
101112 วาดเส้น 2	3 หน่วยกิต
101201 ประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันตก	3 หน่วยกิต
101205 ประวัติศาสตร์ศิลปะตะวันออก	3 หน่วยกิต
101211 กายวิภาคมนุษย์สำหรับศิลปิน	3 หน่วยกิต
101212 กายวิภาคสัตว์สำหรับศิลปิน	3 หน่วยกิต

101213	วาดเส้น 3	3 หน่วยกิต
101214	วาดเส้น 4	3 หน่วยกิต
101221	องค์ประกอบศิลป์ 1	3 หน่วยกิต
101222	องค์ประกอบศิลป์ 2	3 หน่วยกิต
101311	สถาปัตยกรรมไทย	3 หน่วยกิต
101312	จิตรกรรมไทย	3 หน่วยกิต
101313	ประติมากรรมไทย	3 หน่วยกิต
101405	ระเบียบและวิธีวิจัยทางศิลปะ	3 หน่วยกิต
1.2.2	วิชาบังคับเลือกเลือกจากกลุ่มกระบวนวิชาต่อไปนี้	12 หน่วยกิต
106221	ประติมากรรม 1	3 หน่วยกิต
106222	ประติมากรรม 2	3 หน่วยกิต
105221	จิตรกรรม 1	3 หน่วยกิต
105222	จิตรกรรมไทย 2	3 หน่วยกิต
107221	ภาพพิมพ์ 1	3 หน่วยกิต
107222	ภาพพิมพ์ 2	3 หน่วยกิต

2. หมวดวิชาเอก

หมวดวิชาเอก สาขาวิชาภาพพิมพ์		60 หน่วยกิต
101323	องค์ประกอบศิลป์ 3	3 หน่วยกิต
101324	องค์ประกอบศิลป์ 4	3 หน่วยกิต
101400	ปรัชญาทางศิลปะ	3 หน่วยกิต
101490	ศิลปวิจารณ์	3 หน่วยกิต
104323	ภาพพิมพ์ 3	6 หน่วยกิต
104324	ภาพพิมพ์ 4	6 หน่วยกิต
104425	ภาพพิมพ์ 5	6 หน่วยกิต
104426	ภาพพิมพ์ 6	6 หน่วยกิต
104527	ภาพพิมพ์ 7	6 หน่วยกิต

104598	สัมมนาภาพพิมพ์	3 หน่วยกิต
104599	ศิลปินพันธ์ภาพพิมพ์	15 หน่วยกิต
หมวดวิชาเอก สาขาวิชาประติมากรรม		60 หน่วยกิต
101323	องค์ประกอบศิลป์ 3	3 หน่วยกิต
101324	องค์ประกอบศิลป์ 4	3 หน่วยกิต
101400	ปรัชญาทางศิลปะ	3 หน่วยกิต
101490	ศิลปวิจารณ์	3 หน่วยกิต
106323	ประติมากรรม 3	6 หน่วยกิต
106324	ประติมากรรม 4	6 หน่วยกิต
106425	ประติมากรรม 5	6 หน่วยกิต
106426	ประติมากรรม 6	6 หน่วยกิต
106527	ประติมากรรม 7	6 หน่วยกิต
106598	สัมมนาประติมากรรม	3 หน่วยกิต
106599	ศิลปินพันธ์ประติมากรรม	15 หน่วยกิต
3. หมวดวิชารอง ให้เลือก 1 แผนจากต่อไปนี้		18 หน่วยกิต
แผนที่ 1		
105323	จิตรกรรม 3	6 หน่วยกิต
105324	จิตรกรรม 4	6 หน่วยกิต
105425	จิตรกรรม 5	6 หน่วยกิต
หรือแผนที่ 2		
107323	ภาพพิมพ์ 3	6 หน่วยกิต
107324	ภาพพิมพ์ 4	6 หน่วยกิต
107425	ภาพพิมพ์ 5	6 หน่วยกิต
4. หมวดวิชาเลือก		6 หน่วยกิต

รวมการเรียนตลอดหลักสูตรมีหน่วยกิตสะสมไม่น้อยกว่า

180 หน่วยกิต

หลักสูตรศิลปบัณฑิตสาขาวิชาศิลปะไทย

หลักสูตรศิลปบัณฑิตสาขาวิชาศิลปะไทย ศึกษาเกี่ยวกับ ก) ความรู้ความเข้าใจ ทางศิลปวัฒนธรรมไทย ล้านนา อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงและสากล ข) การอนุรักษ์และพัฒนาทั้งในเชิงสร้างสรรค์หรือจัดการทางศิลปวัฒนธรรมไทยของล้านนาและของประเทศไทย ให้ยังคงร่วมสมัยในวิถีชีวิตปัจจุบัน และ ค) งานปฏิบัติทางด้านจิตรกรรมไทยแบบประเพณี

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ภาควิชาศิลปะไทย คณะวิจิตรศิลป์

โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรศิลปบัณฑิตสาขาวิชาศิลปะไทย ใช้เวลาศึกษาตลอดหลักสูตร 4 ปี รวม 147 หน่วยกิต ดังนี้

1. General Education		39	Credit
Social Sciences		9	Credits
Humanities		12	Credits
Language and Communication		12	Credits
Science and Mathematics		6	Credits
2. Field of Spacialization		102	Credits
2.1 Core Courses		24	Credits
115200 MENT 200	Principles Procedures in Art and Culture Management	3	Credits
101101 CART 101	Fundamental Art I	3	Credits
101105CART 105	Fundamental of Thai Decorative Motifs	3	Credits
101113CART 113	Sketch Drawing	3	Credits
101201CART 201	Art History I (Western)	3	Credits
101205CART 205	Art History II (Oriental)	3	Credits
103271DART 271	Music Appreciation	3	Credits
109100FAGE 100	Man and Art	3	Credits
2.2 Major: a minimum of		63	Credits
2.1 Required Courses		36	Credits

	101400CART	400	Art Philosophy	3	
Credits					
	101405CART	405	Art Research and Methodology	3	Credits
	101490CART	490	Art Criticism	3	Credits
	101490TART	201	Southeast Asian Art and Culture	3	Credits
	104205TART	205	Visual Presentation	3	Credits
	104301TART	301	Thai Architecture and Rituals	3	Credits
	104302TART	302	Thai Painting, Sculpture and Decorative Work	3	Credits
	104320TART	320	Lanna Environment and Culture	3	Credits
	104490TART	490	Seminar in Thai Art	3	Credits
	104494TART	494	Individual Study I	3	Credits
	104495TART	495	Individual Study II	3	Credits
	104496TART	496	Project in Thai Art	3	Credits
	2.2.2 Major Electives (Select from the followings)			27	Credits
	2.2.2.1 General Major Electives				
	104300TART	300	Art Conversation	3	Credits
	104303TART	303	Practicum in Thai Art	3	Credits
	104310TART	310	Folk Art and Handycraft	3	Credits
	104325TART	325	Folk Art of Lanna	3	Credits
	104327TART	327	Decorative Stucco and Woodcarving in Lanna Thai	3	Credits
	104340TART	340	Lacquerware in Southeast Asia	3	Credits
	104435TART	435	Art in Community	3	Credits
	2.2.2.2 Designs				
	104410TART	410	Thai Art in Contemporary Design	3	Credits
	104424TART	424	Thai Art in product Design	3	Credits
	104425TART	425	Basic Craft Material and process	3	Credits
	104427TART	427	Production and Marketing of		

Handicraft in Northern Thailand 3

Credits

2.2.2.3 Thai Art studies

104440TART	440	Thai Ceramics and Pottery	3	Credits
104450TART	450	Thai Fabrics and Textiles	3	Credits
104460TART	460	Thai Metal works	3	Credits
104465TART	465	Thai Jewelry	3	Credits
104471TART	471	Thai Furniture	3	Credits
104475TART	475	Thai Basketry	3	Credits
104480TART	480	Thai Floral Ornamental Arrangement and Art of Fruit Carving	3	Credits

2.2.2.4 Traditional Thai Painting

104130TART	130	Emblems in Thai Painting	3	Credits
104231TART	231	Composition in Thai Painting	3	Credits
104232TART	232	Material and Techniques in Thai Painting	3	Credits
104333TART	333	Traditional Thai Painting	3	Credits
104334TART	334	Analysis of Composition in Thai Painting	3	Credits
104335TART	335	Art of Lacquer and Gilt Works	3	Credits
104436TART	436	Traditional Thai Art	3	Credits

2.3 Minor (if any): a minimum of 15 Credits

2.3.1 Students who wish to take a Minor course may choose any Minor courses according to the university announcement with the approval of the Major advisor and the department concerned.

2.3.2 Students may not choose to take a Minor course in which case they must take a minimum of 78 credits for their Major course.

3. Free Electives: a minimum of 6

Credits Total: a minimum of

147 Credits

หมายเหตุ ประมวลรายวิชาในหลักสูตรศิลปะไทย คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ไม่ได้จัดทำไว้ในรูปแบบภาษาไทย

(www.http://mis.chiangmai.ac.th/cmumis/procCurriculum/currlist.aspx?catalogue=14&sm=mniCurriculumList,20 มกราคม 2552)

7.2.8. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

1. ชื่อหลักสูตร

ศิลปบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์

Bachelor of Fine Arts Program in Visual Arts

2. ชื่อปริญญา

ศิลปบัณฑิต (ทัศนศิลป์)

ศ.บ. (ทัศนศิลป์)

Bachelor of Fine Arts (Visual Arts)

B.F.A. (Visual Arts)

3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

โดยมุ่งให้นักศึกษามีความรู้ ทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีคุณธรรม จริยธรรมในวิชาชีพ และสามารถประกอบอาชีพอิสระได้ ตลอดจนเพื่อส่งเสริมการวิจัย การบริการวิชาการด้านทัศนศิลป์ที่เป็นสากลกลุ่มประเทศอาเซียน รวมทั้งทำนุบำรุงรักษามรดกวัฒนธรรมและสืบทอดการสร้างสรรค์ทัศนศิลป์ของไทยและภาคใต้

7.2.9. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ความเป็นมาของคณะศิลปกรรมศาสตร์

ภาควิชาทัศนศิลป์มีพัฒนาการมาจากภาควิชาทัศนศิลป์และศิลปะการแสดง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เริ่มแรกได้เปิดสอนหลักสูตรศิลปะศึกษา จนกระทั่งปี พ.ศ. 2537 ได้เปิดสอนสาขาจิตรกรรมขึ้นซึ่งเป็นสายปฏิบัติการโดยตรง เมื่อถึงปี พ.ศ. 2540 ได้มีการปรับเปลี่ยนหลักสูตรจากเดิมเป็นสาขาวิชาจิตรกรรมก็เปลี่ยนเป็นสาขาทัศนศิลป์ ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา ปัจจุบันภาควิชาแบ่งการเรียนการสอนออกเป็น 3 กลุ่มวิชาคือ จิตรกรรม ประติมากรรม และศิลปะภาพพิมพ์

1. ชื่อหลักสูตร

หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2549)

1.1 ศิลปบัณฑิต Bachelor of Fine Arts

2. ชื่อปริญญา

หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาทัศนศิลป์ (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2549)

2.1 ศิลปบัณฑิต (จิตรกรรม)	ศ.บ. (จิตรกรรม)
Bachelor of Fine Arts (Painting)	B.F.A. (Painting)
2.2 ศิลปบัณฑิต (ประติมากรรม)	ศ.บ. (ประติมากรรม)
Bachelor of Fine Arts (Sculpture)	B.F.A. (Sculpture)
2.3 ศิลปบัณฑิต (ภาพพิมพ์)	ศ.บ. (ภาพพิมพ์)
Bachelor of Fine Arts (Graphic Arts)	B.F.A. (Graphic Arts)
2.4 ศิลปบัณฑิต (ศิลป์ไทย)	ศ.บ. (ศิลป์ไทย)
Bachelor of Fine Arts (Thai Art)	B.F.A. (Thai Art)

3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

- ผลิตบัณฑิตและบุคลากรชั้นนำทางศิลปกรรม ที่มีความรู้ความสามารถ ความคิดสร้างสรรค์ ความเป็นผู้นำ ตลอดจนมีจิตสำนึกแห่งคุณธรรม และจริยธรรม มีเจตคติที่ดีต่อศิลปวัฒนธรรม และเป็นบุคลากรหลักทางด้านศิลปกรรม สามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้อย่างสม่ำเสมอและยั่งยืน
- สร้างสรรค์ผลงานศิลปกรรม และผลิตผลงานวิจัย วิชาการ เพื่อพัฒนาศิลปกรรมร่วมสมัย การศึกษาศิลปกรรมของภูมิภาคอีสานตลอดจนถึงระดับชาติและนานาชาติ ด้วยบุคลากรและระบบที่มีคุณภาพสูง
- ให้บริการวิชาการทางศิลปกรรมเพื่อการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม และถ่ายทอดวิชาการด้านศิลปกรรมแก่หน่วยงานภาครัฐ และเอกชนรวมถึงสาธารณชนอย่างมีประสิทธิภาพและต่อเนื่อง
- เป็นแหล่งรวมและ/หรือประชาคมที่มีความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนความคิดสร้างสรรค์ของศิลปิน นักวิชาการศิลปะ รวมถึงนักวิจัยทางศิลปะ เพื่อเสริมสร้างผลงาน สร้างสรรค์ผลงาน วิชาการศิลปะ และผลงานวิจัยทางศิลปกรรมรวมถึงการพัฒนาบุคลากรและวิชาชีพให้มีความเจริญก้าวหน้าได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน
- บริหารจัดการทรัพยากรและระบบการทำงานที่มีศักยภาพ สามารถตอบสนองสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามหลักการบริหารจัดการที่ดี

4. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ภาควิชาทัศนศิลป์ คณะศิลปกรรมศาสตร์

5. โครงสร้างหลักสูตร

1. หมวดวิชาเฉพาะด้าน

1.1 กลุ่มวิชาแกนคณะ

ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต

0600 101	ศิลปะและวัฒนธรรมอีสาน	3 (3-0-6)
0600 102	ศิลปกรรมศาสตร์ปริทัศน์	3 (3-0-6)
1.2 กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาเอก		ไม่น้อยกว่า 65 หน่วยกิต
0602 103	ศิลปะเบื้องต้น1	3 (1-4-4)
0602 104	ศิลปะเบื้องต้น2	3 (1-4-4)
0602 106	วาดเส้น2	3 (1-4-4)
0602 201	วาดเส้น3	3 (1-4-4)
0602 202	วาดเส้น4	3 (1-4-4)
0602 107	องค์ประกอบศิลป์1	3 (1-4-4)
0602 108	องค์ประกอบศิลป์2	3 (1-4-4)
0602 203	องค์ประกอบศิลป์3	3 (1-4-4)
0602 204	องค์ประกอบศิลป์4	3 (1-4-4)
0602 109	ประวัติศาสตร์ศิลป์ตะวันตก	2 (2-0-4)
0602 110	ประวัติศาสตร์ศิลป์ตะวันออก	2 (2-0-4)
0602 205	ประวัติศาสตร์ศิลป์ไทย	2 (2-0-4)
0602 206	ศิลปะพื้นบ้าน	2 (2-0-4)
0602 305	ศิลปะร่วมสมัยสากล	2 (2-0-4)
0602 306	ศิลปะร่วมสมัยในประเทศไทย	2 (2-0-4)
0602 301	คอมพิวเตอร์เพื่องานทัศนศิลป์1 Computer forVisual Arts 1	3 (1-4-4)
0602 302	คอมพิวเตอร์เพื่องานทัศนศิลป์2	3 (1-4-4)
0602 303	ปรัชญาสุนทรียศาสตร์	2 (2-0-4)
0602 304	ศิลปะวิจารณ์	2 (2-0-4)
0602 307	วัสดุและกลวิธี	2 (1-2-3)
0602 308	กายวิภาคมนุษย์สำหรับนิสิตทัศนศิลป์	2 (1-2-3)
0602 309	ทัศนียวิทยา	2 (1-2-3)
0602 310	สีในงานศิลปะ	2 (1-2-3)
0602 401	ระเบียบวิธีวิจัยศิลปะ	2 (2-0-4)
0602 402	สัมมนาทัศนศิลป์	3 (2-2-5)

1.3 กลุ่มวิชาเอก	ไม่น้อยกว่า 30 หน่วยกิต
1.3 (1) กลุ่มวิชาเอกเลือก	ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต
นิสิตจะต้องเลือกเรียน จำนวน 2 กลุ่มวิชา จากกลุ่มวิชา ต่อไปนี้	
กลุ่มวิชาจิตรกรรม	
0602 207 จิตรกรรม1	3 (1-4-4)
0602 208 จิตรกรรม2	3 (1-4-4)
ให้นิสิตเลือกเรียนอีก 1 กลุ่มวิชา จากกลุ่มวิชา ต่อไปนี้	
กลุ่มวิชาประติมากรรม	
0602 209 ประติมากรรม1	3 (1-4-4)
0602 210 ประติมากรรม2	3 (1-4-4)
กลุ่มวิชาศิลปะภาพพิมพ์	
0602 211 ศิลปะภาพพิมพ์1	3 (1-4-4)
0602 212 ศิลปะภาพพิมพ์2	3 (1-4-4)
กลุ่มวิชาศิลปะไทย	
0602 213 ศิลปะไทย1	3 (1-4-4)
0602 214 ศิลปะไทย2	3 (1-4-4)
1.3 (2) กลุ่มวิชาเอก	ไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต
วิชาเอกที่นิสิตเลือก จะต้องเป็น 1 ใน 2 กลุ่มวิชา จากกลุ่มวิชาเอกเลือกข้อ 1.3 (1)	
วิชาเอกจิตรกรรม	
0602 311 จิตรกรรม 3	3 (1-4-4)
0602 312 จิตรกรรม 4	3 (1-4-4)
0602 403 โครงการสร้างสรรค์จิตรกรรม Terminal Project in Painting	4 (1-6-5)
0602 404 ศิลปะนิพนธ์จิตรกรรม	8 (1-14-9)
วิชาเอกประติมากรรม	
0602 313 ประติมากรรม 3	3(1-4-4)
0602 314 ประติมากรรม 4	3(1-4-4)
0602 405 โครงการสร้างสรรค์ประติมากรรม Terminal Project in Sculpture	4(1-6-5)

0602 406	ศิลปะนิพนธ์ประติมากรรม	8 (1-14-9)
วิชาเอกศิลปะภาพพิมพ์		
0602 315	ศิลปะภาพพิมพ์ 3	3 (1-4-4)
0602 316	ศิลปะภาพพิมพ์ 4	3 (1-4-4)
0602 407	โครงการสร้างสรรค์ศิลปะภาพพิมพ์ Terminal Project in Printmaking	4 (1-6-5)
0602 408	ศิลปะนิพนธ์ภาพพิมพ์	8 (1-14-9)
วิชาเอกศิลปะไทย		
0602 317	ศิลปะไทย 3	3 (1-4-4)
0602 318	ศิลปะไทย 4	3 (1-4-4)
0602 409	โครงการสร้างสรรค์ศิลปะไทย	4 (1-6-5)
0602 410	ศิลปะนิพนธ์ศิลปะไทย	8 (1-14-9)

1.4 หมวดวิชาเลือกเสรี **ไม่น้อยกว่า 6 หน่วยกิต**

1.5 การฝึกงาน **ไม่น้อยกว่า 3 หน่วยกิต**

0602 321 ฝึกงานวิชาชีพ 3 หน่วยกิต ฝึกงานไม่น้อยกว่า 135 ชั่วโมง การประเมินผลการเรียน เป็น S หรือ U

7.2.10. มหาวิทยาลัยทักษิณ

1. ชื่อหลักสูตร

หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต ศศ.บ.ทัศนศิลป์

2. ชื่อปริญญา

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ เปิดสอนหลักสูตร ระดับปริญญาตรี 4
หลักสูตร ดังนี้

หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.)ทัศนศิลป์ เป็นหลักสูตร 4 ปี

ชื่อปริญญา

ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรบัณฑิต(ทัศนศิลป์)

อักษรย่อ : ศศ.บ.(ทัศนศิลป์)

3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

3.1 เพื่อผลิตบัณฑิตทัศนศิลป์ให้มีความรู้ความสามารถเพื่อการพัฒนาทัศนศิลป์ในสังคม

3.2 เพื่อผลิตบัณฑิตทัศนศิลป์ให้มีความรู้ความสามารถในการศึกษาค้นคว้าทางด้านทัศนศิลป์

3.3 เพื่อผลิตบัณฑิตทัศนศิลป์ให้มีลักษณะเป็นผู้นำ มีวัฒนธรรม มีคุณธรรมและมีความสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม

3.4 เพื่อผลิตบัณฑิตทัศนศิลป์ให้มีรสนิยมและพฤติกรรมสร้างสรรค์ เพื่ออนุรักษ์และทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ

4. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ

5. โครงสร้างของหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต(ทัศนศิลป์)

จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร

ไม่น้อยกว่า 142 หน่วยกิต

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	32 หน่วยกิต
กลุ่มภาษา	12 หน่วยกิต
กลุ่มมนุษยศาสตร์	6 หน่วยกิต
กลุ่มสังคมศาสตร์	6 หน่วยกิต
กลุ่มวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	7 หน่วยกิต
กลุ่มพลศึกษา	1 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะ	ไม่น้อยกว่า 95 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาพื้นฐานเฉพาะด้าน	24 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาเอก	ไม่น้อยกว่า 53 หน่วยกิต
วิชาเอกบังคับ	ไม่น้อยกว่า 41 หน่วยกิต
วิชาเอกสัมพันธ์	ไม่น้อยกว่า 18 หน่วยกิต
วิชาชีพเฉพาะด้าน	ไม่น้อยกว่า 23 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาเอกเลือก	ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต
กลุ่มวิชาโท	18 หน่วยกิต
4.3 หมวดวิชาเลือกเสรี	0-9 หน่วยกิต
1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	หน่วยกิตต่ำสุด 32
1.1 กลุ่มภาษา	หน่วยกิตต่ำสุด 12
1.1.1 ภาษาบังคับ	หน่วยกิตต่ำสุด 9
1.1.2 ภาษาเลือก	หน่วยกิตต่ำสุด 9
1.2 กลุ่มมนุษยศาสตร์	หน่วยกิตต่ำสุด 6

1.3	กลุ่มสังคมศาสตร์	หน่วยกิตต่ำสุด 6
1.4	กลุ่มวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์	หน่วยกิตต่ำสุด 7
1.5	กลุ่มพลศึกษา	หน่วยกิตต่ำสุด 1
2.	หมวดวิชาเฉพาะ	หน่วยกิตต่ำสุด 95
2.1	กลุ่มวิชาพื้นฐานเฉพาะด้าน	หน่วยกิตต่ำสุด 24
0601110	INTRODUCTION TO DRAWING การวาดเขียนเบื้องต้น	2 (1-2-3)
0601120	INTRODUCTION TO PAINTING จิตรกรรมเบื้องต้น	2 (1-2-3)
0601130	INTRODUCTION TO SCULPTURE ประติมากรรมเบื้องต้น	2 (1-2-3)
0601140	INTRODUCTION TO PRINTMAKING ศิลปะภาพพิมพ์เบื้องต้น	2 (1-2-3)
0601160	INTRODUCTION TO THAI ART ศิลปะไทยเบื้องต้น	2 (1-2-3)
0601162	THAI FOLK ART ศิลปะพื้นบ้านไทย	2 (2-0-4)
0601170	INTRODUCTION TO AESTHETICS สุนทรียศาสตร์เบื้องต้น	2 (2-0-4)
0601181	HISTORY OF ART I ประวัติศาสตร์ศิลป์ 1	2 (2-0-4)
0601191	INTRODUCTION TO VISUAL ART หลักการทัศนศิลป์	2 (2-0-4)
0602111	INTRODUCTION TO DESIGN 1 หลักการออกแบบ 1	2 (1-2-3)
0602112	INTRODUCTION TO DESIGN 2 หลักการออกแบบ 2	2 (1-2-3)
0602120	INTRODUCTION TO MECHANICAL DRAWING การเขียนแบบเบื้องต้น	2 (1-2-3)
2.2	กลุ่มวิชาเอก	หน่วยกิตต่ำสุด 53

2.2.2	วิชาเอกบังคับ	หน่วยกิตต่ำสุด 41
2.2.2.1	วิชาเอกสัมพันธ์	หน่วยกิตต่ำสุด 18
0601211	DRAWING 1 การวาดเขียน 1	2 (1-2-3)
0601212	DRAWING 2 การวาดเขียน 2	2 (1-2-3)
0601221	PAINTING 1 จิตรกรรม 1	2 (1-2-3)
0601231	SCULPTURE 1 ประติมากรรม 1	2 (1-2-3)
0601251	CERAMICS เครื่องปั้นดินเผา	2 (1-2-3)
0601261	THAI ART 1 ศิลปะไทย 1	2 (1-2-3)
0601271	ART CRITICISM ศิลปะวิจารณ์	2 (1-2-3)
0601272	AESTHETICS สุนทรียศาสตร์	2 (2-0-4)
0601282	HISTORY OF ART 2 ประวัติศาสตร์ศิลป์ 2	2 (2-0-4)
0601292	ART EXHIBITION นิทรรศการศิลปะ	2 (1-2-3)
0601293	WRITING IN ART พัฒนาการเขียนทางศิลปะ	2 (1-2-3)
0602342	GRAPHIC DESIGN 2 ออกแบบกราฟิก 2	3 (2-2-5)
2.2.2.2	วิชาเฉพาะด้าน	หน่วยกิตต่ำสุด 23
2.2.2.2	ศิลปะภาพพิมพ์	หน่วยกิตต่ำสุด 23
0601341	PRINTMAKING 1 ศิลปะภาพพิมพ์ 1	3 (2-2-5)

0601342	PRINTMAKING 2 ศิลปะภาพพิมพ์ 2	3 (2-2-5)
0601343	PRINTMAKING 3 ศิลปะการพิมพ์ 3	3 (2-2-5)
0601344	PRINTMAKING 4 ศิลปะภาพพิมพ์ 4	3 (2-2-5)
0601345	PRINTMAKING 5 ศิลปะภาพพิมพ์ 5	3 (2-2-5)
0601404	PRINTMAKING THESIS ศิลปะภาพพิมพ์นิพนธ์	5 (2-3-10)
0601446	PRINTMAKING 6 ศิลปะภาพพิมพ์ 6	3 (2-2-5)
0601447	INDUSTRIAL PRINTING การพิมพ์อุตสาหกรรม	3 (2-2-5)
0601485	DEVELOPMENT OF MODERN PRINTMAKING วิวัฒนาการศิลปะภาพพิมพ์สมัยใหม่	3 (3-0-6)

2.2.2.3	วิชาเอกเลือก	หน่วยกิตต่ำสุด 12
0601322	PAINTING 2 จิตรกรรม 2	3 (2-2-5)
0601323	PAINTING 3 จิตรกรรม 3	3 (2-2-5)
0601324	PAINTING 4 จิตรกรรม 4	3 (2-2-5)
0601332	SCULPTURE 2 ประติมากรรม 2	3 (2-2-5)
2.3	กลุ่มวิชาโท	หน่วยกิตต่ำสุด 18
2.3.1	กลุ่มวิชาโท	หน่วยกิตต่ำสุด 18
	หมวดวิชาเลือกเสรี	หน่วยกิตต่ำสุด 2

7.2.11. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา เป็นคณะที่จัดตั้งขึ้นใหม่ตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 โดยมีการพัฒนาจากอดีตสู่ปัจจุบันเป็นเวลากว่า 30 ปี เริ่มตั้งแต่พ.ศ. 2516 จนถึงปัจจุบัน ภาควิชาศิลปะ เป็นหลักสูตรวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรีเพื่อผลิตครูศิลปะซึ่งจะรวมกับภาควิชาอื่น ในปี พ.ศ.2520 ได้เพิ่มวิชาเอกด้านภาพพิมพ์ขึ้นพร้อมกับการพัฒนาหลักสูตรสายการออกแบบตามความต้องการของวิชาชีพ จนถึงพ.ศ.2530 ได้เพิ่มหลักสูตรครุศาสตรบัณฑิต (4 ปี) วิชาเอกดนตรีศึกษาภาควิชาศิลปะ และต่อมาได้ปรับปรุงหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิตขึ้นใหม่ ในปี พ.ศ.2532 และในปี พ.ศ. 2543 รองศาสตราจารย์ ดร.ดิลก บุญเรืองรอด อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาในสมัยนั้น เป็นผู้ซึ่งได้ริเริ่มโครงการจัดตั้งคณะศิลปกรรมศาสตร์ขึ้นโดยแยกกลุ่มวิชาศิลปะทั้งหมดออกมาจากคณะหลักอื่นๆ

1. ชื่อหลักสูตร

1.1 ชื่อภาษาไทย หลักสูตรศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาจิตรกรรม

1.2 ภาษาอังกฤษ Bachelor of Fine and Applied Arts in Fine Arts

Program

Painting

2. ชื่อปริญญา

2.1 ชื่อเต็มภาษาไทย ศิลปกรรมศาสตรบัณฑิต (จิตรกรรม)

2.2 ชื่อย่อภาษาไทย ศป.บ. (จิตรกรรม)

2.3 ชื่อย่อภาษาอังกฤษ B.F.A. (Painting)

2.4 ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ Bachelor of Fine and Applied Arts (Painting)

3. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. เพื่อผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถทางศิลปะในสาขาวิชาจิตรกรรม ที่สามารถทำงานในหน่วยงานราชการ รัฐวิสาหกิจ สถานประกอบการ หน่วยงานเอกชนและการประกอบอาชีพส่วนตัว

2. เพื่อส่งเสริมให้มีการค้นคว้าทดลองและวิจัยสร้างสรรค์ทางด้านศิลปะในสาขาวิชาจิตรกรรม ที่มีประโยชน์ต่อการอนุรักษ์และพัฒนาทางด้านศิลปวัฒนธรรมของชาติ อันนำไปสู่การพัฒนาประเทศในฐานะเป็นต้นทุนใหม่ทางวัฒนธรรม

3. เพื่อกระจายโอกาสทางการศึกษาศิลปะสาขาวิชาจิตรกรรมออกไปสู่ประชาชนในท้องถิ่น

4. เพื่อยกระดับการสร้างสรรคงานทางด้านศิลปะให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

4. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

5. โครงสร้างหลักสูตร

จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร

ไม่น้อยกว่า 140 หน่วย

กิต

ก. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

30 หน่วยกิต

(1) กลุ่มวิชาภาษาเพื่อการสื่อสาร

9 หน่วยกิต

(2) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์

6 หน่วยกิต

(3) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์

6 หน่วยกิต

(4) กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

9 หน่วยกิต

ข. หมวดวิชาเฉพาะด้าน

104 หน่วย

กิต

(1) กลุ่มวิชาแกน

36 หน่วย

กิต

(2) กลุ่มวิชาเฉพาะด้าน

49 หน่วยกิต

(3) กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษสำหรับวิชาชีพ

6 หน่วยกิต

(4) กลุ่มวิชาวิทยาการจัดการ

6 หน่วยกิต

(5) กลุ่มวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ

7 หน่วยกิต

ค. หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต

รวม 140 หน่วยกิต

8.3 รายวิชา

8.3.1 หมวดวิชาศึกษาทั่วไป

30 หน่วยกิต

(1) กลุ่มวิชาภาษาเพื่อการสื่อสาร

9 หน่วย

กิต

GHU0111 ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น

3 (3-0-6)

Thai for Communication and Information Retrieval

GHU0112 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและการสืบค้น

3 (3-0-6)

English for Communication and Information Retrieval

GHU0113 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารและทักษะการเรียนรู้

3 (3-0-6)

English for Communication and Study Skills

(2) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์	6 หน่วย
กิต	
GHU0114 ความจริงของชีวิต	3 (3-0-6)
Meaning of Life	
GFA0111 สุนทรียภาพของชีวิต	3 (3-0-6)
Aesthetic Appreciation	
GSS0101 พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน	3 (3-0-6)
Human Behavior and Self Development	
(3) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	6 หน่วย
กิต	
GSS0102 วิถีไทย	3 (3-0-6)
Thai Living	
GSS0103 วิถีโลก	3 (3-0-6)
Global Society and Living	
GSS0111 ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม	3 (3-0-6)
Human Being and Environment	
(4) กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	9 หน่วย
กิต	
GSC0111 วิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิต	3 (3-0-6)
Science for Quality of Life	
GSC0106 การคิดและการตัดสินใจ	3 (2-2-5)
Thinking and Decision Making	
GSC0112 เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อชีวิต	3 (2-2-5)
Information Technology for Life	
8.3.2 หมวดวิชาเฉพาะด้าน	104 หน่วย
กิต	
(1) กลุ่มวิชาแกน	36 หน่วยกิต
GFA1113 สุนทรียวิทยา	3 (2-2-5)
Aesthetic Study	
FIN1118 วาดเส้น 1	3 (2-2-5)
Drawing 1	

FIN1120	วาดเส้น 2 Drawing 2	3 (2-2-5)
FIN1119	จิตรกรรม 1 Painting 1	3 (2-2-5)
FIN1309	ประติมากรรม 1 Sculpture 1	3 (2-2-5)
FIN1215	ภาพพิมพ์ 1 Printmaking 1	3 (2-2-5)
FIN2113	ศิลปะไทย 1 Thai Art 1	3 (2-2-5)
FIN2112	ทัศนศิลป์ 2 มิติ Visual 2 Dimensions	3 (2-2-5)
FIN2311	ทัศนศิลป์ 3 มิติ Visual 3 Dimensions	3 (2-2-5)
TPA4309	ศิลปะวิจารณ์ Art Criticism	3 (3-0-6)
TPA2205	ประวัติศาสตร์ศิลป์ 1 History of Arts 1	3 (3-0-6)
TPA2206	ประวัติศาสตร์ศิลป์ 2 History of Arts 2	3 (3-0-6)

(2) กลุ่มวิชาเฉพาะด้าน

49 หน่วยกิต

1) วิชาเอกบังคับ

37 หน่วยกิต

FIN1121	จิตรกรรม 2 Painting 2	3 (2-2-5)
FIN2114	จิตรกรรม 3 Painting 3	3 (2-2-5)
FIN2116	จิตรกรรม 4 Painting 4	3 (2-2-5)
FIN3107	จิตรกรรม 5 Painting 5	3 (2-2-5)

FIN3110	จิตรกรรม 6 Painting 6	3 (2-2-5)
FIN2115	วาดเส้น 3 Drawing 3	3 (2-2-5)
FIN2117	วาดเส้น 4 Drawing 4	3 (2-2-5)
FIN3109	วาดเส้น 5 Drawing 5	3 (2-2-5)
FIN4901	โครงการจิตรกรรม Painting Terminal Project	4 (2-4-6)
FIN4902	สัมมนาจิตรกรรม Seminar in Painting	3 (3-0-6)
FIN4903	ศิลปนิพนธ์ Art Thesis	6 (4-8-12)

2) วิชาโทบังคับเลือก

(เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้)

12 หน่วยกิต

FIN3112	คนเหมือน Portraiture	3 (2-2-5)
FIN3308	ประติมากรรมไทย 1 Thai Sculpture 1	3 (2-2-5)
FIN3113	วิเคราะห์จิตรกรรม Analytical Painting	3 (2-2-5)
FIN3309	ประติมากรรมสร้างสรรค์ Creative Sculpture	3 (2-2-5)
FIN3114	จิตรกรรมประยุกต์ Applied Painting	3 (2-2-5)
FIN3115	จิตรกรรมสีชอล์ก Pastel Painting	3 (2-2-5)
FIN3116	สีในงานศิลปะ Color in Art	3 (2-2-5)

FIN3310	ศิลปะสื่อประสม Mixed Media Art	3 (2-2-5)
FIN3117	วาดเส้นสร้างสรรค์ Creative Drawing	3 (2-2-5)
FIN3118	กายวิภาคมนุษย์ Human Anatomy	3 (2-2-5)
FIN3311	ประติมากรรมไม้ Wood Sculpture	3 (2-2-5)
FIN3312	ประติมากรรมปั้น-หล่อ Modeling-Casting Sculpture	3 (2-2-5)
FIN3313	ประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา Ceramic Sculpture	3 (2-2-5)
FIN3214	ภาพพิมพ์แกะไม้ Woodcut	3 (2-2-5)
FIN3215	ภาพพิมพ์สกรีน Screen Printing	3 (2-2-5)
TOD3206	ภาพถ่าย Photography 1	3 (2-2-5)
TOD3411	ศิลปะคอมพิวเตอร์ Computer Art 1	3 (2-2-5)
TOD3412	ศิลปะวีดิทัศน์ Video Art 1	3 (2-2-5)
FIN3108	จิตรกรรมไทยประเพณี Thai Traditional Painting 1	3 (2-2-5)
FIN3111	จิตรกรรมไทยประเพณี Thai Traditional Painting 2	3 (2-2-5)
(3) กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษสำหรับวิชาชีพ		6 หน่วยกิต
GFA1115	ภาษาอังกฤษศิลปะ English for Arts 1	3 (3-0-6)
GFA1116	ภาษาอังกฤษศิลปะ	3 (3-0-6)

English for Arts 2

(4) กลุ่มวิชาวิทยาการจัดการ		6 หน่วยกิต
BUA1204	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ Introduction to Business Operation	3 (3-0-6)
GFA3107	การจัดการนิทรรศการศิลปะ Art Exhibition Management	3 (2-2-5)
(5) กลุ่มวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ		7 หน่วยกิต
FIN3901	โครงการทัศนศิลป์ Visual Arts Project 1	3 (2-2-5)
FIN3902	โครงการทัศนศิลป์ Visual Arts Project 2	4 (2-4-5)
8.3.3 หมวดวิชาเลือกเสรี		6 หน่วยกิต
ให้เลือกเรียนจากรายวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา		
(2) กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์		6 หน่วยกิต
GHU0114	ความจริงของชีวิต Meaning of Life	3 (3-0-6)
GFA0111	สุนทรียภาพของชีวิต Aesthetic Appreciation	3 (3-0-6)
GSS0101	พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน Human Behavior and Self Development	3 (3-0-6)
(3) กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์		6 หน่วยกิต
GSS0102	วิถีไทย Thai Living	3 (3-0-6)
GSS0103	วิถีโลก Global Society and Living	3 (3-0-6)
GSS0111	ชีวิตกับสิ่งแวดล้อม Human Being and Environment	3 (3-0-6)
(4) กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 9 หน่วยกิต		
GSC0111	วิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิต Science for Quality of Life	3 (3-0-6)

GSC0106	การคิดและการตัดสินใจ Thinking and Decision Making	3 (2-2-5)
GSC0112	เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อชีวิต Information Technology for Life	3 (2-2-5)

8.3.2 หมวดวิชาเฉพาะด้าน 104 หน่วยกิต

(1) กลุ่มวิชาแกน 36 หน่วยกิต

GFA1113	สุนทรียวิทยา Aesthetic Study	3 (2-2-5)
FIN1118	วาดเส้น Drawing 1	3 (2-2-5)
FIN1120	วาดเส้น Drawing 2	3 (2-2-5)
FIN1119	จิตรกรรม Painting 1	3 (2-2-5)
FIN1309	ประติมากรรม 1 Sculpture 1	3 (2-2-5)
FIN1215	ภาพพิมพ์ 1 Printmaking 1	3 (2-2-5)
FIN2113	ศิลปะไทย 1 Thai Art 1	3 (2-2-5)
FIN2112	ทัศนศิลป์ 2 มิติ Visual 2 Dimensions	3 (2-2-5)
FIN2311	ทัศนศิลป์ 3 มิติ Visual 3 Dimensions	3 (2-2-5)
TPA4309	ศิลปะวิจารณ์ Art Criticism	3 (3-0-6)
TPA2205	ประวัติศาสตร์ศิลป์ 1 History of Arts 1	3 (3-0-6)
TPA2206	ประวัติศาสตร์ศิลป์ 2 History of Arts 2	3 (3-0-6)

(2) กลุ่มวิชาเฉพาะด้าน**49 หน่วยกิต****1) วิชาเอกบังคับ****37 หน่วยกิต**

FIN1121	จิตรกรรม 2 Painting 2	3 (2-2-5)
FIN2114	จิตรกรรม 3 Painting 3	3 (2-2-5)
FIN2116	จิตรกรรม 4 Painting 4	3 (2-2-5)
FIN3107	จิตรกรรม 5 Painting 5	3 (2-2-5)
FIN3110	จิตรกรรม 6 Painting 6	3 (2-2-5)
FIN2115	วาดเส้น 3 Drawing 3	3 (2-2-5)
FIN2117	วาดเส้น 4 Drawing 4	3 (2-2-5)
FIN3109	วาดเส้น 5 Drawing 5	3 (2-2-5)
FIN4901	โครงการจิตรกรรม Painting Terminal Project	4 (2-4-6)
FIN4902	สัมมนาจิตรกรรม Seminar in Painting	3 (3-0-6)
FIN4903	ศิลปนิพนธ์ Art Thesis	6 (4-8-12)

2) วิชาโทบังคับเลือก**12 หน่วยกิต****(เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้)**

FIN3112	คนเหมือน Portraiture	3 (2-2-5)
FIN3308	ประติมากรรมไทย Thai Sculpture 1	3 (2-2-5)

FIN3113	วิเคราะห์จิตรกรรม Analytical Painting	3 (2-2-5)
FIN3309	ประติมากรรมสร้างสรรค์ Creative Sculpture	3 (2-2-5)
FIN3114	จิตรกรรมประยุกต์ Applied Painting	3 (2-2-5)
FIN3115	จิตรกรรมสีชอล์ก Pastel Painting	3 (2-2-5)
FIN3116	สีในงานศิลปะ Color in Art	3 (2-2-5)
FIN3310	ศิลปะสื่อประสม Mixed Media Art	3 (2-2-5)
FIN3117	วาดเส้นสร้างสรรค์ Creative Drawing	3 (2-2-5)
FIN3118	กายวิภาคมนุษย์ Human Anatomy	3 (2-2-5)
FIN3311	ประติมากรรมไม้ Wood Sculpture	3 (2-2-5)
FIN3312	ประติมากรรมปั้น-หล่อ Modeling-Casting Sculpture	3 (2-2-5)
FIN3313	ประติมากรรมเครื่องปั้นดินเผา Ceramic Sculpture	3 (2-2-5)
FIN3214	ภาพพิมพ์แกะไม้ Woodcut	3 (2-2-5)
FIN3215	ภาพพิมพ์สกรีน Screen Printing	3 (2-2-5)
TOD3206	ภาพถ่าย 1 Photography 1	3 (2-2-5)
TOD3411	ศิลปะคอมพิวเตอร์ 1 Computer Art 1	3 (2-2-5)

TOD3412	ศิลปะวีดีทัศน์ 1 Video Art 1	3 (2-2-5)
FIN3108	จิตรกรรมไทยประเพณี 1 Thai Traditional Painting 1	3 (2-2-5)
FIN3111	จิตรกรรมไทยประเพณี 2 Thai Traditional Painting 2	3 (2-2-5)
(3) กลุ่มวิชาภาษาอังกฤษสำหรับวิชาชีพ		6 หน่วยกิต
GFA1115	ภาษาอังกฤษศิลปะ 1 English for Arts 1	3 (3-0-6)
GFA1116	ภาษาอังกฤษศิลปะ 2 English for Arts 2	3 (3-0-6)
(4) กลุ่มวิชาวิทยาการจัดการ		6 หน่วยกิต
BUA1204	ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการประกอบธุรกิจ Introduction to Business Operation	3 (3-0-6)
GFA3107	การจัดการนิทรรศการศิลปะ Art Exhibition Management	3 (2-2-5)
(5) กลุ่มวิชาฝึกประสบการณ์วิชาชีพ		7 หน่วยกิต
FIN3901	โครงการทัศนศิลป์ 1 Visual Arts Project 1	3 (2-2-5)
FIN3902	โครงการทัศนศิลป์ 2 Visual Arts Project 2	4 (2-4-5)

8.3.3 หมวดวิชาเลือกเสรี 6 หน่วยกิต

ให้เลือกเรียนจากรายวิชาที่เปิดสอนในมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

(www.art.tsu.ac.th)

7.2.12. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

ประวัติความเป็นมา

คณะศิลปกรรมเปิดสอนหลักสูตรศิลปบัณฑิตในสาขาวิชาจิตรกรรม สาขา
ประติมากรรม สาขาวิชาภาพพิมพ์ และสาขาวิชาศิลปะไทย (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2546) เป็น
หลักสูตรที่ช่วยให้ผู้สำเร็จการศึกษา มีความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ทางด้านจิตรกรรม

มากขึ้น สามารถยึดถือเป็นอาชีพอิสระ และทำงานในสถานประกอบการได้เป็นอย่างดี อันจะเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาประเทศชาติในแนวทางที่ถูกต้องต่อไป ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. ชื่อหลักสูตร

1.1 ชื่อภาษาไทย หลักสูตรศิลปบัณฑิต และหลักสูตรศิลปบัณฑิต
(ต่อเนื่อง) วิชาเอกจิตรกรรม

1.2 ชื่อภาษาอังกฤษ Bachelor of Fine Arts Program in Painting

2. ชื่อปริญญา

2.1 ชื่อเต็มภาษาไทย ศิลปบัณฑิต (จิตรกรรม)

2.2 ชื่อย่อภาษาไทย ศ.บ. (จิตรกรรม)

2.3 ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ Bachelor of Fine Arts (Painting)

2.4 ชื่อย่อภาษาอังกฤษ B.F.A. (Painting)

3. หน่วยงานที่รับผิดชอบ

ภาควิชาศิลปกรรม

คณะศิลปกรรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล

4. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

4.1 ผลิตบัณฑิตให้มีความรู้ความสามารถในการสร้างสรรค์ทางจิตรกรรม

4.2 ผลิตบัณฑิตให้มีศักยภาพในการค้นคว้าและพัฒนาตนเอง

4.3 ผลิตบัณฑิตให้มีคุณธรรม จริยธรรม รับผิดชอบต่อหน้าที่และสังคม

4.4 ผลิตบัณฑิตเพื่อส่งเสริมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของชาติ

5. โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรศิลปบัณฑิต

จำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร 138 หน่วยกิต

โครงสร้างหลักสูตร

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	35 หน่วยกิต
2. หมวดวิชาเฉพาะ	97 หน่วยกิต
3. หมวดวิชาเลือกเสรี	6 หน่วยกิต

รายวิชา

1. หมวดวิชาศึกษาทั่วไป	35 หน่วยกิต
1.1 กลุ่มวิชาสังคมศาสตร์	6 หน่วยกิต

1.2	กลุ่มวิชามนุษย์ศาสตร์	6	หน่วยกิต
1.3	กลุ่มวิชาภาษา	9	หน่วยกิต
1.4	กลุ่มวิชาพลศึกษาและนันทนาการ	2	หน่วยกิต
1.5	กลุ่มวิชาวิทยาศาสตร์	6	หน่วยกิต
1.6	กลุ่มวิชาคณิตศาสตร์	6	หน่วยกิต
2.	หมวดวิชาเฉพาะ	97	หน่วยกิต
2.1	กลุ่มวิชาพื้นฐานวิชาชีพ	16	หน่วยกิต
07-100-001	กายวิภาค	2	(2-0-2)
07-100-002	ประวัติและแบบอย่างศิลปะ	2	(2-0-2)
07-100-003	วาดเส้น	2	(1-3-2)
07-100-004	องค์ประกอบศิลป์	2	(1-2-2)
07-100-305	สุนทรียศาสตร์	2	(2-0-2)
07-100-306	หลักการวิจัยทางศิลปะ	2	(2-0-2)
07-300-001	ประวัติและแบบอย่างศิลปะไทย	2	(2-0-2)
07-500-101	หลักการเขียนแบบ	2	(1-2-2)
2.2	กลุ่มวิชาชีพบังคับ	63	หน่วยกิต
07-100-009	วาดเส้น 1	3	(1-6-2)
07-100-013	วาดเส้นสร้างสรรค์	3	(1-6-2)
07-100-014	องค์ประกอบศิลปะ 1	3	(1-4-2)
07-100-015	องค์ประกอบศิลปะ 2	3	(1-4-2)
07-100-017	ศิลปะสมัยใหม่	3	(3-0-3)
07-100-018	ศิลปะเบื้องต้น	3	(1-4-2)
07-100-019	หลักการทัศนศิลป์	3	(3-0-3)
07-100-029	คอมพิวเตอร์เพื่องานทัศนศิลป์ 1	2	(1-2-2)
07-100-407	โครงการศิลปนิพนธ์	1	(0-2-2)
07-100-408	ศิลปนิพนธ์	6	(0-18-2)
07-110-004	ประวัติจิตรกรรม	3	(3-0-3)
07-110-105	จิตรกรรม 1	3	(1-6-2)
07-110-106	จิตรกรรม 2	3	(1-6-2)
07-110-207	จิตรกรรม 3	3	(1-6-2)

07-110-208	จิตรกรรม 4	3 (1-6-2)
07-110-309	จิตรกรรม 5	6 (1-15-2)
07-110-310	จิตรกรรม 6	6 (1-15-2)
07-110-411	จิตรกรรม 7	6 (1-15-2)

2.3 กลุ่มวิชาชีพเลือก

18 หน่วยกิต

ให้เลือกเรียนจากรายวิชาต่อไปนี้ หรือรายวิชาอื่นที่เปิดสอนในคณะศิลปกรรม โดยไม่ซ้ำกับรายวิชาที่เรียนมาแล้ว และต้องไม่เป็นรายวิชาที่กำหนดให้เรียนโดยไม่นับหน่วยกิต และได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าภาควิชาศิลปกรรม

07-100-021	ศิลปะกับสิ่งแวดล้อม	3 (1-4-2)
07-100-022	ศิลปะแนวทดลอง	3 (1-4-2)
07-100-023	ศัพท์ศิลปะ	3 (3-0-3)
07-100-024	การวิจารณ์ศิลปะ	3 (3-0-3)
07-100-025	ปรัชญาศิลปะ	3 (3-0-3)
07-100-026	การวิเคราะห์ศิลปกรรม	3 (3-0-3)
07-100-030	คอมพิวเตอร์เพื่องานทัศนศิลป์ 2	3 (1-4-2)
07-100-031	เทคนิคการนำเสนอ	3 (3-0-3)
07-100-032	การจัดการธุรกิจขนาดย่อมทางศิลปะ	3 (3-0-3)
07-100-033	การจัดนิทรรศการศิลปกรรม	3 (3-0-3)
07-100-034	ภูมิปัญญาไทยในงานศิลปกรรม	3 (3-0-3)
07-100-035	ศิลปกรรมประยุกต์	3 (1-4-2)
07-120-018	ประติมากรรมเบื้องต้น	3 (1-4-2)
07-130-018	ศิลปะภาพพิมพ์เบื้องต้น	3 (1-4-2)
07-400-315	การฝึกงาน	3 (0-20-2)
07-410-041	เครื่องปั้นดินเผา	3 (1-6-2)

3. หมวดวิชาเลือกเสรี

6 หน่วยกิต

ให้เลือกเรียนรายวิชาที่เปิดสอน ในหลักสูตรสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล โดยไม่ซ้ำกับรายวิชาที่เรียนมาแล้ว และต้องไม่เป็นรายวิชาที่กำหนดให้เรียนโดยไม่นับหน่วยกิต และได้รับความเห็นชอบจากหัวหน้าภาควิชาศิลปกรรม

อาจกล่าวโดยสรุปถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์ สาขาสาขาทัศนศิลป์ จากที่กล่าวมาข้างต้นได้ว่า มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อผลิตบัณฑิตผู้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะความชำนาญ มีความคิดสร้างสรรค์ ในการ สร้างสรรค์งานศิลปะ สาขาทัศนศิลป์ สาขาวิชาจิตรกรรม สาขาวิชาประติมากรรม และ สาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาศิลปะไทยให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น
2. เพื่อผลิตบัณฑิตที่มีความรู้ทางวิชาการศิลปะสามารถทำการวิจัย สามารถบรรยายและ อธิบายเกี่ยวกับงานศิลปะ
3. เพื่อให้บัณฑิตสามารถนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในสังคม เพื่อพัฒนาศิลปะในอันที่จะ เป็นการจรรโลงสังคม และนำมาซึ่งการทำนุบำรุงศิลปะวัฒนธรรม ตลอดจนรักษาและสืบทอด การสร้างสรรค์ศิลปะวัฒนธรรมของท้องถิ่นให้คงอยู่สืบไป
4. เพื่อให้บัณฑิตเป็นผู้รอบรู้มีทัศนคติอันดีงาม สร้างจิตสำนึกแห่งคุณธรรม จริยธรรม และมีเจตคติที่ดีต่อศิลปวัฒนธรรมและค่านิยมในทางวิชาชีพในสาขาที่ตนเรียน
5. เพื่อพัฒนาบัณฑิตให้สามารถนำความรู้มาประกอบวิชาชีพได้

7.2.13 มหาวิทยาลัยออกแลนด์ (The University of Auckland)

ประเทศนิวซีแลนด์

1. ชื่อหลักสูตร

1.1 ชื่อภาษาไทย	หลักสูตรศิลปบัณฑิต
1.2 ชื่อภาษาอังกฤษ	Bachelor of Visual Arts

2. ชื่อปริญญา Bachelor of Visual Arts (B.V.A.)

3. โครงสร้างหลักสูตร

หลักสูตรทัศนศิลป์ จำนวนหน่วยกิต 108 หน่วยกิต เป็นระบบที่แบ่งการศึกษาเป็น3ระดับ ระดับที่ 1 เป็นการแนะนำผู้เรียนถึงขอบเขตของทักษะความรู้ในทัศนศิลป์และประยุกต์ศิลป์รวม ถึงลักษณะการเรียนการสอน เพื่อเป็นการเตรียมพื้นฐานเพื่อการศึกษาในระดับต่อไป ระดับที่ 2 และ ระดับที่ 3 เป็นการสร้างทักษะ ความเชี่ยวชาญให้ผู้เรียน และขอบเขตของความรู้ในสาขาวิชา

ทัศนศิลป์รวมถึงวิชาอื่นๆด้วยซึ่งนักศึกษาอาจจะเลือกปฏิบัติในงานสาขาเครื่องเคลือบดินเผา วาดเส้น เครื่องแก้ว งานโลหะ การระบายสี การถ่ายภาพ ภาพพิมพ์ ประติมากรรมและสิ่งทอ รวมทั้งประวัติศาสตร์และทฤษฎีทัศนศิลป์ โดยมีเพิ่มวิชาที่เป็นทฤษฎี 18 หน่วยกิต เพื่อเป็นการสร้างความรู้และความเชี่ยวชาญของผู้เรียนทางด้านทัศนศิลป์

(<http://www.creative.auckland.ac.nz/webdav/site/nicai/shared/about/programmes-and-courses/2009%20BVA%20Prospectus.pdf> : The University of Auckland , Online : 4 พฤษภาคม 2552)

7.2.14 มหาวิทยาลัยแห่งรัฐซิดนีย์ (The University Of Sydney)

ประเทศออสเตรเลีย

1. ชื่อหลักสูตร

1.1 ชื่อภาษาไทย	หลักสูตรศิลปบัณฑิต
1.2 ชื่อภาษาอังกฤษ	Bachelor of Visual Arts

2. ชื่อปริญญา

2.1 ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ	Bachelor of Visual Arts
2.2 ชื่อย่อภาษาอังกฤษ	B.V.A.

3. การเรียนการสอนศิลปะปฏิบัติ

นักศึกษาในปีแรก จะได้รับการแนะนำผู้เรียนถึงขอบเขตของทักษะความรู้และความเชี่ยวชาญทางศิลปะ เพื่อให้เกิดแนวคิดในงานศิลปะพื้นฐานอันประกอบด้วย การวาดเส้น การปฏิบัติงานศิลปะ การบรรยายทฤษฎีศิลปะและการเรียนเป็นกลุ่ม ในปีที่ 2 และ 3 นักศึกษาจะได้รับการเพิ่มความเข้าใจในงานทัศนศิลป์ผ่านการปฏิบัติทางศิลปะและทฤษฎีศิลปะรวมถึงความสามารถเกี่ยวกับการกำหนดขอบเขตการปฏิบัติงานอื่นๆ

ปีการศึกษาที่ 1 พื้นฐานของศิลปะจะผสมผสานระหว่างหลักสูตรของสถาบันกับการปฏิบัติในวิชาเฉพาะ เป็นการพัฒนาการตั้งสมมุติฐานและการวิเคราะห์วิจารณ์ของนักศึกษา และฝึกทักษะทางความคิดและแนวความคิดของงาน ในวิชานี้ผู้เรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับการเลือกใช้วัสดุในการทำงานที่เหมาะสมกับประเภทของงานและพัฒนาเทคนิคการปฏิบัติงานได้อย่างสมบูรณ์

ปีการศึกษาที่ 2 และ 3 เป็นการเพิ่มความรู้ความเข้าใจในทัศนศิลป์ผ่านการฝึกปฏิบัติและเรียนรู้ในภาคทฤษฎีศิลปะ ผู้เรียนจะได้รับการฝึกฝนความชำนาญด้วยการปฏิบัติงานเป็นรายบุคคล การปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม และการศึกษาดด้วยตนเอง ในการเรียนผู้เรียนสามารถเลือกเองได้อย่างกว้างขวางทั้งในคณะของตนเองและคณะอื่น

(http://www.usyd.edu.au/sca/future_students/bachelor_visual_arts/index.shtml :

The University Of Sydney , Online : 4 พฤษภาคม 2552)

7.2.15 มหาวิทยาลัย โลโยลา แห่งรัฐชิคาโก (Loyola University Chicago)

ประเทศสหรัฐอเมริกา

1. ชื่อหลักสูตร

1.1 ชื่อภาษาไทย	หลักสูตรศิลปบัณฑิต
1.2 ชื่อภาษาอังกฤษ	Bachelor of Visual Arts

2. ชื่อปริญญา

2.1 ชื่อเต็มภาษาอังกฤษ	Bachelor of Visual Arts
2.2 ชื่อย่อภาษาอังกฤษ	B.V.A.

3. การเรียนการสอนศิลปะปฏิบัติ

ประกอบด้วยการเรียนในวิชาทฤษฎีจำนวนไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต เรียนวิชาศิลปะปฏิบัติไม่น้อยกว่า 42 หน่วยกิต และวิชาทางด้านการศึกษาทัศนศิลป์ เช่น วิชา คอมพิวเตอร์

กราฟิกเป็นต้น นอกจากนี้ในการเรียนระดับพื้นฐานควรมีการปูพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ศิลป์ ประกอบกับการเรียนศิลปะปฏิบัติ แล้วจึงเชื่อมโยงไปสู่การเรียนในวิชาสัมมนา ในชั้นสูงเพื่อ เตรียมไปสู่การจัดแสดงนิทรรศการศิลปะในการเรียนปีสุดท้าย

ในปีการศึกษาสุดท้าย ผู้เรียนในสาขาทัศนศิลป์ทุกสาขา วิชา เตรียมศิลปนิพนธ์ 1 (Senior Thesis I.) เป็นรายวิชาที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนศึกษาเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ศิลป์ ภาคเรียนที่ 1 ในปีการศึกษาสุดท้ายเป็นระดับที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความรู้ในเชิงวิชาการเพื่อให้สามารถทำงาน ภาคเอกสารของศิลปนิพนธ์ได้ ในระหว่างภาคเรียนที่ 1 ผู้เรียนต้องมีการพัฒนาและเตรียมหัวข้อ ศิลปนิพนธ์กับอาจารย์ที่ปรึกษาในโครงการศิลปนิพนธ์ ทั้งในด้านเนื้อหา รูปแบบการเขียน และเค้า โครงรายละเอียดที่จัดทำ วิชา เตรียมศิลปนิพนธ์ 2 (Senior Thesis II.) ในภาคเรียนที่ 2 จะให้ ความสำคัญกับการเตรียมข้อมูลในโครงการศิลปนิพนธ์ขั้นสุดท้าย ต่อเนื่องมาจากการเตรียมศิลป นิพนธ์ในภาคเรียนที่ 1

ในการเตรียมจัดแสดงผลงาน สิ่งที่สำคัญ คือ การจัดทำแฟ้มสะสมงานสำหรับการเรียนใน วิชา นี้ จากการเรียนในภาคเรียนที่ผ่านมา โดยผู้เรียนมีโอกาสปฏิบัติงานในขอบเขตของสาขาวิชา ภายใต้อำนาจแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ผู้เรียนเป็นผู้เลือก

ในการศึกษาด้วยตนเอง สิ่งที่สำคัญ คือ การเสนอหัวข้อที่สนใจศึกษาต่อคณะกรรมการ ในวิชานี้จะให้ผู้เรียนในระดับนี้ได้มีโอกาสศึกษาในสิ่งที่เลือกด้วยตนเอง โดยปกติจะวิชานี้จะเรียน หลังจากการเรียนในชั้นสูงเสร็จสิ้นสมบูรณ์แล้ว ในวิชานี้ต้องมีการพัฒนาและมีการปรึกษากับ อาจารย์ที่ปรึกษาในโครงการศิลปนิพนธ์ เพื่อสร้างข้อตกลงร่วมกัน(

<http://www.luc.edu/academics/catalog/undergrad/archive/20012004/>

[catalog/visualarts.html](http://www.luc.edu/academics/catalog/visualarts.html) : Loyola University Chicago , Online : 4 พฤษภาคม 2552)

อาจกล่าวโดยสรุปถึงวัตถุประสงค์ของหลักสูตรศิลปะสาขาสาขาทัศนศิลป์จากที่กล่าวมา ข้างต้นดังนี้

เพื่อผลิตบัณฑิตผู้มีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะความชำนาญ มีความคิดสร้างสรรค์ ใน การ สร้างสรรค์งานศิลปะสาขาหลักสูตรสาขาทัศนศิลป์ให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น เพื่อผลิตบัณฑิตที่มี

ความรู้ทางวิชาการศิลปะสามารถทำการวิจัย สามารถบรรยายและอธิบายเกี่ยวกับงานศิลปะ ในส่วนการเรียนการสอนในปีการศึกษาสุดท้าย จะเป็นในส่วนของการศึกษาด้วยตนเองเป็นการเรียนรู้ในการทำศิลปนิพนธ์ ผู้เรียนมีความรู้ในเชิงวิชาการเพื่อให้สามารถทำงานภาคเอกสารได้

7.3 การรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์ สาขาทัศนศิลป์

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (<http://www.cuas.or.th>, 4 พฤษภาคม 2552) ได้กำหนดการรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา มีดังนี้ ในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์ สาขาทัศนศิลป์ (1) การรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในระบบกลาง (2) การรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในระบบสอบตรง (3) การรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในระบบคัดเลือก (โควตา) (<http://www.cuas.or.th/> : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 4 พฤษภาคม 2552)

1. การรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในระบบกลาง

1. สำนักงาน มีระบบและวิธีการคัดเลือกโดยสรุป ดังนี้ (1.1) วัตถุประสงค์ การรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในระบบกลาง มีวัตถุประสงค์หลัก 2 ประการคือ (1) เพื่อให้มหาวิทยาลัย/สถาบันได้ผู้เรียนที่มีความรู้ ความสามารถ และความถนัดตรงตามสาขาวิชาที่เรียน (2) เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้เป็นไปตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร (1.2) องค์ประกอบของการรับบุคคลเข้าศึกษา การรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในระบบกลาง จะพิจารณาจากองค์ประกอบต่างๆประกอบด้วย (1) ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า (GPAX) ให้ค่าน้ำหนัก 10% (2) ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมตลอดหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ (GPA กลุ่มสาระฯ 3 – 5 กลุ่ม จาก 8 กลุ่ม) ให้ค่าน้ำหนัก 20% (3) ผลการสอบแบบทดสอบทางศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (Ordinary National Educational Test : O – NET) ให้ค่าน้ำหนัก 35 – 70% (4) ผลการสอบแบบทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้สูง (Advanced National Educational Test : A – NET) และ/หรือ วิชาเฉพาะรวมกันไม่เกิน 3 วิชา ให้ค่าน้ำหนัก 0 – 35% (5) ผลการสอบสัมภาษณ์และตรวจร่างกาย มหาวิทยาลัย/สถาบันจะทำการสอบสัมภาษณ์และตรวจร่างกาย

เพื่อหาข้อมูลประกอบการพิจารณาความพร้อม และความเหมาะสมเป็นขั้นสุดท้ายก่อนการรับเข้าศึกษา โดยไม่คิดเป็นค่าน้ำหนักคะแนน

2. วิธีการและขั้นตอนการรับบุคคลเข้าศึกษา มี 2 ขั้นตอน ดังนี้ (2.1) การทดสอบผู้ประสงค์จะสมัครเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาจะต้องทำการสอบแบบทดสอบต่างๆที่มหาวิทยาลัย/สถาบัน กำหนดไว้ให้ครบถ้วน ดังนี้ (2.1.1) การสอบวิชาเฉพาะ (1) วิชาความถนัด จัดสอบในช่วงเดือนตุลาคม จัดสอบโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาร่วมกับที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (2) วิชาภาษาต่างประเทศ จัดสอบในช่วงเดือนมีนาคม จัดสอบโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาร่วมกับที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (2.1.2) การสอบแบบทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) จัดสอบในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ จัดสอบโดยสถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน) และการสอบแบบทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นสูง (A-NET) จัดสอบในช่วงเดือนมีนาคม จัดสอบโดยสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาร่วมกับที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย (2.2) การสมัครเข้าศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กำหนดให้ผู้ประสงค์จะสมัครเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในระบบกลาง โดยผู้สมัครสามารถเลือกได้ครั้งละไม่เกิน 4 อันดับการเลือก (คณะ/สาขาวิชา) ผู้สมัครจะต้องตรวจสอบคุณสมบัติและเกณฑ์การรับบุคคลเข้าศึกษาในคณะ/สาขาวิชาที่ประสงค์จะสมัครเข้าศึกษาที่ได้กำหนดไว้ก่อนการสมัคร หากสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาพบว่า ผู้สมัครมีคุณสมบัติไม่ตรงตามที่กำหนดไว้ จะถูกตัดสิทธิ์ในการเข้าศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะนำคะแนนสอบรายวิชาที่ได้มารวมคะแนน หลังจากนั้นจะนำมารวมกับคะแนนที่คำนวณจากผลการเรียนเฉลี่ยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (GPAX และ GPA กลุ่มสาระ) เพื่อใช้พิจารณาตัดสินผลตามอันดับการเลือกที่สมัครต่อไป

3. ขั้นตอนการปฏิบัติ ผู้สมัครศึกษาคุณสมบัติและเกณฑ์การคัดเลือกของคณะ/สาขาวิชา ที่ต้องการจะสมัครเข้าศึกษา สมัครและสอบวิชาเฉพาะ สอบ O - NET สมัครและสอบ A - NET และ/ภาษาต่างประเทศสมัครคัดเลือกเข้ามหาวิทยาลัย (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา : <http://www.cuas.or.th/admbook52/document/1apply.pdf>, Online : 5 พฤษภาคม 2552)

อาจสรุปได้ว่า กระบวนการรับบุคคลเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยในระบบ Admissions นี้ จะพิจารณา จากข้อมูลของนักเรียนนี้ได้ในระหว่างการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแทบทั้งสิ้น โดยหลีกเลี่ยงการสอบ เพิ่มเติมหรือหากมีการสอบก็ให้สอบเท่าที่จำเป็นแต่ไม่เกิน 3 รายวิชา โดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อให้มหาวิทยาลัย/สถาบันได้ผู้เรียนที่มีความรู้ความสามารถ และความถนัดตรงตามสาขาวิชาที่เรียน และ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้เป็นไปตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

2. การรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในระบบสอบตรง

วัชร ธีระพิจิตร (สัมภาษณ์ 6 พฤษภาคม 2552) กล่าวถึงการรับบุคคลเข้าศึกษาในระบบสอบตรงของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ไว้ว่า ผู้สมัครสอบต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า การสอบเข้าศึกษาในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์สาขาวิชาทัศนศิลป์ ทุกสาขาวิชา ประกอบด้วย การสอบ วิชาหลักได้แก่ วิชาศึกษาทั่วไป และวิชาเฉพาะ มีรายละเอียดดังนี้ (1) วิชาความรู้ทั่วไปทางศิลปะ คือ การสอบวัดความรู้ทางทฤษฎี ประกอบด้วย ความรู้ทางด้านทฤษฎีศิลปะที่เปิดสอนในหลักสูตรศิลปกรรมทุกสาขาวิชา (2) วิชาวาดเส้น คือ การสอบวัดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับทักษะพื้นฐานทางศิลปะ ประกอบด้วย การเขียนภาพหุ่นนิ่ง ภาพทิวทัศน์ต่างๆ ซึ่งแต่ละปีจะกำหนดแตกต่างกันตามดุลยพินิจของคณะกรรมการ (3) วิชาองค์ประกอบศิลป์ คือ การสอบเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดองค์ประกอบศิลปะและประเมินจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ ในส่วนนี้ สาขาวิชาประติมากรรมจะมีการสอบโดยการปั้นตามตามดุลยพินิจของคณะกรรมการในสาขาวิชา ประติมากรรมเห็นสมควร ประเมินผลการคัดเลือก โดยประเมินผู้ผ่านการสอบคัดเลือกเข้าศึกษา ในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์ตามดุลยพินิจ ของคณาจารย์ในแต่ละสาขาวิชา

การรับบุคคลเข้าศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากร ไพโรจน์ วังบอน (สัมภาษณ์ 5 พฤษภาคม 2552)กล่าวว่า ผู้สมัครสอบต้องเป็นผู้ที่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าการสอบเข้าศึกษาในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์สาขาวิชาทัศนศิลป์ ทุกสาขาวิชา ประกอบด้วย การสอบวิชาหลักได้แก่ วิชาศึกษาทั่วไป และวิชาเฉพาะ มีรายละเอียดดังนี้ (1) วิชาความรู้ทั่วไปทางศิลปะ คือ การสอบวัดความรู้ทางทฤษฎี ประกอบด้วย ความรู้ทางด้านทฤษฎี

ศิลปะที่เปิดสอนในหลักสูตรศิลปกรรมทุกสาขาวิชา (2) วิชาวาดเส้น คือ การสอบวัดความรู้ความเข้าใจ ในการสังเกต สิ่งที่วาด และทักษะฝีมือในการถ่ายทอดสิ่งที่มองเห็นออกมาให้ถูกต้อง ตามสัดส่วน โครงสร้าง ของกายวิภาคมนุษย์ และแสดงออกถึงความถูกต้องในเรื่องของแสงเงา น้ำหนัก พื้นผิวของสิ่งที่วาด ซึ่งข้อสอบจะเป็นการเขียนภาพคนเต็มตัว (Figure) (3) วิชาองค์ประกอบศิลป์ คือ การสอบเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ และทักษะเกี่ยวกับการจัดภาพโดยใช้หลักทัศนธาตุ จากหัวข้อที่กำหนด ซึ่งแต่ละปีจะกำหนดแตกต่างกันตามดุลยพินิจของคณะกรรมการ (4) วิชาสร้างสรรค์ คือ การสอบเพื่อวัดความรู้ความเข้าใจ และทักษะเกี่ยวกับการสร้างสรรค์ภาพโดยใช้หลักทัศนธาตุ จากโจทย์ที่กำหนด ซึ่งแต่ละปีจะกำหนดแตกต่างกันตามดุลยพินิจของคณะกรรมการของสถาบัน โดยประเมินผู้ผ่านการสอบคัดเลือกเข้าศึกษาในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์ตามดุลยพินิจ ของคณาจารย์ในแต่ละสาขาวิชา

คณะจิตรกรรม ประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เปิดรับสมัครสอบคัดเลือกระบบสอบตรง ซึ่งแบ่งการรับสมัครสอบเป็น 2 ประเภท รับสมัคร (1) ประเภททั่วไป เพื่อสอบเข้าทุกสาขาวิชา รับจำนวน 40 คน (2) ประเภททั่วไปเพื่อสอบเข้าสาขาวิชาทัศนศิลป์ รับจำนวน 10 คน

คุณสมบัติของผู้สมัคร มีดังนี้ (1) เป็นผู้ไม่มีโรคติดต่อร้ายแรง โรคที่สังคมรังเกียจ หรือโรคสำคัญที่จะเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา หรือการประกอบอาชีพ (2) เป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า สำหรับนักเรียนหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน (สอบเทียบ) จะต้องเป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาสุดท้ายของหลักสูตร

การรับสมัคร ขั้นตอนการสมัครให้ผู้สมัครเข้าสู่หน้าเว็บไซต์ <http://www.psg.su.ac.th> ทำการสมัครสอบกับโปรแกรมการรับสมัคร กรอกข้อมูลให้ครบถ้วน โดยผู้สมัครต้องปฏิบัติตามนี้ (1) ให้เลือกสมัครสอบตามประเภทที่มีให้เลือกตามความประสงค์ หากสมัครทั้ง 2 ประเภท ผู้สมัครต้องระบุลำดับที่ โดยเรียงลำดับตามความต้องการ (2) ตรวจสอบความถูกต้องตรงกับความเป็นจริง ยืนยันการสมัคร ส่งพิมพ์ใบสมัคร และบัตรประจำตัวสอบ ทั้งนี้ เมื่อการสมัครเสร็จสิ้นแล้ว จะไม่สามารถแก้ไขข้อมูลได้ ถ้าสมัครหลายครั้ง

ด้วยข้อมูลของคนคนเดียว ระบบจะยกเลิกการสมัครที่ผ่านมาทั้งหมดและใช้การสมัครล่าสุด (3) โอนเงินค่าสมัครสอบตามหมายเลขบัญชีธนาคารที่กำหนด (4) ส่งเอกสารและหลักฐานการสมัครทางไปรษณีย์หรือด้วยตนเอง เอกสารที่ส่งถึงคณะจิตรกรรมฯ แล้ว ถือเป็นกรณีสิ้นสุดการสมัคร ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงข้อมูลใดๆ ได้อีก กรณีประสงค์จะเปลี่ยนแปลงการสมัคร ทั้งนี้ คณะจิตรกรรมฯ ขอสงวนสิทธิ์การคืนเงินค่าสมัครที่จัดส่งมาแล้ว

หลักฐานการสมัคร (1) ใบสมัครและบัตรประจำตัวสอบ (ทั้งสองส่วน) กรอกข้อความสมบูรณ์ครบถ้วน โดยสิ่งพิมพ์ออกจากระบบ ติครูบถ่าย และลงลายมือชื่อในใบสมัครและบัตรประจำตัวสอบให้เรียบร้อย (2) หลักฐานการโอนเงินค่าสมัครสอบของธนาคาร (ฉบับจริง) พร้อมเขียนชื่อผู้สมัคร ประเภทการสอบที่ระบุจำนวนวิชาที่สอบ โดยให้ผู้สมัครถ่ายสำเนาเก็บไว้เป็นหลักฐานของตนเอง (3) สำหรับผู้สำเร็จการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าแล้ว ต้องมีสำเนาวุฒิบัตรการศึกษา และสำเนาใบระเบียนการศึกษา (รบ.) ที่ผู้สมัครเซ็นสำเนาถูกต้องเป็นหลักฐาน (4) สำหรับผู้กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า หรือกำลังเรียนหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนภาคการศึกษาสุดท้าย ต้องมีหนังสือจากสถาบันศึกษา และสำเนาใบระเบียนการศึกษา (รบ.) ที่แสดงผลการศึกษาล่าสุด เฉลี่ยไม่น้อยกว่า 4 ภาคการศึกษา ที่ผู้สมัครเซ็นสำเนาถูกต้องเป็นหลักฐาน (5) ผู้สมัครทุกคนต้องแนบสำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาบัตรประจำตัวนักเรียน หรือหลักฐานอื่น ๆ ที่ระบุเลขประจำตัวนักเรียนไว้ ใบเปลี่ยนชื่อ-นามสกุล (ถ้ามี) สำหรับผู้สมัครอายุต่ำกว่า 15 ปี ให้ใช้ทะเบียนบ้านแทนบัตรประจำตัวประชาชนที่ผู้สมัครเซ็นสำเนาถูกต้องเป็นหลักฐาน (6) ของจดหมายขนาด 11x12 ซม. จำนวน 2 ของ จ่าหน้าของ ชื่อ-นามสกุล และที่อยู่ติดต่อได้สะดวกของผู้สมัคร พร้อมผนึกแสตมป์ เพื่อคณะจะได้ส่งบัตรประจำตัวสอบและผลการสอบกลับไปให้ผู้สมัครในภายหลัง

คณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ เปิดรับสมัครเพื่อคัดเลือกตรง ศึกษาต่อระดับปริญญาตรี คณะวิจิตรศิลป์ กำหนดคุณสมบัติทางการศึกษา สาขาวิชาภาพพิมพ์ จิตรกรรม ประติมากรรม ศิลปะไทย ต้องมีคะแนนสะสมเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.00 สาขาวิชาการออกแบบ ต้องมีคะแนนสะสมเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า 3.25

คุณสมบัติของผู้สมัครมีดังนี้ (1) มีสัญชาติไทย และอยู่ในประเทศไทยอย่างถูกต้องตามกฎหมาย (2) เป็นผู้มีร่างกายแข็งแรง โดยไม่เป็นโรค หรือภาวะอันเป็นอุปสรรคในการศึกษา (3) เป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 (4) ผู้สมัครเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ทุกโรงเรียนทั่วประเทศ และมีผลการเรียนเฉลี่ยชั้น ม.4-ม.5

เกณฑ์การคัดเลือกคณะวิจิตรศิลป์ สาขาวิชาภาพพิมพ์ สาขาวิชาจิตรกรรม สาขาวิชาประติมากรรม (1) ผู้สมัครต้องส่งแฟ้มภาพถ่ายผลงาน และ/หรือ ภาพถ่ายกิจกรรมที่เกี่ยวข้องทางด้านศิลปะและงานสร้างสรรค์ พร้อมทั้งสำเนาเกียรติบัตรอื่น ๆ ที่ได้รับมาพร้อมใบสมัครเพื่อประกอบการพิจารณา (2) ต้องมี GPA 4 เทอม ไม่น้อยกว่า 3.00 (3) ผู้มีสิทธิ์เข้าสอบสัมภาษณ์ต้องทดสอบทักษะวาดเส้นพื้นฐาน

สาขาวิชาการออกแบบ (1) ผู้สมัครต้องส่งแฟ้มภาพถ่ายผลงาน และ/หรือ ภาพถ่ายกิจกรรมที่เกี่ยวข้องทางด้านศิลปะและงานสร้างสรรค์ พร้อมทั้งสำเนาเกียรติบัตรอื่น ๆ ที่ได้รับมาพร้อมใบสมัครเพื่อประกอบการพิจารณา (2) ต้องมี GPA 4 เทอม ไม่น้อยกว่า 3.25 (3) บุคคลพิการที่ต้องการเข้าศึกษา ให้ขึ้นอยู่กับดุลยพินิจของคณะกรรมการสอบคัดเลือกว่ามีความสามารถและไม่กระทบต่อการศึกษา

สาขาวิชาศิลปะไทย (1) ผู้สมัครต้องส่งแฟ้มภาพถ่ายผลงานทางศิลปวัฒนธรรม และสำเนาเกียรติบัตรอื่น ๆ ที่ได้รับมาพร้อมใบสมัครเพื่อประกอบการพิจารณา (2) ต้องมี GPA 4 เทอม ไม่น้อยกว่า 3.00 (3) ผู้มีสิทธิ์เข้าสอบสัมภาษณ์ต้องทดสอบความรู้ทั่วไปทางศิลปวัฒนธรรม

มหาวิทยาลัยบูรพา

เปิดรับสมัครเพื่อการคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาในท้องถิ่น รอบ 1 เรียนที่มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสารสนเทศ

คุณสมบัติทั่วไปของผู้สมัครมีดังนี้ (1) มีความประพฤติเรียบร้อย (2) ไม่เป็นโรคติดต่อร้ายแรงที่สังคมรังเกียจ หรือโรคสำคัญที่จะเป็นอุปสรรคต่อการศึกษา

คุณสมบัติด้านการศึกษามีดังนี้ (1) กำลังศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือและพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก ระยะที่ 2 จำนวน 12 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดจันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี พระนครศรีอยุธยา ระยอง ลพบุรี สมุทรปราการ สระแก้ว และสระบุรี (2) มีคะแนนเฉลี่ยสะสมอย่างน้อย 5 ภาคเรียนไม่ต่ำกว่า 2.5 (GPAX) (3) คุณสมบัติเฉพาะสาขาวิชาของผู้เข้ารับการศึกษให้เป็นไปตามที่คณะกำหนด

วิธีการสมัคร เลือกได้ 1 สาขาวิชาเท่านั้น (1) สมัครด้วยตนเองที่ ห้อง 104 ชั้น 1 อาคาร 100 ปี สมเด็จพระศรีนครินทร์ มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสารสนเทศ จันทบุรี โทร.0-3931-0000 ต่อ 1609-10 (2) สมัครทางไปรษณีย์ โดยดาวน์โหลดใบสมัครและแบบฟอร์ม ประกอบการสมัครที่ www.janburi.buu.ac.th โดยส่งมาที่งานทะเบียนและสถิติ มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสารสนเทศ จันทบุรี 57 หมู่ 1 ถนนชลประทาน ตำบลโขมง อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี 22170

หลักฐานประกอบการรับสมัครมีดังนี้ (1) รูปถ่ายหน้าตรง ไม่สวมหมวก ไม่ใส่แว่นตาดำ และถ่ายมาแล้วไม่เกิน 6 เดือน ขนาด 3x4 ซม. หรือ 1 นิ้ว จำนวน 1 รูป (2) สำเนาทะเบียนบ้านของผู้สมัคร จำนวน 1 ชุด (พร้อมลงนามรับรองสำเนาถูกต้อง) (3) สำเนาบัตรประจำตัวประชาชนของผู้สมัคร จำนวน 1 ชุด (พร้อมลงนามรับรองสำเนาถูกต้อง) (4) สำเนาใบแสดงผลการเรียน อย่างน้อย 5 ภาคเรียน จำนวน 1 ชุด (พร้อมลงนามรับรองสำเนาถูกต้อง) (5) สำเนาหลักฐานการเปลี่ยนชื่อ และ/หรือสกุล จำนวน 1 ชุด ถ้ามี (พร้อมลงนามรับรองสำเนาถูกต้อง)

หมายเหตุ ในกรณีที่สมัครแล้วแต่ผู้สมัครต้องการเปลี่ยนแปลงสาขาวิชาที่เลือก (ขอสงวนสิทธิ์ในการแจ้งเปลี่ยนแปลงได้ 1 ครั้งเท่านั้น) สามารถแจ้ง ที่งานทะเบียนและสถิติ นิสิต ห้อง S104 ชั้น 1 อาคาร 100 ปี สมเด็จพระศรีนครินทร์ มหาวิทยาลัยบูรพา วิทยาเขตสารสนเทศ จันทบุรี หรือโทร 0-3931-0000 ต่อ 1609-10 (<http://www.thaigoodview.com/node/16386> :thaigoodview.com, Online 5 พฤษภาคม 2552)

อาจสรุปได้ว่า การรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในระบบสอบตรงมีวัตถุประสงค์ คือ ต้องการนักศึกษาที่มีความสนใจทางด้านศิลปะในสาขานั้นๆ โดยตรง เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ โดยมหาวิทยาลัยเป็นผู้กำหนดคุณสมบัติและเกณฑ์การคัดเลือกนักศึกษา

3. การรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในระบบคัดเลือก (โควตา)

มหาวิทยาลัยจะดำเนินการรับสมัครนักศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

- (1.1) ประเภทผู้มีผลการเรียนดี (1.2) ประเภทผู้มีความสามารถพิเศษทางด้านกีฬา ดนตรี นาฏศิลป์ และศิลปะ (1.3) ประเภทผู้มีความบกพร่องทางร่างกาย

มหาวิทยาลัยจะรับสมัครนักศึกษาประเภทคัดเลือก (โควตา) ไม่เกิน 7 % ของจำนวนรับ ตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้ ประเภทผู้มีผลการเรียนดี ได้คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.50 ขึ้นไป จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน และจังหวัดอื่น ๆ ในเขตภาคเหนือ ประเภทผู้มีความสามารถพิเศษ เช่น กีฬา ดนตรี นาฏศิลป์ ศิลปะ หรือความสามารถพิเศษด้านอื่น ๆ ที่เคยได้รับรางวัล ในระดับจังหวัด หรือระดับชาติ หรือนานาชาติ ได้คะแนนเฉลี่ยสะสมตั้งแต่ 2.00 ขึ้นไป ประเภทผู้มีความบกพร่องทางร่างกายผู้สมัครมีความบกพร่องทางร่างกายในลักษณะที่ปรากฏชัดเจน

คุณสมบัติและพื้นความรู้ของผู้สมัคร ผู้สมัครต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้ (1) คุณสมบัติด้านความรู้ ผู้สมัครเข้าศึกษาระดับปริญญาตรี 4 ปี และปริญญาตรี 5 ปี เป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 6 หรือเทียบเท่า โดยพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รวม 5 ภาคเรียน ผู้สมัครเข้าศึกษาระดับปริญญาตรีต่อเนื่อง เป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ปีสุดท้าย โดยพิจารณาจากคะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า รวม 3 ภาคเรียน (2) คุณสมบัติด้านคุณลักษณะทั่วไป มีสัญชาติไทย หรือสำเร็จการศึกษาจากระดับมัธยมศึกษาจากสถาบันการศึกษาในประเทศไทย ไม่เป็นพระภิกษุ สามเณรในพุทธศาสนา หากได้รับคัดเลือกเข้าศึกษา มีร่างกายแข็งแรง ไม่เป็นโรคต่อไปนี้เป็นโรคเรื้อน วัณโรคในระยะอันตราย โรคเท้าช้างในระยะปรากฏอาการเป็นที่น่ารังเกียจ แก่สังคม ติดยาเสพติดให้โทษอย่างร้ายแรง และโรคพิษสุราเรื้อรัง มีความประพฤติเรียบร้อย และมี

คุณสมบัติ ดังนี้ (1) เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่อการงานที่ได้รับมอบหมายเป็นอย่างดี (2) เป็นผู้ใฝ่เรียนรู้อย่างต่อเนื่องในศาสตร์และศิลป์ สนับสนุนการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขด้วยความบริสุทธิ์ใจ (3) ไม่เป็นผู้บกพร่องในศีลธรรมอันดี ไม่เคยมีประวัติและความประพฤติเสื่อมเสียอย่างร้ายแรง คุณลักษณะทางด้านจิตใจ มีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ (1) มีความรักและศรัทธาในวิชาชีพ (2) มีจิตใจมุ่งพัฒนาตนเอง ครอบคลุมและสังคม (3) ไม่เคยมีประวัติเป็นโรคจิต โรคประสาทขั้นรุนแรง (4) ไม่เคยมีประวัติเป็นผู้มีบุคลิกภาพผิดปกติอื่น อันจะเป็นอุปสรรคและก่อให้เกิดความเสียหายในการประกอบอาชีพ

การทดสอบพื้นฐาน Drawing เขียนหุ่นนิ่ง (Still-life) เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที วัดความสามารถในการใช้เส้น รูปทรง สัดส่วน ปริมาตร แสง เงา อย่างมีเอกภาพ การทดสอบพื้นฐานออกแบบ ออกแบบโปสเตอร์ (Poster Design) เวลา 1 ชั่วโมง 30 นาที วัดความสามารถการใช้ธาตุทางทัศนศิลป์ องค์ประกอบศิลป์ สี อย่างมีเอกภาพ อุปกรณที่ผู้เข้าสอบจะต้องเตรียมไปในวันสอบปฏิบัติและทดสอบความสามารถพิเศษ ดินสอดำ 6 บี หรือ อีอี (EE) หรือ อีเค (EK) พู่กันขนาดต่าง ๆ สีน้ำ สีน้ำมัน สีโปสเตอร์ หรือสีไม้ กระดาษรองเขียนขนาดไม่ต่ำกว่า 2 X 3 ฟุต ภาชนะใส่น้ำผสมสี ยางลบดินสอดำ (www.academic.cmru.ac.th/quota51/pdf/quota1.doc : มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, Online : 3 พฤษภาคม 2552)

การรับสมัครสอบคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยศิลปากร ด้วยโควตาพิเศษ ประจำปีการศึกษา 2552 โดยมีรายละเอียดและวิธีการรับสมัครสอบคัดเลือก ดังนี้

คุณสมบัติของผู้สมัคร

คุณสมบัติทั่วไปมีดังนี้ (1) เป็นผู้ยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข (2) เป็นผู้ที่มีความประพฤติเรียบร้อยและรับรองต่อมหาวิทยาลัยศิลปากรได้ว่า จะตั้งใจศึกษาเล่าเรียนเต็มความสามารถ และจะปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัยที่มีอยู่แล้วหรือที่จะมีต่อไปโดยเคร่งครัดทุกประการ (3) เป็นผู้ไม่มีโรคติดต่อร้ายแรง โรคที่สังคมรังเกียจหรือโรคสำคัญที่จะเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาหรือการประกอบวิชาชีพ (4) เป็นผู้ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีสุดท้ายตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายหรือประกาศนียบัตรอื่นที่กระทรวงศึกษาธิการเทียบเท่าในสถานศึกษา 28 จังหวัด (กาญจนบุรี จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ชัยนาท ชุมพร ตรารด นครนายก นครปฐม นนทบุรีปทุมธานี ประจวบคีรีขันธ์ ปราจีนบุรี พระนครศรีอยุธยา เพชรบุรี ระนอง ระยอง ราชบุรี ลพบุรี สมุทรปราการ สมุทรสงคราม สมุทรสาคร สระแก้ว สระบุรี สิงห์บุรี สุพรรณบุรี อ่างทอง และอุทัยธานี) ติดต่อกันไม่น้อยกว่า 1 ปี

วิชาที่ใช้ออกข้อสอบ เนื้อหาวิชาที่ใช้ออกข้อสอบ เป็นไปตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544กระทรวงศึกษาธิการมีดังนี้ ภาษาไทย สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์

วิชาที่ใช้สอบวิชาเฉพาะ ที่มหาวิทยาลัยดำเนินการออกข้อสอบและจัดสอบเอง มี
ดังนี้ องค์กรประกอบศิลป์ สร้างสรรค์ วาดเส้นจิตรกรรม

การสอบสัมภาษณ์ (1) ผู้ผ่านการสอบข้อเขียนจะต้องมาสอบสัมภาษณ์และส่งใบ
รายงานการตรวจสุขภาพและเอกซเรย์ร่างกาย โดยใช้แบบฟอร์มท้ายประกาศนี้ (2) ผู้ไม่มาสอบ
สัมภาษณ์ตามวัน เวลา ดังกล่าว จะถือว่าสละสิทธิ์สถานที่สอบสัมภาษณ์ (2.1) ผู้สอบผ่าน
ข้อเขียนคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ สอบสัมภาษณ์ ณ มหาวิทยาลัยศิลปากร วัง
ท่าพระ กรุงเทพมหานคร

การสอบและคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพ
พิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2552)

การคัดเลือกของ คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัย
ศิลปากร แบ่งการคัดเลือกบุคคลเพื่อเข้าศึกษาในคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์
มหาวิทยาลัยศิลปากร จากนักเรียนดีเด่นทางศิลปะเป็น 2 ประเภท ได้แก่ (1) คัดเลือกจาก
โครงการนักเรียนเรียนดีทางศิลปะ (2) คัดเลือกจากโครงการนักเรียนผู้มีประวัติดีเด่นทางศิลปะ

โครงการนักเรียนเรียนดีทางศิลปะ คุณสมบัติ มีดังนี้ เป็นผู้ศึกษาอยู่ในชั้นปี
สุดท้ายตามหลักสูตรในสถาบันการศึกษาที่ผ่านการคัดเลือก โดยต้องเป็นนักเรียนเรียนดี มีคะแนน
เฉลี่ยสะสม (GPAX) 5 ภาคการศึกษาในลำดับที่ 1 ถึงลำดับสุดท้าย ตามสิทธิ์ที่สถาบันการศึกษา
ได้รับการพิจารณาคัดเลือกให้มีสิทธิ์เข้าร่วมโครงการจากคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพ
พิมพ์ โดยคณะฯ จะพิจารณาคัดเลือกและประกาศผลทั้งสถาบันการศึกษาและจำนวนนักเรียนที่
ได้รับสิทธิ์ของแต่ละสถาบันการศึกษา ภายในเดือนกรกฎาคมของทุกปี เพื่อให้สถาบันการศึกษา
จัดส่งรายชื่อนักเรียนที่หัวหน้าสถาบันการศึกษาที่ได้รับการคัดเลือก ระบุลำดับที่ และผลการศึกษา
ตามเกณฑ์ที่คณะฯ กำหนด พร้อมด้วยเอกสารแสดงลำดับที่ของนักเรียนศิลปะทั้งชั้นปี สิทธิ์จะ
สมบูรณ์ต้องได้คะแนนวิชาวาดเส้นเฉลี่ยไม่น้อยกว่า B หรือ 3.00 ในรายงานผลคะแนนเฉลี่ยสะสม
(GPAX) 5 ภาคการศึกษา จึงจะได้รับสิทธิ์เข้าศึกษาในคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์

จำนวนรับ โครงการนักเรียนเรียนดีทางศิลปะ จำนวนประมาณ 23 คน ประกาศผลผู้ผ่านการคัดเลือกและมีสิทธิ์เข้าศึกษาในคณะจิตรกรรมฯ ทางไปรษณีย์และทางเว็บไซต์ ผู้มีสิทธิ์จะสมบูรณ์ ต้องมายืนยันสิทธิ์ และต้องมาสอบสัมภาษณ์

การยืนยันสิทธิ์ (1) กำหนดการยืนยันสิทธิ์ วันที่กำหนด (2) หลักฐานการยืนยันสิทธิ์ 2.1 ใบยืนยันสิทธิ์ที่กรอกข้อความสมบูรณ์และติดรูปถ่ายเรียบร้อยแล้ว 2.2 สำเนาบัตรประจำตัวประชาชน และสำเนาบัตรประจำตัวนักเรียนหรือหลักฐานอื่นๆ ที่ระบุเลขประจำตัวนักเรียนไว้ ใบเปลี่ยนชื่อ-สกุล (ถ้ามี) สำหรับผู้สมัครอายุต่ำกว่า 15 ปี ให้ใช้ทะเบียนบ้านแทนบัตรประจำตัวประชาชน ที่ผู้สมัครเซ็นสำเนาถูกต้องเป็นหลักฐาน 2.3 สำเนาใบระเบียนการศึกษา (ร.บ.) แสดงผลการศึกษาล่าสุดที่ผู้สมัครเซ็นสำเนาถูกต้องเป็นหลักฐาน 2.4 แฟ้มประวัติผลงานศิลปกรรมในช่วงศึกษาในสถาบันการศึกษา ได้แก่ ผลงานวาดเส้น องค์ประกอบศิลป์ จิตรกรรม และ งานศิลปกรรมอื่นๆ เป็นต้น (3) ค่าธรรมเนียมการยืนยันสิทธิ์ ต้องเสียอัตราค่าธรรมเนียมในการยืนยันสิทธิ์เข้าศึกษาในคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

โครงการนักเรียนผู้มีประวัติดีเด่นทางศิลปะ คุณสมบัติ มีดังนี้ ต้องเป็นผู้ศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 หรือเทียบเท่า หรือเป็นผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า มีประวัติการสร้างสรรค์ศิลปะดีเด่น ผ่านการส่งงานเข้าประกวด และได้รับรางวัลในการประกวด และการแสดงศิลปกรรมระดับเยาวชนหรือเทียบเท่าในระดับจังหวัด และ/หรือระดับชาติ และ/หรือระดับนานาชาติไม่น้อยกว่า 1 ครั้ง ภายใน 5 ปีย้อนหลัง โดยมีหลักฐานเป็นเอกสารประเภทประกาศนียบัตรหรือเกียรติบัตรจากองค์กรหรือหน่วยงานหรือสถาบันที่จัดการประกวดศิลปกรรมนั้นๆ และมีแฟ้มประวัติภาพถ่ายผลงานศิลปกรรมที่ได้รับรางวัลจำนวนรับ โครงการนักเรียนผู้มีประวัติดีเด่นทางศิลปะ จำนวน ประมาณ 27 คน

การรับสมัคร ขั้นตอนการสมัคร ให้ผู้สมัครเข้าสู่หน้าเว็บไซต์ <http://www.psg.su.ac.th> ทำการสมัครคัดเลือกกับโปรแกรมการรับสมัคร กรอกข้อมูลให้ครบถ้วน โดยผู้สมัครต้องปฏิบัติดังนี้คือ (1) ตรวจสอบว่าเป็นผู้มีคุณสมบัติตามที่ระบุไว้ในประกาศคณะกรรมการอำนวยการสอบและคัดเลือกบุคคลเข้าศึกษาในคณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ ประจำปีการศึกษา 2552 (2) ตรวจสอบความถูกต้องตรงกับความเป็นจริง ยืนยันการ

สมัคร ส่งพิมพ์ใบสมัคร และบัตรประจำตัวผู้สมัคร ทั้งนี้ เมื่อการสมัครเสร็จสิ้นแล้ว จะไม่สามารถแก้ไขข้อมูลได้ ถ้าสมัครหลายครั้งด้วยข้อมูลของคนคนเดียว ระบบจะยกเลิกการสมัครที่ผ่านมาทั้งหมด และใช้การสมัครล่าสุด (3) โอนเงินค่าสมัครคัดเลือกตามหมายเลขบัญชีธนาคารที่กำหนด (4) ส่งเอกสารและหลักฐานการสมัครทางไปรษณีย์หรือด้วยตนเอง เอกสารที่ส่งถึงคณะจิตรกรรมฯ แล้ว ถือเป็น การสิ้นสุดการสมัคร ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงข้อมูลใดๆ ได้อีก กรณีประสงค์จะเปลี่ยนแปลงการสมัคร ต้องเริ่มต้นทั้งนี้ คณะจิตรกรรมฯ ขอสงวนสิทธิ์การคืนเงินค่าสมัครที่จัดส่งมาแล้ว

อาจสรุปได้ว่า การรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในระบบคัดเลือก (โควตา) มหาวิทยาลัยจะดำเนินการรับสมัครนักศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ (1) ประเภทผู้ที่มีผลการเรียนดี (2) ประเภทผู้ที่มีความสามารถพิเศษทางด้านกีฬา ดนตรี นาฏศิลป์ และศิลปะ (3) ประเภทผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย วัตถุประสงค์หลักในการคัดเลือกระบบโควตา คือ ต้องการผู้ที่มีความสามารถพิเศษตรงตามเกณฑ์ที่มหาวิทยาลัยได้กำหนดขึ้น เพื่อให้ได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถทำคุณประโยชน์และสร้างชื่อเสียงให้แก่มหาวิทยาลัยได้

อาจกล่าวโดยสรุปถึงการรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในหลักสูตรศิลปกรรมศาสตร์สาขาทัศนศิลป์จากที่กล่าวมาข้างต้นได้ว่ากระบวนการรับบุคคลเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยในระบบ Admissions จะพิจารณา จากข้อมูลของนักเรียนนี้ได้ในช่วงการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายแทบทั้งสิ้น โดยหลีกเลี่ยงการสอบ เพิ่มเติมหรือหากมีการสอบก็ให้สอบเท่าที่จำเป็นแต่ไม่เกิน 3 รายวิชา โดยมีวัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อให้มหาวิทยาลัย/สถาบันได้ผู้เรียนที่มีความรู้ ความสามารถ และความถนัดตรงตามสาขาวิชาที่เรียน และ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ให้เป็นไปตามปรัชญาและวัตถุประสงค์ของหลักสูตร การรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในระบบสอบตรงมีวัตถุประสงค์ คือ ต้องการนักศึกษาที่มีความสนใจทางด้านศิลปะในสาขานั้นๆ โดยตรง เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ โดยมหาวิทยาลัยเป็นผู้กำหนดคุณสมบัติและเกณฑ์การคัดเลือกนักศึกษา การรับบุคคลเข้าศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาในระบบคัดเลือก (โควตา) มหาวิทยาลัยจะดำเนินการรับสมัครนักศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ (1) ประเภทผู้ที่มีผลการเรียนดี (2) ประเภทผู้ที่มีความสามารถพิเศษทางด้านกีฬา ดนตรี นาฏศิลป์และศิลปะ (3) ประเภทผู้ที่มีความบกพร่องทางร่างกาย วัตถุประสงค์หลักในการคัดเลือกระบบโควตา คือ ต้องการผู้ที่มีความสามารถพิเศษตรงตามเกณฑ์

ที่มหาวิทยาลัยกำหนด เพื่อให้ได้ผู้ที่มีความรู้ความสามารถทำคุณประโยชน์และสร้างชื่อเสียงให้แก่มหาวิทยาลัย

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยในประเทศ

ลัดดาวัลย์ ชมทนา (2520) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพการสอน ระดับอุดมศึกษา สาขามนุษยศาสตร์" ปรากฏผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ได้ตัวประกอบ 6 ตัวประกอบที่เป็นตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอน คือ (1) อุปกรณ์การสอนซึ่งประกอบด้วย 6 ตัวแปร คือ การจัดนิทรรศการการศึกษานอกสถานที่ การเล่นเกม ภาพยนตร์การใช้เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ และสไลด์ (2) บุคลิกลักษณะของผู้สอน ประกอบด้วย 8 ตัวแปร คือ มีความยุติธรรม มีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีอารมณ์มั่นคง มีความสุขุมรอบคอบ เป็นผู้ตรงต่อเวลา มีลักษณะเป็นผู้นำ ขวนขวายหาความรู้อยู่เสมอ และมีความสามารถให้วิจารณ์ญาณในการตัดสินใจ (3) วิธีการสอน ประกอบด้วย 6 ตัวแปร คือ การรับฟังความคิดเห็น การรับฟังคำตอบของนักศึกษาเสมอ การกระตุ้นให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี มีวิธีการสอนที่หลากหลายรูปแบบ มีการนำเข้าสู่บทเรียน และบอกวัตถุประสงค์ของการสอนในแต่ละครั้ง (4) ทศนคติของอาจารย์ต่อผู้เรียน ประกอบด้วย 7 ตัวแปร คืออาจารย์แสดงความพึงพอใจในผลการเรียนของนักศึกษา มีการติชมวิจารณ์ผลงาน อาจารย์แสดงออกถึงความพอใจในพฤติกรรมของนักศึกษา บุคลิกท่าทางที่แสดงออกต่อนักศึกษาการขอช่วยเหลือนักศึกษาทางด้านวิชาการ และกิจกรรมอื่นๆ และการให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษา (5) ตำราเรียน ประกอบด้วย 5 ตัวแปร คือมีตำราให้ค้นคว้าอย่างเพียงพอมีห้องสมุดที่สมบูรณ์มีตำราไทยที่เขียนหรือแปลโดยผู้ทรงคุณวุฒิ มีรายชื่อเอกสารอ้างอิง และมีการแจกเอกสารประกอบการเรียนการสอน และ (6) ทักษะการสอน ประกอบด้วย 5 ตัวแปร คือการแบ่งเวลาในแต่ละเรื่องได้อย่างเหมาะสม ยกตัวอย่างได้ชัดเจนตรงกับเนื้อหา ปรับปรุงเนื้อหาวิชาสอนให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ มีการเตรียมการสอนทุกครั้ง และสามารถตอบคำถามของนักศึกษาได้อย่างแจ่มแจ้ง นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงลักษณะของผู้สอนวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์ได้อย่างแจ่มแจ้ง นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงลักษณะของผู้สอนวิชาทางด้านมนุษยศาสตร์ อันได้แก่ วิชาศิลปะ วรรณคดี ภาษา และมณฑนศิลป์ พบว่า จะต้องมี

ลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ มีความสามารถในการกระตุ้นความคิดเชิงเหตุผลของผู้เรียน กระตือรือร้นสนใจในเนื้อหาวิชาที่สอนมีความรู้ความชำนาญในสาขาวิชา

บรรลือ ขอรวมเดช (2533) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "สภาพและปัญหาการสอนศิลปะภาคปฏิบัติในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา สภาพและปัญหาการสอนศิลปะภาคปฏิบัติ ในด้านการวางแผนการสอน สื่อการสอน การดำเนินการสอน วิธีการสอน การประเมินผล และเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินผล นอกจากนี้ยังศึกษาถึงปัญหาการสอนศิลปะที่เนื่องมาจาก ผู้เรียน ผู้สอน การบริหารหลักสูตร สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นอาจารย์สอนศิลปะภาคปฏิบัติ ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐในเขตกรุงเทพมหานคร รวม 10 แห่ง จำนวน 60 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดเลือกตอบ แบบประเมินค่า และแบบปลายเปิดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง นำข้อมูลมาวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาในด้านของผู้สอนมีการเตรียมตัวน้อย เนื่องจากมีภารกิจต่างๆ ที่นอกเหนือจากการสอนหลายด้าน ในด้านตัวผู้เรียนไม่ยอมรับผลจากการประเมินของผู้สอน เนื่องจากมีความคิดว่าผู้สอนมีอคติและไม่มีความสามารถเพียงพอกับการสอนศิลปะภาคปฏิบัติ ในด้านอาคารสถานที่ ห้องปฏิบัติการทางศิลปะ ยังมีไม่เพียงพอรวมถึง ตำรา สื่อการสอน และข้อมูล ขาดความทันสมัย นอกจากนี้ยังมีปัญหาด้านงบประมาณและปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอน

นวลจิตต์ เขาวีรติพงศ์ (2534) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะปฏิบัติสำหรับ ครูวิชาอาชีพ การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะปฏิบัติสำหรับครูวิชาอาชีพให้เป็นระบบระเบียบ และมีประสิทธิภาพ การวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนขั้นตอนแรกเป็นขั้นตอนการศึกษา ข้อมูลพื้นฐานขั้นตอนที่สองเป็นการพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนและขั้นที่สามเป็นการทดลองใช้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนรูปแบบ การจัดการเรียน การสอนที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 7 องค์ประกอบ คือ ความสำคัญและความเป็นมา วัตถุประสงค์ขอบเขต ของรูปแบบฯ ความเชื่อพื้นฐานและหลักการของรูปแบบลักษณะของรูปแบบกระบวนการจัดการเรียนการสอน

ของรูปแบบ และข้อเสนอแนะในการใช้รูปแบบองค์ประกอบด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ประกอบด้วย ขั้นตอนหลัก 4 ขั้นตอน คือขั้นการศึกษารายละเอียดของหลักสูตรรายวิชา ขั้นการวางแผนการสอนระยะยาว ขั้นการวางแผนการสอนรายหน่วย และ การดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการเสนอรูปแบบฯ ได้เสนอพร้อมกับคู่มือการใช้รูปแบบซึ่งเป็นส่วนขยายความ ในขั้นตอนการดำเนินการตามกระบวนการจัดการเรียนการสอน โดยเสนอเป็นหลักการ แนวทางปฏิบัติ ขั้นตอนการดำเนินการ เครื่องมือที่ใช้ ตัวอย่างการดำเนินการตามขั้นตอน และข้อเสนอแนะต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อครู การเขียนรายละเอียดดังกล่าว มีลักษณะเป็นเชิงระบุให้ปฏิบัติตามได้ (Prescriptive) มากกว่าลักษณะบรรยาย (Descriptive) ลักษณะดังกล่าวทำให้ครูสามารถ ปฏิบัติตามกระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบฯ ได้ทันทีในขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนการสอนของรูปแบบ ประกอบด้วยกระบวนการที่สำคัญ คือ การสอนทักษะปฏิบัติ 3 ลักษณะ ได้แก่ การสอนทฤษฎีก่อนปฏิบัติ การสอนปฏิบัติ ก่อนสอน ทฤษฎีและการสอนทฤษฎีและปฏิบัติไปพร้อมๆ กันสามารถเลือกใช้ได้ตามเงื่อนไขหรือสถานการณ์ที่เหมาะสม ตามเกณฑ์เสนอแนะในแบบฉบับลักษณะดังกล่าวทำให้รูปแบบมีความยืดหยุ่นและใช้ได้ครอบคลุมกับการสอนทักษะปฏิบัติในสายวิชาอาชีพสายต่างๆ จากการทดลองใช้รูปแบบปรากฏผลว่า รูปแบบนี้มีคุณภาพและประสิทธิภาพตรงตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกประการ กล่าวคือ มีความตรงตามเนื้อหาผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัยรวมทั้งด้าน พุทธิพิสัยและจิตพิสัยตามเกณฑ์ที่กำหนด ครูมีความพึงพอใจในการใช้รูปแบบและผู้เรียนมีความพึงพอใจที่ได้เรียนตามแบบของรูปแบบนี้ด้วย

รัตนา รักสกุลพานิชย์ (2536) ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนแขนงวิชาทัศนศิลป์ หลักสูตรศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี ในวิทยาลัยครู "การวิจัยมีวัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์และนักศึกษาเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนแขนงวิชาทัศนศิลป์ ในด้านความรู้ความเข้าใจ กระบวนการปฏิบัติงาน ลักษณะนิสัยในการทำงานและผลงาน ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคือ อาจารย์ประจำภาควิชาศิลปะในวิทยาลัยครู 36 แห่ง จำนวน 128 คนและนักศึกษาที่อยู่ในหลักสูตรศิลปศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 245 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วยแบบตรวจสอบรายการ แบบประมาณค่าและแบบปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยหา

คำร้อยละ คำมีขนิมเลขคณิตและคำส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์และนักศึกษา เกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนแขนงวิชาทัศนศิลป์ อยู่ในระดับเห็นด้วยในทุกๆด้าน ดังต่อไปนี้คือ (1) ความรู้ความเข้าใจ เนื้อหาด้านทฤษฎีปฏิบัติ ขั้นตอนการปฏิบัติงานและการสรุปเนื้อหา (2) กระบวนการปฏิบัติงาน การค้นคว้า สร้างแนวความคิด ออกแบบสร้างผลงาน และเตรียมนำเสนอผลงาน (3) ลักษณะนิสัยในการทำงาน ความสนใจและความตั้งใจ ความรับผิดชอบ ความประหยัด ความมีมนุษยสัมพันธ์ และความมีใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (4) ผลงานและรูปแบบของผลงาน แนวคิดของผลงานและการนำเสนอผลงาน

อารียา คลังชำนาญ (2536) ทำการวิจัยเรื่อง "การนำเสนอรูปแบบการประเมินผลศิลปนิพนธ์ สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ระดับปริญญาตรี" วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาของการประเมินผลศิลปนิพนธ์ สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ในด้านกระบวนการและเกณฑ์การประเมิน และเพื่อนำเสนอรูปแบบการประเมินผลศิลปนิพนธ์สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ระดับปริญญาตรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่อาจารย์ที่ทำหน้าที่เป็นกรรมการประเมินผลศิลปนิพนธ์ จำนวน 28 คน นักศึกษาที่ผ่านการสอบศิลปนิพนธ์ สาขาออกแบบนิเทศศิลป์ ในปีการศึกษา 2535 จำนวน 32 คนผู้เชี่ยวชาญประกอบด้วย อาจารย์ผู้ปฏิบัติการ 7 ท่าน และผู้บริหาร 1 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ รูปแบบการประเมินผลสาขาออกแบบนิเทศศิลป์ (รูปแบบร่าง) และแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และวิเคราะห์ค่าความถี่

ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพการประเมินผลศิลปนิพนธ์ ในด้านกระบวนการจะใช้คณะกรรมการเป็นผู้ประเมินโดยมีทั้งแบบที่อาจารย์ที่ปรึกษา ร่วมในคณะกรรมการ และแบบไม่มีอาจารย์ที่ปรึกษา ร่วมในคณะกรรมการ การให้คะแนนเป็นแบบให้คะแนนสะสม คะแนนรวมยอดหรือใช้มติส่วนรวม ส่วนเกณฑ์การพิจารณาตัดสินจากตัวผลงาน ซึ่งกำหนดเกณฑ์การประเมินเป็นรายการอย่างละเอียดและอย่างที่กำหนดเพียงบางรายการ นอกจากนั้นยังใช้เกณฑ์การพิจารณาตัดสินจากภาพรวมทั้งหมด ซึ่งครอบคลุมทั้งวิธีการทำงาน ลักษณะการทำงาน และตัวผลงาน ส่วนปัญหาของการประเมินผล เมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า ด้านกระบวนการประเมินมีวิธีการให้คะแนนและตัดสินที่ยังไม่เหมาะสม และมีปัญหาความลำเอียงของผู้ที่ประเมินที่เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ด้านเกณฑ์การประเมินมีปัญหาว่า เกณฑ์ที่ใช้อยู่ยังไม่มีความชัดเจน และครอบคลุม

เพียงพอ (2) รูปแบบการประเมินผลศิลปนิพนธ์ที่น่าเสนอ ประกอบด้วย กระบวนการและเกณฑ์การประเมิน ในส่วนของกระบวนการประเมินมีขั้นตอนของการประเมิน 5 ขั้นตอน คือ ก) ประเมินหัวข้อโครงการศิลปนิพนธ์ ข) ประเมินการศึกษาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ค) ประเมินแบบร่างและการปรับปรุงพัฒนา ง) ประเมินลักษณะการทำงาน จ) ประเมินผลงาน ผู้ประเมินเป็นแบบอาจารย์ที่ปรึกษาร่วมในคณะกรรมการประเมินผลสำหรับเกณฑ์การประเมินใช้แบบประเมินภาพรวมซึ่งกำหนดรายการประเมินอย่างละเอียดครบถ้วนทุกด้าน โดยใช้คะแนนสะสมและมติส่วนรวมเป็นเครื่องตัดสิน

สุธาสิณี ทองชั้น (2536) ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทสตรีในฐานะอาจารย์สอนศิลปะและศิลปิน : กรณีศึกษา ลาวัญย์ ดาวรายการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทสตรีในฐานะอาจารย์สอนศิลปะและศิลปินเป็นกรณีศึกษาของ ลาวัญย์ ดาวราย โดยแบ่งประเด็นที่จะศึกษาออกเป็น 3 ประเด็นคือ ประวัติชีวิตโดยทั่วไป บทบาทของการเป็นอาจารย์สตรีที่สอนศิลปะในระดับมหาวิทยาลัย และบทบาทของการเป็นศิลปินสตรี วิธีการวิจัยที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ในประเด็นเกี่ยวกับประวัติชีวิต การให้กรณีศึกษาอธิบาย และให้ความหมาย เกี่ยวกับประสบการณ์ในการทำงานของตน และทัศนคติต่อการเป็นผู้หญิงในวงการศิลปะ การวิจัยครั้งนี้ใช้การศึกษาเชิงเอกสารด้วย เช่น ข่าว บทความ บทสัมภาษณ์ และสูจิบัตรการแสดงงานศิลปะ เป็นต้น ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของการเป็นอาจารย์สตรี ที่สอนศิลปะในระดับมหาวิทยาลัย ลาวัญย์มีบทบาทที่โดดเด่นมากที่สุด คือบทบาทในการสอน ลาวัญย์เป็นอาจารย์สตรีคนแรก ในคณะจิตรกรรมและประติมากรรม มหาวิทยาลัยศิลปากร นอกจากนี้ยังเผยแพร่ความรู้ทางศิลปะ ผ่านการสอนทางโทรทัศน์ และเขียนบทความเกี่ยวกับศิลปะในนิตยสารด้วย ในส่วนของบทบาทการเป็นศิลปินสตรี ลาวัญย์เป็นศิลปินสตรีรุ่นบุกเบิก ของประเทศไทย ที่เข้ามามีบทบาทในวงการศิลปะ อย่างเด่นชัด ลาวัญย์ได้รับการยอมรับเป็นอย่างดี ในฐานะศิลปินวาดภาพเหมือนบุคคล ในเรื่องประเด็นความแตกต่าง ระหว่างเพศพบว่า ลาวัญย์เคยประสบ กับเหตุการณ์ดังกล่าวบ้างในระหว่างที่ศึกษาที่มหาวิทยาลัยศิลปากร แต่ไม่เป็นอุปสรรคสำคัญ ในการประกอบอาชีพศิลปินแต่อย่างใด

ปรววรรณ ดวงรัตน์ (2541) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนศิลปะภาคปฏิบัติ สาขาทัศนศิลป์ ในสถาบันอุดมศึกษาเอกชน" วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนศิลปะภาคปฏิบัติของอาจารย์และนักศึกษากลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนศิลปะภาคปฏิบัติ สาขาทัศนศิลป์ จากมหาวิทยาลัยกรุงเทพและมหาวิทยาลัยรังสิต รวม 135 คน ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามชนิดเลือกตอบ แบบประเมินค่า แบบสัมภาษณ์ แบบกึ่งมีโครงสร้าง และแบบสังเกต การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการคำนวณค่าร้อยละ และสรุปสาระสำคัญของแต่ละด้าน แล้วบรรยายเป็นความเรียง ผลการวิจัย พบว่า แผนการสอนจะต้องเน้นให้เกิดพัฒนาการทางความคิดสร้างสรรค์และพัฒนาการทางทักษะ สภาพแวดล้อมทางกายภาพยังไม่เหมาะสมสำหรับการเรียนการสอนศิลปะภาคปฏิบัติ ด้านนักศึกษายังพบประเด็นความขัดแย้งทางความคิดเห็นกับอาจารย์ ปัญหาและจุดอ่อนของการทำงานจิตกรรมของผู้เรียนคือ การขาดความรู้ความเข้าใจในหน้าที่เป็นทฤษฎีที่จะรองรับการทำงาน เป็นเหตุให้ผู้ปฏิบัติเกิดการสับสนขาดแนวทางในการทำงานที่แน่นอน ดังนั้นการทำงานจึงไม่บรรลุเป้าหมายตามที่ควร

สัมฤทธิ์ เพชรคง (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการเรียนการสอนวิชาจิตกรรม สาขาวิชาศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาการเรียนการสอนวิชาจิตกรรม สาขาวิชาศิลปศึกษา ระดับปริญญาตรี ในสถาบันอุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในด้านครูผู้สอน ผู้เรียน วัตถุประสงค์การเรียนการสอน เนื้อหาวิชา วิธีสอน การวัดประเมินผล และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ในการวิจัยประกอบด้วยอาจารย์ผู้สอนวิชาจิตกรรมจำนวน 9 คน และนักศึกษาที่เรียนวิชาจิตกรรม จำนวน 92 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบสอบถามชนิดเลือกตอบแบบประเมินค่า แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและแบบสังเกต ซึ่งผู้วิจัย เป็นผู้สร้างขึ้นเอง ข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ส่วนข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ และสังเกต วิเคราะห์ด้านเนื้อหา โดยคำนวณเป็นร้อยละ และสรุปสาระสำคัญของแต่ละด้าน และบรรยายเป็นความเรียงในส่วนของข้อมูลเบื้องต้นของผู้สอนผู้เรียน ผลการวิจัยพบว่าส่วนมากชอบใช้สีน้ำมัน เขียนภาพสร้างสรรค์ และแสดงออกในรูปแบบกึ่งนามธรรม สำหรับ

ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนในด้าน ผู้สอน วัตถุประสงค์การเรียนการสอน เนื้อหาวิชา วิธีสอน การวัดและประเมินผล และสิ่งแวดล้อมทางการเรียน อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก มีเพียงด้าน ผู้เรียนที่ผู้สอนให้ความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง และผู้เรียนเองอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ผล การสัมภาษณ์ พบว่า ผู้สอนมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้เรียน มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาให้กับผู้เรียน ผู้เรียนโดยส่วนมากมีความสามารถในด้านทักษะจิตกรรม วัตถุประสงค์การเรียนการสอนและ เนื้อหาวิชาส่วนใหญ่เน้นให้มีความสามารถในการปฏิบัติงาน ส่วนมากใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย ประกอบสาธิต การวัดและประเมินผลส่วนมากวัดจากผลงานของผลงาน สิ่งแวดล้อมทางการ เรียนพบว่า มีห้องจัดนิทรรศการที่มีคุณภาพและเป็นคุณภาพและเป็นสัดส่วน จากการสัมภาษณ์ ผู้เรียนส่วนมากคิดว่าผู้สอนเป็นคนอารมณ์ดี ผู้เรียนส่วนมากมีความเชื่อมั่นในตนเอง ในด้าน วัตถุประสงค์การเรียนการสอน และเนื้อหาวิชาให้ความสำคัญกับการปฏิบัติ ใช้วิธีสอนแบบ บรรยายสาธิตเป็นส่วนมาก วัดและประเมินผลจากผลงานจิตกรรมของผู้เรียน และในห้องเรียน ส่วนใหญ่มีแสงสว่างเพียงพอ และผลการสังเกตพบว่าผู้สอนโดยส่วนมากมีความเป็นกับผู้เรียน มีความสามารถทางด้านทฤษฎีและปฏิบัติทางจิตกรรมสูง เนื้อหาวิชาที่ใช้ส่วนใหญ่ไม่ทันสมัย ไม่ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์ นอกจากผลงานชิ้นสุดท้ายของภาค การศึกษา มีการวัดประเมินผลจากการอภิปราย วิพากษ์วิจารณ์ มีการเรียนการสอนนอกสถานที่ ห้องเรียนมีความคับแคบอากาศถ่ายเทไม่ค่อยสะดวก

ธีระพงษ์ พิศาลบุรณะ (2543) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นเกี่ยวกับการ วิจารณ์ผลงานทัศนศิลป์ของอาจารย์และนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายในหลักสูตรศิลปะของ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย" โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็น เกี่ยวกับการวิจารณ์ผลงานทัศนศิลป์ ในด้านความรู้ในเนื้อหาของศิลปวิจารณ์ และแนวคิดในการ ประเมินคุณค่าของผลงานของอาจารย์และนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายในหลักสูตรศิลปะของ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน วิชาศิลปวิจารณ์ จำนวน 9 คน และนักศึกษาชั้นปีสุดท้ายในหลักสูตรศิลปะ ภาคการศึกษาปลาย ประจำปีการศึกษา 2543 จำนวน 197 คน ได้แก่ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนคริน ทรวิโรฒ ประสานมิตร มหาวิทยาลัยศิลปากร มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี และมหาวิทยาลัยบูรพา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เป็นแบบสอบถาม ประกอบด้วย แบบตรวจสอบรายการ แบบประเมินค่า และแบบปลายเปิด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ มีชดเชยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS) ผลการวิจัยพบว่าอาจารย์ผู้สอนวิชาศิลปวิจารณ์และนักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการวิจารณ์ผลงานทัศนศิลป์ ด้านความรู้ในเนื้อหาของศิลปวิจารณ์ ได้แก่ เนื้อหา ทฤษฎีศิลปวิจารณ์ กระบวนการวิจารณ์ สื่อและวิธีการเรียนการสอน และการประเมินผล โดยส่วนรวมอยู่ในระดับเห็นด้วย สำหรับด้านแนวคิดในการประเมินคุณค่าของผลงานตามทฤษฎีสุนทรียศาสตร์ของอาเธอร์ เอฟแลนด์ (Efland, 1972) ได้แก่ ทฤษฎีออบเจกทีฟ ทฤษฎีเอกซ์เพรสซีฟ และทฤษฎีแพรกเมติก โดยส่วนรวมอยู่ในระดับไม่แน่ใจ ส่วนทฤษฎีมีเนติกนั้นอาจารย์และนักศึกษามีความคิดเห็นโดยส่วนรวมอยู่ในระดับไม่เห็นด้วย และไม่แน่ใจตามลำดับ สาระสำคัญของข้อเสนอแนะสรุปได้ว่า ควรมีการนำทฤษฎีการวิจารณ์ต่างๆ มาใช้ในการเรียนการสอนวิชาศิลปวิจารณ์ และไม่จำเป็นต้องยึดแนวทฤษฎีใดเพียงทฤษฎีเดียว ซึ่งสามารถนำหลายทฤษฎีมาผสมผสานในการวิจารณ์ได้ นอกจากนี้ในการวิจารณ์และประเมินคุณค่าของผลงานนั้น ผู้วิจารณ์จำเป็นต้องศึกษาทฤษฎีต่างๆ ให้ละเอียด และควรมีความรู้ ประสบการณ์อื่นๆที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งไม่ควรมือคติดต่อผลงานศิลปะหรือศิลปินผู้สร้างผลงาน

มนชัย พิทยวราภรณ์ (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาแบบการเรียนศิลปะปฏิบัติของนิสิตระดับปริญญาบัณฑิตสาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแบบการเรียนศิลปะปฏิบัติของนิสิตปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และศึกษาเปรียบเทียบแบบการเรียนศิลปะปฏิบัติจำแนกตามภูมิภาค ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปี สาขาวิชาที่เข้ารับทำการศึกษา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การดำเนินการวิจัย เป็นการวิจัยแบบบรรยาย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามชนิดประเมินค่า 5 ช่วงคะแนน และสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง ชนิดตรวจสอบรายการเกี่ยวกับแบบการเรียนศิลปะปฏิบัติ 4 แบบ คือ ได้แก่ (1) แบบปฏิบัติเชิงกล (2) แบบปฏิบัติอย่างดั้งเดิม (3) แบบปฏิบัติด้วยปัญญา (4) แบบปฏิบัติตามสัญชาตญาณและอารมณ์ โดยครอบคลุมโครงสร้าง ดังนี้ บุคลิกภาพ ทัศนคติในการทำงาน กระบวนการทำงาน และผลงาน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรที่เป็นนิสิตระดับปริญญาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคการศึกษาต้น ปี

การศึกษา 2546 จำนวนทั้งสิ้น 142 คน วิเคราะห์ข้อมูลแบบการเรียนศิลปะปฏิบัติโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เปรียบเทียบแบบการเรียนจำแนกตามภูมิภาคเกี่ยวกับเพศ สายวิชาที่รับเข้าทำการศึกษาด้วยการทดสอบค่าที (t-test) ระดับชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทดสอบด้วยค่าเอฟ (F-test) ผลการวิจัย พบว่า 1. จากแบบการเรียนศิลปะปฏิบัติทั้ง 4 แบบ นิสิตส่วนใหญ่มีลักษณะแบบการเรียนศิลปะปฏิบัติแบบเชิงกลมากที่สุด ([Mean] =3.72) รองลงมา ได้แก่ แบบการเรียนปฏิบัติด้วยปัญญา ([Mean] =3.67) และปฏิบัติตามสัญญาติญาณและอารมณ์ ([Mean] =3.60) ตามลำดับ ส่วนแบบการเรียนที่พบน้อยที่สุด คือแบบปฏิบัติอย่างดั้งเดิม ([Mean] =3.58) 2. เมื่อเปรียบเทียบแบบการเรียนศิลปะปฏิบัติจำแนกตามภูมิภาคเกี่ยวกับเพศ ระดับชั้นปี สายวิชาที่เข้ารับทำการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ไม่มีความสัมพันธ์ตามแบบการเรียนศิลปะปฏิบัติที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

อัลแกรมดี (Alghamedy, 1981) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสำรวจผลกระทบต่อ การเตรียมครูสอนศิลปะและอุปกรณ์หลักสูตรศิลปะ ศึกษาในซาอุดีอาระเบีย" มีวัตถุประสงค์เพื่อ จำแนกและสำรวจปัญหาในปัจจุบันของศิลปะ ศึกษาในซาอุดีอาระเบีย ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ศึกษาเอกสารทางราชการที่เกี่ยวกับศิลปะ ศึกษาในประเทศ และทำการวิจัยเชิงสำรวจ โดยการจำแนกประชากรออกเป็น 5 กลุ่ม คือ อาจารย์ศิลปะ นักศึกษาศิลปะ ศึกษานิเทศก์ศิลปะ และบุคคลทั่วไป วิเคราะห์ข้อมูลโดยแยกออกเป็นสองส่วน คือ ข้อมูลที่วิเคราะห์ทางสถิติ และข้อมูลที่เป็นการอภิปราย ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหามากมาย เกี่ยวกับการเตรียมครูสอนศิลปะและอุปกรณ์หลักสูตรศิลปะ ศึกษาในซาอุดีอาระเบีย ซึ่งจำแนก ออกได้ดังนี้ (1) ครูศิลปะถูกเตรียมขึ้นมาจากการศึกษาอื่นอันเป็นผลมาจากการขาด ตำรา อุปกรณ์ที่เกี่ยวข้อง และไม่มีคุณสมบัติเพียงพอที่จะสอน (2) สัดส่วนในโปรแกรมภาคปฏิบัติ และภาคทฤษฎีไม่สมดุลกัน (3) นักศึกษาศิลปะระดับปริญญาตรีถูกจำกัดความเข้าใจต่อศิลปะ อิสลาม (4) เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของศิลปะ ศึกษาในระดับประถมศึกษา และมีธรมของ รัฐ แสดงอยู่ใน "แนวทางหลักสูตรศิลปะ ศึกษา" ซึ่งไม่กระจ่างชัดต่อครูศิลปะ และห่างไกลจากความ เหมาะสมตลอดจนการปฏิบัติในปัจจุบัน (5) การสอนศิลปะ ศึกษาในโรงเรียนของรัฐถูกจำกัดอยู่ เพียงภาคปฏิบัติ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการเตรียมครูศิลปะ และ (6) ประชาชนทั่วไปและในวง

การศึกษา ยังมองศิลปะ ศึกษาว่าไม่มีความสำคัญต่อการสืบค้น ผลการศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งหมาย สำหรับการปรับปรุงและพัฒนาศิลปะศึกษาของชาอุดีอาระเบียในอนาคต

สตีวานอว์ฟ (Stevanov, 1982) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาระบบการสอน 3 แบบ ในการสอนวิชาศิลปะขั้นต้นแก่ผู้ไม่ได้เรียนวิชาเอกศิลปะในวิทยาลัย" ผู้วิจัยได้จัดชั้นเรียน 3 ชั้นใน 3 มหาวิทยาลัย เพื่อจะทดลองสอนวิชาพื้นฐานศิลปะแบบสำรวจด้วยระบบการสอน 3 แบบ คือ ชั้นเรียนที่ 1 มีการจัดสถานการณ์ศิลปะภาคปฏิบัติ ตามการบรรยายพื้นฐานศิลปะแบบสำรวจ ผู้เรียนจะถูกกำหนดโครงการให้ค้นคว้า ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีประสบการณ์การออกแบบ และมีส่วนประกอบที่สำคัญที่สอดคล้องกับตัวอย่างที่ใช้ระหว่างการบรรยาย ส่วนเนื้อหาวิชาในวิธีการสอนแบบนี้ก็จะต่อเนื่องกันเป็นลำดับ ชั้นเรียนที่ 2 มีการบรรยายตามลำดับ โดยยึดถือการบรรยายเป็นหลัก ไม่มีการจัดสถานการณ์ศิลปะภาคปฏิบัติ ชั้นเรียนที่ 3 มีการบรรยายอย่างไม่เป็นลำดับ และไม่มีการจัดสถานการณ์ศิลปะภาคปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า การเรียนทั้ง 3 แบบให้ผลแตกต่างกัน ผู้เรียนชั้นที่ 1 จะประสบผลสำเร็จในการเรียนรู้สูงกว่าทั้งสองชั้น

พรสนอง บัวบุษย์ (Vongsingthong, 1984) ได้ทำการวิจัย เรื่อง "การรับรู้ของ อาจารย์เกี่ยวกับการใช้และประสิทธิภาพของสื่อการสอนวิชาศิลปะภาคปฏิบัติ" ซึ่งมีวัตถุประสงค์ เพื่อที่จะศึกษาถึงการใช้และประสิทธิภาพ และผลของสื่อการสอนตามการรับรู้ของอาจารย์ผู้สอน ศิลปะภาคปฏิบัติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประชากรที่ ศึกษาประกอบด้วย ครูผู้สอนศิลปะปฏิบัติ โดยเลือกจากโรงเรียนวิทยาลัยทั่วประเทศ วิเคราะห์ ข้อมูลโดยการทดสอบค่าไคสแควร์ และทดสอบสมมติฐานการวิจัย ผลการวิจัยพบว่า (1) สื่อการสอนจะถูกใช้อย่างกว้างขวางในสถาบันทุกประเภทในทุกพื้นที่ที่สอนศิลปะภาคปฏิบัติ (2) สื่อการสอนถูกใช้บ่อยมากที่สุดโดยครูศิลปะที่มีประสบการณ์ การสอนมากกว่า 11 ปี (3) สื่อการสอนถูกพบว่า ใช้มากที่สุดในห้องเรียนที่มีผู้เรียนมากกว่า 13 คน (4) สื่อการสอนมีส่วนสนับสนุนและ ส่งเสริมวัตถุประสงค์ทางการสอนที่แตกต่างกัน (5) การใช้และผลของสื่อการสอนในวิชาศิลปะ ภาคปฏิบัติมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญกับความเข้าใจของอาจารย์

โพลเวล (Powell , 1992) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ความคิดสร้างสรรค์และการแสดงออก กรณีศึกษานักเขียนและศิลปินหญิง" ผลงานวิจัยครั้งนี้เป็นการแสดงความคิดเห็นอันใหม่เกี่ยวกับศิลปินในสังคม และศิลปินนักรับการศึกษา การศึกษาครั้งนี้เป็นการแสดงความคิดเห็นอันใหม่เกี่ยวกับศิลปินในสังคม และศิลปินนักรับการศึกษา การศึกษาครั้งนี้จะวนใจศึกษาเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิต ผลงานของศิลปิน และนักเขียนหญิง ผู้ซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ และนักสร้างสรรค์ที่สังคมยอมรับ และมีเอกลักษณ์พิเศษเฉพาะตน การนำเสนอแนวคิดอันใหม่เกี่ยวกับศิลปิน นักรับการศึกษา เพราะว่า

1. เขาทั้งหลายมีกระบวนการสร้างสรรค์อย่างไร
2. มุมมองของสังคม และการเมือง
3. การสอนของเขาทั้งหลาย
4. ผลกระทบต่อสิ่งอื่น ๆ

กระบวนการสร้างสรรค์ของศิลปินจะมีลักษณะที่ไม่มีขอบเขตจำกัด และมีความแตกต่างกันไประหว่างศิลปะ กับชีวิตของศิลปินแต่ละคน, ระหว่างประโยชน์ และการใช้ระหว่างพวกเขา กับศิลปินคนอื่น, ระหว่างศิลปินกับ ผู้ชม

ศิลปินในมุมมองของสังคม สังคมของพวกเขาเป็นส่วนหนึ่งของระยะใหญ่ของสังคมที่มีความหลากหลาย การปฏิบัติของศิลปิน หรือความมีอิสระ การมีโลกส่วนตัวไม่ใช่สิ่งสำคัญเขาจะมองพวกเขาเป็นตัวแทนของการเปลี่ยนแปลงและขอขายผลงานของเขาเป็นการสื่อความหมาย

การสอนและการทำงานของพวกเขา เขามีความต้องการให้ผลงานที่มีความหลากหลาย เขามีความเชื่อว่าทุก ๆ คนมีความคิดสร้างสรรค์ และคิดว่าการสร้างสรรค์ของแต่ละคนจะเชื่อมโยงกับการพัฒนาเป็นบุคคลิกภาพ

ศิลปินและนักรับการศึกษาต้องการนำเสนอความคิดใหม่ ๆ ของศิลปินในสังคม และต้องการให้สังคมยอมรับความคิดสร้างสรรค์ที่หลุดออกไป มีกระบวนการที่แปลกใหม่ซึ่งมักจะอยู่ในอัจฉริยะ หรือ ศิลปินเพียงไม่กี่คน ศิลปินก็เหมือนกับพวกเรา เพราะว่าเราก็สามารถสร้างสรรค์ และสามารถพูดในกลุ่มวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายของเขา

เจมส์ พาทริเซีย (Patricia, 1997) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การศึกษากระบวนการสร้างสรรค์ทางศิลปะ : กรณีศึกษา (Learning Artistic Creativity : A Case Study) โดยศึกษาอย่างใกล้ชิดกับนักศึกษาหนึ่งคน ที่เรียนประติมากรรมในระดับเบื้องต้น ที่มีการเรียนเช่นเดียวกับนักศึกษาคนอื่นๆ ในระดับมหาวิทยาลัย พบว่ามีหลายวิธีการ ในชั้นเรียนประติมากรรมที่นำไปสู่การสร้างสรรค์ ได้แก่ แบบอย่างในการเรียนและการกระตุ้นส่งเสริมกระบวนการสร้างสรรค์ทางศิลปะ การอยู่ภายใต้เงื่อนไขข้อจำกัดต่างๆ และการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้

เพชส์ช (Petsch, 1998) ทำการวิจัยเรื่องกระบวนการสร้างสรรค์จิตรกรรมจาก 3 กรณีตัวอย่างของศิลปินเกี่ยวกับการสอนในห้องทำงานศิลปะ (Painting as a creative process; three case studies of artists with implications for teaching studio art) วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาวรรณกรรมของ 3 ความพยายามในการปฏิบัติของความคิดสร้างสรรค์และคุณภาพของการแสดงออกที่มีอยู่ในผลงานจิตรกรรม ศึกษากระบวนการทำงานศิลปะของศิลปิน และผลงานที่เกิดจากความคิดสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมของศิลปิน หัวข้อที่เลือกในการสำรวจประกอบด้วย (1) กฎเกณฑ์ ประสบการณ์ในอดีตของศิลปิน (2) สิ่งเร้าภายนอกภายใน (3) การกระตุ้นตนเองและพัฒนากระบวนการ (4) ธรรมชาติของจิตรกรรมและจากการดูหนังสือ (5) กฎเกณฑ์ รูปทรงของศิลปะ ผลการวิจัยพบว่าจากหัวข้อทั้งหมดที่กล่าวมาทดลองสำรวจตรงกับปัจจัยที่เกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์และประสบการณ์ในการแสดงออกทางจิตรกรรม หัวข้อที่ปรากฏออกมา มีอิสระ น่าเชื่อถือ จึงเป็นที่น่าสังเกตก่อนวิธีการทำงานที่ได้เจอกระบวนการทำงานศิลปะของศิลปิน ทำให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ จากการพัฒนาและการแสดงออกด้วยตนเองการค้นหาความคิดสร้างสรรค์ เป็นกิจกรรมที่ให้ประสบการณ์ในการสร้างสรรค์ ซึ่งหมายถึงความคิดใหม่ และความเข้าใจในการค้นหา ซึ่งเป็นหนังสือระหว่างศิลปินและผลงาน ศิลปะจากการแสดงออกภายในของความคิดที่เลือกสรรจากการอ่าน ความก้าวหน้าและการสำรวจ การศึกษาของศิลปินทั้งหมดนี้พิจารณาจากการทำงานศิลปะของพวกเขาเป็นจุดสำคัญ กรณีศึกษาการสอนในห้องปฏิบัติงานจากตัวอักษรในห้องปฏิบัติงานศิลปะ การจำได้ และการยอมรับความเป็นตัวของตัวเอง และประสบการณ์การทำงานของพวกเขาและพวกเขาเอง ความคิดเป็นสำคัญของการคิดสร้างสรรค์ประสานกันอย่างมีความหมาย ในตัวอย่างครุมีความเข้าใจในประสบการณ์ของนักเรียนแต่ละคนเป็นอย่างมาก ทำให้ง่ายต่อการพัฒนาส่งเสริม

กระบวนการทำงานศิลปะ เกิดจากการพิจารณาในการบรรยาย ซึ่งเปิดโอกาสให้นักเรียนมีความชำนาญวิธีการสร้างงาน และมีแนวความคิดสามารถนำเสนอความคิดได้ แทนการแสดงออกการสร้างประสบการณ์การทำงานศิลปะ ถ้าการทำงานศิลปะเป็นเครื่องมือการพัฒนาการเรียนรู้ที่มีความสำคัญต่อนักเรียนแต่ละคน ควรเลือกเกณฑ์การที่ให้ความสำคัญกับความคิดสร้างสรรค์

เจมส์ พาทริเซีย (Patricia, 1999) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ข้อคิดเห็นในระหว่างการฝึกปฏิบัติทางศิลปะ : ศิลปะเป็นเสมือนวิถีทางหนึ่งในการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน (Idea in Practice : The Arts as Path for Developmental Student Learning) พบว่า วิธีการใหม่ที่จะทำให้ผู้เรียนได้มาซึ่งความคิดสร้างสรรค์และทักษะในการวิเคราะห์ (Creative and Critical skills) ส่วนสำคัญคือต้องการเปลี่ยนแปลงผู้เรียนไปสู่กระบวนการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง (Self-Direct Learning) ซึ่งเป็นอีกลักษณะหนึ่งที่ปรากฏในการเรียนศิลปะในระดับอุดมศึกษา ในการสร้างความสามารถอ่านออกเขียนได้ให้เป็นรูปเป็นร่าง (Form of literacy) และวิธีการบรรลุสู่เป้าหมายการเรียนรู้ และ (ways to construct meaning) และความไวต่อสิ่งกระตุ้นผู้เรียนไปสู่การปลูกฝังอื่นๆ (sensitize students to the other cultures)

แกล วิคทอเรีย แลนรัม (Gail Victoria, 2004) ทำการวิจัยเรื่อง การปรับปรุงสถาบันและลักษณะทางอาชีพ : การเปิดรับสมัครนักศึกษาใหม่ของมหาวิทยาลัยในคณะทัศนศิลป์ และการออกแบบ การศึกษาทัศนศิลป์ชั้นสูงอยู่ภายใต้การวิจัย เป็นการศึกษาที่ต้องการ การตัดสินใจ ภายใต้สัดส่วนประกอบของการปฏิบัติเพื่อสำรวจสิ่งที่บ่งบอกถึงจุดอ่อนของสถาบันศิลปะ และการออกแบบเพื่อการกระตุ้นปัจจัยภายนอก เพื่อปรับระดับทักษะของนักศึกษาใหม่ การตัดสินใจเกี่ยวกับพฤติกรรมที่สัมพันธ์กับการค้นคว้าของคุณจะเป็นการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบระหว่าง 3 องค์ประกอบ ของกลุ่มนักศึกษาปี 2 ปี 3 คณะศิลปะและการออกแบบการศึกษา (1) เน้นศึกษาในกลุ่มมหาวิทยาลัยทัศนศิลป์ (2) มหาวิทยาลัยศิลปศาสตร์หลักสูตร 4 ปี และ (3) วิจัยในมหาวิทยาลัยต่างๆ มีหลายสิ่งหลายอย่างที่ไม่แน่นอนในการค้นคว้าที่จะเป็นปัจจัยที่เป็นไปได้สำหรับการรับนักศึกษาใหม่เพื่อฝึกทักษะการออกแบบ โดยการสอนแบบเต็มเวลา ปัจจัยนี้ถูกใช้ใน L8 Taguchi Fractional ปัจจัยในการออกแบบของส่วนประกอบที่หลากหลายมารวมกับเครื่องมือสำหรับการวิจัย 3 อย่าง ในการพัฒนาการค้นคว้าให้ชัดเจนในคณะที่เลือก สมมุติฐาน

ในการควบคุมระดับของผู้ที่ได้รับคัดเลือกจะต้องนำเสนอ ในส่วนของการเขียนบรรยายเป็น บทความสั้นๆ จากตัวอย่างผู้ทดลอง 170 คน ประกอบด้วย คณะบดี ผู้ควบคุมหลักสูตร และผู้ประสานงาน ผู้ตอบรับจะประเมินนักศึกษาใหม่ด้วยระบบแบบสำรวจ การวิเคราะห์การกลับสู่สภาพเดิมที่หลากหลาย แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของปัจจัยส่วนบุคคลทั้ง 7 ในการประเมิน 2 บรรทัดฐานที่ที่แน่นอน (1) ความน่าจะเป็นของการจ้างบุคลากร (2) การสังเกตข้อจำกัดและความสามารถในการทำงานแบบเต็มเวลา ผลการแปลข้อมูลที่สมบูรณ์ทำให้เกิดความเป็นได้ของการปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลทั้ง 7 กับหลักการของสถาบันแต่ละประเภทที่แสดงให้เห็นถึง 3 องค์ประกอบ การทำสถิติความสำคัญการปฏิสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยก่อนการสอนและสถาบัน 2 ประเภทที่มีการทำการสังเกตการณ์ ปัจจัยสำคัญอื่นๆ ที่สำคัญต่อการคัดเลือกมีดังนี้ การควบคุมขั้นสุดท้าย เกียรติคุณที่สถาบันมอบให้ การได้รับเกียรติและรางวัล การจัดแสดงนิทรรศการประวัติศาสตร์และการกำเนิด ศิลปินที่มีประสบการณ์พื้นถิ่นจะไม่แสดงความรู้สึกกับความสำคัญของการพยากรณ์ บทบาทในการรับนักศึกษาใหม่ จะมีผลการกลับสู่สภาพเดิมจากการวิเคราะห์ของ 2 บรรทัดฐาน สภาพที่มีรูปแบบเหมือนกันจะมีความหมายเป็นสัญลักษณ์ที่แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมความตั้งใจ ความพอใจ รวมถึงความกังวลภายใต้เงื่อนไขของความไม่แน่นอน จากตาราง การวิเคราะห์ผลวิจัย ทั้ง 7 ซึ่งผลสรุประดับความสำเร็จที่สำคัญ และมีผลต่อการคัดเลือก กระตุ้นแนวความคิดให้ปรากฏ

วอลค์เกอร์ เคธี (Kate, 2004) ทำการวิจัยเรื่องการสังเกตการณ์และภาพสะท้อนของการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยและห้องปฏิบัติการศิลปะในฐานะผู้สอนวิชาศิลปะมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาว่า "อะไรคือการจัดการองค์กรที่ดีและคุณภาพของครูผู้สอน. ในการยกตัวอย่างเฉพาะของศิลปินผู้มีการตื่นตัวมีความตั้งใจในการสร้างงานและครูผู้สอนในห้องปฏิบัติการศิลปะ ที่มหาวิทยาลัย คอนคอร์เดียร์ ที่ชี้ให้เห็นความสำเร็จในห้องปฏิบัติการศิลปะ ในระดับมหาวิทยาลัย และสนับสนุนในปัจจัยของการสอนที่ดี" ในการลำดับคำตอบในคำถามข้างต้น โดยใช้กรณีศึกษา อาจารย์ผู้สอนศิลปะปฏิบัติหลักสูตรวิชาจิตรกรรม วัสดุอุปกรณ์ และผลการวิจัยพบว่า วิธีการดำเนินการของศิลปินก็เพราะนักศึกษาในหลักสูตรของเธอได้ก่อให้เกิดต้นแบบ "การสอนที่ดี" โดยมองจากผลสะท้อนในเชิงปฏิบัติที่ผู้วิจัยได้ประเมินผลจาก

การเรียนรู้ จากประสบการณ์ จากหลักสูตรนี้ โดยใช้วิธีการดำเนินการสามารถครอบคลุมถึงและการทดสอบองค์การบริหารหลักสูตร ความพอใจในคุณภาพของการสอนของ ชูชาน จี สก๊อท ที่สนับสนุนความสำเร็จของหลักสูตร จากผลข้อมูลที่ปรากฏจากการศึกษางานชิ้นนี้ทำให้สามารถจำกัดความปัจจัยของการสอนที่ดีและสามารถพัฒนารากฐานเพื่อโครงสร้างปรัชญาทางการศึกษา